

Inhalt.

	Seite
A. Istro-rumunische Sprachdenkmähler	1
1. a) Aufzeichnungen des Herrn Dr. Antonio Ive	2
b) Index zu den Aufzeichnungen des Herrn Dr. Antonio Ive	16
2. a) Materialien zum Studium des Rumänischen in Istrien. Von Herrn Dr. Theodor Gartner	53
b) Italienischer Index zum vorstehenden Vocabular	78
c) Zusätze des Herausgebers betreffend die nichtromanischen Worte des vorhergehenden Vocabulars	84
Zusätze	90
Litteratur	91

RUMUNISCHE UNTERSUCHUNGEN.

I. Istro- und macedo-rumunische Sprachdenkmähler.

VON

DR. FRANZ MIKLOSICH,

WIRKLICHEM MITGLIEDE DER KAIS. AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN.

VORGELEGT IN DER SITZUNG AM 5. JÄNNER 1881.

B. Macedo-rumunische Sprachdenkmähler.

Die hier zum Abdruck gelangenden Denkmähler zur Erforschung des macedo-rumunischen Dialektes (ein unzureichender Ausdruck, der nur in Ermanglung eines passenderen angewandt wird) sind der rumunische Theil der *Πρωτοτυπία* von Th. A. Kavallois (Καβαλλιώτης) aus dem Jahre 1770 und der rumunisch-griechische Theil der *Εισαγωγική διδασκαλία* von Daniel aus dem Jahre 1802.

Es scheint zweckmässig an dieser Stelle die Eigenthümlichkeiten des macedo-rumunischen Dialektes, von denen einige hie und da auch im Norden der Donau vorkommen, kurz darzulegen: eine ausführliche Betrachtung wird diesem Gegenstande in den Beiträgen zur Lautlehre der rumunischen Dialekte gewidmet werden.

Auf dem Gebiete des Vocalismus ist hervorzuheben, dass der Laut *î* (ⱥ) weder bei kav. noch bei dan. und kop. nachgewiesen werden kann: in diesen Quellen wird *μάνη* *mêne* manus für drum. *mîne* geschrieben: *μαρμήντου* und *φριμίτς* für drum. *mormînt* und *frēmînt* genügen wohl nicht für kav., dan. und kop. das Vorkommen des *î* zu beweisen. Nach ath. 4. besitzt jedoch das mrum. den Laut *î*, *cândo este incljisă pronunția și tonică: mănă, cântă* und *dă*; dagegen *măsă, scafă, lucrătoru*, Worte, deren *ă* zwar die *pronunția incljisă*, aber nicht *tonică* habe. Die Divergenz beruht wohl auf dem geringen, selbst in betonten Silben schwer merkbaren Unterschiede zwischen *ε* (ⱥ) und *î* (ⱥ), woraus es sich erklärt, dass auch manche dacorumunische Schriftsteller *ε* (ⱥ) dort gebrauchen, wo andere *î* (ⱥ) anwenden. Ich bemerke, dass nach meiner Ansicht *î* aus *ε* entstanden und in so fern ein jüngerer Laut ist, der nach Gartner's genauer Beobachtung auch im irum. fehlt. Für die Jugend des *î* scheint auch der Umstand zu sprechen, dass das alb. wohl den Laut *ε*, nicht aber auch den Laut *î* kennt: der von Camarda 1. 14; 2. 1. durch *η* bezeichnete alb. Laut ist wohl nicht das rumun. *î*: *η* sta per *e* muta lunga (francese) ossia per *eu* fr., *ö* tedesco: *móngere* manco 2. 15. *î* ist wahrscheinlich ursprünglich — und dafür scheint die Aussprache angeführt werden zu können — aus betontem *ε* entstanden und wird in den verwandten

Worten von der Schrift auch in tonlosen Silben bewahrt: *mîne* und daher auch *mînuî*, *mînúşę*, *mînútsę* usw. für und neben *mēnuî*, *mēnúşę*, *mēnútsę* usw. Die rumunischen Sprachforscher streiten darüber, ob es im drum. zwei dumpfe Vocale, *ę* und *î*, oder nur einen gibt: mein Ohr bestimmt mich die erstere Meinung für richtig zu halten. Von denjenigen, die *ę* und *î* als zwei Laute anerkennen, wollen die einen für beide nur ein Zeichen angewandt wissen: der Sprachforscher kann nicht umhin jeden Laut durch ein Zeichen auszudrücken. Aus dem Umstande, dass die älteren Denkmähler die Laute *ę* und *î* nicht unterscheiden, folgt nicht, dass die Laute jünger seien als jene Denkmähler. Vergl. *Analele Academiei Romane. Seria II. Tomulu II. 407. 418. 435. Frollo 259. Ofner Wörterbuch: Orthographia romana §. 5—9.*

Anlautendes *ę*, drum. *î*, fällt vor *n*, *m* ab: *nkártsi*, drum. *înkęrká*, aus *incarricare. nkęldzėsku*, drum. *înkęlzi*, aus *incalidire*: ebenso *n kótu* in *vanum*, wofür man drum. *în kot* erwartet. *mvęlésti*, drum. *învęlí*, *velare. mpártu*, drum. *împárt*, *divido* usw. Dasselbe tritt, wie es scheint, hie und da auch drum. ein: *nvęts* Clemens 3. Man vergleiche grödn. *įntier* integer. *[i]mpli* implere usw. In dem gleichen Falle schwindet *ę* auch im alb.: *ngarkóį* lade auf. *ngúştę* enge usw. *mbłák* mache alt: *plák. mbręt* imperator. *peręndęša* regina beruht wohl auf *imp-*, *mp-*. *mbodhís* cam. 1. 45: *ἐμποδ-* usw. Ngriech. kann *βίχνο* *μπήχνω* mit *ἐμπήγνομαι* nur durch *μπίχνο*, *mbíχno* vermittelt werden. Vergl. Foy 24. 25. 118.

Was den Consonantismus anlangt, so will ich zuerst die Laute *r*, *l*, *n* behandeln. Wie das alb., so besitzt auch das mrum. ein zweifaches *r*, neben dem *r* des drum. das in seinem Wesen dunkle *ř*, nach Kristoforidhis *ὀγρότερον τοῦ ἑλληνικοῦ ρ'*, ein Ausdruck, der ein vielen slavischen Sprachen bekanntes weiches, d. i. ein aus der Verschmelzung des *r* mit *j* entstandenes *r* vermuthen lässt, da *ř* in Worten wie *řę* auch als *ὀγρότερον* bezeichnet wird: *arádu* rado, *arędu* rideo, *topoárę* securis slav. usw. wären demnach *arádu*, *arędu*, *topoárę* usw. zu sprechen. Reinhold, bei dem *ĭ* = *lj*, *ñ* = *nj* ist, schweigt über die Aussprache von *rruaiñ* servare 21. Der Gebrauch des *ř* ist indessen weit entfernt consequent zu sein: *čęru* dan. *čęru* kav. ferrum. In einigen Fällen beruht *ř* auf *rn*: *ařtęru* sterno, eine Entstehung, die nicht zu Gunsten des *ř* als weiches *r* spricht: mehr noch als dies spricht gegen *ř* als *ř* der Umstand, dass kein *ř* auf *rj* zurückgeführt werden kann. Vergl. Albanische Forschungen I. 11. Man beachte alb. *küverí* aus griech. *κοβερνάω*. griech.-alb. *furr* *φοῦρνος*. *torre-a* *γῦρος* aus **torna* Reinhold 10. 59.

Der Albanier unterscheidet auch ein zweifaches *l*: *γέλα* τὸ φαγητόν und *πέλα* ἡ ποράδα.

Während bei *ř* die weiche Aussprache unnachweisbar ist, ist sie bei *l* und *n* im mrum. nicht zu bezweifeln. Sie ist urrumunisch, besteht auch im irum., und *l* und *ñ* können erst in später Zeit drum. durch *j* ersetzt worden sein. Die Erweichung von *l* und *n* tritt wie im aslov. ein, so oft den genannten Consonanten ein praejotierter Vocal folgt: aus *lja*, das auf *lia* oder auf *lea* beruhen kann, entsteht *la* usw.: *męlu* milium. *čęlu* filius. *málu* malleus; ebenso *themęlu* θεμέλιον. In manchen Worten ist *i* parasitisch: *lępure* lepus: vergl. *lųftę* lucta, bellum, alb. *lųftę*. Weiches *l* findet sich in den Worten vom Typus *klu* (ursprünglich oder aus *kulu* entstanden), woraus *klu*: *óklu* oculus. *vęklų* aus *veklus*, *vetlus*, *vetulus*. *pedúklų* pediculus. *kláje* clavis. *sunęlųtsáre* für *sęnęlųtsáre* singultire: *singlut-* durch Metathesis aus *singult-*. *nęlųtsi* für *nęlųtsi* aus *inglutire*, it. *inghiottire* usw. Weiches *l* findet sich manchemal vor blosser *i*: *li* plur. nom. illi. *ęęlųne* gallina.

linu linum, das auch alb. weiches l hat: lî g. lîr t.: vergl. lad. glin (lin) Archivio 1. 52. (*n*)*klini* inclinas, it. inclinare. *aládze* (αλιάτζε) aus *aleádze* eligit. *láne* (λιάνε) aus *leáne*, slav. lěnъ, lianъ. Wie im rumun., entsteht l' auch im alb. plāk, πλᾱκ senex. plōtē πλῶτῃ plenus. plūmbi πλῶμβι das Blei: it. piombo. griech.-alb. kambanellia καμπανέλλια Reinhold. glúhe lautet sonst gjúhē mit j für l wie im drum.; škendille, sonst škēndijē. Denselben Ursprung hat ngriech. l': χίλα χιλια. milá μηλέα. pulá πουλιά. Ion-dárja λεοντάρια usw. Foy 49. 88. 90. Selbstverständlich muss i tonlos sein oder werden, daher pliona πλείονα 87.

Darnach ist auch weiches n zu beurtheilen: *gutúhe* (γκουτοῦνε) cydonium: it. cotogna. *grúhu* mentum. *jíhe* vinea. *lartētsiúhā* (λιαρτατζιούνια) *libertationem aus *lartētsiúnea*: mit dem Artikel. *tēúhu* *tabanium für tabanum aus *tēghu* usw. Ob im plur. *ni* wie *ni* lautet, ist mir zweifelhaft: man findet *añi* anni neben *buni vicini* boni vicini ath. 62. 20: für *ñ* könnte *vv* angeführt werden: φούννι usw. Wie rumun., entsteht auch alb. *ñ*: *ñerk vjerp* *nercus, *novercus mit parasitischem j. *ñeș* einfach. griech.-alb. *ñiokes* neben *giokes* (jokes) Reinhold. Vom ngriech. gilt dasselbe: *ños vños*, *ñeos*. *kinúme* κινέομαι. *miñátiko* μηνιατικό Monatslohn usw. Foy 47. 90.

Mrum. geht altes *ti* in *tsi*, ebenso altes *di* in *dzi* über, indem das zwischen *t*, *d* und *i* parasitisch eintretende *j* in *z* verwandelt wird. Das alte Gesetz gilt hinsichtlich des *ti* auch gegenwärtig überall, während *dzi* sein *d* im irum. und drum. eingebüsst hat; daher mrum. *mártsa* (*mártsi a*) martis (dies), drum. *mártsea*; dagegen mrum. *dzíku*, *dzúe*, *órdzai* und drum. *zik*, *zi*, *orz*, lat. dico, dies (diva), hordeum; ebenso mrum. *putridí* und drum. *putrezí*, lat. *putridire. Hieher gehört *rínze* Labmagen (Lab, Mittel zum Gerinnenmachen, nslov. sírišće), mrum. *réndze*, von *rēnd*: griech.-alb. *rēndes* (rōndes) m. (mule e dertuare ποτία κατεσκευασμένη: mule wird erklärt durch ποτία Lab, τὸ ἤνυστρον la caillette, la mulette Reinhold 21. 38): *réndze* ist demnach gebildet wie *fréndze* folium: *frondia: anders Cihac 2. 313; es, es ist ein primäres Suffix agentis: *lídhes* der Bindende Cam. 1. 181. *kēndés* Sänger. *hápēs* der Öffnende, Schlüssel Dozon. *rēndes* mag 'coagulans' bedeuten. Die Differenz zwischen *dzíku* und *zik* besteht auch zwischen dem slovak. *rodzený* und dem čech. *rozený*, und wenn aslov. *g* in *ž* und *z* übergeht, so ist nachweisbar jenes aus *dž*, dieses aus *dz* hervorgegangen Vergl. Grammatik 1. 251. Zwischen *ti* und *tsi* steht das auch dem rumunischen bekannte *ti*: dieses gilt im ngriech., speciell im zakonischen: *κινή* d. i. *tiní* τιμή. *κμοῦ* d. i. *timú* τιμῶ. *χαρτί*, d. i. *χάρτι* χαρτί usw. Aus *ti* entwickelt sich auch ngriech. *tsi* und *tši*; aus *dia* wird *dza* Foy 8. 55. 56. 57. Auch *zig*. geht *ti* in *tsi*, *tši*; *di* in *dzi*, *dži* über Über die Mundarten usw. IX. 29.

Hier sei bemerkt, dass das mrum. in griech. und alb. Worten die Laute *θ* und *δ* bewahrt: *dháskalu* διδάσκαλος. *dhállē* lac ebutyratum: alb. *dhālē* t. *kēlāthē* καλάθα. *kóthre* macula, das wahrscheinlich auch alb. ist.

Die grössten Veränderungen erleiden die Consonanten *p*, *b*, *v*, *f*, *m* vor altem *i*.

pi wird *ti*, das serb. durch *hъ*, magy. durch *tyi* bezeichnet wird: *ngróti* sepelis: drum. *ingrópi*. *tiále*, *teále* pellis: drum. *piéle*, richtig *peále*, *pieále* aus pellem durch *ie* für *ē* *piéle* und daraus *pieále*. *tiátre* petra: drum. *piátre*: die Lautentwicklung wie bei *tiále*: *piétre*, *pieátre*. *stíku* spica: drum. *spik*. In alter Zeit entlehnte Worte fügen sich derselben Regel: *tikēsésku* intelligo: griech. ἀπεινάζω, aor. ἀπεινάσα. *kótilu* spurius, drum. *kópil* puer: alb. *kópil* Arbeitsknecht. *pi* für *pe* erhält sich: *iápi* equae für *iápe*, *eápe*. Das gleiche gilt von *pi* in jungen Entlehnungen: *píse*, *πίσσα*. Zwischen

pi und *tji*, d. i. *ti*, scheinen die Combinationen *pji* und *kji* zu liegen; das letztere mag an die Stelle des ersteren getreten sein, weil *kji*, namentlich als *ti*, der Aussprache geringere Schwierigkeiten darbietet als *pji*, das in einigen Worten durch *πχ* ersetzt wird: *νήπχιου νήπιος*. *πχέσσα* aus *pjersikē persica*. *ti* wird in den Quellen durch *κ*, *κς* ausgedrückt. Vergl. *ciù* für *più* ‚singolar concordanza col noto fenomeno genovese, siciliano ecc.‘ Archivio I. 271. *sapchig sapiat* 56. Im zakonischen findet sich gleichfalls *ki* (d. i., wie ich glaube, *ti*) aus *pi*: *ἀπεικάζω*, *ἀκεικάζω*. *λύπη*, *λύκη*. *πίνω*, *κίνου* usw. und *πίσσα* *khíssa* neben dem in neuester Zeit entlehnten *πήχης* *πίχα* Deffner, Archiv I. 266. 290. Foy 8. 35. *Zig. ki, ti, ti* aus *pi* und umgekehrt stammt wohl aus dem rumun. Über die Mundarten usw. IX. 33.

bi wird *di*, serb. *hъ*, magy. *gyi*: *érdi herbae*. *órđi coeci*: *orbi*. *perúndi columbae*: *palumbes*. *χέρđi coquis*: *ferves*; ebenso *đine bene*, drum. *bíne*. Auch in den anderen Worten würde drum. *bi* stehen. Die Lautentwicklung ist *bi*, *bji*, *gji*, *dji*, d. i. *đi*, wie bei *pi*, *mutatis mutandis*. *bi* aus *be* erhält sich: *biáu bibo* aus *beáu*. Dasselbe gilt von *bi* in späten Entlehnungen: *bilbítu luscini*, aus dem türk. Vergl. *bi*, *bji* Archivio I. 56. *aggio* d. i. *ado* aus *habeo*, *abjo*. Zakonisch haben wir *engíka* ich trank, worin *p* nach *n* in *b* und dieses in *g* übergieng. Deffner, Archiv I. 266. Bei Foy 17. liest man *đi* für *βi* in *đήχο*, *đίχο* für *βήξ*, das unter *v* zu stellen ist.

vi wird *ji*: *jínu vinum*. *jíptu frumentum*: *victus*. *jitsélu vitellus*. *jermu* aus *viermu* *vërmis* usw. *vi* aus *ve* bleibt unverändert: *vinnira veneris* (dies). *viárgē virga* beruht auf *vérge*, *viárde viridis* auf *vérdē*: das *e* dieser beiden Worte ist, wie die roman. Sprachen zeigen, uralt. *vitsínu vicinus*, *vérgiru virgo* lauten drum. *vetšín*, *vérgurē*. *ji* für *vi* steht auch in *jle*, griech. *βία*. *ji* beruht auf *vji*, dessen *v* abgefallen: *jiu* aus *vjiu vivus*, Archivio I. 510; grödn. *iarm vermis*; pol. dial. *zajichost* aus *zawichost*, d. i. *zawjichost*, *zawichost*.

fi wird *xi*: *χέρbu* für *xiérbu coquo*: *fërveo*: drum. *fierb*, *ferb*. *χέρu* aus *xiéru ferrum*: drum. *fier*, *fer*. *χίβα* sit nach *ájbe* von *fi*: *fiat*. *xiáre ira*: drum. *fiére*, richtig *fiáre*: lat. *fëllem. *χίlu filius* usw. *fi* für *fe* wird bewahrt: *fiátē puella* für *feátē*. Die Entwicklung ist *fi*, *fji*, *fxi*, dessen *f* abfällt. *χ* aus *j* bieten mehrere Formen: *alíthxe* aus *alíthje* *ἀλήθεια* und die oben angeführten Formen *νήπχιου*, *πχέσσα*. Vergl. Archivio I. 412.

mi wird *hi*: *luhínē lumen*: drum. *lumínē*, wohl nicht lat. *lúmina*. *hérgu eo* aus *miérgu*: drum. *merg*. *hóldzuk medius locus* aus *miédzlok*: drum. *mizlók*. *dizhérdu verzärtle*: drum. *dizmiérd*: lat. *dismérdare usw. *mi* für *me* bleibt unverändert: *arumigári* für *arumegári* *rumego* aus *rumigo*. *siáminnē seminat*. Auch *mi* der Fremdworte erhält sich meist: *mirimáge formica* ist alb.; daneben *tšuruníde* *καρμίδα*. *tiñte honor*: *τιμή* usw. *αγρίν lle*, vom ngriech. *ἀγρίμ*, ist *αγρίν lle* zu lesen. Aus *mi* wird zunächst *mji* und aus diesem *mnji*, *nji*, *hi*, wie im pol. *ramię* durch *ramnię* zu *ranie*, *rañe* wird; pol. *końsija* für *komisija*, *hesopust* für *mięso-pust*. „Abbiamo“ sagt Ascoli Archivio I. 306. „la notissima digradazione *mjó*, *njó*, *hó*“. Ngriech. wird *mja mña*: *ἐρημία*, *ἐρημνιά* *erimhá*. *ζημία*, *ζημνιά* *zimhá*. *λάμια*, *λάμνια* *lámha* usw. Foy 48. *ἀσήνι asini* für *ἀσήμι(ον)* 45.

Im zakonischen wurde die ganze Reihe der Labialen durch nachfolgendes *i* gestört: *pi* ward *ki*, *bi-gi*, *vi-đi*, *fi-θi* und *mi-ni*. Deffner, Archiv I. 290. Über *mi* speziell bemerkt Deffner: „*m non facile cum j conjungitur, nisi interposita tamquam ponte nasali dentali: graeci enim pro μία mnja (australes zacones nja), pro καμμία kammnjá dicunt; λάμια in lámnja, ῥωμαῖος in romnjós transit*“. G. Curtius, Studien 4. 257. Vergl. über *πi* 298. Man beachte griech.-alb. *mñekëra* plur. *barba* bei Kupitoris, wofür Hahn *mjëkre* sing. bietet.

Vergl. bulg. *mnjasam* aus ngriech. *μνιάσα, μνίασα* *mjása*. Herr A. Lambrior bestimmt in der Romania VI. 444. das Geltungsgebiet von *ki, gi, gi, hi* für *pi, bi, vi, fi* folgendermassen: „En Moldavie, en Bassarabie et en Boukovine, c'est l'état normal du parler populaire et même de la conversation familière; on le trouve sporadiquement en Valachie et en Transylvanie, et il est constant dans le dialecte macédo-roumain.“

Die Veränderungen, denen die Lautverbindungen *pi, bi, vi, fi, mi* unterliegen, haben ihren letzten Grund in dem Eintritt eines parasitischen *j*: die Lautresultate sind nach Massgabe des vorausgehenden Consonanten verschieden. Aus *pji* und *bji* entsteht *ti, di*; in den anderen Fällen schwindet der erste Consonant: *vji* wird *ji*, *fxi-χi* und *mnji-ñi*. Die Schreibung *ti* für das von Andern vorgezogene *ki* beruht auf meiner Ansicht von dem nothwendigen Übergang des *ki* in *ti*, ein Übergang, der der Veränderung des *ki* in *tsi* und *tši* zu Grunde liegt. Den Laut *t* höre ich auch im ngriech. *τ* und meine, dass bo. 4. und mass. II. denselben Laut im Sinne hatten. Bei *di* kann ich mich auf bo. berufen, der 3. ausdrücklich lehrt, mrum. *gj* habe in *gjine*, drum. *bíne*, den Laut des magy. *gy*, serb. *h*, das von Brücke 99. durch *d³y¹*, von Lepsius 151. durch *dj* bezeichnet wird. Analog fasse ich magy. *ty*, serb. *h*, als *t* auf, bei Brücke *t³χ¹*, bei Lepsius *é*. Meinem *pji, bji* wird *pki, bgi* entgegengestellt, das, wie man sagt, in den Bergen der Moldau noch gesprochen wird. Ich muss diese Angabe bezweifeln und erlaube mir die Meinung auszusprechen, man werde bei erhöhter Aufmerksamkeit *pji, bji* hören. Wenn gesagt wird, „cette prononciation difficile ne pouvait pas se maintenir, aussi a-t-elle disparu en général“, so wage ich es auszusprechen, dass eine so schwierige Lautgruppe wohl kaum entstanden sein wird. Eine Unterstützung meiner Deutung finde ich in der Erklärung von *vi, fi, mi*. Romania VI. 446.

Ausser *k, g* besitzt das mrum. das dem griech. entlehnte *γ*: *αγορίδης. άγρου* *ferus. kátreyu* usw.

Die Laute *k* und *g* gehen in lat. Worten vor *i, e* mrum. in *tse, dze*, drum. hingegen in *tše, dže* über: jenes tritt nach den Beobachtungen Gartner's auch im irum. ein: mrum. *nútsi*, drum. *nutši*, Nussbäume. mrum. *dútse*, drum. *dútše*, ducit. mrum. *dzátse* aus *dzeátse*, drum. *zétše* aus *zeátše*, decem. mrum. *dzínnire*, drum. *džínere*, gener. Ich halte dafür, dass im Süden *ki, gi* ebenso in *tsi, dzi* übergegangen sind wie im Norden in *tši, dži*, und glaube nicht, dass *tsi, dzi* aus *tši, dži* oder umgekehrt abgeleitet werden könne. Zwischen *ti* und *tsi, tši* liegt *tji, ti*, in welches auch griech. *τ* übergehen kann: weitere Entwicklungen sind auch im griech. *tsi, tši* Foy 5. Das gleiche gilt von *gi*, mutatis mutandis 55. Lehrreich ist hierin auch das zig. Über die Mundarten usw. IX. 30. 33. 39.

In entlehnten Worten findet man den Laut *ti* für *ki, di* für *gi*: *kióši* Ecke türk.: *tióši. dīndē* (γκίνετα) Volk, alb. *dind*, das sich auch durch *nd* für *nt* als unrumunisch zu erkennen gibt.

j wird mrum. *dž*, drum. *ž*: dieses ist aus jenem durch Abfall des *d* hervorgegangen, wie altes *di* zunächst *dzi*, dann *zi* wird: *adžúnu* jejuno: drum. *ažín. džóku* ludo: drum. *žok salto*, lat. *jocor*: serb. *igrati. džúduku* judico: drum. *žúdek* usw. Vergl. drum. *džiudedzi le judicia* bei Piluzio anal. 256.

Die Lautgruppe *nkt* geht, da *kt* in *pt* verändert wird, in *mpt* über: dies ist urrumunische Regel, die jedoch selbst im mrum. einigemahl verletzt wird, während im drum. sich nur wenige Formen erhalten haben, in denen sie sich geltend macht. Ähnlich ent-

steht *mps* aus *nks*: sanctus wird **sēmpu*, *sēmtu*. unctus *ūmpu*, *ūmtu*, daneben *ūntu*. *plāmtu* ath. 47. aus *planxi* durch späte Verwandlung des *xi* in *xu*. Überraschend ist *mpt*, *mt* für ursprüngliches *nt*: drum. *simtsire* sentire. *simpt*, *simt*, d. i. *sīmpu*, *sīmt* sunt, sum, bei Piluzio anal. 254. 255.

Aus der oben entworfenen Skizze der mrumunischen Lautlehre ergibt sich der nicht unwichtige Satz, dass *j*, es mag ursprünglich sein oder sich später entwickelt haben, der grosse Zerstörer des Consonantismus ist: es übt seine zerstörende Wirkung in allen Consonantenklassen: *r*, *l*, *n*; *t*, *d*; *p*, *b*, *v*, *f*, *m*; *k*, *g*; *s*. Was vom rumun., gilt vom slavischen, in diesem grossentheils auch vom Vocalismus.

Mrum. Verba wie *allēksēsku* beruhen nach R. Roesler, Sitzungsberichte 50. 563, auf Substantiven wie *ἀλλαξίς*, während ich diesen Bildungen den Aorist *ἀλλαξα* für *ἡλλαξα* zu Grunde lege, wie das ngriech. *ἀσδίζω* bin übermüthig auf dem türk. Aorist *azdym*, inf. *azmak*, beruht. Diese Ansicht ist ausführlich dargelegt in: Albanische Forschungen III. für die Balkansprachen und in: Über die Mundarten und die Wanderungen der Zigeuner Europa's x. 90. für das Zigeunerische: *archepsár* aus ngriech. *ἀρχεψα*, *ἀρχεψα* und *ar*, das it. Urprungs ist.

Das mrum. besitzt eine grössere Anzahl von Lauten, für die das griechische Alphabet keine Zeichen hat. Es sind dies folgende Laute: *ε*, offenes *e* und *o*; *τ̄*, *ῑ*, *η̄*; *d̄*, *t̄*, *d̄*; *b̄*; *ž*, *š*, *j*. In den folgenden Zeilen wird dargelegt, auf welche Weise diese Laute durch griechische Buchstaben bezeichnet werden: Beachtung verdienen auch die Gruppen *nd*, *nt*; *mb*, *mp*; *ts*, *dz*; *tš*, *dž*. Die Darlegung wird zeigen, dass die Lautbezeichnung in vielen Fällen ungenau ist.

I. a) *ε*: *α*: *αούα* *αύε*. *βαταλάχου* *βετελάχου*. *νβαρτέσκου* *νβεττέσκου* usw. *σανατός* neben *σανατόσου* usw.

b) Offenes *e*: *εα*: *γχεράτζα* *greátse*. *κεάλε*, *κιάλε* *teále*, *tiále*. *πεάνα* *peáne* usw. Im dan. häufig *εα*: *βεάρσα* *veárese* usw. *ια*: *ασιάρα* *aseáre*. *βριάρε* *vreáre*. *θηάμενου* *theámenu* usw. Im dan. häufig *ια*: *αρνιάσκα* *arnéaské* aus *arneáské* usw.

c) Offenes *o*: *οα*: *απροάπε* *aproápe*. *απροάμιγκου* *aproámigu*. *γχροάπα* *groápe* usw. Im dan. häufig *οα*: *απροάπε* *aproápe* usw.

Die Unterstreichung von *ea* und *oa* hat den Zweck zu verhüten, dass die Verbindungen zweisilbig ausgesprochen werden. Die Bezeichnung des offenen *e* und *o* durch *ea* und *oa* ist minder zweckmässig.

a) 1. *τ̄*: *ρρ*: *άρρα* *árre*. *κουρράο* *kuṛáo*. *νάρρε* *náre* usw.

2. *ῑ*: *λλι*: *βέλλιου* *véklu*. *μάλλιου* *málu*. *λλίνου* *linu* usw.

3. *η̄*: *νν*, *ν*: *καπιτίνιου* *kepitíhu*. *λούννια* *lúha*. *σκιποάννε* *stípoáhe*. *λουννίνα* *luníne* usw.

b) 1. *nt*: *ντ*: *βίντου* *vintu*. *μαρμίντου* *mermíntu*. *ντρέγκου* *ntreǵu* usw.

2. *nd*: *νντ* häufig *kan*: *βίνντου* *víndu*. *λεβένντου* *levéndu*. *ούνντα* *índe* usw.

3. *nd*: *ντ*: *απρίντα* *aprínde*. *κοντίλλιου* *kondílu*. *ντριάπτα* *ndriápte* usw.

4. *ndz*: ντζ nur *kav.*: λουντζήμε *lundzíme*.
πάντζα *péndze*. φράντζα *fréndze* usw.
5. *ndz*: ντζ fast nur *dan.*: ούντζη *úndzi*.
σάντζε *séndze*. σπίντζουρου *spíndzuru* usw.
6. *nk*: γκ nur *dan.*: γκάρτζη *nkártsi*. γκαλντζέ-
σκου *nkeldzésku*. γκότου *nkótu (n kótu)* usw.
7. *nk*: νκ nur in γκινκάλα *đinkále*. γκάρκου
nkárku. γκότου *nkótu (n kótu)* *kav.*
8. *ng*: νγκ nur *kav.*: λίνγκουρα *línguře*. πίνγκου
píngu. φράνγκου *fréngu* usw.
9. *ng*: γκ häufig *dan.*: ανάγκε *anánge*. λίνγκουρα
línguře. ούγκου *úngu* usw.
10. *ng*: νγγ nur in στράγγγυ *stréngu*. σφούγγγυ
sfúngu.
11. *ng*: γγ nur in γογγυσέσκου *gongisésku* *kav.*
- c) 1. *d*: ντ: άρντου *árdu*. μαντούα *medúe*.
ντάου *dáu* usw.
2. *d*: τ nur *dan.*: ατάπα *adápε*. κωάτα *koáde*.
πούτριτου *pútridu* usw.
3. *ti*: κι, κε: γκρόκη *ngróti*. κιάλε, κεάλε *tiále*,
teále. κέπτου *téptu* usw.
4. *d'*: γκ, κ, κκ nur *dan.*: γκήνε *đíne*. έρκι
érdi. όρκκη *órdi*. γκέλα *déle* *kav.* γέλλα
dan. γκίνντα *đínde* *kav.* usw.
- d) 1. *ts*: τζ: αρατζήμε *aretsíme*. κουτοζότου
kutsútu. μάτζου *mátsu* usw.
2. *tš*: τζ: αρίτζου *arítsu*: *aricsu* *bo.* 2. λιαρ-
τατζιούνια *lariťsiúña*. μιντζούνε *min-*
tšúne usw.
3. *dz*: ντζ meist *kav.*: βέρντζου *vérdzu*. ντζι-
κου *dzíku*. ντζενούκλιου *dzenúklu* usw.
4. *dz*: τζ meist *dan.*: ασπάρτζε *aspárdze*.
λέτζη *lédzi*. όρτζου *órdzu* usw.
5. *dž*: ντζ fast nur *kav.*: αντζούγου *adžúnu*.
ντόζκου *džóku*. ντζόνε *džóne* usw.
6. *dž*: τζ fast nur *dan.*: ατζιούγκου *adžiúngu*.
ατζούτου *adžiútu*. τζόια *džója* usw.
- e) 1. *b*: μπ: ιάρμπα *iárbε*. κούημπου *kújbu*.
μπάρμπα *bárbε* usw.
2. *b*: π nur *dan.*: άλπε *álbe*. ιάρπα *iárba*.
πέη *béi* usw.
- f) 1. *mp*: μπ: κούμπαρου *kúmpεru*. σκουμπέτε
skumpéte. μ πάτε *m páte* usw.
2. *mb*: μπ in *kav.*: λίμπα *límbε*. λουμπρισέ-
κου *lumbrisésku*. στράμππου *strémbu* usw.
3. *mb*: μπ: αούμπα *aúmbε*. πουμπάκ λου
bumbák lu. σκουμπρίε *skumbríe* usw.
- g) 1. *g*: γκ meist *kav.*: άγκρου *ágru* *ager*.
γκάλμπένου *gálbenu*. γκαλλίνα *gélne* usw.
2. *g*: κ nur *dan.*: ασπάρκα *asparga*. καστία
kestíge. νέρκου *nérgu* usw.
3. *g*: γ nur einmahl: αγουνέστη *agunésti* *dan.*
γ bezeichnet sonst denselben Laut wie
im griech. αγορίδα *acinus*. άγρου *ferus*.
κάτρεγου usw.
- h) 1. *š*: σσ: ασσή *aší*. ισσήρε *ístre*. κάσσου
kásu usw. σσι hat wohl nur die Gel-
tung von σσ, *š*: σσιόαρις *lly šioáris li* usw.
2. *š*: σ nur *dan.*: ρσίνε *ršíne*. σέτου *šédu*.
σιάπτε *šiápte* usw.
3. *s*: σσ nur *dan.*: βαρτός *verťoss*. κριάσα
gríase. χαριώσσου *chariósu* usw.
4. *šte*: σστε nur *kav.*: ασστέπτου *aštéptu*.
προάσστε *proášte*. σστίου *štlu* usw.
5. *šte*: στε nur *dan.*: ακουτέστη *agudésti*. έστη
ešti. πάστε *páste* usw.
- i) *j*: γ (vor ι, ε), ι, η: γίνου *jínu*. γέρμου *jérmu*.
απόια *apója*. λάηου *láju* usw. Unausge-
drückt: οάε *oáje* usw. Über die Bezeich-
nung des j im ngriech. Foy 60. 61.

Folge der Buchstaben in den Indices: α, α, β, γ, γκ (d. i. *g*), δ, ε, ζ, η, θ, ι, κ, λ, μ, μπ (d. i. *b*), ν, ντ (d. i. *d*), ο, ου (d. i. *u*), π, ρ, ρρ, σ, σσ (d. i. *š*), τ, τζ (d. i. *ts*, *tš*; *dz*, *dž*), υ, φ, χ, ψ, ω.

1. Πρωτοπειρία von Th. A. Kavalliotis.

Das Buch, aus dem die hier veröffentlichte Wörtersammlung (1070 Wörter) stammt, ist verschollen. Johann Thunmann, Professor in Halle, besass ein Exemplar desselben, das ihm

einer seiner Zuhörer, Konstantin Hadgi Tzechani aus Moschopolis, verehrt hatte. Der Titel des Buches lautete: ,Πρωτοπαιρία παρὰ τοῦ σοφολογιωτάτου καὶ αἰδεσιμωτάτου διδασκάλου, ἱεροκλήρυκος καὶ πρωτοπαπᾶ Κυρίου Θεοδώρου Ἀναστασίου Καβαλλιώτου τοῦ Μοσχοπολίτου ξυντεθείσα καὶ νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα δαπάνη τοῦ ἐντιμοτάτου καὶ χρησιμωτάτου κυρίου Γεωργίου Τρικούπα τοῦ καὶ Κοσμήτορος ἐπιλεγομένου ἐκ πατρίδος Μοσχοπόλεως. Ἐνετίησιν. αψφ. 1770. παρὰ Ἀντωνίῳ τῷ Βόρτολι. Superiorum permissu ac privilegio.' Das Buch, 104 Seiten in 8°, enthielt 5—12. ein griechisches Abc-Buch, 13—59. Wortregister (griechisch, rumunisch und albanisch, beide Sprachen in griechischer Transscription): darauf folgten Sprüche, Kirchenlieder, ein lateinisches Abc-Buch usw. Dem Exemplare Thunmann's war ein ,slavonisch-bulgarisches Abc-Buch' von acht Seiten beigegeben. Die Wortregister hat Thunmann in seinen ,Untersuchungen über die Geschichte der östlichen europäischen Völker. Erster Theil. Leipzig. 1774.' 181—238 abgedruckt, und aus Thunmann's Buch stammt mein Abdruck. ,L'ouvrage de Kavalliotis', sagt Herr E. Picot, ,est le monument le plus précieux que nous possédions sur le dialecte macédonien.'

Das Vocabular von Kavalliotis ist in die alphabetische Ordnung gebracht und dem Daniel ist ein vollständiger Index beigegeben: diese Indices bieten neben dem Worte in griechischen Buchstaben vor Allem die möglich genaueste Transscription in lateinischer Schrift, in welcher auch die verstummenden Auslaute *i* und *u* geschrieben erscheinen. In einigen nicht sehr zahlreichen Fällen bin ich hinsichtlich der Aussprache zu keinem befriedigenden Resultate gelangt: dass ich bei der Feststellung der Aussprache mich nicht auf kav. und dan. beschränkte, sondern alle mir zugänglichen Mittel zu Rathe zog, versteht sich von selbst. Auf die Transscription folgt die Erklärung, namentlich der nicht lateinischen Worte. Einiges ist unerklärt geblieben, das vielleicht klar werden wird, wenn uns das Albanische vollständiger wird bekannt geworden sein, als dies gegenwärtig der Fall ist.

αβάε (aváe) aër kav. 182. alb. χαβά. türk. havá.	αγκουνέσκου (agunésku) persequor 192. aslov. goniti. Vergl. dan.
αβάνε (aváne) mortarium kav. 190. alb. χαβάν. türk. xaván.	αγκουντέσκου (agudésku) pulso. με αγκουντέσκου contingo, accido 205. 206. se agudi, se agudeaste accidit bo. 107. 215. agudire für lovire mostre 23. 29. 45. griech.-alb. godín(t), goditi ἐκτύπησε Reinh. 61. alb. godít colgo cam. 2. 62. Vergl. dan.
άβντου (ávdu) audio kav. 183. drum. ауд.	άγρου (ágru) praedium, ager 237. agri le χωράφια bo. 206.
αβουζέσκου (avuzésku) navigo πλέω kav. 219. avuzească er rudere bo. 196. catreg lu 228. alb. vozít vogare, remare. bulg. vozi. serb. voziti vehere, remigare. Vergl. αβουζίμου dan.	αγορίδα (agorídhe) acinus 182. alb. aguride. ngriech. άγουρίδα.
αβυνάρε (avináre) praeda 205: venari. drum. vîná.	άγρου (ágru) ferus 182. agră mostre 31. 47. alb. égrë t., égrë g. griech. άγριος.
άγγελου (ángelu) angelus 181. drum. îndžer.	αγώγε (agóje) α κάσε λλει habitationis merces 213. ngriech. άγώγι.
αγκαρσιέσκου (ageršiesku) obliviscor 183. se agărșească conv. 382. agreșire, agreșit mostre 17. 41. drum. grešít fehlen. aslov. grěšiti aberrare, peccare.	

αγωνιστήρε (αγωνιστήρε) certamen 182. ngriech. ἀγωνίζομαι, *ἀγωνισα.
 άδειε (άdhie) vacatio, licentia 182. adia, adie mostre 26. 33. griech. άδεια, άdhja.
 αέρι (aéri) heri 236. aeri ath. 62. drum. jeri.
 άζη (άzi) hodie 223. astăđi conv. 358. ază ath. 62. ază, astăzu, astazu bo. 118. 161. drum. ază. mrum. erwartet man ádzi, das frăť. bietet. Vergl. alb. a in axéře und atē xéře.
 αζμούλγκου (azmúlgou) evello, exstirpo 208. drum. zmulg eripio.
 αζμπόρου (azbórou) volo (volas) 218: ex-volo. Vergl. dan.
 αίτα (aítē) aevum, saeculum 182. alb. γαίτα. Vergl. έτα.
 ακάτσο (akátso) prehendo, palpo 218. 238. drum. akátso: wohl nicht *-captiare. Vergl. it. accattare aus ad-captare.
 ακολό ibi 193. aclo, acloci conv. 358. drum. akoló, akólea. lo ist entweder illo oder illuc (vergl. grödn. ilo, tlo), ako wohl alb. áke; eccu' illoc Diez 2. 438.
 άκου (áku) acus 187. drum. ak.
 ακσέσκου (aksésku) finio 229. ngriech. σώνω.
 αλάβντου (alávdu): με - gloriator 200. alávdat mostre 33. alavdare bo. 2. drum. láud.
 αλέγκου (alégou) eligo 192. alegu ich lese bo. 171. drum. alég.
 αλήθη (alíthē) veritas 183. griech. άλήθεια. di alihia zwar bo. 218. Aus alíthje: χ für j.
 αλικέσκου (alitésku nach alitē) glutino 202. mostre 44. drum. lipésk. slav. Vergl. dan.
 αλλαξέσκου (alleksésku) vestes muto 183. alaxire mass. 146. alaxi frăť. griech. άλλάσσω, *άλλαξα.
 άλλιου (állu) allium 224. drum. aj.
 άλμπου (álbou) albus 185. Vergl. albă sē hīť für sē ať tóte în bine mostre 39. mit alb. barth, bárdhi und mit griech. ήμέρα λευκή usw.
 αλούπτου (alúptu) luctor 216. drum. lupt.

άλτου (áltu) alius 183. drum. alt. alter für alius Victor Vit.
 αμάλωμα (amálowma) aurum 209. ngriech. μάλαγμα, μάλαμα von μαλάσσω. Vergl. Roesler 580. drum. aúr.
 αμάρε (amáre) mare 196. drum. máre.
 αμάρρου (amárou) amarus 219. drum. amár.
 αμηνάτορου (amēnátou) segnis 184. amanatalui spät bo. 119. amanaci μείνετε 152. amána διέκοψεν. amānatu spät frăť. alb. η μανούαμ; menój halte auf, zögere Hahn. i menúare άργός. menúa άργά Leake. drum. amīnă von mane.
 αμαρτία (amertie) peccatum 184. griech. άμαρτία. amertipsi setzt άμαρτεώ voraus.
 αμβάληρε (amvelēre aus emv-, mv-) tegumentum 224. alb. μπουλίμ. Vergl. αμβαλέσκου dan. drum. învelé, învelé.
 αμηνά (amiré) rex 187. amiră ath. 14. amiră, amirău lă, plur. amirăđi, mostre 18. 32. 38. ngriech. άμηνάς. arab. amir.
 αμιντάρε (amintáre) lucrum 201. Vergl. dan. άμου (ámu) habeo 195. drum. am.
 αμούρτου (amúrtu) torpeo 211. drum. amortsí.
 αμώνε (amóne) incus 184. ngriech. άμώνι.
 ανάγκε (anángē) necessitas 184. ananghe frăť. griech. άνάγκη.
 ανάλτου (análtu) altus 232. drum. înált, nalt.
 ανάργα (anárğa) sensim 181. câte cu anarga allmählich bo. 123. ngriech. άναργα. anarga für άργά bo. 196.
 άνου (ánu) annus, anno praeterito 217. drum. an.
 αντάπου (adápu) irrigo 220. drum. adép.
 αντάρου (adárou) praeparo, construo 234. adarashi bo. 164. adărare, adărămintu ath. 66. alb. vntarťog. Vergl. dan.
 αντζούγκου (adzúngu) assequor, pervenio 233. drum. ažung. lat. jungo.
 αντζούνου (adzúnu) jejuno 213. alb. adē-rój t., adēnój g. drum. ažún.
 αντούκου (adúku) duco 233. drum. adúk.
 αντούνου (adúnu) colligo, congreco 208. drum. adún. Spätlat. unare Tertull. counare.

ἀξιου (*áksiú*) dignus 184. *anaxiú* mostre 46. griech. ἄξιος.
 αὐά (*auá*) heic. 193. *auoà*, *auoace* conv. 358. *auà*, *auace* ath. 4. 61. *αό*, *αόζε*, *αζία* mostre 40. *αῦ*, *auce* bo. 119. 142. *aoace* ἐνταῦθα frăţ.
 αούα (*aué*) uva 226. *auá*, *aua* mostre 9. 39.
 αούμπρα (*aúmbre*) umbra 197. drum. *úmbre*.
 αουσσάτεκου (*aušáteku*) senectus 189. αούσου mit Suffix άτεκου, lat. aticum.
 αούσσου (*aúšu*) senex 189. *aušū*, *mošū* mostre 40. *streaušī* Ahnen ath. 1. *aušu* frăţ.
 άπα (*ápe*) aqua 213. drum. *ápe*.
 απλό (*apló*) simplex 184. ngriech. άπλός.
 απούσου (*apúsu*) humilis 229. 235. drum. *apús*, partic. von *apún*.
 απρόαπε (*aprodápe*) prope, juxta 202. 228. drum. *aprodápe*: so im Ofner Wörterbuch betont.
 αράδα (*arádhe*) series, linea 184. *aradhe*, *aradhea* mostre 13. 41. ngriech. ἀράδα striga, ordo, linea. ἀραδιάζειν, ἀραδίζειν ordinare Agapius in Geoponicis XVII. saeculi. alb. rádhe. Nicht türk.
 άργε (*árje*) area in qua tritatur 183. aus άρε. drum. *árie*, plur. *érij*. Verschieden ist alb. ar f. semenzaio Rossi.
 αρεσέσκου (*aresésku*) placeo 185. ngriech. ἀρέσκω, *άρεσα. drum. *plak*.
 αρίνα (*aríne*) arena 184. alb. ráne g., réfe t. drum. *aríne*.
 αρίτζου (*arítsu*) erinaceus, echinus 200. 224. *aricsu* bo. 2. drum. *aríts*. mlat. ericius, iricius. alb. irít, urít. Vergl. Zeitschrift 11. 141.
 άρκου (*árku*) arcus 192. drum. *ark*.
 άρμα (*árme*) arma 185. drum. *árme*.
 άρμπορε (*árbore*) arbor 191. drum. *árbur*.
 αρνέσκου (*arnésku*) verro 223. αρνιάσκα dan.
 αρνησέσκου (*arnisésku*) nego 185. alb. arnis. griech. ἀρνούμαι, *άρνησα.
 άρντου (*árdu*) ardeo 198. drum. *ard*.
 αρράκιου (*arátu*) rapio 185. drum. *repésk*.
 Vergl. *lup lu ariki uná oae* bo. 212.
 αρράντου (*ařádu*) rado 214. drum. *rad*.

αρρακίσσου (wohl *ařeřšū*) labasco 190. Vergl. αρακίσσου dan. und *aruchiřat*, *aruchiřiare* mostre 9. 38.
 αρραμάνου (*ařeměnu*) maneo, moror 210. 226. *aremānī*, *aremase* mostre 11. 21. drum. *reřmīj*.
 αρράντου (*ařėdu*) rideo 189. *aridere* bo. 166. *te arizi erras* 159. *arīsu* mostre 28. drum. *rīd*.
 αρρατζίμε (*ařetsime*) frigida tempestas 238: vergl. drum. *reátše*, *reřšire*, *rekoáre*. *reátše* soll lat. recens sein.
 αρρίκλιου (*aríklu*) ren 213. drum. *reřnúnkju*, *renúnkju*, *rerúnkju*, *rinékjū*.
 αρροάμιγκου (*ařoámigu*) manduco 210. Urform *arúmegu*. drum. *rúmeg*. kluss. rymyhaty, rumygaty. rumigare Apul., das man mit Unrecht als aus ruminare entstellt ansieht. Vergl. αρουμικάρη dan.
 αρρουκοτέσκου (*ařukotésku*) volvo 205. Vergl. drum. *rotíke*, das eine Metathese erfuhr.
 αρρούκου (*ařúku*) jacio 222. *arunca* frăţ. drum. *arúnk*. Vergl. lat. averrunco ein Übel abwenden, abwehren. *a* aus *ave*. Vergl. αρούκα dan.
 αρρούπου (*ařúpu*) dirumpo 214. drum. *rump*.
 άρχισμα (*árxizme*) principium 185. griech. άρχίζω, άρχισμα. Vergl. *axiursi* incipere frăţ. mostre. Aus *arxiři*.
 άρχοντου (*ařxundu*) praefectus 185. griech. άρχων.
 ασιάρα (*asiáre* aus *aseáre*) vespera hesterna 195. *aséra* ath. 62. drum. *aseáre*.
 ασίμε (*asíme*) argentum 185. ngriech. άσήμι: άργύριον άσημον ungeprägtes Silber im Gegensatz zu άργύριον έπίσημον. άσήνι Foy 45. türk. sim. drum. *ardžint*.
 ασκούνντου (*askúndu*) abscondo 205. drum. *askúnd*.
 ασλάνου (*aslánu*) leo 207. alb. asláv. türk. arslán. drum. *leü*.
 ασπάργκου (*aspárgu*) destruo 235. bar. 167. drum. *sparg*. lat. spargo.
 ασπάρου (*aspáru*) obumbro 224. ngriech. σκιάζω. drum. *spárju*. *speřijá* terrere.

ασταχό *astacus* 185. ngriech. ἀσταχός.
 αστίνγκου (*astíngu*) exstinguo 223. drum.
sting, stíng.
 αστούπου (*astúpu*) obturo, sepio 227. 234.
 ngriech. στουπώνω. drum. *astúp.*
 ασσή (*así*) sic 194. *ashice* bo. 217. *asice*
 ath. 62, das nicht mit ngriech. ἔττει zu-
 sammenzustellen ist. drum. *aséa.* lat.
 sic mit proth. und pronom. *a.*
 ασστέπτου (*astéptu*) exspecto, suscipio 191.
 199. drum. *astépt.*
 ασστέρρου (*astéru*) sterno 227. drum. *astérn.*
 Vergl. dan.
 άτσαλου (*átsalu*) turpis, luridus 185. ngriech.
 άτσαλος, άσκαλος incultus Roesler 580.
 alb. i tšálę deformed Leake 314.
 ατζέλου (*atsélu*) ille 186. Diez, Wörterbuch
 277. drum. *atsél.*
 ατζούτου (*adzútu*) auxilior 187. drum. *azút.*
 ατούμτζια (*atúmtsia*) tunc 230. *atunceá*
 bo. 221. *attunceá* ath. 62. *atumcea*
 bar. 168. drum. *atúntsí.* Wahrscheinlich
 a-tunc-tse-a: *tse*, lat. *ce*, wie in ασσή-ττς
 dan. *ad tuncce* Diez 2. 441.
 άτυχου (*átíxu*) gracilis, debilis 186. 207.
atychisesci für *langediesci* mass. 142.
 ngriech. άτυχος mager Roesler 280. cat-
 tivo Somavera.
 άφλου (*áflu*) invenio 195. lat. *afflare*, Diez,
 Wörterbuch 451. Diefenbach, Völker-
 kunde 1. 238. drum. *áflu.*
 αχάτου (*achétu*) quotus 230, richtig tantus
 τοσοῦτος. *ahát, ahát* mostre 13. 25. 33.
ahátntu (ahátu), ahátnti ath. 2. 6. *ahátu,*
ahátntu, atátu 63. *ahátntu* bo. 43.
 drum. *atít, atíta* Diez 2. 426. 447.
achétu steht für *achtétu* und dieses ent-
 stand vielleicht aus alb. *ákę* ecce und
 tantus. *ę* wird ausgefallen sein: für
cht aus *kt* kann ich nur *lextáre* aus λα-
 κτάρα anführen. Diez 2. 426. denkt an
aeque tantus.
 αχάρε (*achtáre*) talis 229. *achtare* bo. 215.
 frät. 114. *ach* beruht wie in αχάτου auf
 alb. *ákę*. drum. *akétáre, kutáre, atáre.*

αχτζή (*achtzi*) coquus 208. alb. αχτζή. türk.
aštšý.
 αψίθε (*apsúthe*) absinthium 186. alb. αψίθ.
 ngriech. ἀψιθιά.
 βάκα (*vákę*) vacca 181. νάο βάκα juvenca 191:
 nova vacca. drum. *vákę.*
 βάλλε (*válle*) vallis 206. drum. *vále.*
 βάρβαρου barbarus 186. griech.
 βάσου (*vásu*) vas 181. drum. *vas.*
 βάταμου (*vátęmu*) occido 225. *vatamámu*
 bo. 160. *věľemată* mostre 11. drum. *vá-
 tęm, vętęmá.* Man denkt an *victimare.
 βαρραγκούτζου (*veřęgútsu*) circulus 190.
 Vergl. *di pre verigá* rund herum bo. 221.
varigá: pre varigá 227. *pre a varigá* 167.
inverigatu eingeschlossen 209. *varligá*
 onv. 387. *divarligalui* 358. *avêrliga de*
noi circum nos frät. drum. *veríge* Ring.
a verigá cingere. slav.
 βαρτόσου (*vertósu*): νου βέντου - aegre video
 196, eig.: non video bene. drum. *vîrtós.*
 βαρτούτε (*vertúte*) virtus 193. griech.-alb. ver-
 tút: virtus, bei den Kirchenschriftstellern
 vis, griech. δύναμις. drum. *vîrtúte.*
 βατλάχου (*vetláxu*) utris 185. -
 βέγκλλιου (*végľu*) custodio 235. lat. *vigilo.*
 drum. *veggá, veggéz.*
 βέκλλιου (*vékľu*) vetus 216. *vecljiu* und *vle-
 chiu* m. *věclje* und *vléche* f. ath. 21.
veaclea frät. drum. *věkju, veáke.* lat. *ve-
 tulus* Diez, Wörterbuch 367. Schuchardt
 1. 160: vergl. alb. *vjétere*, lat. *veterem.*
 βέντου (*vědu*) video 187. με βέντου videtur
 mihi 232. drum. *vęd.*
 βέντουα (*věduę*) vidua 236. drum. *věduve,*
věduw mardž. 13. *vědávę* mit slav. Accent
 (vdóva) ist nicht sichergestellt.
 βέρντζου (*věrdzu*) brassica 204. 206. drum.
veárze, várze aus *verdia, viridia.* Diez,
 Wtschpfg. 63, vergleicht brassica.
 βέρσου (*věrsu*) fundo 237. alb. *veřšóј* πλγμ-
 μωρō überschwemme Hahn. krist. drum.
veřsá. Diez, Wörterbuch 369. Diefen-
 bach, Zeitschrift 11. 286, trennt das
 alb. vom rumun. Worte.

βέσσιου (*véstiū*) pannus 222. alb. *věšure*
Kleid. Vergl. drum. *veštmīnt*. Man
beachte lat. *věstio* und alb. *veš*.
βιάργκα (*viárgē*) virga 187. *veargá* bo. 36.
ngriech. βέργα. drum. *várgē* aus *veárgē*.
βιάρντε (*viárde*) viridis 231. 236. alb. *vérdhē*.
drum. *veárde*.
βίνα (*vīnē*) vena, nervus 213. 233. drum.
vīnē.
βίντου (*vīntu*) ventus 184. drum. *vīnt*.
βίνντου (*vīndu*) vendo 221. drum. *vīnd*.
βίργιρου (*vīrgīru*) virgo 217. alb. βίργι;
verderěše t., *viridiněše* g.; *verderí* t., *vir-*
diní g. griech.-alb. *vörgar* βαρβάτος.
drum. *vérgurē*.
βιρίου (*viríu*) aquilo 187. Vergl. griech. βο-
ρέας und alb. *verí*, skodr. *véri* West-
wind, *vóre* Nordwind und *murē-ri* t.,
murē-ni g. cam. 1. 21.
βιτζίνου (*vitsínu*) vicinus 189. alb. *φκίν*.
drum. *vetšín*.
βλάκου (*vláku*) rete 192. slav. *vlak*.
βόη (*voj*, wofür man βόηου geschrieben
erwartet) volo (*vis*), amo 181. 196.
drum. *voj*, *vojěsk*. Nicht volo Diez 2. 252.
βόμερα (*vómerē*) vomer 232. alb. *húmer*; um.
βόμου (*vómu*) vomo 213. drum. *vom*.
βούλα (*vúlē*) sigillum 187. *vulā* mostre 32.
47. ngriech. βούλα.
βούλπε *vulpes* 183. drum. *vúlpe*.
βραχασέσκου (*vrexesésku*) raucedo 188.
Vergl. ngriech. βραχινιάζω, έβραχινίασα.
βριάρε (*vriáre* aus *vreáre*) amor 194. drum.
vreáre velle, voluntas aus *volēre* Diez,
Wörterbuch 375.
γεορτήε (*jeortíe*) dies festus 194. ngriech.
έορτή *jortí*. mac.-ngriech. *jurti*.
γερακίνα (*jerékíne*) accipiter 189. alb. *γγε-*
ρακίνα; *derakíne* Hahn. ngriech. *γεράκι*,
γερακήνα.
γέρμου (*jérmu* aus *vjérmu*) *věrmis* 225.
drum. *veárme*. grödn. *iárm*.
γιατρού (*játru*) medicus 197. griech. *ιατρός*.
γίγγιτςι (*jíngitsi*) viginti 193. *ghighinŕi* conv.
357. *jínjici* ath. 23. aus lat. viginti.

drum., nach dem slav. *dva desěti*, *de-*
sete, *dóao zetsi*: *zetsi* fem.
γίε (*jíe*) vis 187. griech. βία.
γίννις (*jíne*) vinea 184. drum. *víe* aus *víne*.
γίνου (*jínu*) vinum 204. alb. *vérē* t., *vénē* g.
drum. *vin*.
γίνου (*jínu*) venio 194. γίνο (*jín-o*) ades-
dum 193. *jino* (*jín-o*) bo. 121. drum.
vin. s. βινίτζη, γήνα dan.
γίσου (*jísu*) somnium 215. drum. *vis*.
γιτζάλου (*jitsélu*) vitulus 211. alb. βίτζ;
vitš Hahn. drum. *vitsél* vitellus.
γκαλάρου (wohl *nkalaru*) eques 197. alb.
καλιούαρ; *kalúar* Hahn. drum. *kėláre*
adj. zu Pferde. *kėlérėsk* reite. *ínkálek*
besteige das Pferd.
γκάλμπενου (*gálbenu*) flavus, gilvus 201.
drum. *gálbín*.
γκαλλίνα (*gēllne*) gallina 215. *gáljinā* ath. 15.
drum. *gejínē*, minder genau *gētnē*.
γκαμήλα (*gemlē*) camelus 198. ngriech.
καμήλι. drum. *kēmīlē*.
γκαντιλίκου (*gedilíku*) titillo 188. alb. *γκου-*
ντουλίσ; *gudulís* Hahn. drum. *gēdilėsk*.
bulg. *gēdeličkam* deminut.
γκαργαλάνου (*gergelánu*) faux 206. *gar-*
galanu lu mass. 140. serb. kr. grkljan.
mac.-ngriech. *krēkllan* pu. 21.
γκαρίτσου (wohl *gerítsu*) granum 226. Vergl.
γκράνου.
γκαρννέσκου (*gernésku*) latro 189.
γκαρνντήνα (*gerdínē*) hortus 201. alb. *gra-*
dínē. drum. *grēdínē*. slav.
γκαστάννε (*gesténe*) nux castanea 199. alb.
κασστένια; *kēštónē* Hahn. griech. *κά-*
στανον. drum. *kēstánē*.
γκέλα (*dēlē*) cibus 232. *gjelā*; *gjele*, *gjeli* le
bo. 215. 226. *ghela* mass. 37. alb. *γκέλα*;
dēllē t., *dēllē* g.; *dálē* lebendig.
γκινκάλα (*dīnkálē*) cicada 230. alb. *γκιν-*
κάλα; *dīnkálē*. it. *cigala*. sicil. *cicala*.
Vergl. ngriech. *τζίντζηρας*.
γκίνντς (*dīndē*) populus 193. 206. plur.
ginte bo. 132. alb. *γκίνντς*; *dīnd*, *dīndi*
Hahn. *dēndēje* t. krist. *dінде* Dozon.

gindie Rossi. drum. *džinte*. lat. gentem. *džinde* ist alb.
 γκλλέμου (*glému*) glomeramen 203. alb. λιάμος; Iemš t., Iamš g. drum. *gem* neben *gjem*.
 γκλλέτζου (*glétsu*) glacies 215. *glječu*, *gljěčā* ath. 17. drum. *gjets*. sicil. jazzu.
 γκόλου (*gólu*) vacuus 182. 195. 204. slav. gol.
 γκόρτζου (*górtsu*) pirum 184. alb. *gorĩtse* wilde Birne. mac.-ngriech. *gortše*, *apidi gornitsa* pu. 46, sonst γκοριτζιά *pirus amygdaloformis* Deffner, Archiv 1. 102. Slav. Urform **gorǫnica* Waldbirne: alb. ist *rn* in *r* übergegangen.
 γκούβα (*gúve*) os furni 231. *guvā* Öffnung bo. 157. 216. *gure* für drum. *gaurē* bar. 171. τρύπα mass. 3. ngriech. γούβα, it. cova, covo Deffner, Archiv 1. 272. Schuchardt 1. 178.
 γκουλουγκούστα (*gulugústē*) locusta 183.
 γκούρα (*gúre*) os (oris) 227. Vergl. lat. gula Speiseröhre, Schlund. alb. *góle*, *góje*. drum. *gúre*. bucca nur in *bukátē* Stück.
 γκουσουρράτου (*gusuřátu*) curvus 199. Vergl. alb. *kuřús* beuge, biege, woraus durch Metathese *kuřur* entstehen konnte.
 γκούσσα (*gúše*) collum 231. guttur 206. *gúše* kop. *gushā* bo. 220. alb. *gúše*. griech.-alb. *guše*. drum. *gúše*. grödn. *gōš*.
 γκουτούννε (wohl *gutúñe*) malum cydonium 205. ngriech. *κωδώνι*. drum. *gutíje*, *gutúje*. it. *cotogna*.
 γκράνντινε (*grěndine*) grando 235. *grindinā* ath. 58. drum. *grěndine*, *grindine*.
 γκράνου (*grěnu*) frumentum 224. *unu graçu di orzu* bo. 215. alb. γκούρα; *grur* t., *grun* g. drum. *grīū*, *grīn*.
 γκρεάτζα (*greátse*) onus 186. *cu greačā* schwerlich bo. 123. drum. *greátse* aus *greétse*: **grevitia*.
 γκρέπου (*grěpu*) hamus 181. alb. γκρέπ; *grep*.
 γκρεσήμε (*grestme*) pinguedo 217. aus γκρ-σήμε. drum. *grestme*. Suffix lat. imen Diez 2. 308. oder alb. im bei Dozon.

γκριάηου (*gridju*) verbum, sermo 207. *greaiu lu* bo. 227. *greai lu* 130. plur. *greaiurā* 224. *grescu* ich spreche; *grici* 146. *graiū*, plur. *graie*, mostre 9. 37. drum. *grejěsk* kor.; *graj*. slav.
 γκροάπα (*groápe*) fossa 206. alb. γκρόπα; *grópe*. drum. *groápe*.
 γκρόσου (*grósu*) crassus 237. drum. *gros*, *gras*. lat. *grossus*, *grassus*: *crassus*.
 γκουμάντζου (*grumádzu*) guttur 206. *grumac lu* Hals bo. 224. alb. *grumás*, *gurmás*. drum. *grumáz*; *sugrumā* würgen.
 γκρούννιου (*gríñu*) mentum 218. Vergl. dan. *γογγυσέσκου* (*gongisěsku*) murmuro 190. griech. γογγύζω, ἐγόγγυσα.
 γουμάρρου (*gumáru*) asinus 188. *gumar lu* bo. 212. alb. γομάρ; *gomáar*, *magáar* Rossi. ngriech. γομάρι Foy 106. Von γόμος nach Zeitschrift 11. 148. Vergl. türk. *ximár*.
 γουνόσου: ννιο-ήο, d. i. *ή' o* aus *mi o*, *gunósu* mihi est fastidium, ego abhorreo kav. 228. Vergl. *nju*, d. i. *ή' u*, *fricā* φοβοῦμαι bo. 149. drum. *γογνολιη ci* ἐβδελύσσοντο kor. 145: aslov. *gnusť*, *gnusiti se*. In *gunósu* ist *u* eingeschaltet.
 γύζμου (*jízmu*) vindemio 231. Vielleicht doch vindemio: *vi* musste in *ji* übergehen; *z* für *dz* wäre vor *m* erklärbar: doch bietet *d* vor *e* in *dz* eine mir unlösbare Schwierigkeit.
 δάσκαλου (*dháskalu*) magister 191. ngriech. δάσκαλος.
 δγιοβασέσκου (*dovesěsku*) lego 192. *diavasescu* mass. 143. alb. διαβάς; *dhiavás*. ngriech. διαβάζω, ἐδιάβασα. *do* aus *de*.
 δελφίνου (*dhelfínu*) delphin 191. alb. δελφίν. ngriech. δελφίν, δελφίνας.
 διαμάντα (*dhiamánde* für *-de*) adamas 192. alb. διαμάντ. ngriech. διαμάντι.
 διάτα (*dhiátē*) testamentum 192. alb. διάτα; *dhjátē*. ngriech. διαθήκη, διάτα.
 διδαξέσκου (*dhidheksěsku*) concionor 192. *didāxeascā* frăř. alb. διδάξ. ngriech. διδάγνω, ἐδίδαξα.

δίμπα *lingua* 190. falsch für λίμπα (*límbē*).
 δίσκου (*dhísku*) *discus* 192. alb. δίσκ. griech.
 δίσκος.
 δοκιμία (*dhokimíe*) *experientia* 192. griech.
 δοκιμή.
 δόλου (*dhólu*) *dolus* 192. griech. δόλος: nicht
 lat. *dolus*, wie *dh* zeigt.
 δόξα (*dhóksē*) *gloria* 192. griech. δόξα.
 εικόνα (*ikóanē*) *imago* 193. ngriech. εικόνα.
 drum. *ikóanē*.
 ειρήνη (*iríne*) *pax* 193. griech. εἰρήνη.
 ἐλεύθερου (*elévtheru*) *liber* 193. *eleftherica*
 mass. 143. griech. ἐλεύθερος.
 ἐγώ (*éu*) *ego* 193. drum. *eū* (*jēū*).
 επιτήδειου (*epitídhiu*) *aptus* 194. griech.
 ἐπιτήδειος.
 ἐρμου (*érmu*) *desertum* 194. griech. ἔρημος.
 ἐσκού (*ésku*) *sum* 193.
 ἐσού (*ésu*) *exeo* 194. drum. *es* (*jēs*).
 ἔτα (*éte*) *mundus* 203. *eta* *Ewigkeit* *bo.* 2.
 etā saeculum *ath.* 62. *frät.* 112. *ietos lu*
 aeternus *mostre* 11. 40. alb. *jétē* *Leben*,
 Jahrhundert, *Welt*. *jétē* *pas jétet* in
 Ewigkeit, eig. *Leben nach dem Leben*:
 šékul g. Welt *Hahn*. Vergl. αἶτα und
 lat. *aevitas* *Placid.* wie drum. *seátsetē*
 siccitas. *Cam.* 1. 122. denkt an *διαίτα*.
 ἐτοιμου (*étimu*) *paratus* 194. *etimā* *mostre* 21.
 griech. ἔτοιμος.
 εὔτηνου (*éftinu*) *vilis* 195. *eftinā* *bo.* 222.
 ngriech. εὐτηνός, φτηνός. drum. *éftin*.
 ἐχθρου (*éχthru*) *hostis* 195. griech. ἐχθρός.
 echtru lu *mass.* 143. *echtru*, *echtri* *li* *mostre*
 28. 46.
 ἐχθρευσέσκου (*exthrevsésku*) *odi* 211. ngriech.
 ἐχθρεύομαι, *ἐχθρεῦσα.
 ζάχαρε (*záhare*) *saccharum* 195. ngriech.
 ζάχαρι; ζαχάρι *Pass.* drum. *záhar*.
 ζαμάνε (*zēmánē*) *tempus* 198. *zamánea* *bo.*
 türk. *zēmān*. ngriech. ζαμάνι *Pass.* 145.
 ζανάτε (*zenáte*) *ars* 229. alb. ζανάτ. türk. *sanát*.
 ζαράρε (*zeráre*) *damnum*. 195. alb. ζαράρ.
 türk. *zarár*.
 ζβώλαρου (*zobólaru*) *gleba* 188. alb. *tsvol't*.
 Erdscholle. griech.-alb. *dzol*. Vergl.

ngriech. βώλακας; σβῶλος, worüber
 N. Dossios, *Beiträge* usw. 9. 67, nach-
 gesehen werden kann.
 ζγουρρήε (*zguṛṛie*) *scoria* 225. alb. ζγκιούρα;
 skurí: vergl. *zdūre*. ngriech. σκουριά
 (σκωρία). Vergl. griech.-alb. *sdrōng*
 (*zdrōng*), sonst *trunk* und ngriech. ζγου-
 ρός *Deffner*, *Archiv* 2. 182.
 ζέφα (*zéfke*): φάκου ζέφα *voluptatibus in-*
 dulgeo 214. *zefcā* *Belustigung* *bo.* 201.
 türk. *zevk*. ngriech. ζεύκι.
 ζήλλιου (*zīlu*) *invidia* 233. alb. ζηλί; *zilí*.
 ngriech. ζήλια, ζήλος. drum. *zel* aus dem
 lat. neben *zulie*. alb. *zēlí*.
 ζμέλτζου (*zméltsu*) *cochlea* 223. drum. *melk*.
 ζμπουράσκου (*zburésku*) *loquor* 211. *sbu-*
 rāscu. *sburīnu* *frät.* 117. *zburescu* *bo.* 145.
 sboru *Wort* *ath.* 17. serb. *zboriti*.
 thessal.-ngriech. ζμπορίζω (*zborízo*).
 ζννιέσέσκου (*znīsésku*) *laedo* 187. aus *zníe-*
 sésku, *zniosésku*: ζημιώω, ἐζημιώσα. *zakon*.
 ζηνία aus ζημία *Foy* 45.
 ζούρου (*zúru*) *fatuus* 195. ζούρρου *stolidus*
 208. 231. *zureashte* *thöricht* *bo.* 121.
 zurlu *mostre* 32. 47. *ath.* 66. ngriech.
 ζουρλός; mac.-ngriech. *zurlomeno* *när-*
 risch *pu.* 71.
 ζύγα (*zige*) *jugum* 195. ngriech. ζύγι. alb.
 zit *Wage*. *zijás* *wäge*: ngriech. ζυγιάζω.
 ηγούμενου (*égúmenu*) *abbas* 181. alb. ηγκου-
 μέν. griech. ἡγούμενος.
 ἡμερου (*ímeru*) *mansuetus* 195. griech. ἡμερος.
 ἡνεμα (*íneme*) *cor.* 199. drum. *ínime*.
 ησόζματα (*isózmate*) *arrhabo* 185. Vergl.
 ισουσίτα *dan*.
 θάρρου (*tháru*) *confidentia* 196. griech. θάρρος.
 θαρρασέσκου (*thēṛēsésku* aus *thēṛisésku*) *spero*
 194. griech. θαρρῶ, ἐθάρρησα.
 θεμέλλιου (*themélu*) *fundamentum* 196. alb.
 θεμέλλ. griech. θεμέλιον. drum. *teméj*,
 temelie.
 θηάμενου (*thiámenu*) *femininus* 196. aus *fiá-*
 menu: **feminus*. alb. *fēmēre* t., *fēmēne*
 g. weiblich. *fēmúar* t. *Weichling* *Hahn*.
 fómēn *pu.* 49.

- θυμιάμα (*thimiámē*) thus 197. griech. θυμίαμα.
- ιάπα (*jápe* aus *eápe*) jumentum, equa 234. drum. *jápe*.
- ιάρμπα (*járbē* aus *eárbē*) herba, foenum 187. 237. drum. *járbē*. grödn. *iárba*.
- ιάρρα (*járe* aus *járne*) hiems 236. drum. *járne*. lat. hiberna: *iieárne*.
- ίλλε (*íle*) ilia 206. alb. *ίγα*, bei Hahn *íje* g. die Seite von der Schulter bis zum Knie. lat. ile, ilia. drum. *iie*, d. i. *íje*, aus *íle*. *ii le* durch *vintre le* erklärt cip. 1. 90. princ. 92. *ie (íje)* Frauenhemd beruht auf lat. linea 99: Urform *líñe*; so alb. für chemise Dozon 45.
- ιμπετίγκα (*impetige*) impetigo 207. Späte Entlehnung, wie *im* und *ge* zeigt.
- ίντρου (*íntru*) ingredior 212. drum. *íntrá*, *intrá*. lat. intro.
- ιού (*ju*) ubi 220. *iù* conv. 358. *iúva*, *iúve*, *uve* mass. 105. drum. *ιω*, *ιω* Analecte §. 4. 13. istr. *júve*. lat. ubi.
- ιουργκάνου (*jurgánu*) stragulum 216. alb. *γιουργάν*. türk. *jorgán*.
- ιουρνέκα (*jurnéke*) exemplum 214. alb. *γιουρνέκ*. türk. *ürnék*.
- ιουσμεκιάρου (*juzmetáru*) famulus 232. alb. *χιουσμεκιάρ*; *χiusmetár*. türk. *hizmetkjár*.
- ιστορίε (*istorie*) historia 197. alb. *ιστορί*. griech. *ιστορία*.
- καβούρου (*kavúru*) cancer 197. alb. *γκαφόρ*; *ngafór*. ngriech. *κάβουρας*. Vergl. *cammarus* Seekrebs.
- καθε (*kathe*): ντε καθε ντζούα quotidie 197. καθε οόνου unusquisque 197. *cathe unä* mostre 17. *cathe unu* frăt. ngriech. *καθένας*. bulg. *kata gudina* alljährlich.
- κάκου (*káku*) caco 236. alb. *kákē*. drum. *kak*.
- κάλβου (*kálvu*) calvus 232. *lv* geht sonst in *lb* über, daher wohl it.
- κάλε (*kále*) via 227. drum. *kále*.
- κάλκου (*kálku*) calco, praedor 204. 217. drum. *kalk*.
- κάλου (*kálu*) equus 183. alb. *κάλε*; *kál*. drum. *kal*.
- καλύβα (*kalíve*) tugurium 198. alb. *κολόμπε*; *kolúbe*, *kolúbe*, *korúbe*. ngriech. *καλύβι*. serb. *koliba*. drum. *kolíbe*. Vergl. Roesler 570.
- κανόνα (*kanóne*) canon 199. alb. *κανόν*; *kanón*. ngriech. *κανόνας*.
- κάντου (*kádu*) cado 218. drum. *kad*.
- κάπου (*kápu*) caput 201. *capu*, plur. *capete*, ath. 17. drum. *kap*. Lat. *tësta* ergibt *tseástē* Schale, Schädel. Vergl. Mahn 8.
- καππέλλα (*kappéllē*) pileus 224. alb. *kapéll*. ngriech. *καπέλο*. macedo-ngriech. *kapella* pu. 30.
- κάρνε (*kárne*) caro 205. drum. *kárne*.
- καρσί (*karši*) ex adverso 182. alb. türk. *karşı*.
- κάρτε chartae lusoriae 236. alb. *κάρτα*; *kártē*. ngriech. *χαρτί*. drum. *kárte*.
- κάσα (*káse*) domus 226. drum. *káse*.
- κάσκου (*kásku*) hisco 236. ngriech. *χάσκω*. ngriech. *éko*, *stokázome* für *έχω*, *στοχάζομαι* Curtius, Studien 4. 237. drum. *kask*. *kaskotē* Gähnen. *kaskegure*, *gurekaske* Maulaffe. Roesler hat *χasku*, das nicht vorkommt.
- καστραβέτζου (*kastravétsu*) cucumis 182. alb. *κρασταβέτζ*; *krastavéts*, *kastravéts*. serb. *krastavac*.
- κάσσου (*kášu*) caseus 231. drum. *kaš*.
- κάτρεγυ (*kátreyu*) scapha 199. *katrigu* bo. 199. griech. *κάτεργον*.
- κάπτου (*káftu*) quaero, inquirō, gusto 189. 190. 235. *caftă* (*caută*) ath. 9. drum. *keutá*. Roesler 571. vergleicht mit Unrecht *κοιτάζω*: man denkt an **cautare*.
- κατώγε (*katóje*) inferior pars domus 200. ngriech. *κατώγι*.
- κάθα (*kéthe*) testudo 236.
- κακάτου (*kekátu*) merda 224. drum. *kekát*.
- καλάθα (*keláthe*, wohl nicht für *-the*) calathus 198. sporta 204. griech.-alb. *kalathe*. ngriech. *καλάθι*.
- καλαμάρου (*kelēmáru*) atramentarium 198. alb. *καλαμάρ*; *kalamár*. ngriech. *καλαμάρ*. drum. *kelēmár*, *kelimér*.

- καλκάνιου (*kēlkēnu*) calx, calcaneum 234. drum. *kēlkj*.
- καλντάρε (*kēldāre*) lebes 198. drum. *kēldāre*. mlat. caldaria Romania VI. 419. neap. caudara.
- καλντούρα (*kēldūre*) calor 195. drum. *kēldūre*. lat. *calidura. Vergl. it. altura.
- καλοῦπε (*kēlūpe*) modiolus 198. alb. καλούπι; *kēlūp*. ngriech. καλοῦπι; καλαπόδι. türk. kalúp. Das mrum. Wort stammt aus dem ngriech. drum. *kalīp*, *kalopód*.
- καμάκου (*kēmakū*) tridens 198. alb. kamák Angelruthe. ngriech. καμάκι.
- καμάρα (*kēmarē*) camera 198. alb. καμάρε; kamáre. ngriech. καμάρα. drum. *kēmarē*.
- καμαλαῦκε (*kēmeláuke*) pileus monachorum 198. alb. καμηλαύκι. ngriech. καμηλαύκι.
- καμιάσσα (*kēmiásse*) indusium 220. alb. καμίσσα; *kēmišse*. ngriech. ποκάμισον. drum. *kēmiásse*. mlat. camisia.
- καμπάνα (*kēmbáne*) tintinnabulum 198. alb. κουμπόνκι; kambáne, kumbónē, kēmbónē, kēmbórē; ngriech. καμπάνα. drum. *kūmpēne* lat. und in anderer Bedeutung.
- κανάτα (*kēnátē*) amphora 199. alb. κενάτε. griech.-alb. kenate. ngriech. κανάτα.
- κάνε (*kēne*) canis 225. alb. κέν, bei Hahn tēn. drum. *kīne*.
- κάνεπα (*kēnepē*) cannabis 199. alb. κάρπι; *kērp t*, *kánep g*. ngriech. κανάβι. drum. *kīnepē*.
- κανίσκου (*kēnísku*) honorarium 199. alb. kanísk. ngriech. κανίσκι.
- κανίστρα (*kēnístre*) canistrum 199. alb. κανίστρα; *kānistre*. ngriech. κανίστρι.
- κανντήλα (*kēndīle*) lychnus vitreus 199. alb. κανδηλίε; *kandīle*; ngriech. καντήλα. drum. *kandēle* aus dem lat. Vergl. Roesler 595.
- κάνντου (*kēndu*) quando 220. drum. *kīnd*.
- κάντεκου (*kēnteku*) cantilena 231. alb. κάνγκκα; *kēnge*. drum. *kīntek*.
- καπέστρου (*kēpēstru*) capistrum 199. alb. καπιστάλ; *kapistál*, *kapístre*. ngriech. καπίστρι. drum. *kēpēstru*.
- καπιτίννιου (*kēpitínnu* für *kēpetínnu*) pulvinar 209. *cāpetāniju*, *cāpitāniju* ath. 13. 17. drum. *kēpetīj*.
- καπλάμα (ohne Accent: wohl καπλάμα, dan. -μα) toga, sagum 197. alb. καπ(λ)αμά. türk. kaplamá.
- καπόνου (*kēpónu*) gallus castratus 199. alb. καπόν; *kapón*. ngriech. καπόνι.
- καρμποῦνε (*kērbúne*) carbo 199. ngriech. κάρβουνον. drum. *kērbúne*.
- καροάρε (*kēroáre*) aestus 200. lat. caloria.
- καρτέλλιου (*kērtēllu*) circellus 201. ngriech. κερκέλι. Vergl. alb. kjérthel cam. 1. 162. tark Kreis, ringsum. lat. circus, circum.
- καρτέσκου (*kērtésku*) tento 217. alb. κεντάτ; *tērtó j* zanke. drum. *kīrti* ist zagen, murren, russ. ropšeu gink.
- κασίδα (*kēsídē*) porrigo 199. griech.-alb. kasith, -dhi κασιδιάρης Reinhold 69. ngriech. κασιδα.
- κατακνίε (*kēteknīe*) caligo, nebula 200. ngriech. καταχνιά, καταιχνιά.
- κατζάνου (*kētsénu*) catinus 225. lat. catinus. grödn. tjadíh: nicht etwa türk. kazán, drum. *kazán*.
- κατζούλα (*kētsúle*, vielleicht für *kēsúle*) capitium 225. alb. κασούλια; *kēsula* pu. 29. *kēsúle* Hahn. griech.-alb. κατσαλ.
- κάτου (*kētu*) quantus 220. *cāte* ath. 26. drum. *kīt*.
- κατούσσα (*kētússe*) felis 189. *cātuse* ath. 15. für -se. ngriech. γάτα. Vergl. Diez, Wörterbuch 166.
- καφάσα (*kēfásē*) cavea 201. alb. καφάς; *kafás*, *kafázi*. türk. kafés.
- κεάλε (*teále*) corium 230. *chéle* (*péle*) ath. 11. lat. pellis. s. κιάλε.
- κεικασέσκου (*tikēsésku*) intelligo 190. alb. apikás. griech. ἀπεικάω, ἀκεικάω (ati-) Foy 8.
- κέλκου (*kēlku*) vitrum 190. alb. κέλικε; *telt* (*kjelkj*). lat. calyx, calycem.

- κέπτου (*téptu* aus *piéptu*) pectus 227. *cheptu* (*peptu*) ath. 12. drum. *piept*. lat. *pēctus*.
- κέρα (*tépe*) currus 184. *kerá* bo. 160. 202. alb. *κέρρε*; *káre*, *tépe*. drum. *kar*. Das mrum. Wort ist alb.
- κερεστέε (*kerestéje*) falsch: silva 232. *chiristee* ath. 11. für alb. *lándë* jede Art Baumaterial. griech. ὄλη. türk. *keresté* Baumaterial. drum. *kerestéá*, plur. *-stéle* Baumaterial.
- κέρου (*téru*) pēdo 235, richtig wohl pereo. *cherire* frät. Man vergleiche *kirút*, *kerdút* ἀπολωλώς kop. 24. 32. *kérdu* ἀπόλλυμαι. drum. *pierí*, *perí*.
- κέφαλου (*kéfalú*) cephalus (piscis genus) 201. alb. *κέφαλ*; *tšfál*. griech. κέφαλος.
- κηβοῦρε (*kinúre*) tumba 201. alb. *κηβοúr*. ngriech. *κηβοῦρι*. Vergl. türk. *kabr*, *kubúr*.
- κιάλε (*tiále*) pellis 191. 218. drum. *peále*. lat. *pēllem*. s. *κιάλε*. In *tiále*, *tiáptine*, *tiátre* usw. ist die Entwicklung *ě*, *ie*, *iea*.
- κιάπτινε (*tiáptine*) pecten 205. drum. *péptene* aus älterem *piáptene*.
- κιάτρα (*tiátre*) petra, saxum 207. 218. drum. *peátre*.
- κίκου (*tiku*) stillo 226. alb. *πικόγ*; *pikój*. griech.-alb. *pikkeloñ*. drum. *pik*.
- κινντισέσκου (wohl *tindisésku*) pingo, acu pingo 200. 219. alb. *κινντίς*, *κινντής*; *tēndís*, *tindís*. griech. *κιντῶ*, *ἐκέντησα*.
- κίνου (*tínu*) pinus 218. *pinu* (*chinu*) ath. 12. drum. *pin*.
- κίσσα (*tióše*) angulus 190. alb. *κίσσας*; *tóše* (*kjóše*). serb. *čoše*. türk. *köšé*.
- κιούπα (wohl *kúpe*) vas ansatum 219. alb. *κιούπ*; *kúpe*. drum. *kúpe*. s. *κούπα*.
- κίπερου extremis digitis carpo 230. Unverwandt mit dem drum. *pipéi*.
- κισέντζου (*tisédzu*) contero 227. drum. *pisá*, *piséz*. lat. *pinso*.
- κίσσιου (*tšiu*): με κίσσιου mingo 200. drum. *piš*. Diez, Wörterbuch 267.
- κλλέμου (*klému*) voco 198. *cljemu* bo. 154. drum. *kjem* für *voco*: clamo wird durch *strig* ersetzt.
- κλλιάε (*kláje*) clavis 201. drum. *kjáje*.
- κλόποτου (*klópotu*) tintinnabulum 203. drum. *klópot*. slav.
- κλότζα (wohl *klótsje*) calcitratus 201. alb. *klotšit* trete mit dem Fusse. ngriech. *κλωτζιά*. *κλωτσεύω* Pass. Entlehnt, wie *o* für *oa* zeigt: dasselbe gilt vom folgenden Worte.
- κλώτζα (wohl *klótsje*) gallina 201. ngriech. *κλωσσαριά*. alb. *klotšit* gluckse.
- κοάρντα (*koárde*) gladius 225. alb. *kórdhe* gerader Säbel. s. Fremdw. Einige denken an *ēran*. Ursprung.
- κοάστα (*koástē*) latus (lateris) 219. drum. *koástē*. lat. *costa*.
- κοάψα (*koápsē*) femur 210. alb. *κόπσσα*; *kófsje*. drum. *koápsē*. lat. *coxa*.
- κοινό (*kinó*, wohl nicht *tinó*) communis 202. griech. *κοινός*.
- κόχιλου (*kótilu*) spurius 212. alb. *kopíl*, *κόπελος* Duc. Arbeitsknecht, g. nur Bastard. drum. *kopíl* infans. asl. *kopilъ*, *kopelъ* nothus. Diefenbach, Völkerkunde 1. 245. *copil* bis 12, *copilandru* bis 20 Jahr. *stam*. 535.
- κοκότου (*kokótu*) gallus gallinaceus 218. slav.
- κόκου (*kóku*) coquo 238. drum. *kok*.
- κολάι (*koláj*) facilis 195. alb. *κολάϊ*; *koláj*. türk. *koláj*.
- κόλλιου (*kólu*) testiculus 185. 215. drum. *kój*. lat. *coleus*.
- κοντάρου (*kondáru*) hasta, verutum 202. ngriech. *κοντάρι*.
- κοντίλλιου (*kondílu*) penna 202. alb. *κοντίλλ*; *kondíl*. ngriech. *κοντίλι*. drum. *konděj* aus *kondél*.
- κοπέλα (*kopéle*) ancilla 202. alb. *κοπίλε*; *kopíle* Hahn. *kopíle* cam. 1. 162. ngriech. *κοπέλα*. drum. *kopíle*. Vergl. *κόχιλου*.
- κοπήε (*kopíe*) grex 202. *cupie* bo. 159. 217. *copii* 205. alb. *kopé*. ngriech. *κοπάδι*.

- κόποςου (*kóposu*) labor 203. griech. κόπος.
alb. κοπός cam. 1. 183.
- κοπράε (*kopræ* aus *kopríe*) stercus 203.
cuprie bo. 215. *cupri* mostre 46. griech.
κοπρία. *rē* aus *ri*.
- κόρμπου (*kórmbu*) corvus 203. alb. κόρμπ;
korp, kórbi. drum. korb.
- κόρνου (*kórnu*) cornu 200. drum. korn.
- χορντηάο (*kordiáo* für *kordeáo*) chorda 203
aus cordella. alb. κόρνταζα; kórdeze.
ngriech. κόρδα, κορδέλα. drum. kor-
deá.
- κόρου (*kóru*) chorus 237. griech. χορός.
drum. kor.
- κόσου (*kósu*) suo 222. drum. kos. lat.
cónsuo.
- κότου (*kótu*) cubitus 182. 218. alb. küt.
drum. kot.
- κότου s. νότου.
- κούημπος (*kújbu*) nidus 235. drum. *kujb*
wohl aus cubium. grödn. kóā. lat. cubare.
- κούκκου (*kúkku*) cuculus 203. alb. κούκιε;
kúko. ngriech. κοῦκος. it. cucco. drum.
kuk.
- κουκουβιάο (*kukuvíáo* für *kukuvedáo* aus
cucuvella) noctua 203. *cucuvéo* ath. 12.
alb. kukunájke, kukumjátše. ngriech.
κουκουβάγια. drum. *kukuveá*, *kukuváe*,
plur. -véle. it. cuccoveggia. Vergl. lat.
cucubare.
- κουκοῦλε (*kukúle*) cuculla 203. alb. κου-
κουμάλιε. ngriech. κουκούλα, κουκούλι.
aserb. kukulb.
- κουκούτα (*kukúte*) arundo 198. drum.
kukúte conium maculatum. serb. kukuta.
lat. cicuta. alb. kokúteza cam. 2. 163.
Vergl. τζικούτα Agapius in Geoponicis
Duc.
- κουλάκου (*kuláku*) collyrium 203. alb.
κουλιάτζ; kulátš. bulg. kolak. ngriech.
κουλούρι. drum. kolák. slav.
- κουλουχάνκου (*kulukánku*) farcimen 208.
vergl. alb. λουχανίχ. griech.-alb. lö-
konke Reinhold. grödn. liánya. ngriech.
λουχάνικον. drum. *lukánike* Diez, Wör-
- terbuch 414. Cihac 2. 671. ku ist dun-
kel: vergl. alb. kukumáre. ngriech.
κουκουμάρι, κουμάρι, κουκούμι. Deffner,
Archiv 1. 286. mrum. γκουλουγκούστα
kav. locusta. In den meisten Fällen
ist *ku* lat. con: vergl. *kukurbéü*, *kur-
kubéü* Regenbogen aus *concurvus*. Cihac.
mit Metathese wie bei *κουρκουμπέτα*
kav. cucurbita. *κουτρούμπουρου* kav. *ku-
trémuru* cip. 1. 101. *sukufünd* clem. 21.
- κουμέρκε (*kumérke*) commercium 204.
ngriech. κουμέρκι, woraus alb. kumérk,
kumrék (-mért, -mrét); türk. gümrük.
- κούμου (*kúmu*) quomodo 221. drum. *kum*.
- κουμπάρρε (*kumperáre*) emtio 182. 238.
drum. *kumperáre*.
- κουμπέε (*kubée*) camera 196. alb. κουμπέ;
kubé. türk. kubé.
- κουμποῦρε (*kubúre*) pharetra 204. ngriech.
κουμπούρι. türk. kubúr.
- κουντισέσκου (*kundisésku*) diverto apud
aliquem 202. alb. κοντίς; kondís, ko-
néps. bulg. kondisam. ngriech. κονεύω.
türk. konmák, aor. kondým.
- κούπα (*kúpe*) crater 204. alb. κούπα; kúpe.
ngriech. κοῦπα. drum. *kúpe*. s. κιούπα.
- κουρβάρου (*kurváru*) scortator, adulter 211.
220. alb. κουρβάρ; kurvjár. slav.
- κουρδουβάνε (*kurduváne*) corduvanius 204.
alb. κουρδουβάν. ngriech. κουρδουβάνι.
- κουρκουμπέτα (*kurkubéte*, vielleicht falsch
accentuiert) cucurbita 202. drum. *kukúr-
betē*. Metathese wie bei *kurkubéü* *con-
curvus*.
- κούρμου (*kúrmu*) defatigo 204. vergl.
ngriech. κουράζω. drum. *kurm* abbre-
chen. Roesler 571 denkt an das griech.
Wort. *kúrmu* hängt durch alb. *kurm*
Körper, ursprünglich truncus, zusammen
mit ngriech. κορμός truncus arboris,
alb. *κουρμ* corpus, entspricht daher dem
lat. truncare, fz. tronquer.
- κουρμπάνε (*kurbáne*) sacrificium 197. alb.
κουρμπάν; kurbán. türk. kurbán.
- κούρου (*kúru*) culus 205. drum. *kur*.

κορούνᾳ (*kurúne*) corona 226. alb. κο-
 ρόρα; korónē, kuróre, konúre. drum.
korónē.
 κορούνντου (*kurúndu*) celer 214. drum.
kurínd.
 κορράο (*kuṛáo*) lorum, corrigia 208. aus
kuṛella, daher wohl *kuṛáo*. *curéo*, *curao*,
 plur. *curái*, *curei* ath. 16. drum. *kureá*.
 κοῦρτε (*kúrte*) aula 204. alb. κοῦρτ. ngriech.
 κοῦρτη. drum. *kúrte*. lat. chortem.
 κοῦτζουρου (*kútsuru*) truncus 204. ngriech.
 κοῦτζουρον tronco, una cosa mozza So-
 mavera. κοσσοῦρι pass.: vergl. κοτζός
 und türk. kusúr, das übriggebliebene,
 nachdem der Stamm gefällt worden.
 Alb. κερτζού; kertsú ist wohl slav. krč.
 Vergl. kertsí-r-i cam. 1. 199.
 κοῦτζούτου (*kutsútu*) culter 210. drum.
kutsít, das älter ist.
 κοῦτρούμπουρου (*kuṛúburu*) turbidus 196.
 alb. τούρμπουλ; túrbul, trúbul. lat. *tur-
 bulus. Vergl. *kutremurare* ath. 68. (ku-
 ist con-). drum. *koveršesk*.
 κρέπου (*krépu*) pereio 224. drum. *krépa*.
 κρέσκου (*krésku*) cresco 186. drum. *kresk*.
 lat. cresco.
 κριάστιντου (*kriástidu*) cacumen 203.
 lat. crista. drum. *kreástē*, *kreástet*.
 alb. krěštē, grěštē Mähne. nsl. krěsta
 Mauerzinne. *kriástidu* und *kreástet* sind
 nur aus dem alb. krěšte erklärbar.
 κροῦτσε (*krútse*) crux 226. alb. κρούκ;
 krút. drum. *krútše*.
 κυβερνησέσκου (*kivernisésku*) guberno 206.
 alb. küverís. griech. κυβερνώ, ἐκυβέρνησα.
 drum. *kivernist*.
 κοπηρίντζου (*kipirídzu*) cyparissus 205.
 ngriech. κοπαρίτσι. drum. *kiparós*, *tši-*
parós.
 κωνόσκου (*konósku*) cognosco 190. drum.
kunósk.
 λάγκα (*láge*): ννιο ντάου ντε α λάγκα curro,
 veredis iter facio 218. 231: ννιο ἦο ist
 jeŭ ego. *shâ da cu âi a lagâ* τρέχει

bo. 159. alb. me largúe, lagúe scostare
 Rossi. largus. s. λάργκου.
 λάηου (*lájū*) niger 210. *laiu* schwarz, elend
 mass. 135. *lai* frăt. *laiu* conv. 383.
lăiță nigror 385. *oarâ ce lae!* κακή σου
 μοῖρα! bo. 128. drum. *lănă laie*. Roesler
 vergleicht ein türk. lai boue noire. Das
 Wort ist alb. laj schwarz: keng laj,
 dalle laje agneau noir, brebis noire
 Cihac 2. 164, richtig grau. Reinhold 15.
 A. T. Lauriani și J. C. Massimu, Glos-
 sariu 342, denken an ‚lavandus‘: forte
 probabile. *lăjeș* cigain nomade gehört
 nicht hieher. Vergl. άλμπου.
 λάθουσου (*láthusu*) aberratio. griech. λάθος
 hallucinatio, aberratio pass. Vergl. κό-
 ποσου.
 λάκραμα (*lákreme*) lacrima 191. drum.
lákreme.
 λάλα (*lále*) avunculus, patruus 196. ngriech.
 λαλάς avus. alb. lálle Vater. türk. lalá
 Hofmeister. alb. ούγγι, bei Hahn unt
 (unkj) t. und (ungj) g.
 λάου (*láu*) lavo 207. 213. Vergl. alb. λιάγ;
 laj. drum. *laŭ*.
 λάπτε lac. 188. drum. *lápte*.
 λάργκου (*lárgu*) latus (adj.) 219. *largu* für
 drum. *depárte* conv. 358. alb. lárge
 weit. ngriech. ἀλάργα für μακράν Deff-
 ner, Archiv 1. 129. s. λάγκα.
 λάσου (*lásu*) sino 186. alb. lëshj. drum.
las. lat. laxo Diez, Wörterbuch 200.
 λάσπε (*láspe*) coenum 206. ngriech. λάσπη,
 das altes λάπη sein soll. s. λλέσκη
 dan. d. i. *lësti*.
 λάτζου (*látzu*) laqueus 188. 196. alb. λιάκ;
 lak. drum. *lats* aus lakeus.
 λαγήνου (*legínu*) lagena 206. alb. λιαγγήν.
 ngriech. λαγήνι.
 λαγίε (*legíe*) speculum 198. vergl. ngriech.
 ὀαλί Glas. γυαλί Foy 94. mac.-ngriech.
 jali Spiegel pu. 19. Wohl Metathese.
 λαγκάμε (*leggéme*) cuniculi 206. alb. λαγκάμ;
 lagém t., lagám g. ngriech. λαγούμι.
 türk. lagým.

- λακτούχα (*lektúke*) lactuca 209. alb. λατούχα. drum. *leptúke*.
- λάνντουρα (*lëndure*) scapha 186. alb. λιόνντρα (*Iúndre*). *Iúndre*. drum. *lúntre*. Die mrum. Form ist wahrscheinlich falsch.
- λάνντουρα (*lëndure*) hirundo 236. *rándurä* ath. 15. drum. *rínduneá*, *ríndureá*. lat. [hi]rundinella. it. rondinella.
- λάνα (*léne*) lana 209. drum. *lène*.
- λαρτζήμε (*lerdzíme*) latitudo 233. drum. *lerdzíme*.
- λαχτάρε (*lextáre*) lactea placenta 206. ngriech. λακτάρα.
- λεβέντου (*levéndu*) heros 207. ngriech. λεβέντης. türk. levénd.
- λέγκου (*legu*) vincio 191. drum. *leg*.
- λεένε (*leéne*) pelvis 207. *ligene* bo. 149. alb. λεγκέν; Iegén, lején. ngriech. λεά-νιον. Daher türk. legén. Curtius, Studien 4. 291.
- λειβάντε (*liváde*) pratum 207. alb. λιούαθ; Iuváth, Iuvádhi. ngriech. λειβάδι. drum. *liváde*. bulg. livadъ. serb. livada.
- λειτουργισέσκου (*liturgisésku*) missam celebros 207. griech. λειτουργῶ, ἐλειτούργησα.
- λειψέσκου (*lipsésku*) deficio 207. griech. λείπω, ἔλειψα. drum. *lipsí*. bulg. lip-suvam. kr. lipsati.
- λειψίρε (*lipsíre*) indigentia 237. alb. λειψίρα; *lipsí*. drum. *lipsé*.
- λειψίτου (*lipsítu*) defectuosus 207. ngriech. λειψός. partic. von λειψέσκου.
- λέμνου (*lémnu*) lignum 214. ουμτου-λέμνου oleum 206. drum. *lemn*.
- λέπρα (*lépre*) lepra 207. griech. λέπρα. drum. *lépre*.
- λεχωάνα (*lexoáne*) puerpera 207. alb. λεχών; Iexóne cam. 1. 179. ngriech. λεχῶνα luxúna Curtius, Studien 4. 316. drum. lehúse λεχοῦσα.
- λιάγκανου (*lágenu*) vacillo 204. *leagene*, *leagenu* lu Wiege frät. alb. λιγκούντ; Iekúnt Hahn. me licund scossare Rossi. drum. *leágen*. irum. *légër* Wiege. Roesler vergleicht ngriech. λεκάνη, λαγένα.
- λιάμπρικου (*lábriku*) labrax 206. alb. λιάμπρικ. ngriech. λαβράκι Zeitschrift 11. 240.
- λιάνε (*láne*): ννιο λιάνε piger sum 214. aslov. lēnъ. Vielleicht *mi o* (est) *láne*.
- λιάστρα (*lástre*) pinguedo 207.
- λίγκου (*lingu*) lingo 189. drum. *ling*.
- λιλήτζα (*lilídze*) flos 208. alb. λιούλλα; Iúle. ngriech. λουλούδι.
- λίμα (*líme*) lima 207. alb. λίμα; líme. ngriech. λίμα. drum. *píle*. slav.
- λίμπα (*límbē*) (falsch δίμπα) lingua 190. drum. *límbē*.
- λίγκουρα (*lingure*) cochlearium 204. alb. λιούγα; liunkier Leake 300. Iúge. drum. *lingure*. lat. lingula Diez, Wtschpfg. 98.
- λίντε (*lín-te*) lens (lentis) 232. drum. *lín-te*.
- λιούφτα (*lúfte*) bellum 220. aus dem alb. λιούφτα; Iúfte: Iúftóǵ, Ieftóǵ, Iiftóǵ. drum. *lúfte*.
- λάεπουρε (*lépure*) lepus 206. alb. λιέπουρ; Iépur. drum. *jépure*.
- λλιάου (*láu*) capio 218. Ijéu ath. 51. drum. *jau* aus *lau*. lat. levo.
- λλίνου (*línu*) linum 207. alb. λλί; Ii-ri t., Iĩ, Iĩni g. ngriech. λινάρι. drum. *jín*.
- λόκου (*lóku*) locus, terra, terra frugifera 189. 230. 237. drum. *lok*. *pemínt* fehlt mrum.; man liest *pavimenti le* Fussboden bo. 165, das jedoch gelehrte Entlehnung ist.
- λουκρέντζου (*lukrédzu*) laboro 192. drum. *lukrá*, *lukrész*.
- λούκρου (*lúkru*) opus, labor 194. *lucru* lu τὸ συμφέρον frät. drum. *lúkru*. Man beachte *lugarie*, plur. *lugarii le*, Sache bo. 149. 215.
- λουμπρισέσκου (*lumbrisésku*) splendo 206. aus *lembr-*: griech.-alb. lamparis. griech. λαμπρίζω, ἐλάμπρισα. Hieher zieht Roesler 572. auch drum. *lemurí*.
- λούνα (*lúne*) luna 233. drum. *lúne*.

λουγγίνα (*luŋíne*) lux 235, unrichtig *lumina* frät. drum. *lumíne*. Nicht lat. *lumina*.
 λουγγινέντζου (*luŋínédzu*) illumino 233. drum. *lumíná*, *lumínéz*.
 λουγγτζήμε (*lundzíme*) longus 209, richtig *longitudo*. drum. *lundzíme*.
 λουπάτα (*lupáte*) pala ferrea, remus 204. 234. alb. *lioπάτα* pala ferrea; *lopáte*. drum. *lopáte*. slav.
 λούπου lupus 208. drum. *lup*.
 λούτου lutum 218. *lutu* bo. 227. frät. drum. *lut*.
 μά sed 184. ngriech. μά. s. αμ dan.
 μάκρα (*mákre*) pulpa carnis 238. drum. ist *mákre* caro macra lardo adhaerens.
 μάλλιου (*málu*) malleus 206. drum. *maj*.
 μάνντου (*mándu*) vates 209. griech. μάντις.
 μάνταλου (*mándalu*) pessulus 209. ngriech. μάνταλος.
 μαντένε (*madéne*) metallum 211. alb. μαντέμ; *madém*. ngriech. μαντέμι. serb. *majdan*. türk. *madén*.
 μαργιόλου (*marjólú*) astutus 209. alb. *marjól* Schelm. ngriech. μαργιόλος aus it. *mariuolo*. drum. *margiól*. *marghiolu* *stam*. 533.
 μάρε magnus 210. 231. drum. *máre*. Die Zusammenstellung mit *major* und *μεγάλο* ist abzuweisen. *máre* ist wohl lat. *marem* und bezeichnet gross durch männlich (vom Thier) *masculus* in einer einem Hirtenvolk entsprechenden Art.
 μάρμορε (*mármore*) marmor 209. alb. μερμέρ. ngriech. μάρμαρον. drum. *mármure*.
 μάρτζενε (*márdzene*) ora, margo 183. *margin*e *mostre* 22. Vergl. *marguri* Rahmen bo. 165. drum. *márdžine*.
 μάρτυρου (*mártiru*) testis 209. ngriech. μάρτυρας. drum. *mártur*. Vergl. Roesler 572. Man beachte die Bedeutung ‚Zeuge‘, nicht ‚Märtyrer‘.
 μάσκουρου (*máskuru*) mas 185. alb. μάσκούλ; *máškuł*. drum. *máskur*, *máskure*.

μάστορου (*mástoru*) opifex 210. alb. μέσσταρ. ngriech. μάστορας.
 μάτζερε (*mátzere*, richtig *mádzere*) pisum 206. drum. *mázere*. alb. *módhulë*. Duc. bietet *μόζουλα*, *Dacis thymus* apud interpolat. Dioscorid. cap. 399. Nach Roesler 598. ist das Wort türkisch. Man vergleicht alb. *módh-a zizzania* und griech. *μόδος* *brionia*, *vitalba cam.* 1. 178. Der Zusammenhang von *mádzere*, *mázere* und *módhulë* ist nicht sicher.
 μάτζενου (*mátsenu*) molo 183. drum. *mátsin*.
 μάτζου (*mátsu*) intestinum 184. drum. *mats*, plur. *mátse*. mlat. *matia*: intestina quae sordes emittunt, unde *matiarum* dicuntur, qui eadem tractant ac vendunt Papias.
 μαγίστρου (*mejístu*) magus 208. alb. μαγιστρίκ; *magistríts* Leake; *madistár*. griech. μάγος. drum. *magístu*, *madžístu*.
 μαϊμόννου (*mejímínu*) simia 209. alb. μαϊμόύν. ngriech. μαϊμόυ. drum. *majmíne*. türk. *majmún*. Mahn 23.
 μακαζά (*megezé*) armamentarium 208. alb. μακαζέ; *magazí* f. ngriech. μαγαζί. türk. *magazá*.
 μάκου (*méku*) edo, manduco 231. drum. *mēnk*; *mēnīnk* und *mīnká* gink. 353.
 μάνη (*mēne*) manus 236. drum. *mīne*. Man beachte *īndēmīne*, facile à manier, aus *īnde*, lat. *endo*, *indu*, und *mīne* manus.
 μανγκιούσσίου (*mēndiúšiu*) inauris 224. türk. *menguš*, serb. *mindjuše*.
 μάνε (*mēne*) mane 186. griech. αἰών. alb. *mēndés*. drum. *mīne*.
 μάνικα (*mēnike*) manica 209. alb. μάνγκα; *mēnge*, *mānge*. ngriech. μανίκι. drum. *mīneke*.
 μάνντζου (*mēndzu*) pullus equinus 221. alb. μάζ; *mēz*; *mēz*, *maz*; *mēze*, *máze*. drum. *mīnz*. Diez, Wörterbuch 216. Mahn 24. Vergl. grödn. *mants* Stier und *mánza* weibliches Kalb zwischen ein halb und zwei Jahren. Diefenbach, Völkerkunde 1. 247. Zeitschrift 11. 148. 206.

μαντάτα (*mēndáte*) mandatum 209. ngriech. μαντάτον.
 μαντούα (*mēdúe*) medulla 212. drum. *mēdúhe*. *h* aus *v*.
 μαράλλιου (*mērálu*) foeniculum 209. alb. μοράτζ; *moráje*. aserb. *moračs*. drum. *mērár*. Man vergleicht *μάραθρον*.
 μαργαριτάρε (*mērgeritáre*) margarita 209. alb. μαργαριτάρ; *margaritár*. ngriech. μαργαριτάρι. drum. *mērgeritár*, *-tárjü*.
 μαρίτου (*mēritu*) eloco filiam 216. alb. μαρτόγ; *martóje*. drum. *mērit*.
 μαρμίντου (*mērmintu*) sepulcrum 211. *mar-mindu*, *-mintu* l Leake. *mormintu* ath. 66. drum. *mormint*.
 μαρρούλα (*mērúle*) pinus 203. alb. *fēsték*. ngriech. *κουκουνάρι*. türk. *marulá*.
 μασκαρά (*mēskeřé*) ludio 210. alb. *μασκαρά*; *maskará*. ngriech. *μασκαράς*. drum. *maskará*.
 μαστίχε (*mēstíche*) mastiche 210. alb. *μαστίχ*; *mastíx*. ngriech. *μαστίχι*.
 μαστραπά (*mēstrepe*) supellex pretiosa 210. alb. *μαστραπά*; *mastrap* f. Rossi. ngriech. *μαστραπάς*, *μαστραπά*. serb. *mastrap*. türk. *mařrabá* Trinkgefäß.
 μελάνε (*meláne*) atramentum 210. alb. *μελάν*. ngriech. *μελάνι*.
 μέλλιου (*mēllu*) milium 201. alb. *μέλλ*; *mēl*. drum. *mēj*.
 μενντουέσκου (*mēnduésku*) cogito 227. alb. *μενντόν*; *mēndój*, *mentój*. *nd* für *nt* stammt aus dem alb. Im Verbalsuffix ist *u* aus *o* alb., *i* roman.; im Verbal-suffix *ei* — *e* aus *a* slav., *i* roman.
 μεριμάγκα (*merimáge*) aranea 232. alb. *μεριμάγκα*; *mērimáge* t., *mirēmáge* g.; *mjerimáge* doz. griech.-alb. *millimange*.
 μερίντε (*merinde*) crepusculum. 191. drum. *merinde* plur.
 μέρου (*mēru*) pomum 211. alb. *μόλα*; *móle*. μέρου ντε φάτζα *maxilla* 208. alb. *μόλα* *φάκεσα*. lat. *malum*. it. *melo*. drum. *mēr*. Nach Roesler 573. von *μήλον*, was

unrichtig ist, wie *r* aus *l* und *e* für *η* zeigt. lat. *mēlum*.
 μέσου (*mésu*) mensis 211. *mesü* mostre 38. mensis, *mesis*.
 μέσιου (*mésiu*) aratrum 183.
 μέτρου (*métru*) mensura 211. griech. μέτρον.
 μιάστικου (*miástiku*) commisceo 225. *amestica*, *amistica* frăț. *masticare* suppl. xxxii. drum. *meástek* misceo, *mando* (-dere). *mistujésk*, *mistúj* digero. *ameástek*, *meástek* misceo *gink*.
 μίνου (*mínu*) moveo 223. drum. *mîn*. lat. *minare* für *agere*, *ducere* Victor Vit. Diez, Wörterbuch 222.
 μίντε (*mínte*) mens 190. 213. *mintē* ath. 66. *mintuimu* frăț. 116. alb. *μέντ*, *μένντ*; *ment*, *mēnd-i*. drum. *mínte*.
 μιντζοῦνε (*mintšúne*) mendacium 238. *min-ciuhî* le mostre 8. drum. *mintšúne*. *min-titurd* bo. 128. stammt vom slav. *mēt*.
 μισάλε (*misále*) mensa 231. mgriech. *μέσα*, *μεσάλι* Duc. *misále* Mahlzeit bo. 150. alb. *mēsále* Tisch Tuch.
 μμπερδοσέσκου (*mberdosésku*) implico 212. ngriech. *μπερδαίνω*, *μπερδεύω*, *ἐμπερδεύω* aus *ἐμπεριδέω* Curtius, Studien 4. 251. **μπερδώνω*, **μπερδωσα*.
 μμπετάρε (*mbetáre*) vinolentia 210. drum. *imbetáre*.
 μμπουγκουτζήλλε (*mbugutsíle*) divitiae 219. alb. *μπαγκάτι*; adj. *bugát*, *mbugát*, *mugát*. Man erwartet *bugétsíle*: das Suffix ist *ilia*, wie in *frétsíle* Bruderschaft von *fráte*. drum. *bogát* dives, *bogét* sufficiens. slav.
 μοάλε (*moále*) mollis 184. drum. *moále*. lat. *mollem*.
 μοάρε (*moáre*) mola 212. drum. *moáre*.
 μοάρτε (*moárte*) mors 196. alb. *mortja* cam. 2. 145. drum. *moárte*. lat. *mortem*.
 μοάσα (*moáshe*) vetula. *moaşă* frăț. 190. Man vergleicht alb. *mótšim* bejahrt, langjährig. *mořatár* Altersgenosse. *möt* Jahr Hahn. *móře* *ήλικία* t. krist.

μολίτζα (*molítsə*) tineia 203. alb. molítsə, mu-
 lítsə. ngriech. μόλιτζα. drum. *mólie*. slav.
 μόλλιου (*móliu*) humecto 211. drum. *moj*.
 lat. *molliare. fz. mouiller Diez, Wörter-
 buch 231.
 μολύβε (*molíve*) plumbum 211. ngriech.
 μολόβι. drum. *plumb*.
 μονέδα (*monédhə*) pecunia 211. alb. μονέδα;
 monéde. ngriech. μονέδα.
 μονόχου (*monóχy*) eunuchus 212. ngriech.
 μουνούχος.
 μουγκρισέσκου (*muggerisésku*) mugio 211.
 ngriech. μουγκρίζω, έμουγκρισα. *ε* ist
 eingeschaltet.
 μούχα (*múkhə*) mucus 212. alb. mūk
 Schimmel. drum. *muk*.
 μούλαρε (*muláre*) mula 212. *mulă*. *mulari*
 conv. 359. 386. ngriech. μουλάρι. drum.
mul, *katîr*: *mular* Mauleseltreiber.
 μούλλιαρε (*muláre*) mulier 190. drum.
mujáre.
 μούλτιάτζα (*multiátse*) multitudo 219.
 aus *-teátse*. drum. *multsime*.
 μούλτου (*múltu*) multus 220. drum. *mult*.
 μούμα (*múme*) mater 209. alb. μάμα; mēmme.
 drum. *múme*, *máme*.
 μούντε (*múnte*) mons 187. drum. *múnte*.
 μούρου (*múru*) murus 229. alb. μούρ; mūr.
 drum. *zid* aus dem slav., daher auch
zidár, das nach Diez, Wtschpfg. 80, aus
caementarius entsteht ist.
 μούσκα (*múske*) musca 212. alb. miškónhe
 Mücke. drum. *múske*.
 μουστάτζα (*mustátse*) mystax 212. alb.
 μουστάκι; mustáte. ngriech. μουστάκι.
 drum. *mustátse*. Diez, Wörterbuch 233.
 μούστου (*mústu*) mustum 212. alb. μούστ;
 mušt. ngriech. μούστος. drum. *must*.
 μούτου (*mútu*) mutus 187. drum. *mut*.
 μουτρέσκου (*mutrésku*) conspicio 202. *mu-*
trescu έπιβουλεύω. *muntrescu* φροντίζω.
 θεωρώ frăţ. Vergl. dan.
 μπάγκου (*bágu*) pono 186. drum. *bag*. Mit
bagu stih(i)mə vergleicht Roesler ngriech.
 βάζω στίγμα.

μπάλα (*bále*) saliva 223. drum. plur. *bále*
 von einem Thema *bávə, *báo. *bále*
 beruht auf der Pluralform *bále*.
 μπάλαμου (*bálsamu*) balsamum 186. alb.
 μπάλαμ; baltsám. ngriech. βάλαμον.
 drum. *balsám*.
 μπάλτα (*báltə*) palus, lacus 207. alb. báltə.
 drum. *báltə*. ngriech. βάλη, βάλος.
 Wahrscheinlich slav. blato. Diefenbach,
 Völkerkunde 1. 251. Roesler 565. Meta-
 these im alb. nach dem Typus garth
 (gardh) aus grad.
 μπάρμπα (*bárbe*) barba 189. drum. *bárbe*.
 μπάρτου (*mpártu*) divido, separo 210. 237.
 drum. *impárt*, *impérts*.
 μπάσκα (*báskə*) vellus 220. alb. báske fleece
 Leake: fehlt bei Hahn.
 μπάτου (*bátu*) verbero 191. drum. *bat*.
 μπακαλά (*bəkelé*) caupo 199. alb. μπα-
 κάλ; bakál. ngriech. μπακάλης. türk.
 bakál.
 μπαγέντζου (*bənédzu*) vivo 195. *bana* das
 Leben bo. 139. 212. 220. *banezu* ich
 lebe 124. *banează* 220. *bănare* Leben
 mostre 40. *bănede* 11. *bănămu* 12. *bă-*
neđi 18. *bana* conv. 382. Vergl. mass.
 xxv. 138. 151. Roesler 588. denkt an
 türk. pers. zebān. Der Stamm *ban* beruht
 vielleicht auf den ein *n* enthaltenden
 Formen des alb. Verbalstammes *bə* fa-
 cere: *bəh*, *bən* usw., die so häufig vor-
 kommen in Anreden wie *tš bən?* *tš*
bəni? πώς έχεις? πώς έχετε? eig. τί
 κάμνεις? τί κάμνετε? Dozon 323. s *ban*
 Thunmann 239.
 μπαρμπάτου (*bərbátu*) vir 184. alb. ver-
 vát unverschnittenes männliches Thier,
 unmittelbar aus dem griech. έργο βαρ-
 βάτον Deh. drum. *bərbát*.
 μπαρτζάτου (*bərtsátu*) orgyia 215: vergl.
 μπράτζου.
 μπασιάρικα (*bəsiárike*) templum 193. drum.
bisérike, *beseárike*. lat. *baséleca: basi-
 lica, wie *b* und die Bedeutung zeigt,
 nicht βασιλική. rhaetorum. baselgia.

μπατου (ohne Accent) tundo 202, richtig
 μπάτου (*bātu*) wie oben.
 μελμπέρου (*belbéru*) tonsor 212. alb.
 μερμπέρ. ngriech. μπαρμπέρης. türk.
 belbér. drum. *bęrbier*.
 πέσου (*bésu*) pedo 201. alb. pierdh. drum.
bes neben *bęšesk*. lat. *visio, visio.
 μεσσίκα (*bešike*) vesica 234. alb. πσίγικα
 (*pšigje*); *pšikje* t., *mešikeze* g., *mbę-
 šike* doz. drum. *bęšike*.
 πιάου (*biáu*) bibo 219. *béu* ath. 51. alb. πί.
 drum. *beáu*.
 πιάτικο (πιατίκου) resarcio flicke 212.
 πέτιτζη resarcis dan.: *mpeáteku*, *mpé-
 tetsi*, nicht etwa *mpieátiku*. drum. *peáte*,
peáteku jenes macula, dieses macula
 und lacinia. *peatica* bo. 157. Man
 denkt an petium, jedoch kaum mit
 Recht; gegen die Zusammenstellung
 mit pittacium πιττάκιον (de Cihac)
 sträubt sich die Form von *peáte*, *páte*
 und die Betonung sowohl als die Vo-
 cale von *peáteku*. Non liquet.
 μελέσκου (*bilésku*) decortico, deglubio 189.
 drum. *belé*. slav. *běliti*.
 μιλημπήλλιου (*bilbīlu*) lusciniā 182. alb.
 μιλημπίλ; *bīlbīl*, *bīrbīl*. türk. *būlbūl*.
 μισσίνα (*bišine*) crepitus ventris 220.
 drum. *bęšine*. Vergl. πέσου.
 πλατέ: ντε - obliquus 219.
 πλαστιματόρου (*blestimetóru* aus -stem-)
 blasphemus 187. ngriech. βλάσφημος
 drum. *blástēm*. *b* spricht gegen Entleh-
 nung aus dem griech.: das Wort ist
 wohl blastemma aus it. biastemma Diez,
 Wörterbuch 53. Deffner, Archiv 1. 267.
 πλετέσκου (*mpletésku*) plecto 219. drum.
impletésk. Slav., nicht ngriech. πλέκω,
 wie Roesler dafür hält.
 ποάτζε (*boátse*) vox 235. drum. *botši*
 jammern.
 πόε (*bóe*) color 237. alb. *bóje*. türk. *bojá*.
 drum. *bóje*.
 ποησίσκου (*boisisku*) tingo 187. alb. πο-
 γιαντίς. bulg. *bojadisam*. serb. *bojadisati*.

ngriech. πογιατίζω für πογιαντίζω vom
 türk. *bojamák*, *bojadým*. *boisisku* für *boi-
 sésku* beruht auf einem ngriech. ποτίζω,
ēmpóisa. Vergl. drum. *boí*.
 πόρντζα (*bórdžę*) debitum 237. alb. πόρτζ;
bordž. türk. *bordž*.
 πόου (*bóu*) bos 187. drum. *boū*.
 πουμπουνιντζάρε (*bumbunidzáre*) toni-
 tru 188. alb. πουμπουλίμ; *bumbulímę*;
bumbulst, *brumbulst*. ngriech. πουμπου-
 νάω pass. *bumbunézare* ath. 58. *bumbu-
 neazá* bo. 106.
 πούνου (*bínu*) bonus 198. drum. *bun*.
 πούντζα (*búdzę*) labium 236. alb. πούζα;
búze. griech.-alb. *buzalá* χειλάς. drum.
búze.
 πουρέτε (*buréte*) fungus 219. richtig drum.
bureáte. lat. *boletus*.
 πουότε (*búte*) dolium 188. alb. *búte*. it.
botte. ngriech. βουτζί Curtius, Studien
 4. 290. drum. *búte*, plur. *bútsi*.
 πουτοάρε (*butoáre*) foetor 188. s. dan.
 πράτζα (*brátse*) ulna 182. drum. *kot*.
 πράτζου (*brátsu*) brachium 188. 212.
 ngriech. πράτζον. drum. *brats*.
 προάσκα (*broáske*) rana 186. alb. *bréške*
 Schildkröte. ngriech. πράσκα. drum.
broáske. mlat. *bruscus* Diefenbach, Zeit-
 schrift 11. 285. Stier 234. 235.
 προόμα (*brúme*) pruina 217. alb. *μπριούμα*;
brúme, *bríme*; *brum*. drum. *brúme*.
 trient. *bruma*. grödn. *brúma* Diez, Wörter-
 buch 73.
 προμουτέντζου (*mprumutédzu*) mutuum do
 191. *imprumutare* ath. 66. drum. *imprumút*.
 γδαλα (*méydhale*) amygdalum 184.
 ngriech. ἀμύγδαλον. drum. *amigdále*,
amigdál, *migdál*.
 ύρου (*méru*) unguentum 212. alb. *μύρο*;
mýro. griech. *mýron*.
 μστρίε (*mistríe*) panis excavatus 212. alb.
μστρί. ngriech. *μστρί*. *mustrí* trulla
 Curtius, Studien 4. 289, verschieden von
μύζιθρα caseus laconicus, *misithraeus* von
Misithra, Lacedaemon Duc.

- νάμε fama 233. alb. νάμ; nām, das wohl 'nomen' ist, dem sonst émen entspricht cam. 1. 38.
- ναο: ναο βάκα iuvenca 191. alb. ερέ λιώπα. náο aus nodó: *núve, nova. drum. nodé, noáo.
- ναοτζάτζι (naodzétsi) nonaginta 194. drum. nóaozetši.
- νάο (náο) novem 194. náο aus noáo. drum. nóao.
- νάρε (náre) nasus 212. drum. náre.
- νασατόρου (nasetóru): ντουπα-pedisequus 183.
- νάστουρου (násturu) nodus, fibula 202. Vergl. it. nastro Band: u ist eingeschaltet.
- ναύλου (návu) naulum 212. alb. ναύλα; návle. griech. ναύλος.
- ναφοάρε (nafoáre) foras 194. aus en (in) a foáre.
- νάου (néu) novus 198. drum. noŭ.
- ναούντρου (neúntu) intus 210. nuntru ath. 61. drum. inéúntu aus in-le-úntu.
- ναπάρτικα (nepértike) vipera 215. alb. νεπάρτικα; nepérke t., nepkére g. Vergl. dan. und drum. nórké. magy. nércz, nyércz. Eine falsche Erklärung bei cam. 1. 336. Zeitschrift 11. 238.
- ναπόϊ (nepói) rursus 216. drum. inapói.
- ναρρεήρε (nereíre) ira, iracundia 197. 215. me niraiescu ath. 57. Das dem drum. fehlende, auf lat. 'in reus' beruhende Wort kömmt in folgenden Formen vor: nareíre ira. se neregjáste irascitur dan. nirairea bo. 139. niraitu 203. arít für drum. inreutetsit mostre 46. mi'nirescu 42. niráit bar. 170. Ursprüngliche Form inreire, inreire: vergl. drum. inreutetsi, nicht lat. *inrabiare.
- ναφατέσκου (nefetésku) satio 237. s. ναφατιάσα dan.
- ναφρτέσκου (nvertésku) involvo 231. alb. vërtit Leake. drum. invértésk. slav. mit rumun. Praefix, nicht das durch seine Bedeutung ausgeschlossene lat. verto.
- νβερνάρε (nvernáre) tristitia 208. Vergl. νβρίνα dan.
- νβέτζου (nvétsu) disco 209. drum. invéts. alb. mpsóje aus nvtsóje. lat. *invitiare im Sinne des it. avvezzare.
- νβιάστα (nviáste) nurus 213. drum. neváste aus neveáste. slav. nevêsta.
- νγκιόσου (ndósu) infra 200: νγκιόσου n dósu. gjiosu (d. i. dósu) ath. 4. 67. lat. deorsum. drum. žos. mrum. dō und drum. žo für lat. deo, djo befremdet.
- νγκρόπου (ngrópu) sepelio 196. alb. γκροπόγ; grópe Grube, Graben. drum. in-gróp.
- νέκου (néku, vielleicht nnéku) suffoco 220. drum. innék.
- νέλου (nélu) annulus 191. drum. inél. Man erwartet nélu wegen éllus.
- νεμάλο (nemálo) sufficiens 185. nemalo bo. 123. ath. 62. slav.
- νεπότου (nepótu) consobrinus 184. alb. νίπ; nipp. drum. nepót.
- νήπιου (népju aus népju: vergl. αλήθχε) infans 213. griech. νήπιος. Vergl. πχέσκε aus pjérsike.
- νησίε (nisíe) insula 213. alb. νησί. ngriech. νησί.
- νιάο (niáo) nix 236. neo ath. 16. drum. neá.
- νίκα (níka) adhuc 183. nincă eiséti. ningă ákómē frăť. drum. inke, inkai, inkailea.
- νικησθήρε (nikisté) victoria 213. griech. νικῶ, ἐνίκησα.
- νκάπου (nkápu) falsch: eo, proficiscor 237. alb. kăp greife. griech. χωρῶ capio. drum. inkáp Diez, Wörterbuch 86.
- νκάρκου (nkárku) onero 234. alb. νγκαρχόγ; ngarkóje. drum. inkárk. serb. krcati.
- νκαρσιλλιάτου (nkersilátu) crispus 200.
- νκάτζου (nkátsu) increpo 209. Vergl. drum. okáts.
- νκιάντικου: με-(me ntádiku) impingo 224. drum. impeádek.
- νκισέσκου (nkisésku) discedo 211. inchissi mostre 18. alb. nisem. Das Wort beruht auf griech. κινέω, ἐκίνησα.

- νγλινέσκου (*nglínésku*): με - jocor 237. Vergl. *ingljinericu* bo. 219. vielleicht scherzhaft.
- νκλίντου (*nkklidu*) occludo 228. drum. *ínklid* aus *ínkjíd*. lat. includere.
- νκότου (*nkótu*): ν κότου γκρέσκου *n kótu grésku* nugor, eig. in vanum loquor 230. ν κότου in vanum. *in cotu* bo. 223. *in cot* bar. 167. *in cotu* frăţ. alb. kóte vergeblich. mos martş émerin' e zótit perëndisë tēnt mbē tē kóte ne sume nomen domini dei tui in vanum. kót adv. vergeblich Hahn.
- ννιάρε (*ńáre*) mel 210. alb. *μιάλλα*; *mjálte*. drum. *mjére* für *mjáre*.
- ννιέλου (*ńélu*) agnus 185. Falsch: *mieli* frăţ. drum. *miel* agnëllus, daraus *amńél*, *miel* und *ńel*.
- ννίκου (*ńíku*) parvus 211. drum. *mik*. lat. mica. Nicht aus dem griech. *μικρός*, *μικρός*; *μίκος* bei Myrepsus.
- ννικσόρου (*ńíkşóru*) levis, celer 193. drum. *mikşór* klein, gering. Deminutivum von *ńíku*, *mik*.
- ννιο: ννιο γουνόσου (*ńo gunósu*) abhorreo 228. ννιο ντάου α νόταλλουη nato 202. *a nó-talui* enthält den Artikel *al*: vergl. *amanatalui* spät bo. 119. *a urgjishalui* blinde Kuh 164: *orbu. di cu totalui* óλοτελώς 153. *divarligalui* ringsumher conv. 358. ννιο λιάνε (*ńo láne*) piger sum 214, wohl nicht: ego piger. Vergl. *λιάνε*.
- νοάπτε nox 213. drum. *noápte*. lat. noctem.
- νόκοπα (*ńókope*) falsch: locus transitionis 224. ngriech. *σκαπάρι* dolabra. Vergl. dan.
- νόμου lex 213. alb. νόμ; nóm. griech. νόμος.
- νόστιμου (*ńóstímu*) jucundus 213. ngriech. νόστιμος.
- νόταλλουη: ννιο ντάου α - nato 202, wahrscheinlich 'ego do in natationem.' Vergl. fz. *il donne dans les livres* und ähnliches. alb. not subst., notój vb. it. nuoto Schuchardt 1. 175.
- νοτίε (*notíe*) humor 213. ngriech. νοτιά.
- νοτιόσου (*notiósu*) humidus 232. griech. Thema mit roman. Suffix.
- νού (*nú*) non 215. *no* bo. 124. drum. *nu*.
- νούχα (*núke*) nux 199. drum. *nuk* Nussbaum; *ńúke* Nuss.
- νούμα (*ńúme*) nomen 215. drum. *ńúme*.
- νούμερου numerus 185. alb. νούμουρ; *ńémēr* t., *ńúmer* g. drum. *ńúmer*.
- νούμερου (*ńúmeru*) humerus 238. drum. *úmer*. Über *νήλιος* aus *ήλιος* vergl. Foy 69.
- νούμτα (*ńúmtē*) nuptiae 188. drum. *ńúntē*. *ńúmtē* wie von einem älteren *ńúmpťē* aus *ńúntē*. pt in *nt* wie ps in *ns* in ipse: *ínsu*. pt erhält sich sonst: *śápte*.
- νσαρτσούρα (*nsęřetúřę*) salsugo 185: *sáre* sal.
- ντάου (*dáu*) do 192. 202. 231. drum. *dař*. Volkslat. dao, stao Foerster 293.
- νταφήνα (*dafíne*) laurus 181. alb. νταφήνα; *dafíne*. drum. *dafíne*, *dafín*. griech. *δάφνη*.
- ντε (*de*): ννιο ντάου ντε α λάχκα *ńo dau de a lágę* curro 231: 'ego do de ad largum.' ντεκαθεντζούα (*de kathe dzúę*) quotidie 197. ngriech. καθημερινά. ντεαντσόνου (*deadúnu*) simul 208: *de-ad-unum*.
- ντεζνιρντατόρου (*dezńirdętórú*) adulator 202. drum. *dezmiéřd* streichle, liebe kose Cihac. schwelge pol. *dezmiéřdare* Verzärtelung, Wollust clem. 38. Das Wort beruht auf einem lat. -merdare: merdu. Vergl. aind. mrdu weich, zart.
- ντεμπλάτε: vergl. *μπλάτε*.
- ντενάντε (*denęnte*) ante 214: ντε νάντε aus 'de in ante'. Vergl. grödn. *de ad in foras* *dainóřa*. drum. *ńańnte*.
- ντεναπόη (*denępói*) post 215: ντε ναπόη. drum. *dinapói*. lat. *de in ad post*.
- ντεουναούνα (*deunęúne*) frequens 228: ντε ουνα ούνα.
- ντεπούνου (*depínu*): με - descendo 200. *dipune. dipuse* mostre. drum. *depún*, *depúi*. lat. deponere herabsteigen machen Hieron.

- ντερίάπτα (*deriáptē*) dextra 191. drum. *dirépt, drept*.
 ντεσίκου (*desíku* mit befremdender Betonung) scindo 224. *disecare* ath. 68. lat. *disseco*.
 ντεστεμιάλε (*destemiále*) mantile 209. alb. *destemél* Tuch. ngriech. ντεστεμέλι. türk. *destmál*.
 ντζάκου (*džáku*) jaceo 200. drum. *zak*: nicht von *jak*, sondern von *diak* Diez 1. 254. Vergl. ngriech. *διατρός* Deffner, Archiv 1. 272.
 ντζάμα (*džámē*) ius, iusculum 195. ζέμα das heisse, nicht ngriech. ζουμί. drum. *zámē* aus *zeámē*. mrum. *džámē* ist unhistorisch.
 ντζάντα (*džádē*) taeda 191, alb. *πίσσα*, ngriech. *θαδί* neben *τζάτα* pinus, bulg. *μπορίνα* dan. 30. ergibt, bei der grösseren Genauigkeit des kav., als wahrscheinliche Form *džádē*. Dafür spricht auch *záde* pinus silvestris, auch Kien-span Cihac 2. 712: *sáda* Kien Clemens 28 ist wohl falsch. Dem *džádē*, *záde* liegt lat. *taeda*, nicht griech. *θαδί* pin sauvage, torche zu Grunde. Roesler führt ein, wie es scheint, andern unbekanntes türk. *zadé* pinus larix an. Vergl. dan.
 ντζάτσε (*džátse* aus *dziejátse*) decem 191. drum. *zeátše*.
 ντζάγγκαρρα (*džénggērē*) lyra 208. Vergl. drum. *zenggení, džíngegní*.
 ντζελιάτου (wohl *dželátu*) carnifex 192. türk. *džellát*.
 ντζενοούκλιου (*dzenúklu*) genu 190. alb. *γμού*. drum. *dženúnkju, dženuńkje*. lat. *genuculum* für *geniculum*.
 ντζίκου (*džíku*) dico 207. drum. *zik*.
 ντζίνερε (*džínere*) gener 188. drum. *džínere*.
 ντζόκου (*džóku*) ludo 216. griech. *παίζω*. drum. *žok*. lat. *jocor*.
 ντζόνε (*džóne*) adolescens 216. ngriech. *παλικάρι*. drum. *žúne*. lat. *juvenis*.
 ντζούα (*džúē*) dies 195. Aus *diem* ergibt sich *diva* und daraus *džúē*. drum. *džúē, zi cip*. 1. 173.
 ντζουιάπινε (*džuńápine*) cedrus 200. lat. *juniperus*. drum. *juniper, jenuper, inuper*, das keine volksthümliche, sondern eine gelehrte Benennung ist, wie das aus dem drum. entlehnte klruss. *ženepyn, žerep, džerep* zeigt. grödn. *žnévør*.
 ντζούντικου (*džúndiku*) judico 205. drum. *žúdek*.
 ντζούρου (*ndžúru*) injuria afficio 232. drum. *inžurá*.
 ντημάντου (*dimēndu*) jubeo 211. it. *ντιαπόηα* (*diapója*) ultimo 232: *ντιαπόηα*. drum. *apóí*.
 ντιζνέρντου (*dizńérdu*) blandior 235. *disnjardá* bo. 213. s. *ντιζνινρντατρου*.
 ντιμνιάτσε (*dimńátse*) aurora 185. drum. *dimíneátse, dimineátse* aus lat. *de mane* und dem Suffix *itia*.
 ντίντε (*dínte*) dens 192. 214. drum. *dínte*. lat. *dentem*.
 ντιρέπτου (*diréptu*) rectus, aequus, justus 192. 197. 215. alb. *η ντρéιτα; drējtē*. drum. *dirépt, drept*. lat. *directus, *drictus*.
 ντισπολλιátu (*dispolátu*) nudus 190. drum. *despóí spolio*.
 ντοάπαρρου: (*doápēru*) με - innitor 183. Vergl. drum. *áper* defendo. ντο, wohl Praefix, ist mir dunkel: man vergleiche lat. *indu*, it. *inde* für *in*: *inde la faccia del divino amore* tosk.-volksl. Tommaso 51. Vergl. *μάνα*.
 ντόμνου (*dómnu*) dominus 186. drum. *domn*. ngriech. *δόμνα* pass.
 ντόι (*doi*) duo 193. drum. *doi*.
 ντόρμου (*dórmu*) dormio 202. drum. *dorm, durmíre*.
 ντόρου (*dóru*) dolor 220. drum. *dor*. Vergl. Schuchardt 1. 35; 3. 9.
 ντούκου (*dúku*): με - abeo 218. drum. *me duk*.
 ντούλτσε (*dúltse*) dulcis 189. drum. *dúltše*.

- ντουμνετζα (*dumnedze* sine accentu) deus 196. drum. *dumnezéü*. it. domeneddio.
 ντουπνασαστόρου (*dupe nasetóru*) pedisequus 183.
 ντούπλου (*dúplu*) duplus 192.
 ντράκου (*dráku*) diabolus 191. 192. alb. drejt. drum. *drak*. mhd. helletrache und bei Victor Vit. anguis für Teufel.
 ντράμα (*dréme*) ramus 201.
 ντρέγκου (*ntrégú*) integer, totus 182. 214. drum. *íntrég*. lat. *intégrum* mit Metathesis.
 ντρέμπου (*ntrébu*) quaero 194. griech. ἐρωτώ. drum. *íntréb*.
 ντουζβέσκου (*dizvésku*) exuo 189. alb. ζβέσς; *dšveš* t., *sveš* g.
 ξένου peregrinus 213. griech. ξένος.
 οάε (*oáe*) ovis 221. drum. *oáe*.
 οάλα (*oále*) olla fictilis 230. drum. *oále*.
 οάρφανου (*oárfenu*) orphanus 215. pauper 221. *órfän lui* ath. 10. alb. η βάρφαρ; *várfere* t., *vorf* g. griech.-alb. varfer blind, verber στραβός (alb. *véperë* aus opera). griech. ὀρφανός. drum. *orfän*. grödn. *órfen* verwaist.
 οάσπε (*oáspe*) amicus 233. *óspe*, plur. *óspefi*, ath. 17. drum. *óaspét* Gast.
 οάστε (*oáste*) exercitus, expeditio bellica 234. drum. *óaste* Diez, Wörterbuch 246. lat. hostis.
 οκλλίου (*ókliu*) oculus 210. drum. *ókju*.
 όμοιου (*ómiu*) similis 214. griech. ὁμοιος.
 όμου (*ómu*) homo 184. drum. *om*.
 ομπντζάτζι (*obdzétsi*) octoginta 214. drum. *óptzetši*.
 ομπόρου (*obóru*) aula 186. *uboru* bo. 164. *uboru lu* 166. *ubor* mostre 25. 46. drum. *obor*, *ubor*. epir.-ngriech. ὀβορός. alb. ομπόρ; *ombór* t., *oboř* g. drum. *obór*. slav. Diefenbach, Völkerkunde 1. 252.
 όπτου (*óptu*) octo 214. drum. *opt*.
 ορδινίε (*ordhinie*) jussus magistratus 215. ngriech. ὀρδινία; *ρδινιάζω* ordino, Deffner, Archiv 1. 126.
 ορεξέσκου (*oreksésku*) appeto 215. griech. ὀρέγομαι, *ὄρεξα.
 ορίζου (*orízu*) oriza 222. alb. oríz; *orís*, *orízi*; *ris*, *rízi*. ngriech. ῥίζι. drum. *uréz*.
 όρμπου (*órbu*) coecus 232. drum. *orb*. lat. *orb*us.
 όρτζου (*órdzu*) hordeum 205. drum. *orz*. Aus hordjum.
 όσου (*ósu*) os (ossis) 202. *osu*, plur. *óse*, ath. 17. drum. *os*. lat. **ossum*.
 ούγκου (*úngu*) ungo 183. ούνγκου 237. drum. *ung*.
 ουντισέσκου (*uidisésku*) in ordinem redigo 229. alb. ουντίς; *uidís*. Das Wort entspricht formell dem türk. *ujmák*, aor. *ujdým*, dem Sinne nach dem türk. *ujdurmák*, *ujdurdým*. Com. 1, 47; 2. 9. leitet das Wort vom alb. *údhe* Weg ab.
 ούμπλου (*úmplu*) impleo 189. drum. *úmplu*, *ímplu*.
 ούπτου (*úmtu*) butyrum 188. ουμτουλέμνου oleum 206. drum. *unt*. lat. *unctum*.
 ούνα (*úne*) una 211. *uná* bo. 161. drum. *úne*, *o*.
 ούνγκλλε (*úngle*) unguis 213. *unglje* ath. 16. drum. *úngje*.
 ουννίντα (*uñide*) eruca 198. drum. *omíde*. Vergl. *μύδας* Bohnenmade. όμύδιον genus ostrei passt der Bedeutung wegen nicht.
 ούνντα (*únde*) unda 205. drum. *únde*.
 ούνου unus 194. drum. *un*.
 ούντου (*údu*) mafeacio 188. drum. *ud*.
 ούνφλου (*únfli*) inflo 221. drum. *únfli*, *ínfli*.
 ουρέκλλε (*urékke*) auris 186. drum. *ureáke* aus *ureákje*. lat. *auricula*.
 ούρντα (*úrne*) urna 227. drum. *úrne*.
 ούρσου (*úrsu*) ursus 185. drum. *urs*.
 ουρντζήκα (*urdzíkë*) urtica 230. drum. *urzikë*.
 ουσκάτου (*uskátu*) aridus 214. 226. drum. *uskát*, gleichsam *exsucatus* Diez, Wörterbuch 337. grödn. *suiá* trocknen.
 ούσσα (*úše*) janua 197. drum. *úše*. lat. *ostium*. Diez, Wörterbuch 365.

οχέλλε (οχέλε) anguilla 236. ngriech. χέλιον, χέλι, ὀχέλι. alb. νγγιάλια; ndǎle t., hǎle g. beruhen auf anguilla.
 ὀχτηκα (ὀχτικε) tabes 205. alb. ὀχτηκ; οχτικε, oftiká. ngriech. κτηκτιό.
 παιδεμό (pedhemó) tormentum 187. ngriech. *παιδευμός.
 παιδευσέσκει (pedhevsésku) punio 216. ngriech. παιδεύω, ἐπαιδεύσα. drum. *pede-psésk*.
 πάλλιον (pálu) palea 186. drum. *paj*. fz. paille. Vergl. bulg. plénъ für slámъ. plévník, plévníkъ Strohkammer.
 πάλμα (pálmē) palma manus, palmus 216. 218. alb. παλάμπα. griech. παλάμη. drum. *pálmē*. s. dan.
 πάντε (páde) campus 198. *pade*, plur. *páfi*, ath. 6. *páfi* πάδες ON. fräť.
 πάππου (páppu) avus 216. griech. πάππος.
 παράδεισου (parádhisu) hortus, paradisus 217. alb. παραδείς. griech. παράδεισος.
 παρμάκου (parmáku) cancelli 197. alb. παρμάκ; parmák. ngriech. παρμάκι Finger pass. κιγκλίσ arav. türk. par-maklýk, parmák.
 πάρου (páru) palus (pali) 216. alb. pǎle. drum. *par*. griech. παλούκι.
 πάρτε (párte) pars 210. drum. *párte*.
 πάτα (pátē) anser 236. alb. πάτα; pátē; paták m. cam. 1. 104. 'arabisch-türkisch' nach Zeitschrift 11. 231.
 πάτου (pátu) patior 216. drum. *pats*. serb. patiti. bulg. pati.
 πάτου (pátu) lectulus 205. drum. *pat*. griech. πάτος fond, fondement: Betten in unserem Sinne existieren selbst heutzutage nicht in Montenegro.
 πάτρου (pátru) quattuor 229. drum. *pátru*.
 πατρουντζάτζι (patrudzétzi) quadraginta 223. drum. *patruzétzi*.
 παζάρ (pezáre) forum, emporium 216. alb. παζάρ; pazár. ngriech. παζάρι; μπαζάρι. bulg. pazar. türk. pazár.
 παλάτε (peláte) palatium 216. alb. παλάτι; palát. ngriech. παλάτι. drum. *pelát*.

παλμόνα (pelmúne) pulmo 220. 233. alb. plemón. ngriech. πλεμμόνι, φλεμμόνι, πλεμμόνιον Foy 31. 40. drum. *plumíne*.
 παγγκάνέσκει (pengenésku) inquino 208. alb. παγκάγ; pegéj t., pugáin g. drum. *pegénésk* Diez, Wörterbuch 248.
 πάνε (péne) panis 238. drum. *píne*.
 πανηγύρου (panijéru) publica celebritas, nundinae 216. alb. πανηγύρ. ngriech. πανηγύρι. serb. panadjur.
 πάντζε (péndze) tela 216. *panzá*, plur. *panzi*, Segel bo. 175. 196. drum. *pínze*.
 πάντεκει (pénteku) uterus 201. drum. *píntetše*. pantex. Diez, Wörterbuch 249.
 παντοῦρε (pedúre) silva 207. drum. *pedúre*. lat. padule aus palude Schuchardt 1. 29. Diez, Wörterbuch 421. W. Tomaschek 156. it. padúle, palúde Mahn 2.
 παούνου (péunu) pavo 215. *páunu* ath. 15. drum. *peún*. alb. pagúa. sicil. pauni. pavuni. paguni. pagu.
 παπούτζε (pépútse) calceus 217. alb. παπούτζε; kerpútse. ngriech. παπούτζι. drum. *pepúk*. türk. papútš.
 παρούμπου (perúmbu) columba 218. alb. pelúmpē (wohl -úmbē). drum. *porúmb* aus *perúmb*.
 παστωσέσκει (pestosésku) sale condio 217. alb. πασταρμόγ; pastermój; pastermách. ngriech. παστραμάς. bulg. pastırma. drum. *pastrámē*. ngriech. παστώνω, ἐπάστωσα.
 πατένζου (richtig πατέντζου *petédzu*) baptizo 186. *pāteqarea* βάπτισις fräť. 119. beruht trotz des *p* (ursprünglich papt für bapt) und trotz des *dz* (das der Analogie wegen für *z* steht) auf baptizo. alb. pagëzój Hahn. pakezón Dozon. drum. *botéz*, das nach Roesler 566 seine Form 'magyarischer Umlautung' verdankt: magy. ist taufen keresztel.
 πεάνε (peáne) penna 234. alb. πένντα; pénte t., pénde g. drum. *peáne*.

- πεάπινε (*peápine*) pēpo 217. alb. pié-per t., piépen g. ngriech. πεπώνι. drum. *peápene*, *peápēn*.
- πεκουράρου (*pekuráru*) pastor 187. drum. *pekurár*.
- πεντέστρου (*pedéstru*) pedes 217. drum. *pedéstru*.
- πεντούκλλιου (*pedúklū*) pediculus 238. drum. *pedúke*. lat. peduculus.
- περίκουλ (*períkul*) periculum 201. drum. *períkul*.
- πέρονα (*péronē*) clavus 199. alb. περούα, vielleicht perúē. peróna chiodo. pirúni forchetta cam. 1. 161. Curtius, Studien 4. 315. ngriech. περόνι. drum. *pirón*, *piroánē*.
- πέρου (*péru*) crinis 231. drum. *pēr*. lat. pilus.
- πέσκου (*pésku*) piscis 238. alb. pišk, pešk. drum. *peášte*.
- πεσσεσσεσα (*peškése*) donum 193. plur. *pešchese* frät. drum. *peškés*. türk. peškíš. ngriech. πεσκέσι.
- πέταλα (*pétale*) solea equi. griech. πέταλον. plur. *petale* bo. 216.
- πετουρίκλε (*peturíkle*) perdix 217. *peturniclje* ath. 15. *petruniclia* bar. 109, wahrscheinlich entstellt aus perdukla, perdukula. Andere denken an *potriníke*, *potŕnikē*, *peŕŕnikē*, das lat. coturnix entsprechen soll: *ike* ist Suffix wie in *rinduníke* mardž. 47. Vergl. ngriech. περδικούλα Curtius, Studien 4. 274.
- πίγγου (*píngu*) trudo 226. drum. *ímping*; *ímpendže* kor. 117. Diez, Wörterbuch 438.
- πιπέρου (*pipéru*) piper 219. griech. πιπέρι. alb. pipér. drum. *pipér*. Aus dem griech.
- πίστε (*píste*) fides 219. griech. πίστις. *pistipsése* mostre 8. *pistipsire* 37: *épistevsa*. *pistevia* 37: *πιστεύω*.
- πίσσα (*píse*) pix 219. griech. πίσσα. *pisā*. *pisusitu* mostre 9. *πισσώνω*, *épissōsa*. alb. písē pix. písē pinus, *δαδί doz*. *písa* pece, inferno cam. 1. 131.
- πίτα (*píte*) placenta 219. ngriech. πίτα. *pita* mass. 145. 146. drum. *píte*.
- πιτρέκου (*pitréku*) mitto 226. *pitréca* mestre 19. drum. *petrék*. lat. pertraicio.
- πλάνου (*plánu*) error 219. griech. πλάνη.
- πλάντα (*plánte*) planta 235. drum. *plánte*, *plínte*.
- πλάγκου (*pléngu*) ploro 201. *plāng*, *plāmsu*, *plāmtā*, *plāmsā* ath. 47. drum. *plāng*.
- πλασκανήρε (*pleškeníre*) strepitus 205. Vergl. aslov. pleskati, plesnati plaudere, aus dem letzteren drum. *pleznésk*.
- πλάσεντζου (*plešédzu*) creo 219. griech. πλάσσω. drum. *plešmuésk* von *plásmē*, wohl *plezmuésk*, *plázme*.
- πλατέσκου (*plétsku*) solvo zahle 219. slav. platiti. griech. πλερώνω. drum. *plétsk*.
- πλατούνου (*plétūnu*) cervus 193. Vergl. aslov. plotunъ τραγέλαφος, nur deut. 14. 5. in zwei Handschriften: die anderen slav. Sprachen kennen das Wort nicht.
- πλέκου (*pléku*): με-inclino me 225. drum. *plek*. plico. Diez, Wörterbuch 263.
- πλιθάρε (*plitháre*) later 219. alb. πλιθάρ; *plithár*, *plithár*. ngriech. πλιθάρι.
- πλουκωσέσκου (*plukosésku*) opprimo, calco 219. alb. *πλιακός*; *plakós*; *platška*. bulg. *plēckъ*. serb. *pljačka*. ngriech. *πλακώνω*, *ἐπλάκωσα*; *πλιάτσκα* arav. *πλιατσικό* pass. *plukos-* aus *plekos-*.
- ποάρκα (*poárke*) scropha 225. drum. *poárke*.
- ποάρτε (*poárte*, richtig *poárte*) porta 220. alb. πόρτα; *pórtē*. ngriech. πόρτα. drum. *poárte*.
- πόντζα (*wohl pónǵe*) modiolus ad coquendum panem 188. alb. *πονίτζα*. griech.-alb. *ponitse* Nische. bulg. *ponicъ* ist 'Keller'. Bei pu. 33. ist alb. *ponytsa*, slav. *podnica*, *čerepna*. Vergl. Die slav. Elemente im ngriech. 26.
- ποξιμάδα (*poksimádhe*) paximation, panis nautici genus 216. alb. *πεξιμάθ*; *paksimáth*, *-mádhi*. türk. *peksimát*. ngriech. *παξιμάδι*, *παξαμάδι*.

πόρκου (*pórku*) porcus 190. 236. drum.
pork.
 πόρτου (*pórtu*) porto 187. 203. 234. drum.
port.
 πότανα (*pótane*) trabs 192.
 ποτέ aliquando 220. griech. ποτέ.
 ποτήρης (*potíre*) poculum 220. alb. ποτήρ;
 potír. ngriech. ποτήρι. drum. *potír.*
 πότου (*pótu*) possum 196. drum. *pot, potš.*
 lat. *potēre.
 πούλα (*púle*) penis 238. drum. *púle.* alb. *púla*
 la gallina cam. 1. 172. Vergl. it. uccello.
 πουλιάνου (*pulánu*) baculus 191. 221.
 aslov. polēno.
 πούλλιου (*púlu*) pullus, avis 221. *pulju*
 bo. 214. alb. πουλί; *púle* Huhn. pu-
 lišti Fullen. bulg. pile. drum. *puj. zig.*
pulia. ngriech. pulí Curtius, Studien
 4. 306. Vergl. lat. pullus. Die ursprüng-
 liche Vorstellung ist ‚Junges‘.
 πούλπερε (*púlbere*) pulvis 203. 224. drum.
púlbere. Vergl. alb. plúxur, plúxun.
 πούλπα (*púlpe*) sura 184. alb. πούλπα;
púlpē. drum. *púlpe.*
 πούνγκα (*púnge*) marsupium 220. alb.
 πουνάσκα. ngriech. πουγγί. Deffner,
 Archiv 1. 288. drum. *punge.*
 πούντε (*púnte*) pons 189. drum. *púnte.*
 lat. pontem.
 πούριτσε (*púritse*) pulex 238. drum. *pú-*
retše.
 πούσκα (*púske*) acetum 214.
 πουτζίνο (*putsínu*) paucus 214. drum.
putsín. alb. pítserē g. Man vergleicht
 paucus Diez 2. 426, wohl mit Unrecht.
 πούτζου (*pútsu*) puteus 218. alb. πούς;
puš. drum. *puts.*
 πουτριντζάσκου (*putridzěsku*) putrefio 223.
putrediască σήπονται frät. drum. *putre-*
zěsk. dzę aus *dzi.*
 πράσιου (*prášiu*) porrum 221. alb. πρεσ;
prášē, praš, preš Lauch. ngriech. πρά-
 σον. drum. *praž* mardž. *praz.*
 προασκουτέσκου (*preškutěsku*) aqua bene-
 dicta aspergo 221. serb. prskati.

προημνάρε (*preimnáre*) ambulatio 223.
 drum. *preúmbu, preímbu.* lat. peram-
 bulo.
 προσιάσσε (*prepsiáste*) decet 221. *pre-*
psesce mass. 140. griech. πρέπει, έπρεψε.
 πρέφτου (*préftu*) sacerdos 216. alb. πρίφτ;
 prift; prifterésē f. *preftu* bo. 24. *preftu*
(preutu) ath. 12. *prefetu* bar. 171. irum.
prevt. drum. *preót* Diez, Wörterbuch 272.
 πριάγκου (*priágu*) limen 200. *pragu lu*
 frät. alb. πράκ; *prāk, -gu.* aslov. *pragš.*
 drum. *prag.*
 προάσσε (*proáste*) funda 228. aslov.
prašta. drum. *práštie.*
 προιτζίε (*pritsie*) dos 221. griech. προίκα.
 alb. përtí. serb. prčíja.
 προούνα (*prúne*) prunum damascenum 191.
 drum. *prúne.* klruss. pruni runde (nicht
 längliche) Zwetschken.
 πρώτου (*prótu*) primus 221. griech. πρώτος.
 πυκνόσου (*piknósu*) densus 221. griech.
 πυκνός.
 πχέσσεκα (*pchěské*) malum persicum 222.
 alb. πέσσεκα; *pjěškē.* drum. *peárseke.*
 Diez, Wörterbuch 259. Schuchardt 3. 48.
pēsica aus *pērsica.*
 πώμου (*pómu*) pomum 221. alb. πέμα;
pémme. drum. *pom.*
 ράο (*ráo*) ros 193. aus *roáo* und dieses aus
róvem, rórem. drum. *róao.*
 ράτζα (*rádze*) radius 183. alb. ρέζε; *rezé.*
 drum. *rázē* Diez, Wörterbuch 279. Alb.
 Forschungen 2. 80. s. ρέζα.
 ραγκάέσκου (*regeěsku*) ructo 194. drum.
rígejěsk. slav. rygati.
 ραγκόζιου (*regóziu*) storia, teges 237. *ră-*
guzini ψάθαι frät. ραγάζιον Duc. drum.
rógoz. aslov. rogozъ.
 ρακῆ (*rekie*) aqua vitae 221. alb. ρακί;
rakí. ngriech. ρακή, drum. *rakie.* türk.
rakí.
 ρέζα (*réze*) cardo 227. alb. ρέζε; *rezé* Thür-
 angel, Strahl. s. ράτζα.
 ρκοάρε (*rkoáre*) frigus 205. aus *rek-.* drum.
rekoáre. Man vergleicht lat. recens:

es darf jedoch alb. řetěthe plur. Kälteschauer nicht übersehen werden.

ρόϊδι (róidhe) malum punicum 222. ngriech. ροϊδι. drum. ródiu.

ρούσου (wohl rúsu) flavus 213. alb. ρούς; rūs. russus für ruber Mahn 8.

ρράνα (rāne) vulnus, plaga 219. drum. rāne. slav. rana.

ρράννιε (rēne) scabies 238. it. rognā. drum. rīje aus rīne.

ρραντατζίνα (rēdetsīne) radix 222. drum. rēdetsīne.

ρράου (rēu) malus 198. drum. rēu. lat. reus Diez, Wörterbuch 427.

ρράου (rēu) fluvius 220. drum. rīu. lat. rivus.

ρρόζου (rózu) nodus arboris 222. griech. ρόζος, das alt ῥος sein soll Foy 73.

ρρόσιου (rósiu) ruber 202. arosu ath. 23. 65. arosiu ist. 45. rošie mostre 31. aru-sire ath. 49. 65. arušinosu 6. se rušinează frăţ. drum. roš (alt rósiu) m. róšie f. gink. 183. mardž. 151. lat. roseus.

ρρούγκα (rúge) honorarium 222. alb. ρρόγκα; rógę. ngriech. ρόγα.

σάκκου (sákku) saccus 222. ngriech. σακκί. drum. sak.

σάπου (sápu) fodio 224. bo. 217. alb. sēpátę t., sopátę g. Beil. ngriech. τζαπί. drum. sap; sápe Haue. mlat. sappa. kluss. sap m. Haue.

σαρδέλα (sardhēle) sardinia 223. alb. sardhēla; sardhēlle. ngriech. σαρδέλα. drum. sardeá aus sardēlla.

σάρε sal 183. drum. sáre.

σάρου (sáru) salto 218. drum. sar, saj. lat. salio.

σαάτε (sēate) hora 238. alb. сахát. türk. sahát.

σαλάτα (sēlâte) acetarium 222. alb. salátę, solátę.

σαμπούρρα (sēbúre) saburra 222. ngriech. σαβούρρα. alb. сабóрра; savúre. drum. sabúre Diez, Wörterbuch 376.

σάμτου (sēmtu aus sanctus, sanptus, samptus) sanctus 181. sántu ist. 3. sántă

mostre 36. alb. sšént; šēint. drum. sēn ist eine Abkürzung.

σανατάτε sanitas 232. alb. sšénnēt. drum. sēnătate.

σανατόσου (sēnētósu) sanus 189. alb. η sšann-tóssa. drum. sēnētós.

σάντζε (sēndze) sanguis 182. drum. sīndže.

σαπούνε (sēpúne) sapo 223. alb. сапоύν; sapún. ngriech. сапоύνι. drum. sēpún.

σάρρα (sērra) mica 238. sērra ist. 21. sarme 25. alb. tharime; theime.

σβέρκα (zvérrke) collum 231. alb. zβérk; svérk t., dzverk g. Nacken Hahn. dzerk cam. 1. 89. ngriech. σβέρκος Leake 347. zβέρκος nuque Deh. zέρκος, sδέρκος.

σέου (séu) sebum 184. drum. seū.

σεπταμάν (septēmēne) septimana 193. septemānā ath. 62. drum. septēmīne. Das s bezeugt Entlehnung aus dem Kirchenlatein.

σεάμινου (sēáminu) semino 225. drum. seámen.

σελιάν (seliáne) apium 223. alb. selín; selín. griech. σέλιον. drum. tselíne. ai (ea) scheint ein selēnum vorauszusetzen.

σέμνου (sēmnu) signum 223. drum. semn. alb. šénę.

σιάρ (siáre) vespera 188. seara bo. 119. drum. seáre. Diez, Wörterbuch 315. lat. sēra.

σιάτε (siáte) sitis 192. drum. seáte, minder genau sēte.

σιάτσερε (siátserę) falx 193. drum. seátserę. lat. sicilis: secele.

σίνγκουρου (sīnguru) solitarius 211. drum. sīngur neben sīngur; sīngurél.

σίνου (sīnu) gremium 203. drum. sīn.

σισάμε (sisáme) sesamum 223. alb. sisám. ngriech. sisámi.

σιτσεράρε (sitseráre) messis, aestas 196. sēceră metunt ist. 6. drum. setseráre. lat. *secelare. s. siátčęs.

σκάμνου (skámmu) cathedra, sedes, scamnum 197. 224. scamnu ath. 9. bar. 168.

- conv. 382. alb. σκαμπ; skam Rossi. ngriech. σκαμνίον. drum. *skamn. skáun.* Schuchardt 1. 34.
- σκάπερου (*skáperu*) fulmino 185. alb. σκρεπατίγ, bei Hahn škrepetíg t. drum. *skáper, skεperá* vykresaju gink. Bei Roesler 583 ,skapiri áστράπτω'.
- σκάπου (*skápu*) aufugio 190. drum. *skap* Diez, Wörterbuch 305.
- σκάρα (*skáre*) scala 224. alb. σκάλα; škále. ngriech. σάλα. drum. *skáre.* s. σέλε.
- σκάρινου (*skártinu*) scalpo 214. drum. *skárpín* kratze.
- σκάφα (*skáfe*) poculum, cupa 200. ngriech. σάφη. drum. *skáfe.*
- σκάωντουρα (*skéndure*) asser 223. *scándurá* ath. 11. drum. *skéndure.*
- σέλε (*skéle*) gradus, passus 224. ngriech. σέλι. türk. skelé, iskelé Stapelplatz échelle. s. σάρα.
- σίκου (*stíku*) spica 226. drum. *spik.*
- σινεράτου (*stínerátu*) spina dorsi 222. alb. σπίνια; spíne t. drum. *spináre.*
- σίνου (*stínu*) spina 182. drum. *spin.*
- σιποάννε (*stípoáne*) aquila 182. alb. škji-pónje. griech.-alb. škjipie-ia; škjipóni cam. 1. 161. Zeitschrift 11. 217, d. i. štíp-. Das Suffix *oáne* (onia) dient der Motion: *amirá* rex. *amirónje* regina ath. 14. alb. uikónje lupa cam. 1. 161.
- σλάβου (*sklávu*) servus 224. *slavu* mostre 33. alb. šta (škja-u) Bulgare, štení. ští-niké. šteníšt. ngriech. σλάβος. Diez, Wörterbuch 308. Zeitschrift 11. 218. wird der aus slavus entstandene Name der Bulgaren šta (škja aus škla) mit einem ngriech. σκανιάς Geier in Verbindung gebracht und werden die Bulgaren als ,Geiervolk' erklärt, während sich die Albanier etymologisch als ,Adlervolk' darstellen sollen. Die drum. Form von slavus ist nachweisbar *skjaü*, die mrum. wäre *sklaü*.
- σκληρό (*skliró*) durus 224. griech. σκληρός.
- σκληφουρα (*sklifure*) sulphur 196. alb. σκίουφουρ; stúfur, štúfur.
- σκολεΐε (*skolie*) schola 229. alb. σκολί. griech. σχολεΐον.
- σκόλοσμα (*skólozmé*) finis 229. alb. skolás beendigen. ngriech. σχολάζω.
- σκορπιόνα (*skorpiónē*) scorpio 225. alb. σκραπια; škrapje t., škrap g. ngriech. σκorpíδι. drum. *skórpie.* aslov. skrapij.
- σκορπισέσκου (*skorpisésku*) dissipio 225. ngriech. σκorpίζω, ἐσκόρπισα.
- σκοτίδε (*skotídhe*) tenebrae, crepusculum 225. ngriech. σκοτάδι.
- σκότου (*skótu*) depromo 194. drum. *skot.* lat. executio. s. σκούτουρου.
- σκούτιου (*skútiu*) spuo 235. drum. *skúpire, skúpiu, skúipire, skúipu.* Vergl. prov. escupir und lat. conspuo.
- σκούμπου (*skúmpu*) carus, pretiosus 183. *skumbu* frät. drum. *skump.* aslov. skarpš.
- σκουμπρίε (*skumbrie*) scombrus 225. alb. σκουμπρί (*skumbri*). ngriech. σκουμπρί.
- σκούτουρου (*skúturu*) quasso 230. *scuturá* bo. 228. alb. σκούοντ. drum. *skútur.* s. σκότου.
- σκριού (*skriú*) scribo 190. alb. σκρούαγ. drum. *skriü.*
- σκόλου (*skólu*) sublevo 228. drum. *skol.* Cihac 1. 146. denkt, wohl mit Recht, an *skolk*, was lat. ex-colloco wäre. Vergl. ad-colloco Romania VI. 392.
- σλλίοπου (wohl *sklópu*) claudus 204. drum. *skjop.* it. schioppo, stioppo. vlat. sclopus Schuchardt 1. 160. alb. šklepúr zoppo cam. 1. 90. šklepónje rendo zoppo 2. 204.
- σμιάνα (*zmiáne*) femoralia 188. slav. vergl. σμέν λλε dan.
- σοάρε (*soáre*) sol. 195. drum. *soáre.*
- σόκρου (*sókru*) socer 217. *sócre* (*soakre*) voc. ath. 12. drum. *sókru.*
- σόμνου (*sómnu*) somnus 232. drum. *somn.*
- σόρμπου (*sórbu*) sorbeo 222. alb. σουρμπόγ; surbój t., surp g. drum. *sorb.*
- σουγκλλιτζάρε (wohl *suglitsáre*) singultus 208. Falsch *a sughița* vb. bar. 169.

drum. *sugitsáre* aus *sugjitsáre*. lat. singlutire, sunglutire. Vergl. *καλίντου* aus *includo*.

σουγχυσέσκου (*sunχisésku*) turbo 229. ngriech. *συγχίζω*, *ἐσύγχισα*. Wohl aus *sen-*.

σούλα (*súle*) veru 225. ngriech. *σούβλα*, *σούφλα*, *σούγλα*. drum. *súle*. lat. subula. it. subbia Meissel Mahn 27. Diefenbach, Völkerkunde 1. 250.

σουμάρου (*sumáru*) rusticum ephippium 223. alb. *σαμάρ*; *samár* t., *somár* g. ngriech. *σαμάρι*.

σουμοσάρκα (*sumsoáre*) axilla 184. 210. *σουμοσάρε* dan. drum. *suptsioáre* mardž. 17. *suptsióre* pol. *susuoare* cip. 1. 23. 24. 128, der an ‚sub ala‘ denkt; *subtsoare* Cihac 1. 268, der es aus subtus-subalare erklärt.

σουντζιάτκα (*sudziátę* aus *sedz-*) sagitta 222. ngriech. *σαίτα*. drum. *sedžedę*.

σουντοάρε (*sudoáre*) sudor 197. drum. *sudoáre*.

σουπτζήρε (*suptsire*) tenuis 207. 234. 238. drum. *suptsire*.

σουράφε (*suráfe*) novacula 214. ngriech. *ξουράφι* (*ξουράφιον*).

σούργτου (*súrdū*) surdus 204. alb. *η* *σοσόρδαρ*; *šurdój*, *šerdój* mache taub.

σούρπου (*súrpu*) praecipito 205. *surpá* te packe dich bo. 128. *surpată* ist. 50. drum. *surp*. Nach Cihac 1. 271. *subrupare.

σούτκα (*súte*) centum 193. drum. *súte*. Das Wort kann aus slav. *stto* nicht abgeleitet werden.

σούφλετου (*súfletu*) anima 238. drum. *súflet*.

σούφλου (*súflu*) sufflo 235. drum. *súflu*.

σουφραντζιάο (*sufrentsiáo*) supercilium 234. *sufrenciaoa* bo. 8. -*ceaoa* 23; *sufrán-géo* ath. 12. aus **sufrendžélla*. Wahrscheinlich verschieden sind *irum. supra-geana* bei ma.; drum. *spríntšeáne*, *spríntšeane* kor. 24. Romania 9. 100. Supl. xxvi. Diefenbach, Völkerkunde 1. 244. Roesler 584. denkt an ein *σουφρώνω*: man

vergleiche das folgende Wort und it. *sopracciglio*.

σουφροσέσκου (*sufrosésku*) rugas contraho 195. *sufrusită* frăţ. 72. **συνοφρούω*, **συνοφρούσα*: *συνοφρούομαι* die Augenbrauen zusammenziehen, die Stirne runzeln.

σπάργκανου (*spárgenu*) fascia 225. alb. *šperdáñ*, -ni g. griech. *σπάργανον*.

σπάστρα (*spástre*) mundities, cultus 217. 225. alb. *σπάστρα*; *pastrój* reinige. ngriech. *σπάστρα*; *παστρεύω*.

σπανάκου (*spenákū*) lingulatum blitum 225. alb. *σπανάκ*; *špinát*. ngriech. *σπανάκι*. drum. *špinát*; *spenák* Diez, Wörterbuch 328.

σπαστρίτου (*spēstritu*) purus 197. partic. von **spēstrí*. s. *σπάστρα*.

σπέλου (*spélu*) lavo 220. *spělă* ath. 36. 55. alb. *σπαλιάνν*; *speláj* t., *šplaj* g. drum. *spel*.

σπηλαίε (*spilée*) spelunca 225. alb. *σπέλα*; *spfle*, *spéle* Leake. *špella*, *špell* pu. 20. *spfle* Hahn. *špéle* krist. Vergl. cam. 1. 46. griech. *σπήλαιον*.

σπίντζουρου (*spíndzuru*) suspendo 205. *spinzurai* bo. 164. *spinduraţi* frăţ. 107. drum. *spēnzur*. *dzu* aus *dzi*.

σπλήνα (*splíne*) lien 226. alb. *splíne* Niere und *σπρέτκα*; *šprétke* Milz. ngriech. *σπλήνα*. drum. *splíne*. aslov. *splina*. it. *milza*.

σπουδη (*spudhíe*) studium 226. alb. *σπουδάσια* von *σπουδάζω*. griech. *σπουδή*.

σπούμα (*spúme*) spuma 186. alb. *σκούμπα*; *škúme*. *spumează* frăţ. drum. *spúme*.

σπούνου (*spúnu*) ostendo 191. alb. *špun*. drum. *spun*. lat. *expono*.

στάμπα (*stámbe*) typographia 226. alb. *στάμπα*; *stámpe*. griech.-alb. *štampe*, *štömbe*. ngriech. *στάμπα*.

στάμνα (*stámne*) urna 226. alb. *στόμνα*; *stámne*. ngriech. *στάμνα*. Vergl. *Fremdw.* (*stomna*).

- στάου (*stáu*) sto. 226. drum. *stău*. Vergl. sicil. staju. sp. estoj Foerster 293. *stău* wird nicht für ‚sum‘ gebraucht.
- στάνγκα (*stēnge*) sinistra 195. *di in stanga* bo. 120. *di stānga* ath. 61. *in stāngu* 62. drum. *stīng*. zig. *stūngo*.
- σταφίδα (*stēfidhe*) uva passa 226. alb. σταφίδε; stafidhe. ngriech. σταφίδα. drum. *stafidhe*.
- στερεώσιτου (*stereositu*) firmus, solidus 187. 226. alb. stereós. griech. στερεός; στερεώνω, ἐστερέωσα. partic. von **stereosi*.
- στέρπου (*stērpū*) sterilis 226. alb. η στέρπη; štérpē; štjēra, škjēra plur. Lämmer Hahn. šterp, štera pu. 41. drum. *sterp*; *stiră*, *sterpă* stam. 530.
- στιαό (*stiáo*) stella 185. drum. *stea*. lat. stēlla: stē hätte wohl še ergeben wie ostium *úsē*.
- στίχημα (*stīximē*) sponsio cum pignore 227. ngriech. στίχημα.
- στίχου (*stīchu*) versus 227. alb. στίχ. griech. στίχος. drum. *stih*.
- στιψέσκου (*stipsésku*) delinquo, pecco, erro 228. 234. *stipsească* bo. 227. *stipsire* mostre 41. *stepsuri* ist. 15. Wohl griech. Auch Roesler setzt 584. griechischen Ursprung voraus, ohne das griechische Wort nachweisen zu können. Man vergleiche στίβω, στίβγω *sugar la carta*; στίψιμον *macchiamento* Somavera.
- στόγκου (*stógu*) cumulus 229. *stogu* bo. 121. 212. alb. tok, tógu. drum. *stog*. slav.
- στολίδα (*stolidha*) ornamentum 227. alb. ngriech. στολίδι; alb. stolí Schmuck, stolís schmücke. Man erwartet *stolidhē*.
- στομάχου (*stomáchu*) stomachus 227. alb. στομάχ; stomáχ. ngriech. στομάχι. drum. *stomáh*.
- στόπου (*stúpu*) apis 210. drum. *stup* Bienenstock.
- στούρου (*stúru*) columna 202. 227. alb. σσιούλα; štúle. griech. στόλος. Vergl. στούρουρη dan. und das drum. *stulete* Strunk, Stengel.
- στράμμου (*strēmbu*) curvus, gibbosus 227. alb. η στρέμμπα; štrēmbój t., štrempnój g. krümme Hahn. eštremp krumm pu. 68. štrēmbere Leake. griech.-alb. štrōmbure. griech. στραβός. drum. *strimb* Diez, Wörterbuch 335.
- στράγγου (*strēngu*) stringo 228. alb. στράγγος; štrēngój t., šterngój g. presse. štrēngútē Enge. ngriech. στραγγίζω. drum. *strīng*.
- στίγκου (*strīngu*) teneo 204. s. das vorhergehende Wort.
- στρούρου (*strikóru*) exprimo, colo (colas) 227. alb. στρουόθ. drum. *strēkur*. lat. trans und colo. alb. kulój. Hinsichtlich des Praefixes vergleiche man *strelucire*, *stre-*, *stramutare* ath. 69. *strēmōš* Ältervater Clemens 15. transpungo Victricius.
- στρίπτου (*strīmtu*) angustus 226. drum. *strīmt*. it. strinto, stretto. Hieher gehört alb. štrejt enge und štrent, strint theuer pu. 81. štrēntsój t., štreitój g. werde theuer Hahn. s. στράγγου.
- στόψε (*stīpse*) alumen 227. alb. στόψ; stūpes, stīpes. ngriech. στόψι.
- συνάπε (*sinápe*) sinapi 228. alb. συνάπ. ngriech. συνάπι.
- σέρμα (*širmē*) sericum 211. alb. šērmē t., šērmá g. äusserer Faden der Cocons. ngriech. σέρμα filum. drum. *širmē* Gold- oder Silberfaden.
- σφενντοῦκε (*sfendúke*) cista, arca 199. 223. alb. sēndúk. türk. sandúk. ngriech. σενδοῦκιον Curtius, Studien 4. 291.
- σφήνα (*sfīnē*) cuneus 228. alb. sfūne t., tsfīnē g. ngriech. σφήνα.
- σφούγγου (*sfūngu*) spongia 228. alb. σφαγγέρ; sfongár, sfungár t., sūnér g. ngriech. σφουγγί, σφουγγάρι.
- σσεντζάτζι (*šaedzētsi*) sexaginta 194. drum. *šásezētši*.
- σάο (*šáo*) sēlla 223. aus *šáo*. alb. σσιάλια; šálē. ngriech. σέλλα. drum. *šea* mit dem Art. *šáo*. *sē* hatte *sea* ergeben.
- σάπτε (*šápte*) septem 194. drum. *šápte*.

σσαπτετζάτζι (*šaptedzētsi*) septuaginta 193. drum. *šáptežétsi*.
 σσάρπε (*šárpe*) sērpens 233. *šérpe*, plur. *šerchi*, ath. 17. drum. *šérpe* für *šéárpe* Diez, Wörterbuch 316.
 σσάρρα (*šárre*) sērra 221. alb. σσάρρα; *šárre*.
 σσάσε (*šáse*) sēx 194. drum. *šáse* aus *šéáse*. e nach Analogie von *šápte*.
 σσανντάνου (*šendánu*) lucerna 208. ngriech. *σiamντάνι* arav. türk. *šamdán* Leuchter.
 σσέντου (*šédu*) sedeo 197. drum. *šed*.
 σσιοάρεκου (*šioáreku*) mus 220. drum. *šóáretše*. Vergl. sicil. *sciorta*, *sorta* Wentrup 26.
 σσκάπτζικου (*škéřtsiku*) strideo 231. alb. *τζκαρτάς*. Vergl. drum. *škeršnésk* und serb. *škrutati*.
 σσκούρτζα (*škúrtize*) coturnix 215. alb. *škúrtę*, *škúrtęze* von *škúrtu* brevis durch das alb. Suffix *ęze* (*dóreze* Handvoll. *gréneze* Wespe. *thelęze*, *thelęntse* Rebhuhn. *pupeza*, mac.-griech. *pupos*, pu. 45). Der Name scheint darin seinen Grund zu haben, dass die ‚Wachtel nur ungern fliegend grössere Strecken durchmisst‘ Brehm 4. 425. Zeischrift 11. 228.
 σσκούρτου (*škúrtu*) brevis 202. *shcurta* bo. 225. alb. *η σσκούρταρ*; *škúrtę*. drum. *skurt*. lat. *curtus*. š (ex) stammt wohl vom Verbum *excurto*: grödn. *škurtę*.
 σσούερου (*šúeru*) sibilo 228. griech. *σσιρίζω*. drum. *šúer* für *šúir* aus *sibilo*.
 σσούμπου (*šúbu*) pugnus 190. Wohl fehlerhaft. Vergl. das folgende Wort und *σσούπλου* dan.
 σσουπλιάκα (*šuplákę*) alapa 212. alb. *σσιουπλιάκα*; *šuplákę* Hahn. *šplak* f. *šuplak* f. *metacarpus* Rossi. *šplak*, *špęlákę* schiaffo cam. 1. 90; 2. 167. *šuplak*, *špjak* die flache Hand pu. 22. Vergl. Schuchardt 3. 48.
 σσούτζου (*šútsu*) verto 189. neo 201. ngriech. *γέρνω* und *κλώθω*. Vergl. drum. *sutšésk* und slav. *sukati*, *sučę*.

σσπιούνου (*špiúnu*) explorator 226. alb. *σπιούν*; *spiún*. ngriech. *σπιούνος*. drum. *špión*.
 σστίου (*štíu*) scio, nosco 196. drum. *stíu*, *štíre* Diez, Wörterbuch 303.
 σστιούτου (*štiútu*) sapiens 225. drum. *štiút*.
 σστούρρουτέντζου (*štúrútédzu*) sternuto 234. drum. *strenút*.
 ταζέου (*tazéu*) novus 213. alb. *ταζέ*; *tazé*. türk. *tazé*.
 τάκου (*táku*) sileo 212. drum. *tak*.
 τάλλιου (*tálu*) scindo, macto 203. 228. drum. *taj*. lat. **taleo*, fz. *je taille*.
 ταξίδε (*taksídhe*) expeditio bellica, navigatio 229. alb. *ταξίθ*; *taksíth*, *-ídh*. ngriech. *ταξίδι*.
 τάτα (*tátę*) pater 217. alb. *tátę*. drum. *tátę*.
 τάτσερε (*tátserę*) silentium 224. drum. *tętsęare*.
 ταγισέσκου (*tejisésku*) cibo 229. ngriech. *ταγίζω*, *ἐτάγισα*. alb. *tagís*.
 ταξέσκου (*teksésku*) promitto 229. alb. *τάξ*; *taks*. griech. *τάσσω*, *ἐταξα*. bulg. *taksam*.
 τφούννιου (*teúnu*) culex 206. *-nu* deutet auf *-nius*: **tabánus*; *un* aus *ęn*. Vergl. Schuchardt 1. 171.
 τένντα (*téndę*) tentorium 229 ist ngriech. *τέντα*. alb. *téndę* t., *tándę* g. Reisighütte. Das drum. *téndę* ist echtrumun. Diez, Wörterbuch 345.
 τζάλπα (*tsálpę*) lippitudo 230. ngriech. *τζίμπλα* (*tsimbla*). alb. (*sklépa*). Deffner, Archiv 1. 283.
 τζάπου (*tsápu*) hircus 231. alb. *τζιάπ*; *tsjáp* t., *tsáp*, *stáp* g. drum. *tsap*. Zeitschrift 11. 212.
 τζάρκου (*tsárcu*) laqueus, decipula 215. *lup lu cazu in csarcu* bo. 212. alb. *τζάρκ*; *tšark* Kreis, Falle; *tark* Kreis.
 τζάσου (*tsásu*) tēxo 232. Man erwartet *τζάσου*. drum. *tses*, *tsęs*.
 τζάνου (*tsęnu*) tolero, richtig teneo, 204. griech. *κρατῶ*. drum. *tsin*.
 τζανούσσα (*tsęnúšę*) cinis 226. drum. *tšenušę*.

- τζάτζι (*dzétsi*) plur: σαπτετζάτζι septuaginta 193. *şaptezétsi* σαεπτζάτζι sexaginta 194. *şaedzétsi*.
 τζαχτησέσκου (*tséχtisésku*) obstupesco 214. türk. *şaşmák* staunen, aor. *şaştým*, daher für *şéştisésku*. bulg. *saštisam se*, *saštisan Vinga*. Vergl. τζιχτισή dan.
 τζεάρφα (*tseárfē*) candela 201. alb. *κερί*; tiri. ngriech. *κερί*. drum. *tseárfē* cēra.
 τζεάτζιρε (*tseátsire*) cicer 222. alb. *κίκερα*; *títeřē*. it. *céce*. **cēcerem*.
 τζελήηε (*tselié*) cella 200. alb. *κελλά*; teli. ngriech. *κελλά*.
 τζεριάσσα (*tseriásē* aus *-rieásē*) cerasum 200. alb. *κισρσί*; *terší*. ngriech. *κεράσι*. drum. *tšireásē*. lat. *ceresia*.
 τζερίτζα (*tserítzē*) morbus oculorum 227. griech. *σκαμνον*.
 τζέρκιου (*tsérkiu*) circulus doliaris 230. ngriech. *τζέρκι*. it. *cerchio*. drum. *tšerk*. Vergl. τζάρκου.
 τζέρου (*tséru*) coelum 215. alb. *κιέλ*; *tíel t.*, *tíl g.* drum. *tšer*.
 τζημπηδε (*tsimbídhe*) furcella 218. Vergl. türk. *tšimbis* pincette.
 τζήρου (*tsíru*) cribrum 203. drum. *tšur*. lat. *cerno*.
 τζιάπα (*tsiápe*) caepa 205. alb. *κιέπα*; *tépe*. drum. *tšeápe*.
 τζιβά (*tsivá*) nihil 230. mit der Negation.
 τζίγκου (*tsíngu*) cingo 195. drum. *ínkíng*, *íntšíng*, jenes aus *-kíng*, *-klíng*.
 τζικόρα (*tsikóre*) cichorium 221. alb. *κορρέ*; *koré*. drum. *tšikoáre*.
 τζίνα (*tsíne*) coena 191. drum. *tšíne*.
 τζινεβά (*tsinevá*) nemo 199. mit der Negation bo. 139.
 τζινντζάτζι (*tsindzétsi*) quinquaginta 217. drum. *tšíntšizetší*.
 τζιντζίφα (*dzindzífē*) zizipha 230. griech.-alb. *dzindzife*. ngriech. *τζίντζιφον*; *τζί-τζοφος* Foy 54.
 τζιντζι (*tsíntsi*) quinque 217. drum. *tšíntší*.
 τζιριάπου (*tsiriápu*) furnus 234. *cerépu* ath. 17. *aslov*. *črěpъ*. bulg. *čérpъ*.
- τζιτάτε (*tsitáte*) urbs, castrum 200. alb. *tutét*. drum. *tšetáte*.
 τζίτζα (*tsítzē*) mammilla 188. alb. *σίσα*; *síse*, *tsítse*, *thítse*. drum. *tsítzē* Diez, Wörterbuch 345.
 τζιτζόρου (*tsítzōru*) pes 220. *cicioru* (*picioru*) ath. 13. drum. *pítšōr*.
 τζοάρφα (*tsoárfē*) cornix 204. alb. *σόρφα*; *sóřē*. drum. *tšoárfē*. Vergl. ngriech. *τσεκοῦρι* pass. aus *securis*.
 τζόκου (*tšókku*) malleus bellicus 229. *csocu* bo. 2. alb. *τζεκάν*; *tšekán*. ngriech. *τσουκάνι*, das auf *τουκάνιον* beruht Foy 56. Curtius, Studien 4. 266. drum. *tšokán*.
 τζουντίε (*tsudíe*) miraculum 196. alb. *tšudí* aus *tšudířē*: slav. *čudo*. drum. *tšúde* Ärger.
 τζουπλέσκου (*tsuplésku*) dolo 217. drum. *tšoplésk*.
 τζόπου (*tsápu*) stappa 227. alb. *στούπα*; *stupí*, *štupí*. ngriech. *στουπί*. *stupóno* Curtius, Studien 4. 279. drum. *stúpe*.
 τζουράτου (*džurátu*) jusjurandum 215. drum. *žurát* in anderer Bedeutung.
 τζουρουνίτζα (*tšuruhídē*) tegula lateritia 200. *ciurunjidă* ath. 15. *csurunjizi* bo. 206. ngriech. *κεραμίδι*. alb. *kera-míde*. drum. *kēřēmíde*.
 τηάκα (*tiákē*) theca, vagina 233. ngriech. *φηκάρι* aus *θηκ-*. drum. *teákē*.
 τηάνε (*tigáne*) sartago 230. griech. *τηγάνι*. alb. *tigán*. drum. *tigáje* aus *tigáhe*.
 τηγνησίτου (*tiγnisítu*): *óou*-ovum frixum 228. alb. *tiganís*. ngriech. *τηγανίζω*, *έτηγάνισα*. partic. von **tiγ(ε)nisí*.
 τημόνε (*timóne*) gubernaculum 230. alb. *ντιουμέν*; *temón*, *dümén*. ngriech. *τημόνι*.
 τιννῆε (*tińíe*) honor 230. *tinia* ή *τιμή* fräť. griech. *τιμή*.
 τισάγκα (*diságe*) pera 192. griech. *δισάκι*. drum. *deságe*.
 τόπα (*tópe*) sphaera 228. alb. *τόπ*; *tōp*. türk. *top* Kanone, Kanonenkugel.
 τοποάρφα (*topoárfē*) securis 230. drum. *topór*. slav.

- τόρρου (*tóru*) vinum fundo 201. *tornaci* schenket ein bo. 150. drum. *torn* fundo Diez, Wörterbuch 348. In anderer Bedeutung *tórna*, *frátre*, *retórna* τόρνα, φράτρε, ῥετόρνα aus dem sechsten Jahrhundert Theophanes 1. 397. Theophylactus Simocatta 99. Die Worte wurden von Duc. und anderen für avarisch gehalten. *vá tornaci* bo. 153. *toarná te* 138. *se toarná* 226. *turnarǎ* mostre 16. lat. *tornare* Diez, Wörterbuch 348.
- τότου (*tótu*) totus, omnis 214. drum. *tot*. lat. *tóttus* oder *tuttus* Foerster 298.
- τούβλα (*túvle*) later coctilis 230. alb. *τούλα*; *túle*. ngriech. *τοῦβλον*.
- τουμπάκου (*tubáku*) cerdo 190. alb. *ταμπάκ*; *tabák*. türk. *dabbák*, *tabák*.
- τούνντου (*túndu*) detondeo 204. drum. *tund*, *tunz*.
- τουρράσσε (*tuřǎste*) ovile 209. alb. *turišt m*. **torište* aus serb. *tor* Hürde (für das Hornvieh).
- τουρρόλου (*tuřólu*) turris 221. alb. *turre* Hahn. griech.-alb. *turle* f. Reinhold 59. Schuchardt 3. 216.
- τούρτουρα (*túrturǎ*) turtur 231. alb. *τούρτουλ*; *túrtul*. *túre*. drum. *turturedá*, *turturelútse*.
- τούσε (*túse*) tussis, catarrhus 187. 228. drum. *túse*.
- τουτίποτα (*tutípotǎ*) facultates, divitiae 187. für *averea* luc. *tutíputa* περιουσία fräť. Aus dem griech. τὸ τίποτε nach Kopitar, Wiener Jahrbücher 46.
- τουφέκε (*tuféke*) longum sclopetum 231. alb. *τουφέκ*. ngriech. *τουφέκι*. türk. *tüfék* langes Gewehr.
- τράγκου (*trágu*) traho 228. drum. *trag*: *g* mag ein späterer Einschub sein, da *h* schwindet. Vergl. ngriech. *παγώνι*. it. *tracre* und *traggere* usw. und ngriech. *τραβῶ* Foy 20.
- τράπου (*trápu*) sulcus 186. alb. *τράπ*; *trap*. slav.
- τρέϊ (*tréi*) tres 231. drum. *trei*.
- τρεῖντζάτση (*treidzǎtsi*) triginta 231. drum. *tréizetši*.
- τρέκου (*tréku*) transeo 218. drum. *trek*.
- τριάμορου (*triámoru*) tremo 231. *cutremurare* ath. 68. drum. *trémur*. Diez, Wörterbuch 354.
- τροόμπου (*trúbu*) furo, tobe 208. alb. *ταρμπόχεμ*; *terbój* mache wüthend. *terbím* Wuth. drum. *turb*. lat. *turbo*. sicil. *attruvari turbare*.
- τροόπου (*trúpu*) corpus, cadaver 203. alb. *τροόπ*; *trup*, *turp*. drum. *trup*. slav.
- τόνε (*tíne*) tu. 194. conv. 357. mostre 40. fräť. 120. Wie *tíne*, ist auch *míne* nominativ: *mine escu gione le tēu* für drum. *eu suntu voinicu l teu* conv. 383. *tsine* in *tsinevá* (mit Negation *nemo*) kav. 199. *míne*, *tíne* sind accus. ath. 30; das gleiche gilt von *tsíne*. drum. sind *míne*, *tíne*, *síne* nur Accusative: *tsíne* nomin. und accus. Diese Worte beruhen auf *méne*, *téne*, *séne* (*sǎne*), wie *t* und *s* dathun; *tsíne* auf *tše. me* (drum. *mǎ*), *te*, *se* (drum. *sǎ*) und *tše* aus *quem* sind die alten neben *míne* usw. gebräuchlichen Accus.-Formen, *ne* ist daher nicht etwa ein Casussuffix. Die Accusative können auch als Nominative gebraucht werden s. Clemens 82. *ne* tritt an mehrere Adverbia an: *pre-tutíndinea* überall ist *pre tut indi* (aus *ende*) *ne* und *a*; daneben besteht *pre-tutíndirea* cip. 1. 127. *áire* (*ajire*) anderswo beruht auf *alúre*, dessen *alu* dem lat. *alio* entspricht, *re* hingegen mit *ne* identisch ist. Ein *ne* dieser Art findet sich in mehreren Sprachen: alb. *u*, *úne* ego. *ti*, *tíne* tu: vergl. auch *kjén-i ó xóων* und *kjén-i-ne tón xóna*, wodurch man die unhaltbare Ansicht, *ne* sei Casussuffix, zu stützen versucht sein könnte. In it. Dialekten: tosc. *mene*, *tene*, *sene*: *ha' incatenato mene* Tommaseo 71. *dimene* 243. vergl. 269. *a mene* 284. 313. *amasse tene* 42. vergl. 145. 158. 169 usw. *a tene* 69. 100. *che non si trovi altri*

amanti che tene 313. Man beachte la bellezza tena 51. li sciorra da sene 108. ne tritt an alle betonten Vocale an: i passi che fai tune 133. ene für è 65. 115. trene (nodi) 108. piune 62. 64. 133. 181. benignitane. libertane. pietane. virtune 62. 65. 240. Selten corsisch: fui privata di teni tomm. 57. pensu a tene 343. ncap. mene, tene. porzine statt porzi (tosc. pursi). accossine statt accossì. ene est: daneben: è, eje. fù, fuje fuit. canteráe. piúe Wentrup 23. sicil. tuni tu. sini si. chiúni più. reni rè. purtoni. Daneben chiúí. più. noni non Wentrup 18. 32. Bei Ciullo meve. teve. Man merke spene neben speme. Man beachte griech. ἐγώνη. ngriech. ἐγώνη. ἐσούνη und λέτνε für λέγετε Foy 114. Das mittel- und ngriech. pflegt die gen. plur., namentlich die circumflectierten der ersten Declination durch ε zu erweitern: -ῶνε Deffner, Archiv 1. 72. ípani für ípan dixerunt. Aus dem slav. möchten hieher gehören нъ, no in tunъ tum. ibono etenim Vergl. Grammatik 4. 122. Was die Erklärung dieses Zusatzes anlangt, so hat man es paragogisch genannt, was jedoch keine Erklärung ist: cip. 1. 31. princ. 373. sagt: *se adauge ne*. Diez 2. 104. meint, der Accus. *mine* danke seine Form einem fremden Vorbilde, denn auch der Bulgare sage accus. ménê, 2. pers. tébê, der Neugriechen ἐμένα neben μέ, ἐσένα neben σέ. Von den von mir oben angeführten Formen sind einige wohl nur phonetisch, nicht historisch zu erklären. In den historisch begründeten Formen ist *ne* wohl ein pronominales, deiktisches Element, das anfänglich nur an Pronomina gefügt, nach und nach auch Worten anderer Classen zur Hervorhebung angehängt wurde. Das Verhältniss des e zu ne wird dadurch freilich nicht aufgeklärt. Die Sache ist

dunkel, und ich hätte mich kürzer gefasst, wenn ich sie erklären könnte.

τόχε (*tíche*) fortuna 211. 232. griech. τύχη.

τώρα (*tóra*) nunc 232. griech. τώρα.

ὀψοῦ (*ipsu*) gypsus 190. griech. γύψος. drum. *ipsos, gips*.

φάβρου (*fávru*) faber 235. drum. *fáur*.

φαινέρε (*fenére*) laterna 233. alb. φαινέρ; *fénér*. ngriech. φανάρι.

φάκου (*fáku*) facio 198. με φάκου fio 189.

φάκου ζέφα voluptatibus indulgeo 214. drum. *fak*.

φάλα (*fálke*) maxilla 222. drum. *fálke*, das mit faux unverwandt. Vergl. dem Begriffe nach etwa serb. vilica.

φάο (*fáo*) faba 203. alb. fáve Erbse.

φάρα (*fáre*) stirps, generatio 189. alb. fáre t., fáre g. Same, Stamm, Geschlecht. griech.-alb. fare, farre Reinh. Lex. 10. Vergl. it. fara Landgut. langob. fara Nachkommenschaft. Cam. 1. 336. bietet eine kaum mögliche Etymologie.

φάρμακου (*fármeku*) venenum 233. ngriech. φαρμάκι. drum. *fármeké* Zauberei.

φάτζα (*fátse*): μέρου ντε φάτζα maxilla 208. drum. *fátse*.

φάρινα (*feríne*) farina 183. drum. *feríne*.

φελισέσκου (*felisésku*) juvo, prosum 238. griech. ὀφελῶ, ὠφέλησα; φελῶ. drum. *folosésk, folós*.

φέτου (*fétu*) gigno 189. drum. *fét*. Vergl. φιάτα.

φιάτα (*fiáte*) puella 203. drum. *fáte, feáte*. lat. fētus, fēta in anderer Bedeutung. Vergl. Romania VI. 385.

φιτζόρου (*fitšóru*) puer 216. drum. *fetšór*. šor ist Deminutivsuffix.

φιτόλε (*fitíle*) ellychnium 235. alb. φιτόλ; fitl. ngriech. φτόλι, φτιλί. bulg. fitil. türk. fitil. drum. *fetšíle*. aslov. světilo.

φλάμουρα (*flámure*) vexillum 233. alb. flamure, fiamur. ngriech. φλάμουλον, φλάμπουρον drum. *flámure*. mlat. flammula.

- φλιάχα (*flákē*) flamma 233 alb. φλιάχα; flákē. *flacăra* ist. 21. Vergl. drum. *flákē* und *feklé*. it. *fiaccola* aus *fiaccola*, *facula*. Diez, Wörterbuch 143.
- φοάμιτα (*foámite*) fames 217. *fomea* bo. 131. drum. *fóame*; *foamete* kor. 81. Vergl. alb. *urí*, *úrēte* Hunger Leake, während alb. *úrēte* bei Hahn ‚hungrig‘ bedeutet; vergl. auch mrum. *arápiti le* mit drum. *arípe*.
- φοάρφικα (*foárfike*) forfex 238. drum. *foárfetsi* plur.
- φόκου (*fóku*) ignis 235. drum. *fok*.
- φονικό (*fonikó*) homicidium 234. griech. *φονικόν*.
- φορνίχα (*forníge*, wohl *forníge*) formica 210. *furnjidă* ath. 15. für *-ige*. drum. *furníke*, was gegen *n* spricht.
- φορτούνα (*fortúne*) tempestas, maris aestus 234. alb. *φουρτούνα*; *fortúne*. ngriech. *φορτούνα*. drum. *fortúne*.
- φούγκου (*fúgu*) fugio 233. *fugü* frät. drum. *fug*.
- φουμέλλε (*fuméle*) familia 233. alb. *φάμύγια*; *fəmfle*, *fəmfje*. ngriech. *φάμυλιά*. drum. *fəmfilie*, durch fremden Einfluss für *fəmfje*.
- φούμου (*fúmu*) fumus 199. drum. *fum*.
- φούνε (*fúne*) funis 224. drum. *fúne*.
- φούνντου (*fúndu*) fundus, pavementum 217. *profunditas* 186. alb. *φούνντ*; *fünt*, *fündi*. drum. *fund*.
- φουντοςέσκου (*fundosésku*) mergo 188. alb. *φουντός*; *funtós*. ngriech. *φουντώνω* in anderer Bedeutung.
- φούρκα (*fúrkē*) colus 222. alb. *φούρκα*. drum. *fúrkē*. lat. *furca*.
- φούρου (*fúru*) furor vb. 201. drum. *fur*.
- φούσου (*fúsu*) fusus 182. drum. *fus*.
- φουτά (*futé*) sudarium 234. alb. *φούτα*; *fúte* Schürze. ngriech. *φουτάς*.
- φράτε (*fráte*) frater 182. drum. *fráte*.
- φράνγκου (*fréngu*) frango 230. drum. *fríng*.
- φράντζα (*fréndze*) folium 235. drum. *frúnze*. lat. *frondea*.
- φράνου (*frénu*) fraenum 223. 235. alb. *φρέ*; *frē-ri* t., *frē*, *frēni* g. drum. *frín*, *fríu*.
- φρίκα (*fríke*) metus 233. *nju fricā* mihi est (*u*, *o*) metus bo. 149. alb. *φρίκα*; *fríke*. drum. *fríke*. ngriech. *φρίκη* pass.
- φρόνιμου (*frónimu*) prudens 234. griech. *φρόνιμος*.
- φρούττου (*frúttu*) fructus 199. *frutu lu* bo. 207. alb. *φρούτ*. drum. *frupt*, *frukt*.
- φρουμίτου (*frimítu*) fermento, ζυμώνω 195. alb. *γκατούανν*, das ‚knete‘ bedeutet. drum. *frēmínt*.
- φύλου (*fílu*) elephas 194. alb. *φύλλ*; *fil*. türk. *fil*.
- φύσε (*físe*) natura 235. griech. *φύσις*.
- χαράτσε (*charátse*) annum tributum 236. alb. *χαράτζ*. ngriech. *χαράτζι*. türk. *χαράτš*. drum. *harátš*.
- χάψε (*chápse*) carcer 236. alb. *χάψ*; *haps*. ngriech. *χάψι*. türk. *haps*.
- χαζνα (*chézne*) thesaurus 196. alb. *χάζνα*; *chaziné*. türk. *chazné*. mrum. ohne Accent.
- χαλίτζα (*chelítse*) caementum 235. alb. *χαλίτζ*; *chalít* steinig; *chalítš* Kieselstein. ngriech. *χαλίχι*.
- χαρζέσκου (*cherzésku*) dono 236. griech. *χαρίζομαι*. drum. *hergezésk*.
- χαρισέσκου (*cherisésku*) laetor 235. *si ne cherístm* kop. 32. *hăriséscă* mostre 21. *hărásire* 39. *hărěssi* 9. ngriech. *χαρίζομαι*, *ἐχαρίσα in anderer Bedeutung.
- χαρξέσκου (*cherkésku*) rhonchos edo 222. alb. *χαρχάς*; *gerchék*, *gerchés*. drum. *horkéí*. slav. *hrkati*.
- χαρνέσκου (*chernésku*) nutrio 197. 231. *hărněscă* mostre 9. drum. *hřeněsk*. slav. *hraniti*.
- χέρμπου (*chérbu*) coquo 188. *herbu* bo. 3. für *chiérbu*. drum. *ferb*. lat. *fërvo*.
- χέρου (*chéro*) fœrrum 223. für *chiéro*. drum. *fjer*.
- χερτούρα (*chertúre*) legumen 215. *chértă* ath. 47. drum. *fertúre* Gekochtes. alb. *fertére* Pflanze. s. *χέρμπου*.
- χήγκου, χίγκου (*chígu*) intrudo 212. 237. *higere* ath. 47. drum. *fig*.

χιάβρα (χιάβρα) febris 196, richtig χιάβρα.	χυκάτου (χικάτου) hepar 228. ngriech. σου- κότι. drum. fikát.
χιάρε (χιάρε) ira 236. drum. fiére für fiäre. lat. fel.	χωάρτα (χοάρτα) pagus, oppidum 237. hóre χωρία frät. griech. χώρα.
χίλλε (χίλλε) filia 197. hiilia mostre 23. hiljea ath. 14. drum. fiε (richtig fiije). grödn. fla.	χωνίε (χονίε) urceus 237. alb. χωνί; χονί Trichter. ngriech. χωνί.
χίλλιου (χίλλι) filius 232. hilja ath. 14. drum. fj. grödn. fi.	χώργια (χόργια) seorsim 237. ngriech. χώρ- για; vergl. στεργιά aus στερεά.
χονοάτα (χονοάτα) foetor 236. ngriech. χνότος.	ψουλλισέσκου (psullisésku) psallo 238. alb. ψαλλιόνν. griech. ψάλλω, *ψαλλίζω, *ἐψάλλισα.
χουρμάε (χουρμάε) dactyli, palmae fructus 233. alb. χουρμά; χουρμά. türk. χουρμά.	ψουσέσκου (psusésku) pereio 238, richtig wohl psufisésku. ngriech. ψοφῶ, ἐψόφησα. alb. psófs t., tsóf; spovís, posovís cam. 1. 50.
χρυσόζμα (χρισόζμα) aurum 237. ngriech. χρυσάφι. Vergl. χρυσώνω.	ώου (όου) ovum 186. drum. οῦ.
χύκα (χίκα) ficus 228. alb. φικκ; fik.	

Seite 92 des Urtextes, Seite 179 bei Thunmann, steht die mrum. Übersetzung eines griechischen Textes:

Χριστός ντε μόρτζη ναστασή, κου μόρτε μόρτεα καλκάνντου, σσα μαρ-
μιντατορλωρου χαρζή μπανα χάρισμα.

Χριστός ανέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτω θάνατον πατήσας, καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζῶν
χαρισάμενος.

Die mrum. Übersetzung lautet wörtlich lateinisch etwa so:

Christus e mortuis resurrexit, (cum) morte mortem calcans, et iis, qui in sepulcris
sunt (das mrum. Wort *mermintetor* muss ‚Grabesbewohner‘ bedeuten), donavit vitae dona-
tionem (wobei χαρζή χάρισμα syntaktisch dem χαρζή identisch ist).

2. a) Εἰσαγωγικὴ διδασκαλία von Daniel.

Das ausserordentlich seltene Buch, ein Eigenthum der kaiserlichen Hofbibliothek,
hat folgenden Titel: Εἰσαγωγικὴ διδασκαλία. Περιέχεται Λεξικὸν Τετράγλωσσον τῶν τεσσά-
ρων κοινῶν διαλέκτων ἥτοι τῆς ἀπλῆς ῥωμαϊκῆς, τῆς ἐν Μοισίᾳ βλαχικῆς, τῆς βουλγαρικῆς καὶ
τῆς ἁλβανικῆς. Συντεθείσα μὲν ἐν ἀρχῇ χάριν εὐμαθείας τῶν φιλολόγων ἀλλογλώσσων νέων
παρὰ τοῦ αἰδεσιμωτάτου καὶ λογιωτάτου διδασκάλου, οἰκονόμου καὶ ἱεροκέρυκος κυρίου Δανιήλ
τοῦ ἐκ Μοχοπόλεως, καλλυνθεῖσα δὲ καὶ ἐπαυξηθεῖσα τῇ προσθήκῃ τινῶν χρειωδῶν καὶ περιερ-
γείας ἀξίων καὶ εὐλαβῶς ἀφιερωθεῖσα τῷ πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ μητροπολίτῃ Πελαγω-
νείας, ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ πάσης βουλγαρικῆς Μακεδονίας κυρίῳ κυρίῳ Νεκταρίῳ τῷ ἐκ
Μουντανίων, οὗ καὶ τοῖς ἀναλώμασι τύποις ἐκδόδοται δι' ὠφέλειαν τῶν ἐπαρχιωτῶν αὐτοῦ
εὐλαβῶν χριστιανῶν ἐν ἔτει σωτηρίῳ ρωβ'. 1802. 8 und 92 Seiten in 4°.

Die nicht paginierten Seiten enthalten wenig Belangreiches, doch mag ein Gedicht
erwähnt werden, das über den Zweck der Schrift Aufschluss gibt:

Ἀλβανοὶ, Βλάχοι, Βούλγαροι, ἀλλογλώσσοι, χαρῆτε,
Κ' ἐτοιμασθῆτε ὅλοι σας, Ῥωμαῖοι νὰ γενῆτε,
Βαρβαρικὴν ἀφήνοντες γλῶσσαν, φωνὴν καὶ ἦθη κτλ.

1—36 reicht das τετράγλωσσον λεξικόν: es umfasst vier Columnen: ῥωμάϊκα. βλάχικα. βουλγάρικα. ἀλβανίτικα, alles in griechischer Schrift; die Transscription des rumunischen, bulgarischen und albanischen ist so genau, als es das griechische Alphabet zulässt; die Texte sind durchgängig accentuiert. 37. Εὐλογημένα καὶ φιλομαθῇ τέκνα τῶν χριστιανῶν. 39. Μέρος πρῶτον διδασκαλία χριστιανική. 54. Μέρος δεύτερον περὶ στοιχειῶν ἀρχῶν τῆς φυσικῆς. 60. Ἀρχὴ τῶν ἐπιστολικῶν χαρακτήρων. 72. Μέρος τρίτον περὶ τῶν τεσσάρων εἰδῶν τῆς ἀριθμητικῆς. 84. Οἱ ἐορταζόμενοι ἅγιοι τοῦ ἔλου ἐνιαυτοῦ und anderes kalenderartige. 90. Γράμμα ἐνταλτηριῶδες κτλ.

Wie aus dem Titel hervorgeht, ist die von mir benützte Ausgabe dieses Buches von 1802 eine verbesserte und vermehrte. Die erste Auflage besass William Martin-Leake, der das Lexicon in seinen ‚Researches in Greece‘ London, 1814, vollständig abdruckte, das rumunische, bulgarische und albanische in genauer lateinischer Transscription. Das Druckjahr der ersten Auflage ist Leake unbekannt, er vermuthet, sie sei ‚about fifty years ago‘, also zwischen 1760 und 1770 erschienen. Auch den Druckort kann er nicht angeben: er rath auf Moschopolis ‚I believe at Moskhópoli‘: wer sich erinnert, dass die Πρωτοπαιρία von Kavalliotis 1770 in Venedig gedruckt wurde und dass noch niemand ein nachweisbar in Moschopolis gedrucktes Buch gesehen hat, wird nicht umhin können anzunehmen, dass auch die Schrift von Daniel aus einer Buchdruckerei Venedigs hervorgegangen ist. Für diese Annahme spricht auch die Form der Lettern.

Die Verbesserungen der zweiten Auflage werden schwer genau nachzuweisen sein, da Leake den rumunischen Text lateinisch transscribiert hat. Was jedoch die Vermehrungen anlangt, so bestehen dieselben in folgendem: 3. rumun. μᾶ κάμα γκῆνε. ngriech. ὅμως καλλίτερα — 4. rumun. τρά σέ ακάτζε τέ λούκρου. ngriech. διὰ τὰ πιασθῶν ἀπὸ δουλιάν. 5. rumun. παρούγκιλλη. ngriech. τὰ περιστέρια — rumun. σέ ο αὐτε τουννηάια. ngriech. τὰ τὴν ἀκούουν ὁ κόσμος und rumun. πάτιλε. ngriech. ἡ χήναις — rumun. σσῆ στράννιλλε. ngriech. καὶ τὰ φορέματα. 8 ist ganz neu. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 20. ebenso. 22. rumun. κοῦ καπαλάχτουλου. ngriech. με τὸν σύρτην. — 23. rumun. ατζιᾶ μπουτοᾶρε. ngriech. ἐκείνη ἡ βρόμα. 24. rumun. τέ λίννου. ngriech. ἀπὸ τὸ λινάρι — rumun. ἀλλάντε σπαστρίτα. ngriech. τὸ ἄλλο καθαρό. 26. rumun. σφρέτινλε. ngriech. ἡ ἀρίδα — rumun. μᾶ τύνε. ngriech. ἀμὲ ἐσύ. 27. ist neu. 29. rumun. σσῆ κάσα ατᾶ. ngriech. καὶ τὸ σπῆτι σου — 32. rumun. κάπλου ἀνόστρου. ngriech. τὸ κεφάλι μας. 33. 34. 36. 37. 38. sind neu. 40. rumun. σμένλλε. ngriech. τὰ βρακκιά — 41. rumun. τέ τρού κοῦβᾶ. ngriech. ἀπὸ τὴν τρύπαν. 44. rumun. αούσλη. ngriech. οἱ γέροντες — rumun. ουρούτου φάκου. ngriech. ἄχαμνὰ κάμνουν. 45. rumun. νίγκᾶ αἶστε. ngriech. συμμᾶ εἰς ἐτοῦτα. 47. 48. sind neu. 50. rumun. τρά σέ μᾶτζη, ngriech. διὰ τὰ τρώγης. Darauf folgt 52; den Schluss bildet 51. mit ὑνὲ ήίλε. miliún.

Der Abdruck von Daniels Schrift ist auch im griech. genau: nur der Spiritus lenis und asper sind im rumun. als überflüssig weggelassen worden.

I. Τουμνιτζᾶου φέτζε τζέρρου, λόκλου, σοᾶρλε, λοῦννα, στιᾶλλε. σσῆ ταπόῖα ουρσῆ
 Dominus-deus fecit coelum, terram, solem, lunam, stellas. et postea praecepit
 Ὁ θεὸς ἔκαμε τὸν οὐρανόν, τὴν γῆν, τὸν ἥλιον, τὸ φεγγάρι, τὰ ἄστρα. καὶ ὑπερὰ ἐπρόσταξε
 αμάρια, πάλτζηλλε, ράουρρε, σσῆ σκοᾶσιρα πέσκηλλι, ουχέλληλε. ναπόυ τζήσε, σσῆ ισσῆρε
 mari, lacubus, fluvii, et eduxerunt pisces, anguillas. iterum dixit, et exierunt
 τὴν θάλασσαν, ταῖς λίμναις, τὰ ποτάμια, καὶ εὔγαλαν τὰ ὑψάρια, τὰ χέλια. πάλιν εἶπε, καὶ εὔγηκαν

τε σοῦπρα πρέ λόκου τούτζη ἀρπουρλλι. σή έστα λόκλου μπλήνου τέ λιάμνε, τέ κουπάτζου,
 supra in terra omnes arbores. et est terra plena lignis, arbore,
 ἐπάνω εἰς τὴν γῆν ὅλα τὰ δένδρα. καὶ εἶναι ἡ γῆ γεμάτη ἀπὸ ξύλα, ὀρούνα,
 τέ φάκου, τέ σάλτζε, τέ πλούπου, τέ κυπηρίτζου, τέ κῆννι. σή ἄλτε σὲ ἀφλε τρου πατούρε.
 fago, salice, populo, cupresso, pinis. et aliae inveniuntur in silva.
 ἀπὸ ἐξειάν, ἀπὸ ἰτέαν, ἀπὸ λεῦκον, ἀπὸ κυπαρίτσι, ἀπὸ πεύκου. καὶ ἄλλα εὐρίσκονται εἰς τὸν λόγγον.
 ἄλτε σούντου τρου μούντζη, τρου πάτε σή τρου ἄλτε λόκουρη. ναπόη νισκούρε λιλύτζηλε,
 aliae sunt in montibus, in campo et in aliis locis. iterum germinarunt flores,
 ἄλλα εἶναι εἰς τὰ βουνά, εἰς τὸν κάμπον καὶ εἰς ἄλλους τόπους. πάλιν ἐφύτρωσαν τὰ λουλούδια,
 ἐρκιλλε, βεάρτζηλε, ουρτζῆσλε. σή τράτε σε φέτζερα τρά ὀμνλου.
 herbae, olera, urticae. et omnes factae sunt pro homine.
 τὰ χέρτα, τὰ λάχανα, τὰ τζουκνήδια. καὶ ὅλα ἐγίνηκαν διὰ τὸν ἄνθρωπον.

II. Τούπα αἴστε σε φέτζερα πρεύτζηλε, αγρίνλε. σή τέ αἴστε νασκάντε σε μάκα,
 Post haec facta sunt animalia, bestiae. et de his quaedam eduntur,
 Μετὰ ταῦτα ἐγίνηκαν τὰ ζῶα, τὰ θηρία. καὶ ἀπὸ ἐτοῦτα μερικὰ τρώγονται,
 σή νασκάντε λουκριάτζα τρά ιχιτζάια ανοάστρα. ασλάνλου, λούπλου, ούρσουλου, λάμνια,
 et quaedam laborant pro utilitate nostra. leo, lupus, ursus, serpens,
 καὶ μερικὰ δουλεύουν διὰ τὴν χρείαν μας. τὸ λεοντάρι, ὁ λύκος, ἡ ἀρκοῦδα, ὁ δράκων,
 βούλπια κάντου έσου τέ τρου κοῦῖπου, άου ναραήρε πρέ ὀμου, σή καύτα ζαμάνε, σὲ λοῦ
 vulpes quando exeunt e lustris, habent iram contra hominem, et quaerunt tempus, ut eum
 ἡ ἄλωπου ὅταν ἐγαίνου(ν) ἀπὸ τὴν φωλεάν, ἔχουν θυμὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ γυρεύουν καιρὸν, διὰ νὰ τὸν
 ασπάρκα, μὰ τουμνητζάου λοῦ βλιάκε.
 diripiant, sed Dominus-deus eum custodit.
 χαλάσουν, ἀμὴ ὁ θεὸς τὸν φυλάγει.

III. Περπέσλλη, ὄλλε, κάπαρα, νινέλλη, ἐζλλη σούντου γκῆνε, κα τῶ λάπτε σή λέννα.
 Verveces, oves, caprae, agni, hoedi sunt boni, quia dant lac et lanam.
 Τὰ κριάρια, τὰ πρόβατα, τὰ γήδια, τὰ ἀρνία, τὰ κατζῆγια εἶναι καλὰ, ὅταν δίδουν γάλα καὶ μιλλί.
 σή τέ αἴστα σὲ φάτζε οὔμπτου σή κάσσου, οὔρτα σή δάλλα. μᾶ κάμα γκῆνε σε ατάρη
 et de his fit butyrum et caseus, urda et lac-ebutyratum. sed melius ut facias
 καὶ ἀπὸ ἐτοῦτα γίνεται βούτυρο καὶ τυρὶ, μιτζῆρα καὶ ξυνόγαλο. ὅμως καλλίτερα νὰ φτιάχνῃς
 προσφάγιου τέ βάκα σή τέ μπουβαλίτζα, κα έστε μουςάτα. κᾶλλη, ιάπιλλε, γουμάρλλη,
 cibum de vacca et de bubalo, quod est bona. equi, equae, asini,
 προσφάγιον ἀπὸ ἀγελάδαν καὶ ἀπὸ βουβάλαν, ὅτι εἶναι εὐμορφα. τὰ ἄλογα, αἱ φορᾶδες, τὰ γαϊδούρια,
 μουλάρλε φελισέσκου βαρτόσς, κα ατούκου τέ τεπάρτε γήπτου, κράγγου, σικάρα, μίσουρου.
 muli prosunt valde, quod afferunt e longinquo frumentum, triticum, secale, mais.
 τὰ μουλάρια χρησιμεύουν δυνατᾶ, ὅτι φέρουν ἀπὸ μακρυᾶ γέννημα, σιτάρι, βρίζαν, ῥαποσίτι.
 σή ποάρτα κέτζηρι, πλότζη, λόκκου, ασβέστε, χέρρου, πέρουννε.
 et ferunt petras, saxa, humum, calcem, ferrum, clavos.
 καὶ κουβαλοῦν πέτραις, πλάκες, χῶμα, ἀσβέστην, σίδηρον, καρφιά.

IV. Σή φάρα τέ αἴστε νοῦ μπανέμου. γαλλίνλε κάντου φυάτα ὀάω σή πούλλη, νᾶ
 Et sine istis non vivimus. gallinae quando pariunt ova et pullos, nos
 Καὶ χωρὶς ἀπὸ ἐτοῦτα δὲν ζῶμεν. ἡ ἑρνιθες ὁπότεν γεννοῦν αἰγά καὶ πουλιά, μᾶς
 χαρισέσκου. σή κουκότλου κάντου στρίκα τρου τζουμετάτε νοάπτε, σκαῶλα μπαρπάσλη σή
 laetificant. et gallus quando canit in media nocte, excitat viros et
 χαροποιούν. καὶ ὁ πετεινὸς ὁπότεν φωνάζη τὰ μεσάνυχτα, συκῶνει τοὺς ἄνδρας καὶ

μουλλέρλε, τρά σέ ακάτζε τέ λούγκρου. ατζέλλη τζή άου μήντε σσή κικασμφ, νοῦ σσέντου
feminas, ut arripiant laborem. illi qui habent mentem et cognitionem, non sedent
ταῖς γυναῖκες, διὰ νὰ πιαθοῦν ἀπὸ δουλιάν. αὐτοὶ ὅπου ἔχουν νοῦν καὶ γνώσιν, δὲν κάθονται

φάρρα λούγκρου, άμου λλιῶ μπόῖλλη, σσή νέρκου τρά σέ άρρα σσή σε σιάμιννα.
sine labore, sedprehendunt boves, et eunt ut arent et ut seminent.
άργοί, άμὴ πέρνουν τὰ βόδια, καὶ πηγαίνουν διὰ νὰ ὀργώνουν καὶ νὰ σπείρουν.

V. Νι πιλπίλλη, λέντουρα βεῶρα κάντα μούλτου μουσσάτου. κούκλου μά τρέη μέσση
Lusciniae, hirundines aestate canunt valde pulchre. cuculus tantum tres menses
Τὰ ἀηδόνια, τὰ χελιδόνια τὸ καλοκαίρι τραγουδοῦν πολλὰ εὐμορφα. ὁ κούκκος μόνον τρεῖς μῆνες

άρρε πωάτζε, σσή απόῖα παυσιάστε. παρούγκιλλη σούντου σπαστρίτζη σσή φυάτα μούλτε ὄρρη
habet vocem, et postea cessat. columbae sunt purae et pariunt saepe
ἔχει φωνήν, καὶ ὕστερα παύει. τὰ περιστέρια εἶναι καθαρὰ καὶ γενοῦν πολλαῖς φοραῖς

τροῦ άννου. πετουρίκκλια κάντου σσεάτε τρου καφάσση, κάντα γκῆνε, σσή βᾶ σέ ο αὔτε
in anno. perdix quando sedet in cavea, canit bene, et amat ut eam audiat
εἰς τὸν χρόνον. ἡ πέρδικα ὅταν κάθεται εἰς τὸ κλουβί, λαλεῖ καλά, καὶ ἀγαπᾷ νὰ τὴν ἀκούουν

τουνηῖα. σκιπώννια ασπῶρε ανάλτου, σσή τζάνε αράπητιλε τεάσε. ουλιουλέσση πρίμαβεῶρα
mundus. aquila evolat in altum, et tenet alas extensas. ciconiae vere
ὁ κόσμος. ὁ αἰετὸς ἀπετάει ὑψηλά, καὶ κρατεῖ τὰ πτεροῦγια ἀπλωμένα. τὰ λελέκια τὴν ἀνοιξιν

γῆνου, σσή κᾶρα κικασέσκου ἰάρα, φούκου τρού ανατολίε. πάτιλε, ρώσσιλε σούντου κριάλλε,
veniunt, et quando sentiunt hiemem, fugiunt in anatoliam. anseres, anates sunt graves,
ἔρχονται, καὶ σὰν γροικοῦν χειμῶνα, φεύγουν εἰς τὴν ἀνατολήν. ἡ χῆναις, ἡ πάπαις εἶναι βαρεῖαις,

σσή μα μούλτελε ὄρρη σέτου τρού άπα. χαραμπέηλλι σούντου ννίτζη, σσή κολάη σέ ακάτζε.
et saepius sedent in aqua. passeressunt parvi, et facile capiuntur.
καὶ ταῖς περισσότεραις φοραῖς στέκονται εἰς τὸ νερό. τὰ σπουργήκια εἶναι μικρά, καὶ εὐκόλα πιάνονται.

κόρπουλου έστε λάῖου, σσή νοῦ χαρνιάστε πούλλη αλούη. μά τζουντζουνάρου σσή μιριμάγκα
corvus est niger, et non nutrit pullos suos. sed scarabaesus et aranea
ὁ κόρακας εἶναι μῦρος, καὶ δὲν τρέφει τὰ πουλιά του. άμὴ ὁ κάθαρος καὶ τὸ φαλάγγιον

σσή πουπουλίκα, ιουτζητῶ ἰντρα, ζνίε φάκου. φουρνίκα μούλτου κουπουσιάστε σσή ατούνα
et musca, ubicunque intrant, damnum faciunt. formica multum laborat et colligit
καὶ ἡ μεῖγα, ὅπου ἐμβαίνουν, ζημιάν κάμ(ν)ουν. ὁ μύρμηκας πολλὰ κοπιᾷ καὶ μαζώνει

σέρμε, τρά σέ χαρνιάσκα, κάντου έστε ρκοάρε σσή αρατζῆμε. μολίτζα μάκα βέσσηλε
micas, ut se nutriet, quando est frigus et frigida tempestas. tineae rodit vestes
ψυχία, διὰ νὰ τρέφεται, ὅταν ἦναι κρύα καὶ ψύχρα. ἡ κουτζιπίδα τρώγει τὰ ρούχα

σσή στράννιλλε.
et indumenta.
καὶ τὰ φορέματα.

VI. Τουμήνικα πριψιάστε σε τε γκλίννη, λούννια σέ γκισέστη τρά κάλλε, σσή μάρτζα σσή
Dominica decet ut ores, die-lunae ut proficiscaris in iter, et die-martis et
Τῇ κυριακῇ πρέπει νὰ προσευχηθῆς, τῇ δευτέρᾳ νὰ κινήσῃς διὰ στράταν, καὶ τῇ τρίτῃ καὶ

ννέρκουρια σέ κόσση, τρά σε χίη νβισκούτου, σσή τζόῖα σσή βήννιρα σσή σέμπατα σέ
die-mercurii ut suas, ut sis vestitus, et die-jovis et die-veneris et sabbato ut
τῇ τετράδι νὰ ράψῃς, διὰ νὰ ἦσαι ἐνδυμένος, καὶ τῇ πέμπτῃ καὶ τῇ παρασκευῇ καὶ τῷ σαββάτῳ νὰ

ατούνην ζαερέε τρά τούτου μέσλου. σση ασσητζε έστη ούνην ούνην μπουκάτου σση
colligas alimenta pro toto mense. et sic es semper dives et
μαζώνης ζαχεραϊν δια δλον τόν μῆνα. και έτζη είσαι πάντοτε πλούσιος και

ιουτζητῶ τυννισήτου σση νοῦ ρουσσουνάτου.

ubique honoratus et non pudore-affectus.
παντού τιμημημένος και όχι έντροπιασμένος.

VII. Κάντου γιουρτουσέστη, έστε γκῆνε, σέ ατζούνην ούνην σεπτεμάνη, σση σε τάη

Quando diem-festum-agis, est bene, ut serves-jejunium unam septimanam, et ut des
'Οπόταν έορτάζης, είναι καλά, να νηστεύης μίαν έβδομάδα, και να δώσης

λά όρχκη πάνε σση γκέλλα, σση σέ ατζιούτζη οάρφανλλη κοῦ ατζιῶ, τζή πώτζη, σση
coecis panem et cibum, et ut adjuves pauperes (cum) eo, quo potes, et
είς τούς τυφλούς ψωμί και φαγί, και να βοηθῆς τούς πτωχούς με έκείνο, όπου ήμπορείς, και

κάντου πάτζη σοῦφρα, σέ κλλέννι κουσουρινλλη α τέη, βιτζήνλλη α τέη, σση σε πητρέτζη
quando sternis mensam, ut voces cognatos tuos, vicinos tuos, et ut mittas
όπόταν βάλης τὸ τραπέζι, να καλέσης τούς συγγενείς σου, τούς γείτονάς σου, και να στείλῃς

κάλτα γκέλλα λά λέντζιτζη, τρά σε σλιάρτα παρήντζιλλη α τέη.

calidum cibum ad aegrotos, ut ignoscatur parentibus tuis.
ζεστό φαγί είς τούς άρρώστους, δια να σου συγχωρουν τούς γονείς σου.

VIII. Άννου σση έστ-αννου πωάμιλλε σε φέτζερα ιουτζητῶ τρου τοῦτε πάρτζηλλε.

Anno elapso et hoc anno roma facta sunt ubique in omnibus partibus.
Πέρου και φέτω τὰ ρωρικὰ έγινῆκαν παντού . είς όλα τὰ μέρη.

μά σκουμπέτε μάρε στατου τρού γίπτου, σση πλάγκου νκίτζη σση μάρη, κῶ λα έστε φοράμε,
sed caritas magna facta est in frumento, et flent parvi et magni, quod eis est fames,
δμως άκρίβεια μεγάλη έστάθηκε είς τὸ γέννημα, και κλαίουν μικροί και μεγάλοι, ότι πεινρουν,

σση νοῦ άου, κοῦ τζή σε κούμπαρα, σση νίσλλη φιτζόρη στρίγκα πάνου ν τζέρου, κῶ καῦτα
et non habent, quo emanant, et parvi pueri clamant usque in coelum, quod quaerunt
και δέν έχουν, με τί να άγοράσουν, και τὰ μικρά παιδιά φωνάζουν έως είς τόν οῦρανόν, ότι γυρεύουν

χράνην, σση νοῦ λα τῶ τζηνιβῶ.

cibum, et non eis dat quisquam.
τροφήν, και δέν τούς δίδει οὔδεκάνένας.

IX. Αβέμου τάω γίννη, σση σούντου μπλίννε τέ αούα, μῶ νίκα νοῦ ατζιούμσιρα, σση

Habemus duas vineas, et sunt plenae uvis, sed adhuc non maturuerunt, et
'Εχομεν δύο άμπέλια, και είναι γεμάτα άπό σταφύλια, μόνον άκόμα δέν έφθασαν, και

βά σέ αστέπτου πουτζένη ζαμάνε, πάν σέ ατζιούγκη γκῆνε. σση ατούμτζια κῶρα σε
expectabo breve tempus, donec maturescant bene. et tum quando
θέλ να καρτερῶ καμπόσον καιρόν, έως να φθάσουν καλά. και τότε σῶν

ντουλτζιάσκα, βά σέ μόλλιου σεσέγκα σση μπουσλε, τρά σέ λε ούμπλου πάν τε σοῦπρα,
dulcescent, humectabo cupam et dolia, ut ea impleam usque supra,
γλυκανθοῦν, θέλ να μουσκεῦω τήν καρούταν και τὰ βαένια, δια να τὰ γεμίσω έως άπάνω,

σση κῶρα σε χιάρπα πατρουτζίτζη τε τζήλε, βά σέ αρούκου πρώτλου γήνου τρού ούνην
et quando fervebunt quadraginta dies, fundam primum vinum in unum
και άφ' οῦ βράσουν σαράντα ήμέραις, θέλ να ρίξω τὸ πρώτον κρασί είς ένα

μποῦτε.

dolium.
βαένι.

Denkschriften der phil.-hist. Cl. XXIII. Bd.

30

X. Ισότη λά παζάρε, σή βιτζούη μούλτα κίντα τέ οάμιννη σή τζιχτισή. τώρα βα σε
 Exii in forum, et vidi multam gentem hominum et turbatus sum. nunc e-
 Εἶγῃκα εἰς τὴν ἀγοράν, καὶ ἶδα πολὺ πλῆθος ἀπὸ ἀνθρώπους καὶ ἐσιόστησα. τώρα θέλ νὰ
 κούμπαρου ούννου μπαέρου τέ χύτζε ταζέη, τρά σε λε τούκου λά φουμέλια α μεῖ, σέ λέ
 mam unam coronam fisorum recentium, ut eos feram ad familiam meam, ut eos
 ἀγοράσω μίαν ἀρμάθαν ἀπὸ σῦκα νωπά, διὰ νὰ τὰ πηγαίνω εἰς τὴν φαμίλιαν μου, νὰ τὰ
 μάκα, σή σέ λλιάου ουντουλέμνου σή μάσηνε, λύντε σή τζεάτζιρε σή φασούλλιου σανατός,
 edant, et sumam oleum et olivas, lentem et cicer et phaseolum sanum,
 τρώγουν, καὶ νὰ πάρω λάδι καὶ ἐλαῖς, φακὴν καὶ ῥεβίθι καὶ φασούλι γερό,
 τρά σε λε άμου τρά παρέσηνι. σή τροῦ σαρπατόρη σε νοῦ πέμου μούλτου γήνου κοῦ
 ut ea habeam in quadragesima. et in festis ne bibamus multum vinum cum
 διὰ νὰ τὰ ἔχω διὰ ταῖς σαρακοσταῖς. καὶ εἰς ταῖς ἑορταῖς νὰ μὴ πῖωμεν πολὺ κρασί μὲ
 οάσπιλλη.
 amiois.
 τοὺς φίλους.

XI. Λέντζετλου σέ βρούρη, σε σε γιτριψιάσκα, σε νοῦ μάκα νούτζη σή αλλοῦνε, μά
 Aegrotus si voluerit, ut sanetur, ne edat nuces et avellanas, sed
 Ὁ ἀρρωστος ἂν ἀγαπᾷ, νὰ ἱατρευθῇ, νὰ μὴ τρώγῃ καρῦδια καὶ λευτοκάρια, ἀμὴ
 σέ μάκα μύγδαλε, κόρτζε σή μεάρε, σή σε βλεάκε τέ γκαστάννε, τέ καστραβέτζη, τέ
 edat amygdalas, pira et mala, et caveat a castaneis, a cucumeribus, a
 νὰ φάγῃ ἀμύγδαλα, ἀπύδια καὶ μήλα, καὶ νὰ φυλαχθῇ ἀπὸ κάστανα, ἀπὸ ἀγγούρια, ἀπὸ
 πέπεννι, τέ χιουμανίτζη, κᾶ τοῦτε αἴστε φάκου ράου. τζιάπιλλε, πράσλλη μωάλλε
 melonibus, a citrullis, quia omnia haec faciunt male. caepae, porra emolliunt
 πεπόνια, ἀπὸ καρπούζια, ὅτι ὅλα ἐτοῦτα κάμνουν ἀχαμνά. τὰ κρομύδια, τὰ πράσα ἀπαλύνουν
 καρκαλάνλου, σή γκαλτζέσκου τρούπλου.
 guttur, et calefaciunt corpus.
 τὸν λάρυγγα, καὶ ζεσταίνουν τὸ κορμί.

XII. Κοῦ ντριάπτα μάννα σε ακάτζη άκλου σή φοάρφικα, σή κοῦ στέγκα σε τζένη
 (Cum) dextra manu prehendere aoum et forficem, et (cum) sinistra tenere
 Με τὸ δεξιὸ χέρι νὰ πιάσῃς τὸ βελόνι καὶ τὴν ψαλλίδαν, καὶ με τὸ ζεργὸ νὰ κρατῇς
 σκάφα, τρά σε τόρη γήνου σή ρακῦε.
 scyphum, ut fundas vinum et adustum.
 τὸ ποτήρι, διὰ νὰ κερᾷς κρασί καὶ ῥακὴν.

XIII. Μά σε βρούρη, σε τε αστέρη τρού ζανάτια α τᾶ, σε νοῦ ἔμνη λά νούμτζη, λά
 Sed si volueris, ut te exerceas in arte tua, ne i ad nuptias, ad
 Εἰ δὲ ἀγαπᾷς, νὰ σπρωθῇς εἰς τὴν τέχνην σου, νὰ μὴ περιπατῇς εἰς τοὺς γάμους, εἰς
 κόρουρη, λά ζιαφέτζη, λά κάντιτζε. μά σε τε απούνη κάπλου α τέου γκίόσου, σή σε
 saltationes, ad convivias, ad cantationes. sed demitte caput tuum deorsum, et
 τοὺς χοροὺς, εἰς τὰ συμπόσια, εἰς τὰ τραγούδια. ἀμὴ νὰ σκύψῃς τὸ κεφάλι σου κάτω, καὶ νὰ
 σκουλουσέστη λούκαρλε α τάλε σίγκουρου τύνε.
 perfice labores tuos solus tu.
 τελειώνῃς ταῖς δουλιὰς σου μοναχός σου.

XIV. Πρέ πούτζα τέ αμάρε αφλάη ούνου κάτρεγου φρέμτου σση μέ φρικᾶη, σε αρούκου
 Ad littus maris inveni unam navim fractam et timui, ne jacerem
 Εἰς τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης ἤνθα ἓνα καράβι τζακισμένο καὶ φοβήθηκα, νὰ ῥίξω

βλάκλου, τρά σέ αβήγνου μάρη πέστη. μά σέ ίντρου τρού ούνα καίκα, τρά σέ τρέκου τέ πρε
 rete, ut caperem magnos pisces. sed intrabo in unam lintrem, ut abeam a
 τὸ δίπτυ, διὰ νὰ κυνηγήσω μεγάλα ὀψάρια. ὁμως θέλ νὰ ἐμπαίνω εἰς ἓνα καίκι, διὰ νὰ ἀπεράσω ἀπὸ τὴν
 μάρτζηνε, πᾶν σέ ατζιούγκου σόσλη α ννέη, τρά σέ αβουζίμου ντεατούνου σσῆ σέ σκαπάμου
 margine, doneo assequar socios meos, ut remigemus simul et ut exeamus
 ἄκραν, ἔως ὅπου νὰ φθάσω τοὺς συντρόφους μου, διὰ νὰ πλέωμεν μαζὺ καὶ νὰ γλυτώσωμεν
 τέ ταλάζα σσῆ τέ βίντουρη. φρόνιμου ασοῆτζε φάτζε, σσῆ σκάπα τέ τοῦτε.
 ex undis et a ventis. prudens ita faoit, et liberatur ab omnibus.
 ἀπὸ τὰ κύματα καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνέμους. ὁ φρόνιμος ἔτζη κάμνει, καὶ γλυτώνει ἀπὸ ὅλα.

XV. Ἄμ τρού καρτόννα α μεᾶ ούνου χίκου, ούνου νούκου, ούνου κόρτζου, ούνου μέρου,
 Habeo in horto meo unam ficum, unam nucem, unam pirum, unam malum,
 Ἔχω εἰς τὸν κήπον μου μίαν συκῆν, μίαν καρυδιᾶν, μίαν ἀπυδιᾶν, μίαν μηλέαν,

ούνου τζιρέσσιου, ἄμ σσῆ στούκκη μούλτζη, σσῆ φάκου μούλτα ννιέρε σσῆ τζιᾶρα τε τζιᾶρα,
 unam cerasum, habeo etiam alvearia multa, et facio multum mel et ceram,
 μίαν κερασσιᾶν, ἔχω καὶ μελίσσια πολλὰ, καὶ κάμνω πολὺ μέλι καὶ ἀγιοκαῖρι,

σσῆ βίντου τρού ἄννου κάτε ούνα πάρτε, σσῆ βλέκτου σσῆ τρά βέτεα α μεᾶ. τώρα μπακάη
 et vendo in anno singulas partes, et servo etiam pro ipso me. nunc locavi
 καὶ πωλῶ τὸν χρόνον ἀπὸ μίαν κερᾶν, καὶ φυλάγω καὶ διὰ λόγου μου. τώρα ἔβαλα

τόη μάστορη, τρά σέ ἀρέμα τόη τράπουρη, τρά σέ γήννα μούλτα ἄπα, σσῆ σε ατάπα
 duos orifices, ut foderent duas fossas, ut veniret multa aqua, et irrigaretur
 δύο μαστόρους, διὰ νὰ σκάψουν δύο αὐλάκια, διὰ νὰ ἔρχηται πολὺ νερό, καὶ νὰ ποτίζεται

καρτόννα.
 hortus.
 ὁ κήπος.

XVI. Μέ τωᾶρε φρέμτια, καὶ με ἀκουτῆ ούννα μοᾶσουε κοῦ σσούπλου, σσῆ ννί κουραᾶ
 Mihi dolet frons, quia me percussit una anus (cum) pugno, et mihi fluxit
 Μέ πονεῖ τὸ μέτωπον, ὅτι με ἐβάρεσε μία γερόντισσα μετὰ τὴν γροθιᾶν, καὶ τοῦ ἔτρεξε

μούλτου σάντζε τέ νάρρε. λοᾶη γιάτουρου, σσῆ ννιᾶ κουμτινᾶ σάντζελε. τώρα με τωᾶρε
 multus sanguis e naso. sumsi medicum, et mihi continuat sanguinem. nunc mihi dolet
 πολὺ αἷμα ἀπὸ τὴν μύτην. πῆρα τὸν ἱατρόν, καὶ τοῦ σταμάτησε τὸ αἷμα. τώρα με πονεῖ

ούνα μασιᾶω σσῆ ούνου τύντε, σσῆ βα σε λλε σκότου, καὶ νοῦ πότου, τέ αραύτου τέ τόρρου.
 unus dens molaris et unus dens, et eos eximam, quia non possum, ut feram dolorem.
 μία δοντοῦρα καὶ ἓνα δόντι, καὶ θέλ νὰ τὸ εὐγάλω, ὅτι δὲν ἔμπορῶ, νὰ ὑποφέρω ἀπὸ τὸν πόνον.

σσῆ ἔσκου τρού στιρούτου μπακᾶτου βαρτός ουρούτου.
 et sum in lecto jacens valde male.
 καὶ εἶμαι εἰς τὸ στρώμα πλαγιασμένος δυνατᾶ ἄχαμνᾶ.

XVII. Κοῦ πάλμα σέ μίσουρη σσῆ κοῦ τζέτζιτιλλε σέ ἀκουτέστη φλουῖᾶρα, σσῆ κοῦ
 (Cum) palma metire et (cum) digitis cane fistula, et (cum)
 Μέ τὴν παλάμην νὰ μετρᾶς καὶ μετὰ τὰ δάκτυλα νὰ βαρῆς τὸν αὐλόν, καὶ μετὰ

κότλου σέ πίντζη ρᾶῖλλη. κᾶντου τέ τόρρου ὀκλλη, κούρρα, κέπτουλου, μπουρίκλου,
 cubito trude malos. quando tibi dolent oculi, os, pectus, umbilicus,
 τὸν ἀγκῶνα νὰ σπρώξῃς τοὺς κακούς. ὅταν σέ πονοῦν τὰ ὀφθαλμοῦ, τὸ στόμα, τὸ στήθος, ὁ ὀμφαλός,

οἰσίλλε, τζινούκλιλλε, πούλπηλε, καλκάνλλου, ἄλλiou σέ νοῦ μάτζη, σσή ασσητζε τε
 ossa, genua, surae, calx, allium ne ede, et ita
 τὰ κόκκαλα, τὰ γόνατα, ἡ ἄντζαις, ἡ πτέρνα, σκόρδο νὰ μὴ φᾶς, καὶ ἔτζη

σφνατουσσετζη.

convalescis.

ὑγιαίνεις.

XVIII. Καρετζητῶ βᾶ σέ ούρτιννα λα μπασιάρικα, πριψιάστε, σε ἄμπα φρίκα αλ

Quicumque vult ut frequenter eat in eolesiam, decet, ut habeat timorem

Ὅποιος ἀγαπᾷ νὰ συχνάζη εἰς τὴν ἐκκλησίαν, πρέπει, νὰ ἔχη τὸν φόβον τοῦ

τουμνιτζᾶου, σσή σέ νοῦ σε τούκα κόλλου, μά σέ λλιᾶ τζιᾶρα, σσή σέ ο απρίντα τενέντια

dei, et ut non eat vaouus, sed ut sumat cereum, et ut eum accendat coram

θεοῦ, καὶ νὰ μὴ πηγαίνη ἄδειος, ἀμὴ νὰ πάρη κηρί, καὶ νὰ τὸ ἀνάψῃ ὁμπροσπᾶ

α ἀγλουη, σσή σέ ατούκα λά αφέντουλου πισκούρου, τρά σέ παλακρασιάσκα λά τουμνιτζᾶου

sancto, et ut ferat ad sacerdotem oblationem, ut oret dominum-deum

τοῦ ἀγίου, καὶ νὰ φέρῃ εἰς τὸν παπᾶν προσφοραῖς, διὰ νὰ παρακαλῇ εἰς τὸν θεόν

τρά στιάψηλλε α λούη, σσή σέ λλιᾶ νάφουρα σσή παναγίε. τωάκα σέ ο αγκουτέστη κοῦ

pro peccatis ejus, et ut sumat oblationem et panagiam. tintinnabulum (id) pulsa (eum)

διὰ ταῖς ἁμαρτίαις, καὶ νὰ πάρη ἀντίδωρον καὶ ὑψωμα. τὸ σήμανδρον νὰ τὸ κτυπᾷς μὲ

τζόκουρη νάω, τρά σέ ατούννα τόντζη τροῦ στριάχα, σσή τε απόια λά, σέ ἴντρα τρού σκάμνε,

malleis novis, ut se congregent omnes sub tectum, et postea sine, ut intrent in scamna,

σφυρία καινούργια, διὰ νὰ μαζωχθοῦν ὅλοι εἰς τὴν στέγην, καὶ ὕστερα ἄς ἐμβαίνουν εἰς τὰ στασίδια,

τρά σέ σε γκλίννα. μά μανγίντε σέ μπάτζη βέρου ιουσμικιάρου, τρά σέ αρνιᾶσκα τούτε

ut orent. sed antea constituo aliquem servum, ut verrat omnes

διὰ νὰ προσευχηθοῦν. ὁμῶς πρῶτα νὰ βάλῃς κἀνένα δοῦλον, διὰ νὰ φουκαλίσῃ ὅλους

κῆσσυλλε, σσή πιντζέρφα σέ λέ αληκκέστη κοῦ τζάμα τέ τέρτζε, τρά σε νοῦ σε τεσλικιάσκα.

angulos, et fenestras (eas) conglutina (cum) succo de furfure, ut non se resolvant.

ταῖς γωνίαις, καὶ τὰ περάθυρα νὰ τὰ κολλήσῃς μὲ ζουμί ἀπὸ πίτυρα, διὰ νὰ (μὴ) ξεκολλήσουν.

XIX. Σέ νοῦ τε νβιρίνη, κατρα-τζῆ νοῦ αμηντάσση αἴστε κᾶλλε, κα ἀμιντάτεκλου σσή

Ne te afflige, quod non lucratus es hoc itinere, quia lucrum et

Νὰ μὴ λυπηθῇς, διὰτὶ δὲν ἐκέρδησες αὐτὴν τὴν στράταν, διὰτὶ τὸ κέρδος καὶ

ζνία ἱμνα τεατούνου, μά σε τε χαρισέστη, κατρα-τζῆ αφλάσση κάσα α τᾶ ντριᾶκα, σσή

damnum ambulat una, sed laetare, quod invenisti domum tuam integram, et

ἡ ζημία περιπατοῦν μαζί, ἀμὴ νὰ χαίρῃσαι, διὰτὶ ἤρρες τὸ σπῆτί σου ἀκέραιο, καὶ

σκαπᾶρε φιτζόρλλη α τέη τέ προухουγίτζα, τέ μαλτζιᾶτζε.

effugerunt liberi tui morbillos, variolas.

ἐγλύτωσαν τὰ παιδιά σου ἀπὸ τὴν ἀστράξαν, ἀπὸ τὴν εὐλογιάν.

XX. Μουλλέρλε σσή νβέστιλλε σσή φέτιλε λά σέ τοάρκα κοῦ φούρκα, κοῦ φούσλου,

Mulieres et nurus et puellae neant (eum) oolo, (eum) fuso,

Ἡ γυναῖκες καὶ ἡ νύμφαις καὶ τὰ κορητζία ἄς γνέθουν μὲ τὴν ῥόκαν, μὲ τὸ ἀδράκτι,

σσή σύρμα σσή πουμπάκλου λά σέ λου τζάσκα.

et sericum et bombycem (eum) texant.

καὶ τὸ μετάξι καὶ τὸ βαμβάκι ἄς τὸ ὑφαίνουν.

XXI. Φούρλλοι φοῦρα νοῶπτια σσή χαραμίσλλη έσου τζούα, σσή κᾶλκα καρβένλλε,

Fures furantur noctu et latrones exeunt die, et oonculcant comitatus,

Οἱ κλέπται κλέπτουν τὴν νύκτα καὶ οἱ λησται εὐγένουν τὴν ἡμέραν, καὶ πατοῦν τὰ καρβάνια

ἀμ κατάσλλη σή πασαγάρλλη τισποάλλη τουννιαῖα. σή ἀρχονσζιλλ(ι) κοῦ μποῦνα ζανάτε
 sed iudices et passae despoliant mundum. et magistratus (cum) bona arte
 ἀμὴ οἱ κρηται καὶ οἱ παπάδες γυμνώνουν τὸν κόσμον. καὶ οἱ ἀρχοντες μὲ καλὴν τέχνην
 μπιᾶ σέντζηλε α οάρφανλορ; τρά αῖστα σε ναφαῖάστε τουμνη-τζῆου, σή νά πιδιψιάστε
 bibunt sanguinem pauperum; propter hoc irascitur dominus-deus, et nos punit
 πίνουν τὸ αἷμα τῶν πτωχῶν; διὰ ἐτοῦτο θυμῶνεται ὁ θεός, καὶ μᾶς παιδεύει
 κοῦ λαγκόρη, κοῦ ποῦσλλε, κοῦ ννιάτζε, κοῦ ἔξαφνα μοάρτε.
 (cum) morbis, (cum) peste, (cum) febris, (cum) repentina morte.
 μὲ ἀσθένειαις, μὲ πανούκλαν, μὲ λοιμικὴν, μὲ αἰφνῆδιον θάνατον.

XXII. Κάντου λουτζιάστε σοάρλε, σέ τεσφάτζη ούσσιλε α τάλλε κοῦ καπαλάχτουλου,
 Quando illucescit sol, aperi portas tuas (cum) clauetro,
 Ὅταν ἀνατεῖλῃ ὁ ἥλιος, νά ἀνοίγῃς ταῖς θύραις σου μὲ τὸν σύρτην,

σσή ασσήτζε νοῦ πάτζη τζιβᾶ.
 et ita non pateris quidquam.
 καὶ ἔτζη δὲν παθαίνεις τίποτε.

XXIII. Κάντου ἄη καρίτζα πρέ νούμερε, σέ αντάρη μεγλέμε, σή τέ ούντζη κοῦ
 Quando habes vomicas in humeris, fac unguentum, et te unge (cum)
 Ὅταν ἔχῃς σπυρία εἰς τὸν ὦμον, νά ἐτιᾶνῃς ἀλειφήν, καὶ νά ἀλείφῃσαι μὲ

μαγντοῦα, τρά σε σφούκα ατζιᾶ μπουτροάρε. σή ράννια σέ αγουνιάστε κοῦ τζινούσσα, μᾶ
 medulla, ut te fugiat ille foetor. et scabies abigitur (cum) cinere, tantum
 μυελόν, διὰ νά σοῦ φύγῃ ἐκεῖνη ἡ βρόμα. καὶ ἡ ψώρα διώχνηται μὲ τὴν στάκτην, μόνον

κάντου σε σκάπιτα σοάρλε.
 quando occidit sol.
 ὅταν νά βασιλεύσῃ ὁ ἥλιος.

XXIV. Τρέμμα α τρανταφύλλουη ἄρρε σκίννη, μᾶ σκράτε μουσσάτου πόμμου, σή
 Ramus rosae habet spinas, sed educit pulchrum fructum, et
 Τὸ κλωνάρι τοῦ τριανταφύλλου ἔχει ἀγκάθια, μόνον εὐγάζει εὐμορφον καρπὸν, καὶ

ανουρζιάστε κῆγε. τέ λίννου σή τέ κάννιπα ἔσου τζούκη, μᾶ αραμάννε αλλάντε σπαστρίτα.
 olet bene. de lino et de cannabe exeunt stuppae, sed remanet reliquum purum.
 μυρίζει καλὰ. ἀπὸ τὸ λινάρι καὶ ἀπὸ τὸ κανάβι εὐγαίνουν στουπιά, ἀμὴ ἀπομένει τὸ ἄλλο καθαρό.

XXV. Ασσήτζε σούντου νασκάντζη τέ ράω φάρα, σή ατζέλλη ἔσου προκοφίτζη: τρά
 Ita sunt quidam de mala origine, et illi exeunt probi: propter
 Ἐτζη εἶναι μερικοὶ ἀπὸ κακὴν γενεάν, καὶ αὐτοὶ εὐγαίνουν προκομμένοι: διὰ

αῖστε σε νοῦ πρέστη φάρα, μᾶ σε τε μηντουέστη, σέ μπάτζη μιντιμὲν ὁμμου τρού
 hoc ne specta originem, sed cogita, ut constituas prudentem hominem in
 ἐτοῦτο νά μὴ κοιτάζῃς τὸ γένος, ἀμὴ νά στοχασθῇς, νά βάλῃς γνωστικὸν ἄνθρωπον εἰς
 κάσσα α τᾶ.
 domu tua.
 τὸ σπῆτί σου.

XXVI. Σφρέτινλε σπριτουόντε σκάντουρλε, σή φαντέκλου πλικουῖάστε τρούπλου: σή
 Terebra perforat asseres, et glans vulnerat corpus: et
 Ἡ ἀρίδα τρυπάει τὰ κανήδια, καὶ τὸ κουρσοῦμι λαβώνει τὸ κορμί: καὶ

κρϊάηλου ουρούτου νβρινά ὁμλου, μᾶ τύνε, τρά σέ νοῦ πάτζη τζιβᾶ, σή σε νοῦ λέη τε
 sermo turpis affligit hominem, sed tu, ut non patiaris quidquam, et ut non sumas de
 ὁ λόγος ὁ ἀχαμνὸς λιπαίνει τὸν ἄνθρωπον, ἀμὴ ἐσύ, διὰ νά μὴ πάθῃς τίποτε, καὶ νά μὴ βασκαν-

ὡύύυ, σέ αῤ[κ]κέστ[η] τροῦ προύκλου τε σοῦπρα σή τροῦ προύκλ[ου] τε κόσου κάτε
 oculi, glutina in limine superiore et in limine inferiore sin-
 ὄψ, νῆ κλύστῃς εἰς τὸ ἀνώφλι καὶ εἰς τὸ κατώφλι ἀπὸ

όνῃ τρέμμα σέ ταφῆνῃ σή σέ τζουνάπινε, τρά σέ αγουνέστη τούτε ράλλε.

gula ramus de lauro et de cedro, ut abigas omnia mala.
 ἔντ ῥάμνῃ ἀπὸ δάφνῃ καὶ ἀπὸ κέδρον, διὰ νὰ διώξῃς ὅλα τὰ κακά.

XXVII. Κάντῳ σέ ατάρη στράννε, σέ ἀή καστῖκα, τρά σέ λε φάτζη λάρτζη, σή σέ

Quando facis vestes, habe curam, ut eas facias amplas, et ut
 Ὅταν νῆ φάνης φορέματα, νὰ προσέχῃς, διὰ νὰ τὰ κάμῃς φαρδέα, καὶ νὰ

νὸ ῥίκα πούρετε, κῆ σέ φάτζη λάρκα στράννε, αραύτα μοῦλτε ζαμάνε, σή σέ κόσση στρίμπτου

non sint breves, quod si facis amplas vestes, durant multum tempus, et si suis angustam
 μ, ῥίκα ποτὲ, ἔτι νὰ κάμῃς φαρδὺ φόρεμα, βαστάει πολὺν καιρόν, καὶ νὰ ῥάφῃς στενὸ

κατῆμνῃ, κυρούντου σε αρούπε, σή λούγκα κμιάσσα τε φάτζε, σε τε γκιάτητζ[η], μὰ σε

veniam, cito laceratur, et longa tunica te facit, ut te impedias, sed
 κάρτζε, ἔλῃεωρα σχίζεται, καὶ τὸ μακρὸ ὑποκάμισο σέ κάμνει, νὰ περδοκλώνῃσαι, μόνον νὰ

τζούτζιζέστη, τρά σέ τε νβέστη κοῦ βέστε τυννισίτε, σή σέ αρούφιρε ιουβα, σε λε μπέτιτζη

cura, ut te vestias (cum) vestibus decoris, et si laceratae sunt alicubi, ut eas resarcias
 πετρίστη, διὰ νὰ ἐνδύῃς μὲ ρούχα τιμημένα, καὶ ἂν σχίζονται πουθενᾶ, νὰ τὰ μπαλώῃς

κοῦ ῥίρε σφνατοῦσε.

cum, illis firmis.

μὲ ῥάματα γερὰ.

XXVIII. Κραγνίνια, μπροῦμμα, ιουτζητῶ σέ κάτα, ασπάρτζε φράντζιλλε σή πόμλλου,

Grando, pruina, ubicunque cadit, vastat folia et pomum,
 Τὸ χαλάει, ἢ πᾶχνη, ὅπου νὰ πέσῃ, χαλνᾷ τὰ φύλλα καὶ τὸν καρπὸν,

μὰ ρῶνα τᾶ βαρτοῦτε, σή ἔντρα τροῦ ρατατζήνῃ, τρά σέ νοῦ σε ουσοῦκα.

aut ros dat vires, et intrat in radicem, ut non arefiat.

ἀμὴ ἢ ῥοσιὰ δίβει δύναμιν, καὶ ἐμβαίνει εἰς τὴν ῥίζαν, διὰ νὰ μὴ ξηρανθῇ.

XXIX. Σέ βρούρη, σέ απρίντζη τζιράπλου, σέ αρούτζη ναούντρου ουσκάτε λέμνε, κῆ

Si volueris, ut accendas fornacem, injice intro arida ligna, quia
 Ἄν θέλῃς, νὰ ἀνάψῃς τὸν φούρνον, νὰ ῥίξῃς μέσα στεγνὰ ξύλα, ὅτι

βάρτζιλλε φάκου φούκου. σή κάσα α τᾶ σέ κικάρη, σέ ο μβαλέστη, κῆ κίκουτυλε ραζουέσ-

viridia faciunt fumum. et domus tua si stillat, eam tege, quia stillae di-
 τὰ ῥιζωρὰ καπνίζουν. καὶ τὸ σκῆτὶ σου ἂν στάξῃ, νὰ τὸ σκεπάξῃς, διότι ἡ σταλαματιαῖς κρημνί-

κου μούρρου.

ruunt murum.

ζοῦν τὸν τοῖχον.

XXX. Τοποῦρα τισίκα λιάμνιλλε, σή νόκουπα τιννίκα τζάτα πουκάτζη πουκάτζη, σή

Securis findit ligna, et dolabra diminuit pinum frustula frustula, et
 Τὸ τσεκούρι σχίζει τὰ ξύλα, καὶ τὸ σκαπὶ λιανίζει τὸ δαδί κομμάτια κομμάτια, καὶ

σιῶρα σσιρουϊάστε πότανα, σή κοῦρα τάλλε ὄμλου, σή ννίκλου κουτζούτου τάλλε

serra dissecat trabem, et ensis secat hominem, et parvus couter secat
 τὸ πριόνι πριονίζει τὸ δοκάρη, καὶ τὸ σπαθὶ κόπτει τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸ μικρὸ μαχαίρι κόπτει

ούγκλις.

ungues.

τὰ νύχια.

XXXI. Κάντου σέ λάη στιρούτλου α τέου σσή ιουρκάνλου α τέου, σέ λε αρούτζη
 Quando lavas lectum tuum et lodicem tuam, ea jace
 Όταν νά πλύνῃς τὸ στρώμα σου καὶ τὸ πάλωμά σου, νά τὰ ῥίξῃς

τρού τριστιάλα, σσή ασήτζε σε λα, σσή νοῦ αραμάννε νίτζε ούνα κόθρα.
 in fullonioam, et ita lava, et non manet ulla macula.
 εἰς τὴν νεροτριβίαν, καὶ ἐτῆ πλύνονται, καὶ δὲν ἀπομνήσκει καμμία λαῖρα.

XXXII. Μιγκιούσλλη τέ λλι σπιντζουρέμου τέ ουρέκλλε α μουλλέρλορ, σσή νάστουρλλη
 Inaures (eas) suspendamus in aures mulierum, et nodi
 Τὰ σκολαρήκια νά τὰ κρεμάσωμεν ἀπὸ τὰ αὐτιά των γυναικῶν, καὶ τὰ κουμπιά

σέ χίμπα τέ σερμάε αταράτζη, σσή τροῦ ννιόλτζουκ σέ αβέμου κάτε ούνου πράννου τέ
 sint de serico parati, et in medio habeamus singula oingula de
 νά ἦναι ἀπὸ λαγάραν φτιασμένα, καὶ εἰς τὴν μέσην νά ἔχωμεν ἀπὸ ἓνα ζωνάρι

λέννα. σσή τέ κάθε τζούα σέ κπτινέμου πέρλλη α νόστρη κοῦ κέπτине στρίμπτου, τρά σέ νου
 lana. et quotidie pectamus capillos nostros (cum) peotine angusto, ne
 μαλλήσιον. καὶ καθημερούσιον νά κτενίσωμεν τὰ μαλλιά μας μὲ κτένι στενό, διὰ νά μὴ

ακάτζε πετούκλλη κάπλου α νόστρου. σσή σέ βρουρέμου, σέ νοῦ αβέμου πούριτζι, σέ
 capiat pediculos caput nostrum. et si voluerimus, ut non habeamus pulices, por-
 πιόση ψύραις τὸ κεφάλι μας. καὶ ἂν θέλωμεν, νά μὴ ἔχωμεν ψύλλους, νά

πουρτέμου πιλόννιου.
 temus absinthium.
 βαστούμεν ἀψίνθιον.

XXXIII. Α[τ]στα νοάπτε βιτζούη ούνου γήσου ουρούτου, κάντα εράμου λιγκάτου κοῦ
 Hac nocte vidi unum somnium foedum, ac si essem ligatus (cum)
 Ἀπόψε ἴδα ἓνα ὄνειρον ἀχαμνόν, ὥσάν μάτι ἦμουν δεμένος μὲ

φούννη σσή κοῦ κουρέλλη, σσή μὲ τρατζιά τέ τεναπόη σσή τε τενέντε τόη αράκκη, τρά σέ
 funibus et (cum) loris, et me trahebant a tergo et in fronte duo arabes, ut
 σκηλιά καὶ μὲ λουριά, καὶ μὲ τραβούσαν ἀπὸ ὀπίσω καὶ ἀπὸ ὀμπροσά δύο ἀράπηδες, διὰ νά

μέ αρούκα τροῦ ούνοῦ τράπου, σσή έου με ζίε σκαπάη. μά τώρα, τζί με σκουλάη τέ σόμνου,
 me jacerent in unam foveam, et ego aegerrime evasi. et nunc, quum surrexi a somno,
 μέ ῥίξουν εἰς ἓνα λάκκον, καὶ ἐγὼ μετὰ βίας ἐγλύτωσα. ὁμως τώρα, ὁποῦ ἐσυκώθηκα ἀπὸ τὸν ὕπνον,

πέρρη σε σκαάλα πρέ τροῦπλου α νέου, σσή μὲ λῶ χιάβρα.
 capilli stant erecti in corpore meo, et me cepit febris.
 ἀνατριχιάζει τὸ κορμί μου, καὶ μὲ πῆρε ἡ θερμασία.

XXXIV. Λίγκουρα, κατζάνελε σέ λέ τζάνη λάτε γκῆνε, σσή βάσιλε α τάλε σέ λέ
 Cochlearia, scutulas (ea) tene lavata bene, et vasa tua (ea)
 Τὰ χουλιάρια, τὰ πινάκια νά τὰ κρατῇς πλυμένα καλὰ, καὶ τὰ ἀγγεῖα σου νά τὰ

άη τροῦ λόκλου α λόρου, τρά σέ λέ καύτζη σσή σέ λέ ἀφλη, σσή κάντου σε χέρκη τροῦ
 habe in loco eorum, ut ea quaeras et ut ea invenias, et quando coquis in
 ἔχῃς εἰς τὸν τόπον των, διὰ νά τὰ γυρεύῃς καὶ νά τὰ εὑρῇς, καὶ ὅταν νά βράσῃς εἰς

οάλα σσή τροῦ τεντζέρε βάρη γκέλα, σέ χῆη απροάπε, σσή σε ο άη τροῦ καστίκα, τρά
 olla et in magna olla aliquem cibum, sis prope, et eum habe in cura, ut
 τὸ τζουκαλι καὶ εἰς τὸν τέντζερην κἀνένα φαγί, νά ἦσαι κοντᾶ, καὶ νά τὸ ἔχῃς εἰς ἐγνοίαν, διὰ

σέ φάκα νόστιμα. μά ταννίρα σσή κουτζούτιλε σσή τζιμπίδλε σέ χίμπα σπαστρίτζ
 fiat suavis. sed catilla et cultri et furcillae sint pura
 νά γένη νόστιμο. ἀμὴ τὰ ἀπλάδια καὶ τὰ μαχαίρια καὶ τὰ πηρούνια νά ᾔηται παστρικά
 τενέντια α τᾶ.
 coram te.
 ὁμπροστᾶ σου.

XXXV. Σόκουρου σσή σοάκρα κάμα κῆνε βᾶ τζίννηρα τέπρεκα χίλλιου, μά κούσκουρου
 Socer et sorus magis amant generum quam filium, sed consocer
 Ὁ πενθερός καὶ ἡ πενθερά καλλίτερα ἀγαποῦν τὸν γαμβρὸν παρὰ τὸν υἱόν, ἀμὴ ὁ συμπενθερός
 σσή κούσκρα κάμα μούλτου βᾶ χίλλια α λόρου τέπρεκα νβιάστα. μά τρά σέ γκάτζε κάμα
 et consocrus magis amant filiam suam quam nurum. sed ut reprehendant ma-
 καὶ ἡ συμπενθερά περισσότερον θέλουν τὴν θυγατέρα τῶν παρὰ τὴν νόμφην. ὁμῶς διὰ νὰ μαλώνουν
 μάρλλη κάμα ννίσλλη, σσή σέ λλί νβιάτζε λά γκῆνε, ἀῖστα ἔστε αρισίτζα λά τότζη,
 jores minores, et ut eos doceant bonum, hoc est gratum omnibus,
 οἱ μεγαλύτεροι τοὺς μικρότερους, καὶ τοὺς μαθαίνουν εἰς τὸ καλόν, τοῦτο εἶναι ἀρεστὸν εἰς ὅλους,
 σσή κάτζη αὐτοῦ κάμα αούσλη, νοῦ σε αρουσσονιάτζε, σσή άου μπούνα σκόλουσμα.
 et quotquot audiunt seniores, non erubescunt, et habent bonum exitum.
 καὶ ὅσοι ἀκούουν τοὺς γεροντοτέρους, δὲν ἐντροπιάζονται, καὶ ἔχουν καλὸν τέλος.

XXXVI. Μέ αληγάη πρέ ούννα κέρρα, σσή ναπόη με τεπούσσου, κᾶ ρόκουτιλε α
 Ascendi in unum currum, et iterum desoendi, quod rotae
 Ἀνέβηκα εἰς ἓνα ἀμάξι, καὶ πάλιν κατέβηκα, ὅτι οἱ τροχοὶ τοῦ
 κέρραλεη ερρά φέμπτα. σσή ννι φοῦ φρίκα, σε νοῦ αρακίσσου τεσοῦπρα πρέ κλέτζου.
 currus erant fractae. et mihi fuit timor, ne laberer supra glaciem.
 ἀμαξίου ἦσαν τσακισμένοι. καὶ φοβήθηκα, νὰ μὴ γλυστρώσω ἀπάνω εἰς τὸν πάγον.

XXXVII. Τώρα βινίτζη, σέ ατοῦτζεμου πάλλε σσή ἰάρα λά μπόη, τρά σέ μάκα. σσή
 Nunc venite, ut feramus stramen et herbam bubus, ut edant. et
 Τώρα ἐλάτε, νὰ φέρωμεν ἄχυρα καὶ χορτάρι εἰς βόδια, διὰ νὰ τρώγουν. καὶ
 κάρα σε ναφατιάσκα, ασε λλι σαλαγκίμου, σέ πάσκα, ιουτζητῶ σε λλι αρισιάσκα, τρά σέ
 quando satiantur, eos sinamus, ut pascantur, ubi eis placet, ut
 σὺν χορτάσουν, ἃς τὰ ἀπολύκωμεν, νὰ βόσκουν, ὅπου νὰ τοὺς ἀρέσῃ, διὰ νὰ
 γκρασιιάτζε τοῦτε τεατούνου.
 pinguescant omnes simul.
 παχύνουν ὅλα ἀντάμα.

XXXVIII. Καρετζητῶ ἄρε χίλλη σσή χίλλε, λά σε λλί ιουσουσιάσκα τρού ζαμάννε, κῆ
 Quicunque habet filios et filias, eos dotet in tempore, nam
 Ὅποιος ἔχει υἱοὺς καὶ θυγατέρες, ἃς τοὺς ἀρραβωνιάσῃ εἰς τὸν καιρὸν, ἐπὶ
 κάρα σέ κριάσκα, πότου σέ κάτα πρέ κουρβαρίλλε, σσή ατζέλλη, τζή σε νσοάρε τρού
 quando ovescunt, possunt cadere in fornicationem, et illi, qui uxores ducunt in
 σὺν τρανεύουν, ἡμποροῦν νὰ πέσουν εἰς πορνείαν, καὶ ἐκεῖνοι, ὅπου πανθρεύονται εἰς
 ἡλικίε, νοῦ μουτρέσκου κασέννι μουλλέρη; μᾶ ιουσιίτλου σσή ιουσιίτα λά σε ἄϊπα
 aetate, non spectant alienas uxores; sed sponsus et sponsa habeant
 τὴν ἡλικίαν δὲν κοιτάζουν ξέναις γυναῖκες; ὁμῶς ὁ ἀρραβωνισμένος καὶ ἡ ἀρραβωνιασμένη ἃς ἔχουν
 ρσίνε, σσή λα σε βλεάκε βέτεα α λόρ σπαστρίτζη.
 pudorem, et servent se ipsos puros.
 ἐντροπήν, καὶ ἃς φυλάγουν τοῦ λόγου τοὺς καθαρούς.

XXXIX. Πουμπουνιάτσα τζέρρου σσή σκάπιρα, κᾶ βά σε τᾶ πλοᾶε. σσή τρού ἄργε

Tonat coelum et fulgurat, quod pluet. et in area
Βροντᾶ ὁ οὐρανὸς καὶ ἀστράπτει, ὅτι θέλει βρέξῃ. καὶ εἰς τὸ ἀλῶνι

σέ νοῦ μπάτζη μανούκλιε τέ σκίκουρη, κᾶ πουτρίτζέσκου, μά σέ λάσση τρά ἄλτα ὠᾶρα,
ne pone manipulos spicatum, quod putrescunt, sed sine pro alio tempore,

νὰ μὴ βάλῃς τὰ δέματα ἀπὸ στάχους, ὅτι σήπονται, ἀμὴ νὰ ἀφήσῃς διὰ ἄλλην φορὰν,

σε τρίγουρη, σσή κᾶρα σε σκουλουσέστη, σε τε σκόλη τε κου τιμνιάτσα, σσή κοῦ λουπάτα σέ

ut trituras, et quando finis, surge mane, et (cum) ventilabro

νὰ ἀλωνίσῃς, καὶ σὺν τελειώσῃς, νὰ συκωθῇς τὸ ταχύ, καὶ μὲ τὸ φτυᾶρι νὰ

οβιντουρέτση γίπτουλου, κᾶντου σούφλα βίντουλου; ατρούμτζια σε αλιάτσε γκαρίσλου

ventila frumentum, quando fiat ventus; tum seliguntur grana

ἀνεμίσῃς τὸ γέννημα, ὅταν φυσᾷ ὁ ἄνεμος; τότε διαλέγεται τὸ σπυρὶ

σίγκουρου. σσή κᾶντου κάτε κηρίσλου τεν τζέρου, σέ νοῦ τε ασπάρη. ατζέλου, τζή

singula. et quando cadit fulmen de coelo, ne te terre. ille, qui

μοναχό. καὶ ὅταν πέσῃ τὸ ἀπτοπαλέκι, νὰ μὴ σκισθῇ. ἐκεῖνος, ὁ ποῦ

σε τοῦτσε λά μοᾶρε, τρά σε μάτζινα, ἂ σε γυσιάσκα νέντε κᾶνλλου μουσσάτου, σσή

it in molam, ut molat, libret antea frumentum bene, et

πηγαίνει εἰς τὸν μύλον, διὰ νὰ ἀλέθῃ, ἂς ζυγιάξῃ πρῶτα τὸ σιτάρι εὐμορφα, καὶ

ασσητσε λά σέ λου μάτζινα, κᾶ μουράρου ασκουμτᾶ λού φούρα, σσή ἀπόῖα πάτση κάπλου

ita id molat, nam molitor clam id furatur, et postea pulsas caput

ἔτση ἂ; τὸ ἀλέσῃ, ὅτι ὁ μωλωνᾶς κρυφᾶ τὸ κλέπτει, καὶ ὕστερα κρούει τὸ κεφάλι

α τέου, σσή τζιβᾶ νοῦ φάτση.

tuum, et quidquam non facis.

σου, καὶ τίποτε δὲν κάμνεις.

XL. Μουλλιάρα, τζί ἄρρε νεάλλε, νοῦ πριψιάστε, σέ φριμίτα, σέ λᾶ ν βάλλε, λά

Mulier, quae habet annulos, non decet, ut deparat, ut lavet in valle, in

Ἡ γυναῖκα, ὅπου ἔχει δακτυλίδια, δὲν πρέπει, νὰ ζυμώνῃ, νὰ πλύνῃ εἰς τὸ λαγκάδι, εἰς

πούτσε, λά φαντένα; μά σέ κηντισιάσκα τεστεμέλλι. σμένλλε αμβαλέσκου κᾶρνιλλε, σσή

puteo, in fonte; sed acu pingat pannos. bracia tegunt carnes, et

τὸ πηγάδι, εἰς τὴν βρύσην; ἀμὴ νὰ κεντήσῃ μανθῆλια. τὰ βρακκιά σκεπάζουν τὰ κρέατα, καὶ

πάντικλου γκάπε μοῦλτε, σσή μάτζηλλε σούντου κᾶρσε. κᾶντου χικάτλου ἔστε σανατόσου,

venter capit multa, et viscera sunt pinguia. quando jecur est sanum,

ἡ κοιλία χωρεῖ πολλά, καὶ τὰ ἔντερα εἶναι παχέα. ὅταν τὸ σκῶτι ᾔναι γερό,

σσή νοῦ πούτρίτου, ἀρίκλιλλε ἄου σέου. σσή πόρτζηλλι ἄου ουσάντσε. βίννιλλε σούντου

et non putridum, ren habet sebum. etiam porci habent adipem. venae sunt

καὶ ὄχι σάπιον, τὰ νεφρὰ ἔχουν ἄξιγγι. καὶ τὰ γουρούνια ἔχουν λύγθαν. ἡ φλέβες εἶναι

βαρτοῶσε, σσή κοᾶστα κολάη σε φράντσε, σσή φάλλα στα ἀπροάπε νίγκα κρούννιου.

firmas, et costa facile frangitur, et maxilla stat prope ad mentum.

δυναταῖς, καὶ ἡ πλευρὰ εὐκόλα τσακίζεται, καὶ τὸ κατσαύγουνο στέκεται συμμᾶ εἰς τὸ πηγούνι.

XLI. Κατούσσια αγουινιάστε σσιοᾶρισλλη, σσή λί μάκα μάκατ, σε ἄσσα τέ τρού κούβα;

Felis persequitur mures, et eos edit illico, quum exeunt ex rima;

Ἡ γάτα διώχνει τὰ ποντήκια, καὶ τὰ τρώγει εὐθύς, ὅπου εὐγαίνουν ἀπὸ τὴν τρύπαν;

ασητσε σσή πικουράγου βλιάκκε κουπία τέ λούκη, σσή τρού τουρέστε τσιᾶτε κοῦ ὄκλι

ita etiam pastor custodit gregem a lupis, et in ovili stat (cum) oculis

ἔτση καὶ ὁ ποιστήκὸς φυλάγει τὸ κοπάδι ἀπὸ τοὺς λύκους, καὶ εἰς τὸ μανδρὶ κάθεται μὲ μάτια

τεσφάπτζη, τρά σέ γῆνα ζαμάννια, σέ λέ μούλκα όῤῥε, σσή λάπτλε σέ λού γκλιάκα
 apertis, ut veniat tempus, ut (eas) mulgeat oves, et lae ut (illud) coagulet
 άνοικτά, διὰ νὰ ἔλθῃ ὁ καιρός, νὰ τὰ ἀμέλγῃ τὰ πρόβατα, καὶ τὸ γάλα νὰ τὸ πῆξῃ
 κάσσοῦ.

(in) caseum.
 τυρί.

XLII. Σὲ αρουμικάρη κέλλα τρού τίντζη μούλτου σουπτζήρε, ο γκλίτζη βαρτόσς ντοῦλτζε;
 Si mandis cibum in dentibus valde minute, eum deglutis valde amoene;
 Ἄν μασήσῃς τὸ φαρί εἰς τὰ δόντια πολλὰ ψιλὰ, τὸ καταπίεις δυνάτῃ γλυκᾷ;

σσή σέ τουρννίρη αμβαλίτου σσή κού καπιτύννιου πρέ κιόσου, άη, σε τε γκράσση. σσή
 et si dormis tectus et cum cervicali subter, habes, ut te pinguefacias. et
 καὶ ἂν κοιμηθῇς σκεπασμένος καὶ μὲ προσκέφαλον ἀπὸ κάτω, ἔχεις, νὰ παχύνῃς. καὶ

κάντου σέ αρατζέστη, σέ κισέτζη τρού χαβάννε ναχιάμα τε μοςκοκάρε, σσή σε ο μιντέστη κού
 quando perfrigesceis, contere in mortario aliquantum de nuce moschata, et eam misce cum
 ἔσταν νὰ κρούσῃς, νὰ στομπήσῃς εἰς τὸ γουδι καμπόσο μοςκοκάρη, καὶ νὰ τὸ ἀνακατώνῃς μὲ

χάπινα άπα, σσή τε κάρα σε ο πέη, κού ούννα οάρα λέη σανατάτια α τᾷ; σσή κᾶντου σε
 tepida aqua, et quando eam bibis, illico accipis sanitatem tuam; et quando
 χλιαρὸ νερό, καὶ ἀρ' οὔ τὸ πίνῃς, μὲ μίαν φορὰν πέρνεις τὴν ὑγίαν σου; καὶ ὅταν

τε ατυχισέστη, σέ μάτζη χέρτου πούλλιου σσή φρίπτα κάρνε.

aegrotas, ede coctum pullum et assatam carnem.
 ἄχαμνωθῇς, νὰ φᾶς βρασμένο πουλὶ καὶ ψημένο κρέας.

XLIII. Τε κάρα σε μοάρα όμλου, πριψιάστε, σέ λου πάτζη τε σούπρα πρέ ρακόζ.
 Quando moritur homo, oportet, ut eum colloques in storea.
 Ἄφ' οὔ ἀποθάνῃ ὁ ἄνθρωπος, πρέπει, νὰ τὸν βάλῃς ἀπάνω εἰς τὴν φάθν.

σσή σε σσιάτε πάσπραγίγγιτζ τε σφέτζη, σσή ασσήτζε σε λου γκρόκη τρού μαρμίντου
 et maneat quatuor et viginti horas, et ita eum sepeli in sepulcro
 καὶ νὰ σταθῇ εἴκοσι τέσσεραις ὥραις, καὶ ἔτῃ νὰ τὸν θάψῃς εἰς μνημόρι

νᾶρου, σσή σέ μπάρτζη πᾶννε σσή ννίτζη κουλάτζη, σσή σέ τάη λὰ βέτουε, σσή τρου
 novo, et distribue panem et parvas placentas, et da viduis, et in
 καινούργιο, καὶ νὰ μοιράσῃς ψωμὶ καὶ μικρὰ κολούρια, καὶ νὰ δώσῃς εἰς ταῖς χήραις, καὶ εἰς

τρέηλη άννη σε τεσφάτζη μαρμίντουλ, σέ λού βέτζη, κούμ έστε ντρέκου ἡ τουκίτου.

tribus annis aperi sepulcrum, ut eum videas, quomodo sit integer aut destructus.
 τοὺς τρεῖς χρόνους νὰ ἀνοίξῃς τὸ μνημα, διὰ νὰ τὸν ἰδῇς, πῶς εἶναι ἀκέραιος ἢ λυομένος.

XLIV. Αούσλλη, τζή άου μάρρε πάρπα, κᾶντου αστέρκου μούσλλη α λόρου σσή
 Senes, qui habent magnam barbam, quando emungunt mucum suum et
 Οἱ γέροντες, ὅπου ἔχουν μεγάλην γενειάδαν, ὅταν σφουγγίζουν ταῖς μύξαις των καὶ

μπάλλε α λόρου, σέ μουτριάσκα κῆνε, τρά σε νου λά κάτᾱ τζηβᾱ πρέ πέρρη, σσή μουλλέρλε,
 salivam suam, spectent bene, ut non eis cadat quid in pilos, et mulieres,
 τὰ σάλια των, νὰ κοιτάζου καλὰ, διὰ νὰ μὴ τοὺς πέσῃ τίποτε εἰς ταῖς τρίχες, καὶ ἡ γυναῖκες,

τζή άου κουσσητζε μάρρη, σέ νοῦ πλάστιμα γ κότου, κά στιψιέσκου; σσή ατζέλλη, τζή άου
 quae habent capillos magnos, ne blasphemant in vanum, quia peccant; et illi, qui habent
 ὅπου ἔχουν πλεξήδια μεγάλα, νὰ μὴ βλασφημοῦν μάταια, ὅτι ἁμαρτάνουν; καὶ ἐκεῖνοι, ὅπου ἔχουν

σουμοσῶρε τόπα σσή ν σίνου ναπάρτικα, ουρούτου φάκου. κᾶντου σέ τάλλε χασάκλλη
 (in) axilla sphaeram et in sinu serpentem, male faciunt. quando mactant macellarii
 εἰς τὴν ἀμασχάλην σφαῖραν καὶ εἰς τὸν κόρπον φίδι, ἄχαμνὰ κάμνουν. ὁπότε νὰ σφάζουν οἱ χασάπηδες;

κάρρα κριάσσα, σέ λλέη τε λά κωάτα. σσή κάντου ατάρη πλιάντζα, σέ μπάτζη
 carnem pinguem, sume de cauda. et quando facis receptaculum palearum, pone
 κρέας παχύ, νά πάρης ἀπὸ τὴν οὐράν. καὶ ὅταν φτιάνης ἀχυρῶνα, νά βάλῃς
 στουρούρη σαγκατότσι, σσή σέ αρουτζή αρίνα, κᾶ σέ σε μινάρη λόκλου, νοῦ σε ραζουϊάστε.
 columnas firmas, et jace arenam, quod si movetur terra, non dejiocitur.
 στύλους γερούς, καὶ νά ρίξῃς ἄμμον, ὅτι ἂν σείηται ἡ γῆ, δὲν κρημνίζεται.
 σσή κάντου ἔστε γκλιτζάτου λόκλου, σέ ἱμνη κοῦ παπούτζε, σσή κάρρα σέ χίπα μοῦλτε
 et quando est conglaciatus locus, ambula cum soleis, et quando est multum
 καὶ ὅταν ᾔναι παγωμένος ὁ τόπος, νά περιπατῇς με παπούτζια, καὶ σὰν εἶναι πολλὰς
 λλέσκη, σέ ἄη τζίσμε.
 lutum, habe calceamenta.
 λάσπαις, νά ἔχῃς ὑποδήματα.

XLV. Τε κάρρα σέ πάτζη τρού σάτζη γίπτουλου, σέ λοῦ λέτζη στρέμπτου κοῦ φούννια,
 Quando indis in saccos frumentum, id liga firmiter (cum) fune,
 Ἄφ' οὗ βάλῃς εἰς τὰ σακκὰ τὸ γέννημα, νά τὸ δέσῃς σφικτᾶ με τὸ σκηλί,
 σσή κάντου σε λου πισλέτζη, σέ νου τε αγιουσέστη, κᾶ σε βεάρσα μ πάτε. σσή κάντου
 et quando id solvis, ne propere, quod funditur deorsum. et quando
 καὶ ὅταν νά τὸ λύσῃς, νά μὴ βιασθῇς, ὅτι χύνεται κάτω. καὶ ὅταν
 σιάντζιρη λειβάτια, σέ ουσουτζή ἱάρπα γκῆνε. σσή ασσητζε σε ο γκάρτζη νίγκα αἴστε.
 secas prata, sicca herbam bene. et ita eam impone plaustro ad haec.
 θερίλῃς τὸ λειβάδι, νά στεγνώσῃς τὸ χορτάρι καλά. καὶ ἔτζη νά τὸ φορτώσῃς συμμᾶ εἰς ἐτοῦτα.

XLVI. Κάντου βέτζη βέρρου φιτζόρου, κᾶ λι ο ρσσηνε σσή αρουσιάστε τρού μέρου τε φάτζε
 Quando vides aliquem puerum, quod ei est pudor et erubescit in gena,
 Ὅταν ἰδῇς κᾶνένα παιδί, ὅτι ἐντρέπεται καὶ κοκκινίζει εἰς τὸ μάγουλον,
 βᾶ σέ προυκουσιάσα.
 progressus faciet.
 θέλει προκόψῃ.

XLVII. Ατζέλου, τζί χιάρπε παρσίηλλε, λά σέ αἶπα μπότζα τρού μπριάτζε, τρά σε ο
 Ille, qui coquit vinacea, habeat lagenam in brachiis, ut eam
 Ἐκεῖνος, ὅπου βράζει τὰ τζίπουρα, ἄς ἔχη τὴν παγούραν εἰς ταῖς ἀγκάλαις, διὰ νά τὴν
 οὔμπλα τέ ρακίε.
 impleat vino adusto.
 γεμίλῃ ἀπὸ ρακίην.

XLVIII. Σσή κοῦ οάσπισλη σε τε πουστουέστη σσή σε τζότζη γ κόρρου τύνε, τζή
 Et cum amicis te amplectere et salta in choro tu, quod
 Καὶ με τοὺς φίλους νά ἀγκαλιασθῇς καὶ νά χορεύῃς ἐσὺ, ὅπου
 ἔστη χαριώσου.
 es laetus.
 εἶσαι χαρούμενος.

XLIX. Ἄμ κάντου ἄη τζιτζοάρλε ουμφλάττε, σέ ατούννη σμέλτζη σσή κᾶθε, σσή
 Sed quando habes pedes tumidos, collige cochleas et testudines, et
 Ἄμῃ ὅταν ἔχῃς τὰ ποδάρια φουσκαμένα, νά μαζώνῃς σαλιάνκους καὶ ἀχελώναις, καὶ
 σέ λε τιοίτζη πρέ νόμισα, σσή σέ λε μπάτζη τε σούπρα πρέ τζιτζοάρε.
 eas finde in medio, et eas pone supra in pedibus.
 νά ταῖς σχίλῃς εἰς τὴν μέσην, καὶ νά ταῖς βάλῃς ἀπάνω εἰς τὰ ποδάρια.

L. Ρόσιου βέστιου φάτσε τρά τήννυρι σση βίνητλου βέστιου έστε τρά καλούγκρη
 Rubra vestis facit pro juvenibus et caerulea vestis est pro monachis
 Το κόκκινο ρούχο κάμνει διὰ τοὺς νέους καὶ τὸ μαβῆ ρούχο εἶναι διὰ τοὺς καλογήρους
 σση τρά καλκαρίτζε. σση βηνιτάλυκλου έστε τρά νβιάστε, σση βιάρτηλε τρά τούρτζη, σση
 et pro monialibus. et livida est pro sponsis, et viridis pro turcis, et
 καὶ διὰ ταῖς καλόγρηαις. καὶ τὸ γαλάζιο εἶναι διὰ ταῖς νύμφαις, καὶ τὸ πράσινο διὰ τοὺς ἀγαρηνοὺς, καὶ
 αλάντε μπόη ουμζέσκου λὰ τότηζη; μά τρά πάστε σέ πόρτζη άλπε στράννε, σση σέ αβήννη
 reliqui colores conveniunt omnibus; sed in pascha porta albas vestes, et venare
 τὰ ἄλλα χρώματα ἀρμόζουν εἰς ὅλους; ἀμὴ εἰς τὸ πάτχα νὰ φορέσης ἄσπρα φορέματα, καὶ νὰ κυνηγῇς
 τρού ρούκου λλιέπουρη, τρά σέ μάτζη.
 in fruticeto lepores, ut edas.
 εἰς τὴν βατςουνιζὲν λαγωούς, διὰ νὰ τρώγῃς.

LI. Ούνου. τώη. τρέη. πάτρου. τζίντζη. σσιάσε. σσιάπτε. όπτου. νάω. τζάτζε. ουσπρατζάτζε.
 Unus. duo. tres. quattuor. quinque. sex. septem. octo. novem. decem. undecim.
 Ένα. δύο. τρία. τέσσερα. πέντε. ἔξη. ἑπτὰ. ὀκτώ. ἑννέα. δέκα. ἑνδεκα.
 τάωσπρατζάτζε. τρέησπρατζάτζε. πάσπρατζάτζε. τζίσπρατζάτζε. σσιασπρατζάτζε. σσιάπτε-
 duodecim. tredecim. quatuordecim. quindecim. sedecim. septen-
 δώδεκα. δέκα τρία. δέκα τέσσερα. δέκα πέντε. δέκα ἔξη. δέκα
 σπρατζάτζε. όπτουσπρατζάτζε. νάωσπρατζάτζε. γίνγιτζ. ούσπραγίνγιτζ. τώησπραγίνγιτζ. τρέη-
 decim. deoem et octo. decem et novem. viginti. unus et viginti. duo et viginti. tres
 ἑπτά. δέκα ὀκτώ. δέκα ἑννέα. εἴκοσι. εἴκοσι ένα. εἴκοσι δύο. εἴκοσι
 σπραγίνγιτζ. πάσπραγίνγιτζ. τζίσπραγίνγιτζ. σσιάσπραγίνγιτζ. σσιάπτεσπραγίνγιτζ. όπτου-
 et viginti. quattuor et viginti. quinque et viginti. sex et viginti. septem et viginti. octo
 τρία. εἴκοσι τέσσερα. εἴκοσι πέντε. εἴκοσι ἔξη. εἴκοσι ἑπτὰ. εἴκοσι
 σπραγίνγιτζ. νάωσπραγίνγιτζ. τρεηζίτζη. πατρουζίτζη. τζιντζίτζη. σσιαετζίτζη. σσιάπτετζίτζη.
 et viginti. novem et viginti. triginta. quadraginta. quinquaginta. sexaginta. septuaginta.
 ὀκτώ. εἴκοσι ἑννέα. τριάντα. σαράντα. πενήντα. ἑξήντα. ἑβδομήντα.
 όπτουτζίτζη. νάωτζίτζη. σοῦτα. τάω σοῦτε. τρέη σοῦτε. πάτρου σοῦτε. τζίντζη σοῦτε. σσιάσε
 octoginta. nonaginta. centum. ducenti. trecenti. quadringenti. quingenti. sex-
 ὀγδόντα. ἑνενήντα. ἑκατόν. διακόσια. τριακόσια. τετρακόσια. πεντακόσια. ἑξα-
 σοῦτε. σσιάπτε σοῦτε. όπτου σοῦτε. νάω σοῦτε. ούνα ννίλε. τάω ννίλλη, σση νούμρη, κάτου
 centi. septingenti. octingenti. nongenti. mille. duo milia, et numeras, quantum
 χόσια. ἑπτακόσια. ὀκτακόσια. ἑνεακόσια. χίλια. δύο χιλιάδες, καὶ μετράς, ὅσον
 βρέη παν λά μιλιούνια.
 vis usque ad milliones.
 θελεῖς ἕως εἰς τὰ μιλιούνια.

LII. Μα τέ ντρέπου, ίου φούσση, ίου κυρούσση, ίου τε ασκουμσέσση, ίου τε
 Sed te interrogo, ubi fuisti, ubi periisti, ubi te abscondidisti, ubi
 Πλὴν σέ ἔρωτῶ, ποῦ ἦσουν, ποῦ χάθηκες, ποῦ κρύφθηκες, ποῦ
 πριημνάσση.
 ambulasti.
 συργιάνησες.

LIII. Τώρα βηνίτζη, σε τζάνιμου όρλλε, σση σε ντζινουκλέρμου λά τουμνιτζάου,
 Nunc venite, ut teneamus sphaerulas precatorias, et procumbamus in genua domino-deo,
 Τώρα ἐλάτε, νὰ κρατῶμεν τὰ κωμπολόγια, καὶ νὰ γονατίζωμεν εἰς τὸν θεόν,

σσή σε λου παλακρασίμου, σέ λόμου τέ λα νέσου λλιρτατζιούνια α αμαρτύελορ, σσή σέ
 et ut eum orems, ut accipiamus ab eo remissionem peccatorum, et ut
 καί νά τόν παρακαλούμεν, διά νά πάρωμεν ἀπό αὐτὸν τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν, καί νά
 αμηντάμου παραδείσου. ασσῆτζε σέ χίπα.
 accipiamus paradisum. ita fiat.
 ἀποκτήσωμεν τὸν παράδεισον. ἀμήν.

b) Index zur Εἰσαγωγικῇ διδασκαλίᾳ von Daniel.

α: α νέου (α ήευ) meus 33. a meu ath. 33.
 α νόστρου noster 32. α τέου tuus 21.
 α teu ath. 33. α τᾶ tua 29.
 αβέμου (ανέμου) habemus 9. 32. s. ἀή.
 αβήνου (ανίμου): τρά σέ - ut capiam 14.
 σέ αβήννη venare 50. avinatū venatio
 mostre 9: venari, mit prothetischem a:
 vergl. αβουζίμου, αγιουσέστη, ακου-
 τέστη usw.
 αβουζίμου: τρά σε - διά νά πλώμεν. bulg.
 ζά τᾶ πλήβαμε, βόζημε 14: slav. voziti.
 αγιουσέστη (ajusésti): σέ νου τε - ne pro-
 pera. νά μὴ βιασθῇς. bulg. τᾶ νέ σε
 βίασας 45. aghiusească ἐπισπεύδειν frăţ.
 Thema: ajest aus ajiasî: *ἐβίασα. a ist
 prothetisch.
 ακουτέστη (agudésti) σέ ο (τωάκα) - νά
 τὸ κυπαῖς. bulg. τᾶ κώ μπίσεος 18. ut
 id pulses. agudescu rühre an ro. agudésce
 ferit ist.: bulg. gudi legen, stellen
 passt von Seiten seiner Bedeutung nicht;
 man beachte das aus dem slav. stam-
 mende alb. godîť treffen, ferire, colpire.
 Vergl. ακουτέστη.
 άγ-λουη (άγ-lui): τενέντια α άγ-λουη coram
 sancto 18: άγ-lui aus άγιū-lui: άγιος.
 αγουνέστη (agunésti) abigis 26. σέ αγου-
 νιάστε abigitur 23. αγουνιάστε persequi-
 tur 41. agunescu ist. 14. agoneasce frăţ.
 asgunit für izgonitu mostre 23. asgunire
 26. 29. azneashte er vertreibt bo. 131.
 219. steht für azguneashte. goni trieb
 ist. 37. bulg. τέρας, σέ τέρατ, ίστερατ,
 nirgends goni.
 αγγρίν-λλε (αγγρίν-lle) bestiae 2: ngriech.
 άγγρίμι, daher αγγρίν-lle.

άη (aj) habes 23. 27. 34. 42. 44. 49. Vergl.
 αβέμου.
 ατμπα (ατβε), richtig άjbε, 18. ατπα 47. neben
 άτπα habeat, habeant. las' (la s') ajbă
 elu habeat bo. 59: eig. concede, ut
 habeat. άjbε aus hábeat, hábeant, hábjat,
 hábjant durch Metathesis. drum. fie.
 Diez 2. 137. cip. princ. 139. Nach der
 Analogie von άjbε sind gebildet hibă
 fiat mostre 13. 19. 23. 43. ist. 30. scibă
 sciat bo. 216. 222. mostre 25. scibă
 15. 50. und sibă sit ist. 3. 4. 14. 16.
 19. 21. 56. vră ca siba bătezatu de mănē
 le a lui lōnu voluit baptizari manibus
 Ioannis 9. si von sibă beruht auf sē;
 dasselbe gilt von siți in va siți eritis
 ist. 15. Diese Erklärung ist jedoch be-
 denklich, da sibă aus s'hibă entstanden
 sein kann und höchst wahrscheinlich
 entstanden ist, wie s' fure für se fure
 steht. Bei boj. 71. liest man lasi (d. i.
 la si) hiba und bei ath. 43. sogar sibă
 neben si hibă, siți neben si hiți.
 ατστα (aista) haec 35. ατστα έστε αριστᾱ
 τοῦτο εἶναι άρεστόν. ατστα αiste 3. 21.
 ατστε 2. 4. (falsch ατστε) 11. 19. 25.
 54. α[τ]στα (ν)οάπτε άπόψε 33. estu, astă;
 aestu, aesta conv. 357. aistu kop. 32.
 aista 11. aistă mostre 11. aiste 14. drum.
 est, ésta m. áste, ásta f. aist, aista m.
 ajáste, ajásta f. gink. 227. cip. 1. 262.
 ακάτζε (akátse) arripiunt 4. capiunt 5.
 occupant 32. ακάτζη prehendis 12. acaşă
 bo. 216. acaşară 225. drum. aketsă,
 agetsă. Vergl. captiare Diez, Wörter-
 buch 79.

άκ-λου (*ák-lu*) acus 12. drum. *ak*.
 ακουτέστη (*agudésti*) pulsas: σέ ακουτέστη
 φλουῖάρα 17. ακουτῇ percussit 16. bulg.
 ούτρη, μπίσας. Vergl. αγκουτέστη.
 αλ-άντε (*al-ánte*) reliqui τὰ ἄλλα 50. *al antu*
 bo. 134. *al antá* 165. *al ante* ath. 59.
 richtig αλ άντε aus αλ άλτε. *tu lumea*
al antă in der andern Welt mostre 9.
 s. αλλ-άντε und άλτα und vergl. Hasdeu
 im Archivio 3. 420.
 αληκέστη (*alitésti*) σέ λέ- conglutina 18.
 bulg. τὰ ἡ λέπησας. aslon. lēpiti. drum.
 lipi. Vergl. αλι(κ)έστ(η).
 αληνάη (*alinái*): μέ-ἀνέβηκα ascendi 36.
alinare mostre 11. 40. *se alinā* bo. 209.
 215. *s' alinā* stieg ist. 25. 46. Ver-
 schieden ist drum. *anín* hefte an.
 αλιάτζε (*aliádze*): σε-διαλέγεται seligun-
 tur 39. drum. *alég*.
 αλι(κ)έστ(η) (*alitésti*) glutina 26. *ali-*
kite bo. 165. bulg. τὰ ζάλεπησας. Vergl.
 αληκέστη.
 αλλ-άντε τὸ ἄλλο reliquum 24. aus αλλ
 άλτε. s. αλ-άντε und άλτα.
 άλλιου (*álu*) allium 7. drum. *aj*.
 αλλοῦνε (*allúne*) avellanae 11. drum.
alúne.
 άλπε (*álbe*) albae 50. *albă sě hiť* felix sis
 mostre 39. *alb* ro.
 άλτα alia: τὰ άλτα οάρα διὰ ἄλλην φοράν
 39. άλτε σούντου ἄλλα εἶναι 1. *altă*
oră ath. 62. Vergl. αλ-άντε, αλλ-άντε.
 άμ sed 21. 49. *ma*, *ama* conv. 358. ngriech.
 άμή. bulg. *am*, *ami*, *ama*. Vergl. άμου.
 άμ habeo 15. Vergl. άμου.
 άμάρε (*amáre*) mare 14. άμάρια 1. τὴν θά-
 λασσαν für άμάρια. *amare* bo. 132.
amarja ro. drum. *máre*.
 αμαρτύε-λορ (*amartíe-lor*): λληρτατζιούνια
 α αμαρτύε-λορ τὴν συγχώρησιν τῶν άμαρ-
 τιῶν peccatorum 53.
 αμβαλέσκου (*amvalésku*) tegunt 40. αμβα-
 λίτου tectus 42. drum. *invelí*, *invelí*.
 αμηντάμου (*amintému*) accipimus 53. αμην-
 τάσση lucratus es 19. *a aminta* bar. 167.

amintă κερδίζει frāt. Vergl. sicil. *umin-*
tari, lat. *augmentare* Wentrup 16.
 αμιντάτεκ-λου (*amintátek-lu*) lucrum 19.
 αμιντα mit dem Suffix άτεκου.
 άμου (*ámu*) sed 4. ngriech. άμή. Vergl. άμ.
 άμου (*ámu*) habeo 10: vergl. άμ.
 ανάλτου (*análtu*) in altum 5. drum. *inált*,
 daraus *nált*.
 ανατολίε anatolia 5. griech. ανατολή, bulg.
 άνατολ, alb. *anatoliq*.
 άννου (*ánnu*) annus 5. 15. anno elapso 8.
 άννη anni 43. drum. *an*.
 ανουρζιάστε (*añurziáste*) olet 24: ngriech.
 μυρίζει, bulg. *μύρισат*. *añiurzescu* ath.
 39. *njurzir-le* Gerüche bo. 221. *aniu-*
rismate für *aromate* ist. 49. Richtig
 ανιουρζιάστε von μυρίζω, woraus zunächst
amiurz-, daraus *añurz-*. Vergl. τιοῦρε aus
 τυρός Foy 86. drum. *míros*, *amíros*.
 αντάρη (*adári*) facis 23. *adarashi* ἐστόλισας
 bo. 164. *adără* mostre 21. *adărare* 44.
adără casa ist. 17. *adărămēnt* aedifi-
 cium bar. 167. *adaramintu* bo. 208. Vergl.
 alb. νταρτόννας, bei Hahn dertóig be-
 reite, verfertige, bessere aus, besorge.
 Stamm dar, mit prothetischem a. Vergl.
 ατάρη.
 άου (*áu*) habent 2. 4. 8. 35. 40. 44.
 drum. *au*.
 αούα (*áuē*) uvae plur. 9. drum. *aua* cip.
 princ. 90.
 αούσ-λλη (*áús-lí*) senes 44. κάμα αούσ-λη
 seniores 35. *auşu* bo. 226. 227. *sl* wird
sl. Wenn *áuš* mit *avus* zusammenhängt,
 dann muss *uš* ein rumun. Suffix sein.
 άπα aqua 5. 15. 42. drum. *ápē*.
 άπόια (*apója*) postea 1. 5. 18. 39. mostre
 11. *apoia* ath. 62. bo. 119. bar. 167.
 mostre 11. drum. *apój*. Das an *apój*
 antretende *a* hat wahrscheinlich pro-
 nominalen, demonstrativen Charakter,
 wie aus seiner Anfügung an die Namen
 der Wochentage hervorgeht: drum. *ví-*
neri an einem Freitag, und mrum.
vinira am Freitag. *žoj*, *žója* gink. *aci*,

aciá mass. 105. bo. 120. *a njia* mihi. *a piea* tibi ath. 30. drum. *atšést, atšésta* hic neben *atšástę, atšásta* haec aus *atšéástę; atšél, atšéla* ille neben *atšéája* aus *atšéále, -a* illa usw. Man beachte alb. *šetúnę* samedi und *šetúna* le samedi; ebenso *e énte* jeudi und *tę éntenę* le jeudi; *e prémte* vendredi und *tę prémtenę* le vendredi Dozon.

απούνη (*apúni*) demitte: *σε τε απούνη κάπλου α τέου νά σκύψης τὸ κεφάλι σου* 13. drum. *apúne: soáre-le apúne* sol occidit.

απρίντα (*aprínde*): *σέ - ut accendat* 18. *σέ απρίντζη* ut accendas 29.

απροάπε prope 34. 40. drum. *apróape*. *αράκη* (*aráti*) arabes 33. aus *arápi: cal arapescú* mostre 44. ngriech. *άράπηδες*, bulg. *άραπη*, alb. *aráp*.

αράπητι-λε (*arápiti-le* für *arápete-le*) alae 5. *árpíte* mostre 12. drum. *arípe, areápe*, bei kor. 91. *arépi*. Bei *arípe* denkt Roesler an griech. *ρίπή* Wurf, Schwung, mit Unrecht. Vergl. *φοάμιτα*.

αραύτου (*arávdu*) fero 16. *αραύτα* durant 27. *aravde* mostre 32. *rabdare. arávda-reá* frăt. 114. drum. *rebdá*.

αρακίσσου (*aretišu*) labor gleite aus *γλουστρώνω*. bulg. *σε σλίснам* 36. s. *αρακίσσου* kav.

αραμάνη (*areménne*, nicht etwa *-méné*) manet, remanet 24. 31. drum. *remégj*.

αρατζέστη (*aretsésti*) perfrigescis 42. drum. *rešésk*.

αρατζήμη (*aretsíme*) frigida tempestas *φύχρα* 5. *arécimeá* für *răceala* mostre 11. drum. *rekoáre, reštre*.

άργε (*árje*) area *άλώνι*: *τρού άργε* 39. *g* aus *i, e*. drum. *árie*.

άρε habet 38. s. *άρρε*. *are* scheint auf *ae, aje* zu beruhen, das aus *habet* durch *v* aus *b* und Ausfall des *v* entstanden sein kann: das *r* wird wohl ebenso eingeschaltet sein wie in *dumnedzeresk* bei Piluzio aus *dumnedzeesk*: *-dzejésk* divinus,

lat. **domine-dē-iscus*, und wie in *dumnedzeria* divinitas ibid. aus **dumnedzeta*. Das heutige *dumnedzetre* ist eigentlich ‚Vergötterung‘. Vergl. alb. *sklerišt* aus *skleišt* (i di sklerišt? savez-vous le grec?) Dieses beruht auf *skla-au γραικός*, eigentlich ‚Slave‘ Reinhold 31. *zak. νά φάρε* (na fáre) *ίνα φά(γ)ης* Foy 74. *irum*. besteht *ári, ri* habes. *áre, re* habet usw. Rumun. Untersuchungen I. 75.

αρέμα (*aréma*) fodiunt: *τρά σέ αρέμα*. alb. *κή τα ρμίσνα* 15, bei Hahn *remóǵ, rumóǵ*. drum. *rím* wühle, daher *rímętór* für *pork*.

αρίκλι-λλε (*aríkli-lle*) ren 40. drum. *re-núnkjú*. Vergl. *αρίκλιου* kav.

αρίνα (*aríne*) arena 44. alb. *rânę* g., *rēřę* t. drum. *aríne*.

αρισιάσκα (*arisiáske*): *ιουτζιτω σε λλι-δπου νά τοὺς άρέση* ubicunque eis placet 37. *ariseashte* bo. 212. Thema *αρισί, αρεσί*. Vergl. *αρισίτα* und s. *αρεσέσκου* kav.

αρισίτα (*aristé*) grata 35. Thema **αρισί, αρεσί* vom griech. *άρέσκω*, **άρεσα*.

αρνιάσκα (*arniáske*): *τρά σέ - ut verrat* 18. drum. *renésk*. s. *αρνέσκου* kav.

αρούχα: *τρά σέ μέ - ut me jaciant* 33. *αρούτζη* injice 29. *jace* 31. 44. *αρούκου*: *jacio* 14. *βά σέ αρούκου* fundam 9. *arucá* bo. 226. drum. *arúnk*.

αρουμικάρη (*arumigári*) si mandis. griech. *άν μασήσης* 42. s. *αροάμιγκου* kav. drum. *rúmeg*.

αροῦπε: *σε - lacerantur* 27. *arupére* mostre 43. drum. *rup, rump*. s. *αρούπιρε*.

αρουσιάστε (*arusiásste*) erubescit 46. *aruescu* ath. 49. 65. *arosu* 23. 65. drum. *rušésk*.

αρουσουινιάτζα (*arusuínádze*). *σε - erubescunt* 35. *arusínea* mostre 26. drum. *rušínéz* pudore afficio. mrum. *šu* aus *ši*.

αρούπιρε (*arúpsire*). *σέ - lacerati sunt* 27. *arupsu, arupseră* ath. 46. s. *αροῦπε*. lat. *rumpo*.

άρπουρ-λλι (*árbur-ll*) arbores 1. drum. *árbur*.

ἀρρα (árre) arant 4. drum. ará.
 ἀρρε habet 5. 24. 40. s. árre.
 ἀρχονσι-λλ[ι] (wohl ἀρχονσι-λλι: *árchon-*
dzi-li oder *árchonz-li*) magistratus 21.
 ας: ἄ (às) σε γυσιάσκα, ngriech. ἄς ζυγιάζη
 39. ασε, d. i. ας σε, 37. Cihac 2. 637.
 Auch alb. Hahn 3. 4. Ngriech. ἄς aus
 ἄσε, ἄφσε, ἄφας Foy 123.
 ασβέστε calx 3. griech. ἀσβέστης.
 ασκουμτᾶ (*askumptá*) adv. clam 39.
ascumtă, ascumsă ath. 47. drum. *askúns*.
 Nach Analogie von Verben wie *ung*,
umptu aus *unktu*, *unptu*.
 ασκουμσέσση (*askumsési*) abscondidisti 52.
ascumšu ath. 47. Nach Analogie wie
ασκουμτᾶ.
 ασλάν-λου leo 2. türk. aslân. drum.
leü.
 ασπάρη: σέ νοῦ τε - ne te terre, ne time
 39. *sě nu te asparii* mostre 11. drum.
spárijū.
 ασπάρκα (*aspárga*): σέ λοῦ - diripiant.
 ngriech. διὰ νὰ τὸν χαλάσουν 2. *asparze*
 bo. 130. drum. *sparg*.
 ασπάρτζε (*aspárdze*) vastat 28. s. ασπάρκα.
 ασπώρε (*azboáre*) evolat 5. *asburarea*
 mostre 28. drum. *sbor* (*zbor*). grödn.
žol Flug.
 αστέπτου (*astéptu*) exspecto 9. drum.
astépt.
 αστέρη (*astéri*) σέ τε - ngriech. νὰ στρωθῆς.
 bulg. τά σε πώσταλεις. alb. τά στρώ-
 χεις 13. *astéri*, d. i. *astéri* aus *astérni*.
 ασστέρρου kav. *asternu* ro. drum. *astérn*.
šte aus *stie*: *stërno*.
 αστέρκου (*astérgu*) emungunt 44. drum.
šterg. *šte* aus *stie*: *tërgo*.
 ἄσσα (*ásse*): μάκατ σε - εὐθὺς ὅπου εὐγαίνου
exeant 41. Man erwartet *jásse*: *iasă*
exeat ist. 11. *easă* frăř. *essu* exeo ro.
 s. *éssu*.
 ασσητςε (*asitse*) sic, ita 6. 14. 17 usw.
aşl, acşi, acşici conv. 358. *aşl* ath. 4.
aşice 62. *aşi, aşiře* mostre 41. *aşhi*,
aşice bo. 122. 124. drum. *aşed. asitse*

ist nicht ngriech. ἔτζη (das aus οὕτως
 erklärt wird), wie Roesler 580 meint: es
 besteht aus *aşl* ita und einem pronomi-
 nalen Zusatz *tse*: *acloci, aclo* conv. 358.
aó, aóce mostre 40. *auă, auace* ath. 61.
au, auce hier bo. 119. *atunce* τότε. *anunce*
 τώρα mass. 105. lat. *ce, ci*: *hicce*,
istamci usw. Vergl. Syntax der slavi-
 schen Sprachen 120.
 ατάπα (*adápē*) irrigat 15. drum. *adēpá*.
 ατάρη (*adári*) facis 3. 27. 44. αταράτζη
parati 32. Vergl. αντάρη.
 ατζέλου (*atsélu*) ille 39. 47. ατζέλλη illi
 4. 25. 38. 44. drum. *atsél, atséla*.
 ατζιά (*atsjá*): ατζιά μπουτοάρε ἐκείνη ἡ
 βρόμα 23. καὶ ατζιά eo 7. drum. *atsed*.
 ατζιούγκου (*adžiúngu*) assequor 14. ατζιούγ-
 κα maturescant 9. ατζιούμισρα matu-
 ruerunt 9. drum. *ažúng*.
 ατζιούτζη (*adžiútsi*) adjuvas 7. *adzutu* ro.
 drum. *ažút*.
 ατζούννη (*adžúni*) jejunas 7. drum. *ažún*.
 ατούκα (*adúka*) ferat 18. ατούτσεμου feri-
 mus 37. ατούκου afferunt 3. *adducu* ro.
 drum. *adúk*.
 ατούμτζια (*atúmtsja*) tum 9. -τζια 39. *at-*
tunce ath. 62. *atumeja* ro. drum. *atúntşl*.
 s. ατούμτζια kav.
 ατούννη (*adúni*) colligis 6. 49. ατούννα col-
 ligit 5. ατούννα congregent 18. drum.
adún.
 ατούνου (*adúnu*) τε - simul, una 19. 37. *dí*
adunu bo. 121. *de adunu* conv. 358.
 drum. *impreúne*.
 ατουχισέστη (*atixisésti*) aegrotas 42. von
 *ἀτόχησα: vergl. ατύχου gracilis, debi-
 lis kav.
 αύτε (*ávde*) audiat 5. αύτου audiunt 35.
 drum. *aúd, aúz*.
 αφέντου-λου (*aféndu-lu*) sacerdos 18. türk.
efendí. ngriech. αφέντης.
 άφλη (*áfli*) invenis 34. σὲ άφλε inveniu-
 tur 1. άφλάη inveni 14. αφλάσση inve-
 nisti 19. drum. *áfli*.
 βάκα (*vákē*) vacca 3. drum. *vákē*.

βᾱ (va) amat 5; eig. vult: ιουβᾱ alicubi 27.
s. τζηβᾱ, τζιβᾱ, βᾱ.

βάλλε vallis 40. drum. vále.

βαρτοάσε (vartoáse) firmae 40: richtig
βαρτοάσε. drum. vęrtós. Vergl. βαρ-
τός.

βαρτός (vartós) valde 16. βαρτός 3: richtig
βαρτός. s. βαρτός.

βάσι-λε (vási-le) vasa 34. für váse-le. drum.
vas, váse. *vasum für vas.

βᾱ (ve) vult 18. amant 35. s. βᾱ.

βάρα (vére) f. aliqua: vergl. βέρου. κάντου
σε χέρκη βάρα γκέλα, d. i. *kěndu se chérđi
vére dēle*. ngriech. εταν να βράσης κά-
νένα φαγί und alb. ντω ννί γκιέλα ali-
quem cibum dan. 34. In diesem Satze
ist vére offenbar ver und e zu theilen:
jenes ist drum. ver, verī in ver tšine, verī
tšine wer immer, alb. do; dieses hin-
gegen drum. o für úne una. drum. ver-,
vre-, vr-: vřeúna, vréo. Man beachte e
für o. Man vergleicht ver mit vel im
it. veruno aus veluno Diez 424.

βαρτός (vęrtós, nicht vęrtós) valde 42.
s. βαρτός.

βαρτοῦτε (vęrtúte) vires 28. vřrtute mostre
29. alb. vęrtút körperliche Kraft. drum.
vęrtúte.

βεᾱρα (veára) aestas 5. alb. vére Frühling,
Sommer; nach krist. nur das letztere.
drum. veáre, váre. it. primavera. lat.
ver.

βεᾱρα (veárase): σε - funditur 45. drum.
vers. βέρσου kav.

βεᾱρτζη-λλε (veárdzi-le) olera 1. für veár-
dze-le. Diez, Wörterbuch 370. s. βέρ-
τζη-λλε und βέρντζου kav.

βέρου (véru) m. aliquis 18. βέρρου 46. ve-
runu bo. 56. 145. vėrnu frät. vřrnu
mostre 31. vřrnā 22. verunu ath. 28.
vr'unu 28. 35. verno m. f. 28. verunū,
vėrnu conv. 357. drum. vre unu l.
s. βάρα.

βέρτζη-λλε (vérdzi-le) viridia 29. drum.
vėrzī. s. βέρντζου kav.

βέστε (véste für vėsti) vestes 27. βέστη-λε 5.
βέστιου vestis 50. alb. vėš kleide an;
dzvėš kleide aus.

βέτσα (vétea) ipse. véte, mit Artikel vétea,
ist nach mostre 47. *corpul întreg, per-
sóna întregă a unui om*. Hahn bietet
alb. véte, véteche-ja. βλέκειου τρά βέτσα α
μεᾱ servo pro me ipso dan. 15. λα σε
βλεᾱκε βέτσα α λόρ σπαστρίτζη ut servent
se ipsos puros. alb. βέτεν ε τοῦρε. bulg.
σέμπε σε dan. 38. *se examinească om-lu
vetea a lui* es prüfe der Mensch sein
Selbst bo. 218. *spusse vetea 'li* mostre 35:
vergl. 47. *examinarea a veti-lji a lui*
εξετάσις τοῦ ἑαυτοῦ του bo. 218. véte
ist alb. Hahn. cam. 1. 218. 229. Vergl.
ngriech. ἄτός του, ἑμαυτόν μου, Fügungen,
denen vielleicht alb. Syntax zu Grunde
liegt.

βέτζη (védzi) vides 43. 46. drum. vęd.

βέτουε (védue) viduae 43. veduu m. ro.
drum. vędúve, richtig vęduve.

βηνιτάλουκ-λου (vinitálik-lu) lividus γα-
λάσιος 50. drum. vřnet. s. βίνητ-λου.

βηνίτζη (vinítsi) venite 53. s. βινίτζη.

βήννιρα (vřnira) dies veneris 6. βήννιρι
mit α am Freitag. drum. vřnerī, vřnerea.

βιᾱρτη-λε (viárdi-le) viridis 50. für viárde-le,
veárde-le τὸ πράσινο.

βίνητ-λου (vřnit-lu) caeruleus: βίνητ-λου
βέστιου 50. drum. vřnet. lat. venetus
color.

βινίτζη (vinítsi) venite 37. vinici bo. 156.
neben jini venis 157. jino veni impt. 162.
vino ath. 40. vine vėnit ro. s. γήνα.

βίννι-λλε (vřni-le) venae 40. drum. vřne.

βίντου (vřndu) vendo 15. drum. vřnd.

βίντου-λου (vřntu-lu) ventus 39. βίντουρη
venti 14. drum. vřnt.

βιτζήν-λλη (vřtsřn-lī) vicini 7. vicinu ro.

βιτζούη (vidzúī) vidi 10. 33.

βλάχ-λου (vlák-lu) rete. bulg. βλάχω-τ.
alb. βλάχ, μρέζα 14. slav. vlak.

βλεᾱκε (vleáge): σε - caveat 11. servent 38.
βλέκειου servo 15. βλιᾱκε custodit 2.

- βλιάκε 41. drum. *vegjá* aus *viglá*, *víglare*, lat. *vigilare*. βλεάκε durch Metathesis aus *veágle*. s. βέγκλλιου.
- βούλπια (*vúlpia*) vulpes 2. *vúlpe* mit dem Artikel.
- βρέη (*vréi*) vis 51. βρούρη volueris 13. 29. voluerit 11. βρουρέμου voluerimus 32. drum. *vreáre* aus *volére*.
- γῆνα (*jíne*): τρά σέ γῆνα ut veniat 41. γήνα 15. γήνου veniunt 5. drum. *vin*, *vij*. s. γίνου kav. und βινίτζη.
- γῆνου (*jínu*) vinum 9. 10. 12. drum. *vin*.
- γῆπτου (*jéptu*) frumentum 3. drum. *víptü* stam. 532. lat. *victus*. s. γίπτου.
- γῆσου (*jésu*) somnium 33. drum. *vis*. lat. *visum*.
- γιατούρου (*játuru*) medicus 16. griech. *ιατρός* mit zwischen *t* und *r* eingeschaltetem *u*: das auslautende *u* ist stumm.
- γίνγιτζ, γίγγιτζ (*jíngits*) viginti 43. 51. drum. dafür *dóao zétši*, slav. *dva deseti*.
- γίννη (*jíni*) vineae 9. drum. *víe* aus *víne*.
- γιουρτουσέστη (*jurtusésti* aus *jurtésésti*) diem festum agis 7. *iurtisire* mostre 21. 44. griech. *εορτάζω*, *εώρτασα*. mac.-griech. *jurti* Feiertag.
- γίπτου (*jéptu*) frumentum 8. γίπτου-λου 49. 45. s. γῆπτου.
- γιτριψιάσκα (*jitripsiáska*) σέ σε - ut sanetur 11. aus *jétr*-. griech. *ιατρεύω*, *ιατρεύσα*.
- γκάπε (*nkápe*) capit χωρεῖ 40. drum. *ínkárp*, *ínkepeáre*, *ínkeápere*.
- γκάρτζη (*nkártsi*) σε ο - impone eam plastro 45. alb. τα γκαρκόνς. drum. *ínkárk* incarricare.
- γκάτζε (*nkátse*): τρά σέ - ut reprehendant 35. *incăcê* schalt ist. 32. s. νκάτζου kav.
- γκαλλίν-λε (*gełín-le*) gallinae 4. drum. *gejínē*.
- γκαλτζέσκου (*nkēldzěsku*) calefaciunt 11. drum. *ínkēlžěsk*.
- γκαρίσ-λου (*gerís-lu*) granum 39. aus γκαρίτζ-λου. Vergl. γκαρίτσου kav.
- γκαστώνε (*gesténe*) castaneae 11. alb. *keštēne*, *geštēne*. drum. *keštāne*.
- γκέλλα (*dēle*) cibus 7. γκέλα 34. Vergl. γκέλα kav.
- γκῆνε (*díne*) bene 3. 5. 6 usw. κάμα γκῆνε melius 3. drum. *bíne*.
- γκιάτητζ (*ntiádits*): τε φάτζε, σε τε γκιάτιτζ[η] *te fátse, se te ntíáditsi* te facit, ut te impedias (*impedices). alb. τα πεγκόσες 27. drum. *impeádek*.
- γκιόσου (*dósu*) deorsum 13. in *gjiosu* (*gji* wie in *gjine* bene) ath. 67. drum. *džos*; žos. lat. *diosum* Schuchardt 1. 434.
- γκισέστη (*nkisēsti*) proficisceris 6. griech. *κινήσης*. bulg. *κίνησας*. alb. *νίσεας*: griech. *κινέω*, *ἐκίνησα*, daher *kinisi*, *nkisi*. bulg. *kínisam*. alb. *nísem*.
- γκλιάκα (*nkłága*): σέ λού - ut id coagulet 41. drum. *ínkjég* aus *ínklég*. Aus dem rumun. russ. *gljakъ*, *gljaganyj* syrъ. slovak. *kľag*.
- γκλίννη (*nkłínē*): σε - orant 18. τε γκλίννη *te nkłíni* 6. drum. *ínkín* aus *ínkjén*.
- γκλιτζάτου (*nglitsátu*) congelatus 44. drum. *ínjetsát*.
- γκλίτζη (*nglitsi*) deglutis 42. *glitzi* Leake. drum. *ínglit* aus *íngjít*.
- γκότου (d. i. *n kótu*) in vanum 44. alb. γ κότ n kot. Vergl. νκότου kav.
- γκράσση (*ngrásī*) pinguefacis 42. *gras* fett ist. 20. drum. *íngrēsá*. s wegen des *i* wie in *infricosiatu* ist. 32.
- γκρασιάτζε (*ngrešiádze*): τρά σέ - ut pinguefiant 37. drum. *íngrēsá* aus *-grasia*. Vergl. *ínēltsá*, it. *alzare*. *kuretsá* reinigen von *kurát* rein. Diez 2. 374.
- γκρόκη (*ngróti*) sepelis 43. alb. grópe Grube. gropó grabe aus. drum. *íngróp*.
- γουμάρ-λλη (*gumár-łi*) asini 3. alb. *gomár*. Vergl. türk. *çimár*.
- γυσιάσκα (wohl: [*zi*]/*jisiáska*): ά[σ] σε - ut libret 39. ngriech. ζυγιάζω, ἐζυγίασα.
- δάλλα (*dhállē*) lac ebutyratum 3. alb. δάλλ. *dhále* t., *dháltē* g. saure Milch. ngriech. ξονόγαλο. bulg. *μάστηνιτζα*.

έζ-λλη (éz-li) hoedi 3. aus jédz-li. lat. hoedus. Vergl. alb. eth, edhi neben keth, kédhi t. krist.
 έξαφνα (éksafne) necopinatus 21. eksafna mass. 141. alb. aksáfna, ksafní, ksaffíst; naksafís. ngriech. έξαίφνης.
 έου (éu) ego 33. ieo, γιέο ro. gemeinromanisch éo.
 εράμου (erámu) eram 33.
 έρκι-λλε (érki-le) herbae 1. drum. járbε.
 ερρά (erá) erant 36.
 έσκου (ésku) sum 16.
 έσου (ésu) exeunt 2. 21. 24. 25. eshi exi bo. 160. essu exeo ro. drum. esí. s. άσση.
 έσταννου (éstannu) έστ αννου hoc anno 8. lat. istum annum.
 έσση (éstε) est 1. έστε 3. 8. 44. este, e bo. 3. 213. alb. fšte cam. 1. 214. lat. est 5.
 έστη (ésti) es 6. 48. von έsku.
 ζαερέε (zaerée) ngriech. ζαχεραίν. bulg. ζάπε. alb. ζαήπε. türk. zaxiré Lebensmittel.
 ζαμάννια tempus 41. türk. zemán.
 ζαμάνε (zemáne) tempus 2. 9. 27. ζαμάννε 38. s. ζαμάννια.
 ζανάτε (zenáte) ars 21. ζανάτια 13. alb. zánát. türk. sanát.
 ζιαφέτση (ziafétsi) convivia 13. drum. zija-fét gink. ngriech. ζιαφέτι. türk. zjafét.
 ζνία (zhía) damnum 19. ζνίε 5: ζημία. znía aus zēhía, zínía.
 ή (i) aut 43. bo. 126. icá 122. ath. 1. 2. 63. ică conv. 358.
 ήλικίε (ilikíe) aetas 38. ngriech. ήλικία.
 ιάπι-λλε (iápi-le für iápe-le) equae 3. japa ro. drum. jáppe.
 ιάρα (iára, wohl iára aus iárna) hiems 5. drum. járne. lat. hiberna.
 ιάρπα (iárba) herba 37. iάρπη 45. jarba ro. drum. járbε. s. έρκι-λλε.
 ίμνη (imne) ambulant 19. sé ίμνη i, ambula 13. 44. immare ath. 68. drum. imblu, úmblu. Mit 'ambulare' vermitteln jetzt einige fz. 'aller'.

ίντρου (intru) intro 14. ίντρα intrat 18. ίντρα intrant 5. intrat 28. intru ro. drum. intru, intru.
 ίου (iu) ubi 52. aus úe. lat. ubi. ιουβā juvā alicubi 27. Man erwartet ju, wie es in juvā steht, d. i. u mit prothet. j.
 ιουρκάν-λου (iurgán-lu) lodix. bulg. όργαν 31. türk. jorgán.
 ιουσμικιάρου (iuzmitiáru) servus 18. türk. hizmetkjár.
 ιουσουσιάσση (iususiáska): άς τοús άρραβωνιάση σε λλι-. Das Wort ist mir dunkel. Vergl. ησόζσηα arrhabo kav. Griech. Ursprung wird durch die Form verbürgt. Die Laute deuten auf ίσόννεν, ίσούν Duc., daher ίωση, woraus isusí, vielleicht 'ausgleichen' 38.
 ιουτζητω (jutsidó) ubi 5. 37. ubique 6. 8. ubicunque 28. iucido bo. 120. ath. 61. mass. 105. Vergl. icido jeder bo. 148. 212. ath. 8. alb. κου-ντω, κου-τω. s. τω.
 ιουσιίτα (isusíta) ή άρραβωνιασμένη 38.
 ιουσιίτ-λου (isusít-lu) ó άρραβωνιασμένος 38. Vergl. ιουσουσιάσση.
 ιουσηρε (isíre) exierunt 1. ιουση exii 10. drum. jesíre. s. έσου.
 ιχτιζάια (ixtizája) utilitas 2. iftizá χρεία Leake. türk. iktizá das Nothwendige.
 κα quod, quia 3. 19. κά 44. 45. kā 16. 44. kā sé φάτση 27. s. κά.
 κάθε (káthe): κάθε τζούα quotidie 32. griech. καθ' ήμέραν. bulg. kata den, kata godina usw.
 κάληα (kálke) conculcant 21. drum. kalk. lat. calco.
 κάλλη (kálle) iter 6. άσση-. ngriech. ατήν την στραταν. bulg. όβση πατ. alb. κατā ούδη 19. drum. kále.
 κάληα (kálde) calida 7. drum. kálde.
 κάμα (káma): κάμα γκήνε, κήνε melius, magis 3. 35.-μάρ-λλη majores 35.-μούλ-του magis 35.-ννίς-λλη minores 35. cama bunu optimus ath. 23. ka und ma aus magis, das im sp. und rumun., sowie im alb. (mē, mā) dem Ausdrucke des

Comparativs dient, wie sonst plus. Vergl. magis elegans Terentius.

πάντα: πάντα ἐράμου λιγκάτου. ngriech. ὡσάν μάτι ἤμουν δεμένος. bulg. κάω τά μπέχ βέρζεν. 33. Vielleicht slav.: bulg. kako da, serb. kao da ac si.

πάντου (*kándu*) quando 2. s. κάντου.

κάπ-λου (*káp-lu*) caput 13. 32. 39. alb. kaptinë g., Thierkopf. drum. kap.

κάρα (*kára*) quando 5. 9. 37. 38. 42. 43. 45.

καρετζητῶ (*karetsidó*) quicunque 18. 38. alb. τῶ (do) entspricht dem griech. ἀγαπᾷ; τζη *tsi* ist tibi enklit. Vergl. τῶ.

κάρνε (*kárne*) caro 42. κάρρα 44. drum. *kárne*.

καρτόννα (*gardína*) hortus 15. slav. gradina.

κάσα (*kása*) domus 19. 29. κάσσα 25. lat. casa wie sonst für domus.

κασέννι (vielleicht *kaséni*) alienae: κασέννι μουλλέρη ξέναις γυναῖκες 38.

καστραβέτση (*kastravétsi*) cucumeres 11. drum. *kastravéte*, *kastraveáte*. slav. s. kav.

κάσσου (*káshu*) caseus 3. *caschu* ro. 41. drum. *kaš*.

κάτα (*káde*) cadat 28. 38. 44. κάτε cadit 39. drum. *kad*.

κάτε (*káte*): κάτε οὐνα singulae 26. Vergl. κάτε.

κάτση (*kátsi*) quotquot 35. Vergl. κάτου.

κατρα (*kátra*): κατρα-τζί quod 19. κατρα-τζί 19. *cátrá*, *contra* ath. 60. alb. kón-dre, kúndre, kúnder. drum. *kétre*. lat. contra.

κάτρεγου (*kátregu*) navis 14. griech. κά-τεργον. aserb. *katrëga*.

καύτα (*káute*) quaerunt 2. 8. καύτση quaeris 34. *kaftä*, *cautä* ath. 9. drum. *keutä*.

κά (*ké*) quod, quia 46. *kä* 3. 8. 16. 29. 36. 38. 39. drum. *ke*. s. *kä*.

κάθε (*kéthe*) testudines 49. s. κάθα kav.

καίκα (*keíkē*) linter 14. ngriech. *kaíku*. türk. *kaík*.

καλκάν-λλου (*kelkén-lu*) calx 17. *cal-canyu* ro. drum. *kelkij* aus calcaneus.

καλκαρίτση (*kelgeritse*) moniales 50. *cälu-gäritsä* ath. 14. drum. *kelugertse*. Vergl. καλούγαρη. Das Suffix *itsa* ist slav.

καλ-λη (*kél-li* oder *kél-li*) equi 3. alb. *käl*. drum. *kal*, *kai*: lat. caballus Gaul, Mähre, ein ursprünglich keltisches Wort: cauall. κάλλη τὰ ἄλογα.

καλούγαρη (*kelúgeri*) monachi 50. *cälu-gäru* ath. 14. ngriech. καλόγηρος. drum. *kelúger*.

κά(ν)ιπα (*kénipe*) cannabis 24. alb. *kánep* g., *kerp* t. drum. *kínepe*.

κάντα (*kéntē*) canit, canunt 5. alb. *këndó*j. drum. *kínt*.

κάντιτση (*kéntitse*) cantica 13. *cantecu* ro. alb. *kéngē*. drum. *kíntekē*, *kíntek*.

κάντου (*kéndu*) quando 4. 5. 17. 44. 45. κάντου σε. ngriech. όταν νά. bulg. *κόκα* τά. alb. *κοὐρ* τά 42. drum. *kínd*.

καπαλάχτου-λου (*kepeláχtu-lu*) claustrum. ngriech. σύρτης. bulg. *κλάπατα*, *ζαβάρνιτσα*. alb. *λος*, *λόζι* 22. Vergl. türk. *kapamák* schliessen.

κάπαρα (*képerē*) caprae 3. von *kápre* mit Einschaltung von *ē*. drum. *kápre*.

καπιτόννιου (*kepitiñu*) cervical 42. *cäpe-tänjiu*, *cäpitänjiu* ath. 13. 17. drum. *kepetij*. lat. capitaneum, capet-.

καπλαμα (*keplemē*) vestis. alb. *καπλαμα* 27. türk. *kaplamá* Überzug.

καρβέν-λλε (*kerven-le*) comitatus Karavanen 21. ngriech. καρβάνι. türk. *kerván*.

καρίσ-λου (*geris-lu*) fulmen, eig. granum 39. aus *gerits-lu*. Vergl. γκαρίτζου granum kav. und γκαρίσ-λου.

καρίτση (*geritse*) vomicae. ngriech. σπορία. bulg. *ζάρνα*. alb. *κόκκι* 23. Vergl. *καρίσ-λου*.

καρχαλάν-λου (*gergelán-lu*) guttur 11. serb. grkljan. s. γκαρχαλάνου kav.

κάρνι-λλε (*kérni-le*) carnes 40. drum. *kérnurí*.

κάρρα (*kéřa*) quando 44. Vergl. *κάρα*.

καστίκα (*keštige*) cura 27. τρού-in cura 34. drum. vb. *kíšitig*, *kíšitig*. lat. castigare

- strafen, reflex. sich strafen, sich plagen, um zu erwerben, endlich ohne Reflexivpronomen erwerben, gewinnen.
- κατάσ-λλη (*kedás-li*) judices 21. türk. kadý mit griech. Pluralsuffix. drum. *kadiü*. ngriech. κατής.
- κάτε (*kéte*): κάτε οόνου singuli 32. Vergl. κάτε.
- κατζάνι-λε (*ketséni-le*) scutulae 34. lat. catinus. Vergl. kav.
- κάτου (*kétu*) quantum 51. drum. *küt*. lat. quantus.
- κατούσσια (*kētússia*) felis 41. ngriech. γάτα. Vergl. drum. *kētúsniké* Katzenkraut.
- καφάσση (*kefáso*) cavea 5. türk. kafés.
- κέλλα (*délla*) cibus 42. Vergl. γέλλα.
- κέπτινε (*téptine* für *tiáptine*, *tiáptene*) pecten 32. *kiaptene* ro. drum. *péptine*, *pépten*.
- κέπτου-λου (*téptu-lu*) pectus 17. *cheptu* (*peptu*) ath. 12. *kiptaf* kluss. drum. *piept*.
- κέρρα (*kérra*) currus 36. α κέρρα-λεη ibid. *kerá* bo. 160. alb. *térra*, *kárra*. *kerra* ro. drum. *kar*: κέρρα ist alb.
- κέτζηρι (*tétsiri*) petrae 3. plur. von *tiátre* mit eingeschaltetem *i*. drum. *piátre*.
- κῆνε (*déne*) bene 22. 44. drum. *bíne*. Vergl. γκῆνε.
- κῆνι (*téni*, wohl nicht *téni*) pini 1. *pinu* (*chinu*) ath. 12. drum. *pin*.
- κηντησιάσκα (*kindisiáska*) acu pingat 40. alb. *tëndís*. griech. κεντῶ, ἐκέντησα.
- κικάρη (*tikári*): σέ-si stillaverit 29. alb. *pikój* stillo. *píke* stilla. drum. *pik*.
- κικασμῶ (*tikazmó*) cognitio 4. griech. ἀπεικασμός.
- κικασέσκου (*tikesésku*) sentiunt 5. alb. *apikás*. ngriech. ἀπεικάζω, ἀπεικασα. *acáchisescu* ist. 18. 37. 56.
- κίκουτο-λε (*tíkuti-le*) stillae für *-te-le*. alb. *πίκα-τ* 29. Suffix *uta*.
- κίντα (*dínde*): μουλτα-πολὸ πλῆθος 10. drum. *džinte*. Vergl. γκίντα kav. *dínde* ist, wie *d* und *nd* zeigt, alb.: *dind*.
- κίοσου (*dósu*): τε-inferior 26. πρέ κίοσου. ngriech. ἀπὸ κάτω. Vergl. γκίοσου kav. drum. *džos*, *žos*.
- κίοσσι-λλε (*tiósi-le*) anguli. bulg. κίοσσηννα. alb. *tóšq* 18. türk. *köşé*.
- κιπτινέμου (*tiptinému*) pectimus 32. drum. *piépten*.
- κισέτζη (*tisédzi*): σέ-contere 42. drum. *piséz*. Diez, Wörterbuch 260.
- κλέτζου (*glétsu*) glacies 36. *glyetzu* ro. drum. *gjátse* aus *glátse*.
- κλέννι (*kléni*): σέ-ut voces 7. aus *klémi*. *cljemu* bo. 154. drum. *kjemá*, *kemá*.
- κμιάσση (*kmiásse*) tunica 27. *camésea* ist. 15. alb. *kemíše*. drum. *kemeásse*.
- κοάρτα (*koárda*) ensis 30. Wohl slav.
- κοάστα (*koásta*) costa 40. drum. *koásté*.
- κόθρα (*kóthre*) macula 31. ο statt οα deutet auf Entlehnung; das alb. bietet jedoch nichts zur Erklärung.
- κολάη (*kolái*) facile. bulg. κόλαη. alb. *koláj*. 5. 40. türk. *koláj*.
- κόλλου (*gólu*) vacuus 18. κοῖλος und hohl, nur nicht slav. gol nach Laurianu und Massimu.
- κόρουρη (*kóruři*) saltationes 13. ngriech. χοροί. bulg. χόρωη. s. κόρρου.
- κόρπου-λου (*kórbu-lu*) corvus 5. *corbu* ro. alb. korp, *kórbu*. drum. *korb*.
- κόρρου (*kóru*): γ κόρρου in choro 48.
- κόρτζου (*górtsu*) pirus 15. κόρτζε pira 11. alb. *tárda*, *ντάρδα*, bei Hahn *gorítsa*. s. γκόρτζου kav.
- κόσση (*kósi*): σέ-ut suas, sue 6. 27. drum. *kos*. lat. *cónsuo*.
- κότ-λου (*kót-lu*) cubitus 17. alb. *küt*. drum. *kot*.
- κοῦ cum 10. 17. 42. κοῦ ατζιά damit 7. κοῦ τζη womit 8. drum. *ku*.
- κοῦβα (*gúve*) rima 41. griech. τρύπα. bulg. τούπα. alb. βέρρα. s. γκούβα kav.
- κοῦίπου (*kúibu*) lustrum 2. drum. *kuib* Nest.
- κούκ-λου (*kúk-lu*) cuculus 5. drum. *kuk*. it. cucco Diez, Wörterbuch.

κοκοτ-λου (*kukót-lu*) gallus 4. slav.
 Anders Diez, Wortschöpfung. 48.
 κουλάτζη (*kulátsi*) placentae 43. alb. kuláts.
 drum. kolák. slav.
 κοούμ (*kum*) quomodo 43. drum. *kum*.
 κοούμπαρου (*kúmparu*) emo 10. κοούμπα
 emunt 8. drum. *kúmpar* emo.
 κοουμτινᾶ (*kumtinē*) praeclussit. ννιᾶ - σάν-
 τζε-λε. ngriech. μοῦ σταμάτησε τὸ αἷμα.
 bulg. μέ ζάπρα κάρφο τ. *se acumtinā di*
plangu bo. 213. 16. drum. *konteněsk*
cesso. *mt* für *mpt* statt *nt* nach irgend
 einer Analogie. Vergl. *simpt*, *simt* sum,
 sunt Piluzio, d. i. *simpt*, *símt*. Wahre
 Form *kumten*-.
 κοουπάτζου (*kupátsu*) arbor 1. alb. kopátš
 Wurzelstumpf und — überraschend —
 magy. kopács Busch. drum. *kopátš* Baum.
 κουπία (*kupía*) grex, *kupie* mit Artikel, 41.
cupie bo. 159. ngriech. κοπάδι. alb.
 kopé. Das Wort ist mit lat. copia
 unverwandt.
 κοουπουσιᾶστε (*kupusiáste*) laborat 5.
 griech. κοπιᾶζω, ἐκοπίασα, daher *ku-*
pięst, *kupusi*.
 κοουρᾶ (*kurá*) fluebat 16. *curá* fluit bo.
 157. lat. colare. Daher alb. kulóje
 seihe. kulónje coule doz. drum. *kur*.
 κοουρβαρίλλε (*kurvaríle*) fornicatio πορνεία.
 bulg. ко̀рβὰла. alb. ко̀рβὰρη. *kurva-*
ríle ist *kurvár* mit dem Suffix *ilia*: vergl.
frętsíle, *mbugutsíle* 38.
 κοουρέλλη (*kurélli*) plur. lora 33. für *ku-*
rélle, *kureále*. Ath. 16. bietet *curái*, *curei*.
 s. κουρράο kav. drum. *kureá*.
 κοουρούντου (*kúrúndu*) cito 27, nicht von
 κουρά colare, sondern von currere. drum.
kurínd.
 κοούρρα (*gúra*) os (oris) 17. drum. *gúre*.
 κοούσκουρου (*kúskuru*) συμπενθερός 35.
 aus *kuskr* mit Einschaltung des *u*. drum.
kúskru. alb. κρούσκου; bei Hahn krušk.
 lat. consocer.
 κοούσκρα (*kúskra*) ἡ συμπεθερά 35. drum.
kúskre. alb. κρούσκα; bei Hahn krúškę.

κοουσουρίν-λλη (*kusurín-li*) cognati 7. alb.
 kušerí t., kušerí; w. kušerirę t., kušę-
 rínę g. lat. consobrini. Hinsichtlich der
 verstärkenden Zusammensetzung mit *con*
 vergleiche man *coavunculus, consocer,
 συμπένθερος, Mitschwäher Zeitschrift
 12. 77.
 κοουσσῆτζε (wohl *kusítse*) capilli 44. bulg.
 κόση. alb. kóse Zopf. ngriech. πλε-
 ξοῦδα. drum. *kosítse*. kroat. kosica.
 κοουτζούτι-λε (*kutsúti-le*, für *-te-le*) cultri
 34. s. κοουτζούτου.
 κοουτζούτου (*kutsútu*) culter 30. drum.
kutsít. Vergl. κοουτζούτι-λε.
 κράσε (*gráse*) pingues 40. drum. *gras*. Vergl.
 γκράσση.
 κράννου (*grénnu*) triticum 3. κράν-λλου 39.
 drum. *gríu*, *gríne*. alb. γρούρα, κρούρα;
 grur, grun.
 κράντιννιᾶ (*gréndina*), mit Artikel, grando
 28. drum. *gréndine*, *gréndine* aus *-dene*.
 κριάη-λου (*griai-lu*) sermo 26. drum. *graj*.
 κριάλλε (*gríale*) graves 5. *gréle* ath. 22.
 drum. *greü*. lat. grēvus, daher *gríale*.
 κριάσκα (*kriáskę*) crescunt 38. drum. *kresk*.
 κριάσσα (*gríase*) pinguis: κάρρα - 44.
 κρούννιου (wahrscheinlich *gráhu*) mentum.
 ngriech. πηγούνι. alb. πηρούνν 40. κρού-
 ννιου ist wohl identisch mit dem drum.
gruj Anhöhe, Hügel, das in der älteren
 Form *gruń*, *bruń*; *brunyk* felsiger Hügel
 (lemkisch) in das klruss. eingedrungen
 ist. Dass der vorstehende Kopftheil unter
 der Unterlippe als ‚Anhöhe‘ bezeichnet
 wird, wird wohl nicht wunder nehmen:
 dem ‚mentum‘ und dem ‚Kinn‘ wird
 die gleiche Bedeutung zugewiesen.
 κοπηρίτζου (*kipirídzu*) cupressus 1. ngriech.
 κοπαρίσι.
 κορούσση (*tirúsi* für *terúsi*) periisti 52.
 drum. *pier*, *per*.
 κωάτq (*koádę*) cauda 44. drum. *kóadę*.
 λά ad, in 10. 18. λά γκῆνε ad bonum 35.
 λά τότζη omnibus 35. τε λά Doppel-
 praeposition: τε λά κωάτq de cauda 44.

τέ λα νέσου ab eo 53. lat. illac. grödn. dla de illac. sicil. ddà illa.
 λα, λά eis 8. 44. λά ath. 30. s. λα.
 λά sine lasse: zum Ausdruck des Imperativs verwandt: λά σέ τοάρκα neant, eig. sine, ut neant 20. λά, σέ ίντρα 18. λά σε λλί ουσουσιάσκα. άς τούς άρραβωνιάση 38. λα σέ λου μάτζινα ut id molat 39. alb. λέ; Ię Hahn.
 λάϊου (lájū) niger 5. peru laiu ist. 14. laiu schwarz, unglücklich mass. 135. drum. laj grau blaž. Gegensatz albu: albă sě hǎl mostre 39. Vergl. alb. zi schwarz, unglücklich: Gegensatz bárdhe weiss, glücklich.
 λάμνια (lámnia) serpens 2. ngriech. λάμια pass.: mña aus mja. λάμνια Foy 48. bulg. λάμνια.
 λάπτε lac 3. λάπτι-λε 41. drum. lápte.
 λάργα (lárge) ampla 27. λάρτζη 27. alb. lárge weit. largój entferne. drum. larg.
 λάσση (lási) σέ-sine lasse 39. alb. λέσς; Ięđój. drum. Ięsá.
 λάτς (láte) lautae 34. drum. Ięút.
 λά (lę): σε-lavet 40. σε λά lavantur 31. λάη lavas. alb. λιάννος; Iaj lavo 31. lau ro. drum. laũ.
 λα (lę) eis 8. lę kop. 12. λά ath. 30. s. λα.
 λαγκόρη (lęngóri) morbi 21. drum. lęngoäre. Vergl. alb. Ięngój siehe Hahn. Iig werde mager doz. und lat. languéo.
 λε, λέ eos, eas 9. 10. 18. 27. 31. 34. 41. ath. le 30.
 λέη (léi) sumis, accipis 26. λέη 44. Ijęi (lai) ath. 51. drum. jaj aus Iaj.
 λειβάτια (livádia) pratum 45. alb. Iuváth, Iuvádhi. ngriech. λειβάδι. drum. liváde.
 λέμνε (lémne) ligna 29. Vergl. λάμνε.
 λέννα (lęne) lana 3. 32. drum. lęne.
 λέντζετ-λου (lęndzet-lu) aegrotus 11. λέντζιτζη aegroti 7. Ianzidu bo. 154. alb. Ięngój siehe. drum. Ięndžed, Ięntšed. lat. languidus (languidus).
 λένντορρα (lęndure) hirundines 5. drum. rındureá ([hi]rundinella).

λέτζη (lędzi) ligas 45. drum. legá.
 λι eum 46. λι eos 41. Iji ath. 30. s. λι.
 λιάμνε (lámne) ligna 1. λιάμνι-λε 30. drum. Iemn. s. λέμνε.
 λιαρτατζιούνια (Iartętsiúnia, mit dem Artikel) remissio 53.
 λιγκάτου (ligátu) ligatus 33. drum. legát.
 λίγκουρα (lęngure) cochlearia 34. alb. λιούγκα τ; Iúge. drum. lęngure.
 λιλύτζη-λε (lilędzi-le) flores 1. lilice-le mostre 17. τὰ λουλούδια. alb. Iúle.
 λίννου (linu) linum 24. Iyinu ro. alb. Iiri-t, Ii, Iini g. drum. in (jin) aus Iin.
 λλε eos 16. s. λε.
 λλέσκη (lésti, wohl Ięsti, nicht Ięsti) lutum 44. griech. λάσπη. s. λάσπε kav.
 λλι, λλι, λλι (li) eos, eas 32. 35. 38. elji, Iji ath. 30. s. λι.
 λλιάου (liáu) sumo 10. λλιā sumunt,prehendunt 4. σέ λλιā 18. Ijęu sumo; Ijea sumit, sumunt ath. 51. drum. jaj, Iuá.
 λλιέπουρη (Iępuri) lepores 50. alb. Iępur. drum. Iępure.
 λοάη (loái) sumsi 16. lat. levavi. s. λλιάου.
 λόκου locus, terra 1. λόκουρη loci 1. locu locus ro. λόκ-λου 1. 34. 44. λόκκου humus 3. drum. lok locus.
 λόμου (lómu) accipimus 53. aus Ięęmu, Iuęmu, Iuómu. drum. Iuómu.
 λόρου (lóru): α-eorum, earum, suus 34. 35. 44. α λόρ 38.
 λου; λου, λου eum 2. 41. 45. λα σέ λου μάτζινα ut id molat 39. lu ath. 30. lat. illum.
 λούγα (lúnga) longa 27. drum. Iung.
 λούη (lui): α-eius, suus 5. 18.
 λούκαρ-λε (lúkar-le aus Iúkrā-le) labores 13. drum. Iúkru.
 λούκη (lúti) lupi 41. plur. von Iúpu.
 λουκριάτζα (Iukriádze) laborant 2. drum. Iukrész laboro.
 λούκρου (lúkru) labor 4. drum. Iúkru. s. λούκαρ-λε.
 λουόνα (lúne) luna 1. drum. Iune.

- λούνηια (*líña*) dies lunae 6. λούνι mit dem Artikel α. drum. *lunì*; *línea* gink. Diez, 2. 10. Wörterbuch 11.
 λουπάτα (*lupáte*) ventilabrum 39. alb. *lo-pátø*. drum. *lopáte*. slav.
 λούπ-λου (*lúp-lu*) lupus 2. s. λούκη.
 λουτζιάστε (*lutsiášte*) illucescit 22. *luciři-lji* ath. 1. drum. *lutsěsk*. *lucisco* Venant. Fort.
 λόντε (*lín-te*) lens (lentic) 10. drum. *lín-te*.
 λῶ (*lo*) cepit 33. aus *lēg*, *luğ*, *luó*. s. λλιάου.
 μα, μά, mā sed 2. 3. 5. 8. 18. 33. μά μόνον tantum 5. griech. μά.
 μα magis. s. κάμα.
 μάκα (*máka*) edit 41. μάκα 10. 11. 37. Vergl. μάκου kav. μάκα.
 μάκατ (*máket*) illico 41. *macātu* bo. 213. für *fiindu cá, pentru cá* ath. 63.
 μαναντε (*manénte*) antea 18: magis in ante. drum. *maj* und *inaínte*.
 μάρε (*máre*) magnus 8. μάρε 44. μάρη 8. 14. μάρη 44. μάρ-λλη 35. Vergl. alb. *mbære*, *mære* recht, gut und lat. *marem* (mas). drum. *máre*.
 μαρμήντου (*marmíntu*) sepulcrum 43. μαρμίντου-λ 43. drum. *mormínt*.
 μάρτζα (*mártsa*) dies martis 6: *marts* mit dem Artikel α. alb. *mártø*, *márte*. griech.-alb. *mare*, e *mare*. drum. *mártsi*, *mártsea*. Vergl. *cip*. 1. 214.
 μάρτζηνε (*márdzine*) margo 14. *mardzine* ro. drum. *márdzine*.
 μάσηνε (*másine*) olivae 10. *masini* ist. 39. drum. *měslínø*. slav. *maslina*.
 μάστορη (*mástori*) opifices 15. aus ngriech. μάστορας. drum. *měšter* aus dem magy.
 μάτση (*mátsi*): σέ - ede 42. Vergl. μάκα.
 μάτση-λλε (*mátsi-le*) viscera 40. drum. *mats*. s. μάτσο kav.
 μάτζίνα (*mátsina*) molit 39. μάτζίνα 39. drum. *mátsin*. Diez, Wörterbuch 415. Vergl. it. *mácina* und alb. *mókere* Mühlenstein.
 μάκα (*měka*): σέ - edat 11. μάκα edit 5. edunt 2. 37. *macu* ro. lat. *manducare*, *mand'care*.
 μαλτζιάτσε (wohl. *mětsiátse*) variolae 19. griech. εὐλογία. bulg. σήπαντζα. alb. *λία*.
 μάνηα (*měne*) manus 12. drum. *měne*.
 μανοόκλι-λε (*menúkli-le*) manipuli 39. *manuclie* ist. 19. drum. *menúnkju* Bündel, Heft, bei gink. russ. *pučok*, *rukotatka*. lat. **manuculus*.
 μαντοούα (*mědúe*) medulla 23. *madua* ro. drum. *mědúve*, *mědúhe*.
 μασιάω (*měsiáo* für *měseáo*) dens maxillaris 16. *măseo*, *măseoa* ath. 8. lat. *maxilla*, *maxella*. drum. *měseá*, wegen *s* *maxēla*: *maxēlla* würde *měš-* ergeben.
 μάτση (*mětsi*) edis 17. 50. s. μάκα.
 μβαλέστη (*mbelěsti*): σε ο - eam tege 29. alb. *mbulój*, *mēlój*, *mulój* in-velo. drum. *invelěsk*.
 μέ, μέ me, mihi 16. 33.
 μεā (*mea*): α - mea 10. τροῦ καρτόννα α μεā in horto meo. βλέκιου τρά βέτσα α μεā. ngriech. φυλάγω διὰ λόγου μου. alb. ρούανν πρέ βέτσα servo pro me ipso 15.
 μεάρε (*měare*) mala 11. s. μέρου.
 μεζίε (*me zte*) ngriech. μετὰ βίας. alb. μι ζή aegerrime 33. *mi zie* kaum bo. 123. *mi zie* für *abia* bar. 169. alb. *me zi t*, *me me zi g* kaum, mit Mühe: *zi* Trauer. *me zi by force* Leake 350. Daher μεζίε mit Noth.
 μεγλέμε (*meglěme*) unguentum 23. bulg. μέχλεμ. alb. μεγλέμ. türk. mehlém.
 μέρου (*měru*) malum 15. μέρου τε φάτσε gena 46. alb. *mólø*. drum. *mēr*.
 μέσ-λου (*měs-lu*) mensis 6.
 μέσση (*měši*) menses 5. *messu*, plur. *mesch* (μέσγ) ro.
 μήντε (*měnte*) mens 4. *mintea* bo. 212. alb. *mend*, *ménde*; *mendój*, *mentój*. drum. *měnte*.
 μηντουέστη (*minduěsti*): σε τε - cogita 25. *minduescu* bo. 213. *minduia ci* stelle dir vor 174. *mindui* mostre 9. *minduirea* 29. *minduiri-le* ist. 18. Vergl. kav. μενντ-.
 μυγκιούσ-λλη (*mindús-li*) inares 32. türk. *mengüş*. serb. *mendjuše*. *sl* für *sl*.

- μιλιούνια (*milíŋia*) millones 51. ngriech. μιλιούνια. Junge Entlehnung.
 μινάρη (*minári*) σε-movetur, se moverit: σε σε μινάρη λόκ-λου. ngriech. αν σείηται ή γή 44. drum. *mîn*. lat. *minare.
 μιντέστη (*mintésti*): σε ο (μοσκοκάρε)-. griech. να τὸ ἀνακατώνης. bulg. τά γω (μήσ) μέσησ 42. *mintescu eu apa cu veargă* bo. 227. *mintescu* frăţ. drum. *smintésk* gink. aslov. *meťa*.
 μιντιμέν (*mintimén*) prudens 25. *mintimenu* ath. 66. ist. 17. *mintemeni* 6. Thema *minte*, Suffix *men* aus dem griech. μένο. Über die Mundarten und die Wanderungen der Zigeuner x. 54. Man vergleiche jedoch auch alb. dértimen g. der Ärmste von dert Seelenqual.
 μιριμάγκα (*mirimága*) aranea 5. alb. mērimáge t., mirēmánge g., barimaga Mündl. Zeitschrift 11. 245.
 μίσουρη (*mísuri*) metiris 17. drum. *mésur*.
 μοάρα (*moáre*): τε κάρα σε-quando moritur 43. drum. *mor*, *murí*.
 μοάρε (*moáre* für *moáre*) mola 39. drum. *moáre*.
 μοάρτε (*moárte*) mors 21. drum. *moárte*.
 μοάσουε (*moásue*) anus 16. Die Form ist wohl falsch: man erwartet *moásē*. Die Stelle fehlt bei Leake. Vergl. alb. móšē Alter doz. drum. *moásē*.
 μόλλιου (*mólŋu*) humecto 9, eig. mache weich, weiche, fz. mouiller usw. drum. *moj*.
 μοσκοκάρε (*moskokáre*) nux moschata 42. ngriech. μοσκοκάρι.
 μουλάρ-λε (*mulér-le*) muli 3. ngriech. μουλάρια.
 μουλίτσα (*mulítsa*) tineas 5. bulg. μόλετς. alb. μολότς. *mulitsē*; bei pu. 52. *molets*. drum. *mólie*. slav.
 μούλγα (*múlge*): σε-mulgeat 41. drum. *múldže*.
 μουλλέρη (*muléri*) mulieres, uxores 38. μουλλέρ-λε 4. 20. 44. α μουλλέρ-λορ 32. μουλλιάρα 40. *muliare* ro. drum. *mujáre*.
- μούλτα (*múlta*) multa 15. μοῦλτα, μούλτα 10. 15. μούλτε, μοῦλτε 10. 27. 40. 44. μούλτε ὀρρη saepe 5. μα μούλτε-λε ὀρρη saepius 5. μούλτζη 15. μούλτου multus 5. 16. valde 5. 42. κάμα μούλτου magis 35. drum. *mult*.
 μούντζη (*múntsi*) montes 1.
 μουράρου (*muráru*) molitor 39. drum. *morár*.
 μούρρου (*múru*) murus 29. *mur*, *mur-lu* mostre 8. 43. alb. mūr. drum. *zid*.
 μούς-λλη (*mús-li*) mucus 44. aus μούτς-λλη. *muci* ro. drum. *muk*. sl aus *tsl*.
 μουσάτου (*mušátu*) pulcher, pulchre, bene 5. 24. 39. μουσάτα bona 3. Vergl. Maiorescu, Itinerar 105: **múšu*. it. muso beruht auf morsus: vergl. *mušk* und morsico, dieses von mordeo wie sicil. arrusicari von rodo; alb. kušár aus kursár cam. 1. 197.
 μουτρέσκου (*mutrésku*) spectant 38. σε μουτρίσκα spectent 44. *muntresci* mostre 11. vergl. 16. 40. aslov. *motriti*.
 μπαέρου (*baéru*) corona: ούγγου μπαέρου τέ χύτσε ταζέη. ngriech. μίαν ἀρμάθαν ἀπὸ σῶκα νωπά. bulg. έтна νήζα usw. alb. ννη βάρε usw. 10. drum. *bájere* Band. *dez bájer* binde los.
 μπακάη (*bagái* für *begái*) locavi 15. drum. *bag*.
 μπάλλε (*bálle*) mucus 44. plur. it. usw. bava, woraus rumun. **báuē*, *báo*, plur. *bále* Diez, Wörterbuch 49. Das serb. bale ist rumun. Ursprungs. Vergl. kav. μπάρτζη (*mpártsi*) distribuis 43. drum. *impertsí*.
 μπάτε (d. i. μπάτε *m páde*) deorsum: κά σε βεάρσα μπάτε. ngriech. ετιχύνεται κάτω 45.
 μπάτζη (*bádzi*) constituis 18. 25. 44. 49. ponis 39. drum. *bag*.
 μπακάτου jacens 16, richtig μπακάτου *begátu*. drum. *bag*.
 μπανέμου (*bənému*) vivimus 44. *hana vita* ist. 8. *să banéză* 9. Vergl. μπανέντζου kav.

μπαρπάς-λη (*berbás-li*) viri 4. aus *berbáts-li*.
 drum. *berbát*.
 μπασιάρικα (*bēsíarikē*) ecclesia 18. *bise-
ricā* bo. 133. drum. *beseárikē*, *bisérikē*:
 die echte Form ist *beseáreke* *basēleca*.
 μπέτιτση (*mpétitsi*) resarcis 27. s. *μπιά-
τικου* kav.
μπιά (*biá*) bibunt 21, formell bibit: *bebet*,
beáue.
μπιλπίλλη s. *πιλπίλλη*.
 μπλήνου (*mplínu*) plenus 1. *μπλίννε* *ple-
nae* 9. *mplinā* frät. drum. *plin*: vergl.
impliní. sicil. *nchinu* plenus.
 μπόη (*bói*) boves 37. *μπόϊ-λλη* 4. drum. *boü*.
 μπόη (*bói*) colores 50. alb. *bóje*. türk. *bojá*.
 μπότσα (*bótsa*) lagena: ngriech. *παγούρα*.
 bulg. *πάγουρ* 47. alb. *bótsē*, *vótsē*, *vóze*.
 serb. *boca*. it. *boccia*. venet. *bozza*.
 ngriech. *μπότσα*, *βότσα*. Das Wort ist
 it. Ursprungs. Deffner, Archiv 1. 273.
μπουβαλίτσα (*bualítsē*) bubalus 3. alb.
bualítsē. drum. *bivolítsē*. slav.
μπουκάτου (*bugátu*) dives 6. drum. *bogát*.
 Vergl. *μπουγκουτζήλλε* kav. slav.
μπούνα (*búne*) bona 21. 35. drum. *búne*.
μπουρίκ-λου (*burík-lu*) umbilicus 17. *bu-
ricu* ro. drum. *burík*.
μπούς-λε (*bús-le*) dolia 9. aus *μπούς-λε*.
 drum. *búte*.
μπούτε (*búte*) dolium 9. Unverwandt mit
 bulg. *μπότσα*. Diez, Wörterbuch 64.
πουτοάρε (*butoáre*) foetor: *ατζιά* *που-
τοάρε* *έκείνη* ή *βρόμα* 23. Wahrschein-
 lich für *putoáre* (*putoria von puteo), ob-
 gleich auch kav. *πουτοάρε* bietet. it.
puzzo, *puzza*.
μπριάτσε (*briátse*) brachia *ἀγκάλαι* 47.
 drum. *brats*.
μπροῦμμα (*brúmma*) pruina *πάχνη*. alb.
μπροῦμμα 28. brum g. drum. *brúme*.
μούγδαλε (*mígdhale*) amygdalae 11. drum.
amigdále, *mándulē*. Schuchardt 1. 36. 219.
μωάλλε (*moále*) emolliunt 11. drum. *moj*.
ν: *ν βάλλε* in valle 40. *ν σίνου* in sinu 44.
ν τζέρου in coelum 8. *γ κόρρου* in

choro 48. *μ πάτε* deorsum 45. *n (in)*
tser in coelum kop. 18. *n (in)* *tsitáte* 15.
νά nos 21. s. *να*.
νάμισα (*námisa*): *πρέ* - in medio 49. *'na*
mesa mass. 142. ngriech. *ανάμεσα*, *-μέσα*.
ναούντρου (*naúntru*) intro 29. *nuntru*
 ath. 61. *'nuntru* mostre 25. für drum.
inēúntru.
ναπάρτικα (*napértika*) serpens 44. alb.
nepérke t., *nepkére* g. Viper, Natter.
ναραήρε (*narehre*) ira 2, richtig *ναραήρε*.
 Vergl. *ναρραήρε* kav.
νάρρε (*náre*) nasus 16. *narea* bo. 215. drum.
náre.
νάστουρ-λλη (*nástur-lī*) nodi. griech. *τὰ*
κουμπιά. bulg. *πελτίτзи-те* 32. drum.
násturī. Bedenklich ist die Vergleichung
 mit it. *nastro* und nhd. *Nessel*. Diez,
 Wörterbuch 419.
ναφατιάσκα (*nafatiáska*): *κάρα σε* - quando
satiantur 37. s. *ναφατέσκου* kav.
νάφουρα (*náfura*) αντίδωρον. bulg. *νάφωρα*.
 alb. *ναφόρ*. griech.-alb. *nafore* und *blate*
 (*oblata*) 18. drum. *náfure*, *anáfore*.
νάω (*náo* aus *noáue*): *κοῦ τζόκουρη* *νάω* mit
 neuen Glockenklöppeln 18. drum. *noü*.
νάω (*náo*) novem. *ναω σπρα* *τζάτσε* decem
 et novem. *νάω σπρα* *γίνγιτς* novem et
 viginti. *νάω* *τζίτζη* nonaginta 50. drum.
nóao. *nóao spre* *zeátse*. *nóao* *zetši*.
νά (*ne*) nos 4. *ná* (*ni*, *ne*) ath. 30. *ně* frät. s. *νά*.
ναπόη (*napói*) iterum 1. 36. drum. *inapói*.
ναραϊάστε (*nerejástē*): *σε* - irascitur 21. *se*
năiréscă ist. 39. *se narăl* 6. *se năirî* 24.
se năirî 32. *se năiri* 42. *se năiriră* 24.
năirit 14. s. *ναραήρε*.
νασκάντε (*neskénte*) quaedam - *σε μάκα*
 quaedam eduntur 2. *νασκάντζη* quidam
 25. Das Wort beruht wohl auf der Zu-
 sammenrückung von *ne scio* *quantus*
 Vergleichende Grammatik 4. 172. Diez,
 Wörterbuch 237. grödn. *ntsáol* irgendwo:
unus non sapit ubi illac.
ναχιάμα (*nexiáma*) *καμπόσο* aliquantum 42.
va si jină niheamă pre averiga sie werden

- einen kleinen Umweg nehmen bo. 170.
Ein mir dunkles Wort.
- νβέστι (*nvěsti*): τρά σέ τε - ut te vestias 27.
desvescură ist. 45. drum. *învești*.
- νβέστι-λλε (*nvěsti-le* für -ste-le) nurus 20.
νβιάστα 35. νβιάστε 50. bulg. νεβέστι-τε.
nviasta νόμφη, ,wahrscheinlich von *vesta*
oder von *non invenusta* nach ro. drum.
nevăste junge Frau. slav.
- νβιάτζε (*nvιάtze*): σέ λλί - ut eos doceant 35.
drum. *învețis*. Diez, Wörterbuch 370.
- νβιρίνα (*nvirine*) affligit 26. σέ νοῦ τέ νβι-
ρίνη ne te afflige 19. alb. μός χελμόςας:
χελμ t., χέλεμ g. Gift, Betrübniß. lat.
venenum, dem alb. *verër* t., *venër* g.,
griech.-alb. *v'rer* entspricht. *s' inveri-*
nară ist. 38. drum. *învenîn*.
- νβισκούτου (*nviskútu*) vestitus 6. Vergl.
νβέστι. drum. *învești*.
- νεάλλε (*neále*) *anelli 40. *nellu* luc. *nelu* ro.
drum. *inél*.
- νέντε (*nénte*) antea πρώτα 39. lat. in ante.
drum. *înainte*.
- νέρκου (*nérgu*) eunt 4. *njearse* luc. drum.
merg. Diefenbach, Völkerkunde 1. 239.
- νέσου (*nésu*) is 53. *eu insu, noi inși; eu*
insu nji, noi inși nă ath. 31. drum. *îns*.
nusu-l anal. 7. lat. *ipse*. ps in *ns* etwa
wie pt in *nt* im drum. *núnte*, woraus
mrum. *núnte*.
- νι (*ni*): *ni bilbîli* τὰ ἀηδόνια 5. Das auch
bei Leake vorkommende *ni* ist mir
dunkel. Vergl. *πιπιλίλη*.
- νίγκα (*ninga*): *στὰ ἀπροάπε νίγκα κρούννιου*
στέκεται *συνμᾶ* εἰς τὸ πηγούνι 40. *νίγκα*
αἴστε *συνμᾶ* εἰς ἐτούτα 45. *ninga* ath. 60.
ningă elu neben ihm bo. 159. *pre ningă*
neben ath. 2. *di ningă, pe ningă* 60.
ninga bei, neben ist. 27. *ningă cale* 18.
de ningă 33. *pe ningă ellu* 23. Dafür
lîngă cons. 9. *kînge* gink. bar. 168. drum.
pr' înge mine ban. 65. Diez 2. 455.
- νίκα ngriech. ἀκόμα adhuc 9. *nica* bo. 152.
nica ἔτι ro. drum. *înke*. Vergl. it.
anche.
- νισκούρη (*niskúri*) ἐφύτρωσαν germina-
runt 1. bulg. *ιζήναα*. νισκούρη für
νισκούρα vom Thema *nisk* aus dem bulg.
iznik-. Wahrscheinlicher ist jedoch die
Annahme, es sei *neškúre* zu lesen: *năștere*
nasci.
- νίς-λλη (*ńis-li*) parvi 8. aus *ńits-li* von *ńiku*.
tsl in *sl*. drum. *mik*.
- νίτζε (*ńitze*) ne-quidem: νίτζε οὐνα nulla 31.
Man vergleicht lat. *neque* Diez, Wörter-
buch 239. Es ist wohl *ne* und *tse*:
vergl. *αασήτζε*.
- νιτζη (*ńitsi*) parvi 8. drum. *mik*. *vx* ist
hier *ń*. Vergl. *ννίχ-λου*.
- ννάου (*ńeu*) novus 43. drum. *noŭ*.
- ννέη (*ńei*): σός-λη α ννέη *sos-li a* *ńei* socii
mei. alb. *σορόκα-τ τι μοῦ* 14.
- ννέου (*ńeu*): α ννέου *meus* 33.
- ννέρκουρια (*ńerkuria*) dies mercurii 6:
ńerkuri und *a*. alb. *merkúre* doz. *mrkur*
pu. drum. *miérkurŭ*.
- ννι, ννί (*ńi*) mihi 16. 36. ννιά 16: *ńi a*.
In *nju frică* ich fürchte bo. 149. ist *nju* so
viel als *ń' u*, letzteres für *o est*. drum. *mi*.
- ννιάτζε (*ńátze*) febris λομική. bulg. *μπωτζα*.
alb. *λαγκήμ* 21.
- ννιέλλη (*ńéli* aus *ńél-li* oder *ńél-li*) τὰ αρνία
agni 3. Falsch *miellu* ist. 38. drum. *miel*.
- ννιέρε (*ńiere*, richtig *ńáre*) mel 15. alb.
mjálte: vergl. *dhále* t., *dhálte* g. drum.
meáre aus *mieáre*.
- ννίχ-λου (*ńik-lu*) parvus 30. drum. *mik*.
lat. *mica*. Diez 2. 268. Wörterbuch 228.
parvus schwand auch hier. Vergl. *ννίτζη*.
- ννίλε (*ńile*): οὐνα - mille. τάω ννίλλη 51:
ńile (wohl *ńile*), *ńili*. *ńilia* conv. 357.
alb. *míje* und *míle*. drum. *míe* (*míje*).
- ννιόλτζουκ (*ńoldzuk*): τροῦ - in medio 32.
durch Metathesis aus *ńódzluk*, *ńédzluk*
medium locum. *nyizza noapte* ro. drum.
mížlok aus *míéžlok*.
- ννίς-λλη (*ńis-li*) parvi 35. aus *ńits-li*.
- ννιτζη (*ńitsi*) parvi 5. 43.
- νοάπτε (*noápte*) nox 4. 33. νοάπτια 21.
drum. *noápte*.

νοῶστρα: α - nostra 2.
 νόκουπα (νόκουρα) σκαπάρι dolabra 30.
 s. νόκουπα καν.
 νόστιμα für νόστιμα suavis νόστιμος 34.
 (γκέλα). s. νόστιμου καν.
 νόστρη: α - nostri. α νόστρου noster 32.
 νοῦ non 4. 13. usw.
 νοόκου (νούκου) nux 15. drum. nuk.
 νοόμερε (νούμερε) humeri 23. drum. úmer.
 Vergl. alb. albán t., nalbán g. Huf-
 schmied. narántš. νεράντσι pass. Diez,
 Wörterbuch 23. mac.-griech. akria, nakra
 pu. nomos Schulter 21.
 νοόμερη (νούμυρη) numeras 51. drum. nu-
 meryá.
 νοόμετρη (νούμυτση) nuptiae 13. bulg. σφάτπη-τε,
 πράκωη-τε svádbi-te, brákoι-te. numta
 ro. drum. núntē. Vergl. κουμπινά.
 νούτρη (νούτση) nuces 11. drum. nutši.
 νοοάρε (nsoáre): σε - sie verheirathen sich
 38. nsuratu ro. drum. însór. lat. uxor.
 ντεατούνου (deadúnu) simul 14.
 ντζινουκλέρμου (ndzinuklérmu) procumbi-
 mus in genua 53, eine mir unverständ-
 liche Form, die auch Leake 401. bietet:
 dzinuklérmu: wahrscheinlich ist zu lesen
 ndzinuklému. drum. îndženunkjá, -nukjá.
 ντοῦλτσε (dúltse) amoene 42. drum. dúltše.
 ντουλτζιάσκα (ndultsiáska): κάρα σε-quando
 dulcescent 9. drum. îndultšesk.
 ντοῦτσε (dútse): σε - it. 39. drum. dutše.
 ντρέκου (ntréggu) integer 43. ntréggu ro.
 drum. întrég. Vergl. it. intéro intégrum
 und allégro alácrem usw.
 ντρέπου (ntrébu) interrogatio 52. drum. întréb.
 ντριάκα (ntriágge) integra 19. s. ντρέκου.
 ντριάπτα (driápta) dextra 12. drum. drépt.
 alb. drëjtë gerade.
 ο eam 5. 18. 29. 42. 45. 47. σε ο άη eam
 habe và tò έχης 34.
 οάλα (oále) olla 34. oala bo. 5. drum. oále.
 οάμιννη (oámini) homines 10. drum. óamenñ.
 οάρα (oáre) tempus 39. κοῦ ούννα οάρα
 illico 42. tru oará gleich bo. 118. drum.
 óare.

οάρφαν-λλη (oárfan-ñ) pauperes 7. οάρ-
 φαν-λορ 21. alb. vârfêre t., vorf g. ver-
 waist, arm.
 οάσπισ-λλη (oáspis-ñ aus oáspits-ñ) amici 48.
 oáspi-λλη 10. oaspits-ñ kop. 29. alb.
 mík ist ‚Freund‘ und ‚Gast‘.
 οάσσι-λε (oási-le) ossa 17, richtig oáσε-λε.
 osu, óse ath. 17. *ossum für os.
 οάω (oáo) ova 4. oad bo. 132. 156. oao
 und ova ath. 17. drum. oú, oáe.
 όϊ-λλε (óι-le) oves 3. 41. drum. oáe.
 όκλλιου (óklu) oculus 26. όκλλη oculi 17.
 41. ochlu ro. drum. ókju.
 όμν-λου (ómni-lu) homo 1. όμου 2. όμ-λου
 30. 43. όμμου 25. Auch Leake hat
 ómni-lu. drum. om.
 όπτου (óptu) octo. όπτου σπρά τζάτσε octo et
 decem. όπτου σπρά γίνγιτς octo et viginti.
 όπτου τζίτς octoginta 51. drum. opt.
 όρκα (órka) coeci 7. a urgjishakui blinde
 Kuh tòn τωφλόν bo. 164. alb. vérberë
 t., verp, vérbi g. drum. orb. Diez,
 Wörterbuch 244.
 όρ-λλε (ór-le) Rosenkranz 52. aus óri-le.
 s. óρα.
 όρρη (óri): μοῦλτε - saepe 5. μα μοῦλτε-λε
 όρρη saepius 5. s. óρα.
 ούγκλι-λε (úngli-le) unguis 30. unglje
 ath. 16. drum. úngje.
 ουλιουλέσ-λη (ululés-ñ) ciconiae 5. aus
 ululés-ñ. u ist prothetisch; lu beruht
 auf ñ: vergl. liljak, dessen ja rumun.
 vor dem einstigen Auslaut i zu e wurde.
 alb. Ielék. ngriech. λελέκι. kurd. légh-
 légk. Vergl. Fremdw. Diefenbach, Zeit-
 schrift 11. 289. erinnert an hindi laka-
 laka.
 ουμζιέσκου (umziésku) conveniunt 50.
 ngriech. όμοιάζω, μοιάζω, daher für umi-
 zésku. unzesce ist ähnlich fräť. unzeashte
 órmózai bo. 107. u ist ein Vorschlag:
 vergl. bulg. mnjasam aus óμοίασα.
 ούμπλου (úmplu) impleo 9. τρά σε ο ούμπλου
 ut eam impleat 47. umplu ro. drum.
 împlu, úmplu.

ούμπτου (*úmpu*) butyrum 3. aus unctum, unptum. drum. *unt*. Vergl. ουντουλέμνου.
 ουμφλάττε (*umfláte*) tumidi 49. drum. *inflat*.
 ούνου (*únu*) unus 10. 14. 15 usw. ούνα 9. 14. 16 usw. ούνα ούνα semper 6. κάτε ούνα πάρτε singulae partes 15. ούνα 7. νίτζε ούνα nulla 31.
 ούντζη (*úndzi*) ungis 23. drum. *ung*.
 ουντουλέμνου (*untulémmu*) oleum 10. *untu de lemmu* cons. 5. drum. *unt de lemn*. Vergl. ούμπτου.
 ουρέκλλε (*urékke*) aures 32. *ureklya* ro. drum. *ureáke* aus *ureákje*.
 ουρσῆ (*ursí* aus *urist*) praecepit 1. *ursire* mostre 40. όρίζω, όρισα. drum. *ursésk*, daher *ursíte* Schicksal.
 ούρσου-λου (*úrsu-lu*) ursus 2. drum. *urs*.
 ούρτα (*úrdę*) 3. ngriech. μανούρια fräť. 108. μιζήθρα. mac. griech. medžithra. bulg. ούρδα. alb. γαίζα. díze. drum. *úrdę*. kluss. urda. Diefenbach, Völkerkunde 1. 247.
 ουρτζής-λε (*urdzis-le*) urticae 1. aus *urdzits-le*. drum. *urzikę*. Vergl. Schuchardt 1. 184.
 ούρτινα (*úrdine*) frequentat 18. *urdinu* bo. 133. *urdinare* mostre 41. drum. *úrdin*. alb. úrdher, ordhiní aus dem ngriech.
 ουρούτου (*urútu* aus *urétu*) turpis, foedus 26. 33. male 16. 44. *urutu*. *urutéřa* ath. 66. *urúta* fräť. *ourá* etwa: displicet bo. 153. *ura* τὸ μῖσος mass. 50. alb. uréj hasse. drum. *úre*. *urí*, *urít*. Die Zusammenstellung mit horreo, Diez, Wortschöpfung 32, ist aufzugeben.
 ουσάντζε (*uséndze*) Speck. ngriech. λύγδα. bulg. σουκ. alb. δγαμ 40. drum. *osínze*.
 ουσκάτε (*uskáte*): ουσκάτε λέμνε arida ligna 28. *uscatu* ro. drum. *uskát*. s. ουσούκα.
 ουσούκα (*usúka*): τρά σέ νοῦ σε ουσούκα ne arefiat 28. *usucare* ath. 69. drum. *usúk*, *usk*: exsucare Diez, Wörterbuch 337.

ουσπρατζάτζε (*uspredzátse*) undecim. ούσ-
 . πραγίνιτζε unus et viginti 51. drum. *insprezetse*.
 ούσσι-λε (*úsi-le*) portae 22. drum. *úse*.
 ουχέλλη-λε (*uchéli-le*) anguillae 1. plur. von οχέλλε kav. ngriech. χέλι. drum. *hel*.
 πάλλε (*pále*) stramen 37. drum. *paj*. s. πάλλιου kav.
 πάλμα (*pálme*) palma 17. alb. pëlëmpe t., pëlámę g. drum. *pálme*.
 πάντικ-λου (*pántik-lu*) venter 40. *pántik-lu* bo. 216. *péntik-lu* kop. 16. drum. *pñtetse*.
 παράδεις-λου (*parádhis-lu*) paradisi 53.
 παρέσηνι (*parésini* für *përedsehi*) quadragesima 10. *paréssimi* ist. 31. drum. *përedsimi* Diez, Wörterbuch 277.
 πάρπα (*bárba*) barba 44. drum. *bárbe*.
 πάρτε: κάτε ούνα πάρτε singulae partes 15. τέ τε πάρτε e longinquo 3. *di parte* weit bo. 120. *dinaparte* gegenüber 120. drum. *pártę*.
 πάσκα (*páske*): σέ - ut pascantur 37. drum. *páske*.
 πάσπρατζάτζε (*páspredzátse*) quatuordecim 51. πάσπραγίνιτζε quatuor et viginti 43. 51. drum. *pátru spre zeátse*.
 πάστε (*pásste*) pascha 50. plur. alb. páske. drum. *pašt*.
 πάτε (*páde*) campus 1. μ πάτε deorsum: σε βεάρσα μ πάτε. ngriech. χύνεται κάτω 45. *cazu in pade* fiel zu Boden bo. 215. *di in pade* von unten 120. *pre pade* für *pre jos* bar. 170. *pre pade* zu Fuss bo. 202. *pade* ist nach ath. 6. mass. 140. campus.
 πάτζη (*bádzi*) sternis 7. collocas 43. indis 45. drum. *bag*.
 πάτζη (*bátsi*) pulsas 39. drum. *bat*.
 πάτζη (*pátsi*) pateris 22. 26. *páfirea* mostre 12. *patu* ro. drum. *pat*, *pats*.
 πάτι-λε (*páti-le*) anseres 5, richtig *páte-le*.
 πατούρε (*padúre*) silva 1, richtig *pédúre*. drum. *pédúre*.

- πάτρου (*pátru*) quattuor 51. πατρουτζιτζη
quadraginta 9. 51. alb. kátrë t., katër g.
drum. *pátru*.
- παζάρε (*pezáre*) forum 10. türk.
- παλακρασιάσκα (*pelakresíaska*): τρά σέ-
ut oret 18. παλακρασίμου oramus 53.
pălăcărsescu mostre 33 usw. *pălăcărte*
17 usw. alb. parakalés, parkalés: παρα-
καλώ, παρεκάλεσα.
- πάλτζη-λλε (*běltsi-le*) lacus plur. 1. *balta*
ist. 31. ngriech. βάλτος, das auf έλος
beruhen soll. drum. *báltë*, plur. *běltsë*.
báltë aus slav. blato wie *gard* aus slav.
grad.
- πάν (*pén*) donec, usque 9. 14. παν λά usque
ad 52. drum. *pñne*. s. πάνου.
- παναγίε (*penajíe*) panagia 18. ngriech.
παναγία.
- πάνε (*péne*) panis 7. πάνε 43. *pane* bo.
124. *pane* ro. drum. *pñne*.
- πάνου (*pénu*) usque 8. *panu* bo. 119. 123.
pánä ath. 60. s. πάν.
- παπούτσε (*pepútse*) soleae 44. türk. pa-
pútš. drum. *pepúk*.
- παρήντζι-λλη (*períntsi-ñ*) parentes 7. alb.
print. drum. *perínte*.
- παρούγκι-λλη (*perándi-ñ*) columbae 5.
parumbu ro. alb. πουλούμπ, d. i.
pulúmb. *pelúmpë*, *pelúm* t., *pulúmpë* g.
drum. *porúmb*.
- παρσίη-λλε (*bersí-le*) vinacea 47. alb.
bersí f. Trester Hahn.
- πάρτζη-λλε (*pértsi-le*) partes 8. s. πάρτε.
- πασλάρ-λλη (*peşelár-ñ*) passae die
Paschas 21. plur. *paşi*, *păşazi* ath. 17:
păşazi beruht auf ngriech. -άδες: vergl.
ngriech. παπάδες. türk. pašá, plur.
paşalár.
- πασιάστε (*pesiáste*) cessat 5. *păpsire* mostre
39. *păpsescă* 9. alb. pápsë und puşój.
παύω, έπαυσα Diez, Wörterbuch 256.
- πέη (*běj*) bibis 42: *bévi*. πέμου bibi-
mus 10.
- πέπεννι (*pépeni* nicht für *peápeni*) melones
11. *pépine*, *pépen-li* mostre 17. 18. alb.
- πιέπαρ. *pjéper* t., *pjéper* g. drum. *peápen*,
peápene. lat. **pépenem*.
- πέρουννε (*pérune*) clavi 3. alb. περόνα.
perónë. ngriech. περούνη. drum. *pirón*,
piroáñe; *tirón*. Diez, Wörterbuch 259.
- περπές-λλη (*berbés-ñ*) verveces 3. aus *ber-*
béts-li. drum. *berbeátšë*.
- πέρρη (*péri*) capilli 33. 44. πέρ-λλη 32.
për-lu mostre 14. *per-lyi* ro. drum. *për*.
- πέσκη-λλη (*péski-ñ*, das unrichtig ist)
pisces 1. πέστη 14. *pescu* ro. alb. *pešk*,
pišk. drum. *peáste*.
- πετούκλλη (*pedúkli*) pediculi 32. drum.
pedúke. lat. **peduculus*.
- πετουρίκλια (*peturíkla*) perdix 5. ngriech.
περδικούλα. s. πετουρίκλε kav.
- πητρέτζη (*pitrétsi*) mittis 7. *pitrikú* kop. 15.
pitricére mostre 39. drum. *petrék*.
- πιδιψιάστε (*pidipsiáste*) punit 21. *pidi-*
psească bo. 213. *pidipsia* mostre 27. 30.
ngriech. παιδέω, έπαίδευσα. drum. *pe-*
depsésék.
- πικουράγου pastor 41, richtig *pikuráru*:
picuraru bo. 35. *picurar* mostre 31.
drum. *pekurár*.
- πιλούννιου (*pilúñu*) absinthium 32. alb.
pilín. ngriech. πελίνος. drum. *pelín*. slav.
πιλπιλλη (*bilbíl-ñ*): νιπιλπιλλι, wohl falsch
für *μπιλ* - luscinae 5. türk. *bülbül*.
- πιντζέρη (*pindžéře*) fenestrae 18. alb. pen-
džëre. türk. *pendžeré*.
- πίντζη (*píndzi*) trudis 17. drum. *impřing*.
s. πίνγκου kav.
- πισκούρου (*piskúru*) oblatio 18. aus ngriech.
προσφορά.
- πλάστιμα (*blástima*) blasphemant 44. drum.
blástëm. Vergl. kav. *μπλαστιματόρου*.
- πλάγκου (*pléngu*) flent 8. *plāng* ath. 47.
drum. *plīng*.
- πλιάντζη (*plántse*) receptaculum palearum
44. aslov. *plěvnica*. bulg. *πλέμνα*. alb.
πλεβιτζη.
- πλικουιάστε (*pligujáste*) vulnerat 26. alb.
plagós vulnero. *pláge* vulnus. *pligui*
aus *plëguí*.

πλοῶε (*plōāe*): τᾶ πλοῶε pluit 39. *da plōe* es regnet, eig. 'es gibt Regen' ath. 36. drum. *plōāje*. lat. **plovīa*, **plovere*.
 πλότζη (*plōtsi*) saxa πλάκας 3. *plocsi* Quadersteine bo. 164. alb. *plōtsj* Leake. *plōtskē*. slav.
 πλόπου (*plōpu*) populus Pappel 1. alb. *plep*. drum. *plop*. it. *pioppo* Diez, Wörterbuch 266.
 ποάρτα (*poārtē*) ferunt 3.
 πόμ-λλου (*pōm-lu*) pomum 28. πόμμου fructus 24. alb. πέμμ. *pémme*. drum. *pom*, *poāmē*.
 πόρτζη (*pōrtsi*) portas 50. drum. *poārtē*.
 πόρτζη-λλι (*pōrtsi-li*) porci 40. drum. *pork*.
 πότανα (*pōtana*) trabs 30. Dasselbe kav.
 πότου (*pōtu*) possum 16. possunt 38. drum. *puteā*. Diez, Wörterbuch 271.
 πουκάτζη (*bukētsi*) frustula 30. drum. *bukāte*.
 πούλλιου (*pūlu*) pullus 42. πούλλη pulli 4. aus *pūl-li* τὰ πουλιά 5. *pulyu* πουλίον ro. alb. *pulšt*. drum. *pūj*.
 πούλπη-λε (*pūlpi-le* für *pūlpe-le*) surae 17. alb. πούλπα. *pūlpē*. drum. *pūlpē*.
 πουμπάκ-λου (*bumbāk-lu*) bombyx 20. alb. *pambúk*. *bumbaku* ath. 5. drum. *bumbāk*. ngriech. μπαμπάκι, βαμβάκι Foy 22. türk. *pambúk*, *pamúk*.
 πουμπουνιάτζε (*bumbuñádze*) tonat 39. πουμπουνιντζάρε kav. Vergl. drum. *bumburéz* lalle.
 πουπουλίκα (wahrscheinlich *bubulíka*) musca 5. Vergl. alb. *brúmbul*.
 πούριτζι (*púritsi*) pulices 32. *puricu* ro. drum. *púretše*. Diez, Wörterbuch 275.
 πουρτέμου (*purtému*) portamus 32.
 ποῦσλλε (*púsle*) pestis dan. 21. ngriech. πανούκλα. *púsle* aus *púskle* ist ein plur. von *púskla*, *pústla* aus *pústula*: vergl. *áskla*, *ástla* aus *assula*. mrum. **áskle*. drum. **áskje*, *áskje*.
 πουστουέστη (*puštuēsti*) amplecteris: κοῦ οἰσπισ-λη σε τε πουστουέστη. ngriech. μέ τοὺς φίλους νὰ ἀγκαλιασθῇς. alb. μέ

μίκκη-τ τᾶ πουστόεας 48. alb. *puštóje*, *puštróje* neben *puth*. Vergl. *veštóje* und *veštróje* cam. 1. 85.
 πούτζα (*búdza*) littus. πρέ πούτζα. alb. *μπᾶ μπουτζα-τ* 14. Vergl. alb. *búze*, das 'Lippe' und 'Rand' bedeutet: *buzē lèvre*; *rive*, *bord* doz. und lat. *ostium*, deutsch 'Mündung', aslov. *ustije*. Ein türk. *buz* in der Bedeutung 'Lippe' ist unnachweisbar. Die Vergleichung mit *basium* ist falsch, das *bas* ergäbe.
 πουτζέντ (*putséne*) brevis 9. alb. *pítsere* klein, winzig. drum. *putsín*. Nicht lat. *paucus*, alb. *pákē*. Wahrscheinlich ist die Ableitung von *putus* blank, geputzt durch inus. Bedeutungen: 'blank', 'niedlich', 'klein': 'klein' bedeutet mhd. 'zierlich', 'fein'. Im alb. macht jedoch ts aus t Schwierigkeit.
 πούτζου (*pútsu*) puteus 40. *puzzu* ro. alb. πούς. *pūs*. drum. *puts*. Diez, Wörterbuch 271.
 πουτρίτζέσκου (*putridzěsku*) putrescunt 39. drum. *putrezěsk*.
 πούτρίτου (*pútridu*) putridus 40. drum. *pútređ*.
 πράς-λλη (*prás-li*) porra 11. ngriech. πράσα. bulg. πράση-τε. alb. πρές. *prášē*, *práš*, *preš*. *slí* aus *šli*.
 πράννου (*brěnnu*) cingulum 32. drum. *brîñ*, *brîn*. Vergl. alb. *bres*, *brézi*.
 πρε, πρέ, πρέ in, ad, contra 1. 2. 14. 23. 36. 38. 44. τε σούπρα πρέ in 49. πρέ νάμισα in medio 49. τέ πρε μάρτζηνε in margine 14.
 πρεκα (*preka*): τέ - quam: κάμα κῆνε βᾶ τζίννηρα τέ πρεκα χίλλιου καλλίτερα ἀγαποῦν τὸν γαμβρόν παρὰ τὸν υἱόν 35. τέ πρεκα 35. *de pricá* bo. 127. *de prica* ath. 63. slav.
 πρέστη (*brěsti*) spectas 25. *brici* bo. 153. *brea* 227. *brescū* bar. 170. Nicht etwa drum. *privěsk*.
 πρεῦτζη-λλε (*prěvdzi-le* für *prěvdzi-le*) animalia 2. *pravdā* Thier bo. 173.

práuzi-le 132. *práuzi* ath. 15. *práuze-le* mostre 8. *práuzi-le* 37. *práuzi* frät. *prauda* mass. 134. Nicht πρόβατον.
πρίακ-λου (*príák-lu*) limen 26. alb. prak, prágu. drum. *prag*. aslov. *pragъ*.
πριμνάσση (*priimnáši*) ambulasti 52. *preimnare* bo. 6. drum. *preĩmbli*, *prĩmbli*. lat. per-ambulare.
πρίμαβεάρα (*prĩmaveára*) ver 5. alb. *pren-devera* pu. drum. *primeveare*. Diez, Wörterbuch 368. eig. „erster Sommer“. *primavera* soll auf einer in Klausenburg gefundenen lat. Inschrift stehen.
πριψιάστε (*pripsíaste*) decet 6. 18. 43. *πριψιάστε* 40. ngriech. *πρέπει*, *έπρεψε*.
προκοψίτση (*prokopsĩtsi*) probi 25. partic. von *prokopsĩ*. alb. *prokóps*. drum. *prokopsĩ*. ngriech. *προκόπτω*, *έπρόκοψα*.
προσφάγιου (*prosfájiu*) cibus 3. ngriech. *προσφάγι*.
προουκουψιάσκα (*prukupsíaska*): *βά σέ* progressus faciet 46. s. *προκοψίτση*.
προουχουγίτσα (*pruχujĩtsa*) morbilli 19. ngriech. *άσπράκα*. Vergl. alb. *fruth*, *frúdh* rougeole doz.
πρώτ-λου (*prót-lu*) primus 9. *stráneá atseá próta* τήν στολήν τήν πρώτην kop. 22. *la prota óră* mostre 21. 44.
πωάμου-λλε (*poámi-le*) poma 8. für *poáme-le*. drum. *poáme*.
πωάτσε (*boátse*) vox 5. vocem. drum. *botši*.
πώτση (*pótsi*) potes 7.
ρακόζ (*ragóz*) storea 43. alb. *rogós*. drum. *rógoz*. aslov. *rogozъ*.
ράλλε (*rálle*) mala 26. aus *riedále*, *reále*. *réle*, *rále* ath. 22. *ράω* (*ráo*) mala 25. aus *rieáo*, *reáo*. drum. *reĩ*. lat. *reus*.
ράωα (*ráoa*) ros 28. aus *roáo*. *rao* ro. drum. *roáo*, mit dem Artikel *roáo*.
ραζουέσκου (*režuésku*) diruunt 29. σε *ραζουιάστε* *dejicitur* 44. Thema *režui*: alb. *režó* g., *režó* t., ich stürze herab.
ράϊ-λλη (*reĩ-li*) mali 17.
ρακίε (*rekie*) vinum adustum 47. *ρακός* 12. türk. *rakí*.

ράννια (*reĩa*) scabies 23. drum. *rije*. Diez, Wörterbuch 294.
ράου (*reũ*) male 11. drum. *reũ*.
ράουρρε (*reũre*) fluvii 1. drum. *riũ*.
ρατατζήνα (*ređetsĩne*) radix 28. drum. *ređetsĩne*.
ρκοάρε (*rkoáre*) frigus 5. drum. *rekoáre*. Vergl. kav. *ρκοάρε* und alb. *reťéthe* plur. Kälteschauer.
ρόκουτι-λε (*rókuti*, *rókute* aus *rótuke*) rotae oí τροχοί 36. *roata* bo. 5. Vergl. drum. *rotĩke* und alb. *rótę*, *rótulę*; *rotulój*, *rukulój*.
ρόσλιου (richtig *róš-lu*, bei Leake 400. *róslu*, d. i. *róš-lu*) ruber τὸ κόκκινο 50. *roshu* bo. 36. drum. *roš* und *rošĩũ* Diez, Wörterbuch 297. lat. *roseus*.
ρούκου (*rágu*) fruticetum 50. drum. *rug* rubus.
ρουσσουνάτου (*rušunátu*) pudore affectus 6. drum. *rušinát*.
ρσίνε (*ršĩne* aus *rušĩne*) pudor 38. *ρσσίγη* 46. *rushine* bo. 17. *rushunosu* 223. *arošũ*, *arušire*, *arušinosu* ath. 6. 23. 49. 65. *arušinea* mostre 26. drum. *rušĩne*.
ρώσσι-λε (*rósi-le* für *róse-le*) anates 5. alb. *ρώσα-τ*. Vergl. drum. *rátse*.
σάλτζε (*sáltse*) salix 1. alb. *šělk*, *šělgũ*. drum. *sáltše*, *sálkę*. Vergl. *soárte*, *soárte*.
σανατός (*sanatós* für *senętós*) sanus 10. *sanu* sanus conv. 359. s. *σανατόσου*.
σαρπατόρη (*sarbętóri*) festa 10. drum. *serbętoáre*. lat. *servare*. alb. *šellbój* g. erlöse.
σανατάτια (*sanętátia* mit Artikel) sanitas, falsch *σασα*-42. *sanatate* ro. alb. *šęntét*.
σάτση (*sátsi*) sacci 45. drum. *sak*.
σάετση (*sęętsi*) horae 43. alb. *saxát*. türk. *sahát*.
σαλαγκίμου (*sęęęđĩmu*) sinimus 37. *sela-giră shcola* bo. 166. *selegjitu* liber 213. *seleghitũ* bar. 170. mass. 133. ngriech. *σαλαγάω*, agriech. *σαλαγάέω* pass. 385. 11, *σαλαγεĩ*, *ταράσσει* Hesych., ist wegen der Bedeutung nicht zu vergleichen.

σφατόσου (*seŋetósu*) sanus 40. σφατοάσε
firmae 27. σφατόσαι 44. *san* sanus
conv. 359. alb. *șeróĵ* heile. *șentóš*.
σφατουσσέτζη (*seŋetušédzi*) τε-convales-
cis 17. drum. *seŋetošá* (aus -*tosió*), *seŋe-*
tošéz, *inseŋetošéz*. Vergl. γκρασιάτζε.
σάντζε (*séndze*) sanguis 16. σάντζε-λε 16.
sandze ro. drum. *síndže*. s. σέντζε.
σβιντουρέτζη (*zvinturédzi*) ventilas 39.
Hinsichtlich des *z* s. Diez 2. 398. drum.
víntur. Wegen des *zv-* vergl. Foy 50.
σέ, σέ ut, si 2. 5. 11. σέ άη habe 34. σε τε
σκόλη surge 39. σέ νοῦ μάτζη ne ede 17.
κά σέ φάτζη si facis 27. κάρα σέ, σε
quando 38. 45. τε κάρα σε quando 42.
43. κάντου σέ quando 34. 44. 45. τρά
σέ νοῦ σε ουσούκα ne arefiat 28. lat.
si (*sī*) in der Form *se*.
σέμπατα (*sémbeta*) sabbatum 6. drum. *símbete*.
σέντζε-λε (*séndze-le*) sanguis 21. s. σάντζε.
σέου (*séu*) sebum 40. drum. *seŷ*. Diez, Wörter-
buch 317.
σεπτεμάνη (*septeméne*) septimana 7. *septe-*
mándath. 62. *septamana* ro. drum. *septē-*
mīne. Spät aufgenommen, wie *s* zeigt.
σερμάε (*sermae*): νάστουρ-λλη σέ χίμπα
τε (*de*) σερμάε αταράτζι d. h. doch
wohl: die Bänder seien aus Seiden-
fäden gemacht; dafür ngriech. τὰ κουμ-
πιά νὰ ἦναι ἀπὸ λαγάραν φτιασμένα 38.
alb. *šérme*, *sírmē*. Fremdw. (*srma*). drum.
šérme Diez, Wörterbuch 436. ngriech.
σύρμα. s. σύρμα kav.
σέρμε (*serme*) micæ 5. alb. theŋime Splitter,
Brosame; theŋmóĵ zermalme. Vergl.
σάρρμα kav.
σεσέγκα (*seséga*) ngriech. καρούτα. alb.
καρούτα Gährbottich; *kaŋúte* Hahn. bulg.
сѣк-ωт 9. Vergl. drum. *sešák* Mais-
behälter blaž. 214. aslov. *sašêkъ* cisterna.
An drum. *susúĵ* Getreidekasten ist der
Form wegen nicht zu denken.
σέτου (*sédu*) sedent 5. drum. *sed*.
σιάμιννα (*siámīne*) seminant 4. aus *seámene*.
seminu ro. drum. *seámēn*.

σιάπτε (*šidapte*) septem 51. drum. *šápte*.
σιάτε (*šidate*) manet 43. s. σεάτε.
σιάτζιρη (*siátsiri* für *seátseri*) secas 45.
drum. *seátser*. Von *sēcelem*.
σίγκουρου (*sínguru*) solus, singuli 13. 39.
drum. *síngur*, *séngur*, *séngurél*, alles aus
séngur.
σικάρα (*sikára*) secale 3. alb. *thékere*; bei
pu. 49. *seken*. drum. *šekare*. lat. *se-*
cale, it. *ségala*. Diez, Wörterbuch 313.
sik- und *šek-* aus *sek-*.
σκάμνε (*skámne*) scamna 18. alb. *skamb*.
drum. *skamn*, *skáun*.
σκάπα (*skápe*) liberatur 14. *scapu* ro. drum.
skap; *škepetá*. ngriech. σκαπετίζω. it. *scap-*
pare. s. σκαπάη.
σκάπιρα (*skápire*) fulgurat 39. Vergl. alb.
σκέπ; *škrepetóĵ*. griech.-alb. *šketet*.
drum. *skáper*. Ro. *bietet fuldzirare*.
σκάπιτα (*skápite*): κάντου σε - σοάρ-λε
quando occidit sol 23. *scapitatá* bo. 174.
drum. *skápet*.
σκάφα (*skáfa*) scyphus 12. drum. *skáfe*.
σκάντουρ-λε (*skéndur-le*) asseres 26. aus
σκάντουρ-λλε. *scándură* ath. 11. *scan-*
dura ro. drum. *skéndure*. σκενδύλιον duc.
σκαπάη (*škepái*) evasi 33. σκαπάμου eximus
14. σκαπάρε effugerunt 19.
σίκουρη (*stíkuri*) spicae 39. drum. *spik*.
σίννη (*stíni*) spinae 24. drum. *spin*.
σιπώννια (*stipónia*) aquila 5. σιποάννε
kav. alb. *skipóni* Leake 295; *stipón*
Hahn. *štepon*, *štupe* pu. 45. *shipoanya* ro.
σκοάλα (*skoále*) excitat 4. σε σκοάλα stant
erecti 33. drum. *skol*. s. σκόλη.
σκοάσιρα (*skoásire*) eduxerunt 1. σκοάτε
educit 24. drum. *skot*. Vergl. *déde-*
runt usw. Diez 2. 149. s. σκότου.
σκόλη (*skóli*): σε τε - surge 39.
σκόλουσμα (*skóluzma* aus *skólezma*) exitus 35.
scolusma finis bo. 224. *mostre* 20. alb.
skolás ich beendige: griech. σχολάζω,
ἐσχόλασα.
σκότου (*skótu*) eximo 16. lat. *excutere*.
Diez, Wörterbuch 312.

σκουλάη (*skulái*): με-surrexi 33.
 σκουλουσέστη (*skulusésti* aus *skulésésti*)
 perficis 13. finis 39. *skulusi* bo. 219.
scoluseashte 172. Vergl. σκόλουσμα.
 σκουμπέτε (*skumpéte*) caritas 8. richtig
skumpeáte. scumpu ro. drum. *skumpeáte.*
 σκούρτε (*skúrte*) breves (στράννε) 27. drum.
skurt. s. σσκοούρτου kav.
 σλιάρτα (*zlártá*): τρά σε - ut remittatur 7.
 lat. *exliberto. Vergl. spätlat. *eliberio.*
 σμέλτζη (*zméltsi*) cochleae 49. drum. *melk,*
méltsiu. bulg. *mélđjov.* Vergl. Cihac 2.
 192. s. ζμέλτζου kav.
 σμέν-λλε (*zmén-lle*) braciae 40. aus σμένι-λλε.
 serb. *izmjena* Wechsel (der Kleider).
 s. σμιάνα kav.
 σοάκρα (*soákré*) socrus 35. drum. *soákré.*
 σοάρ-λε (*soár-le*) sol 1. 23. σοάρ-λε 22.
 drum. *soáre.*
 σόκουρου (*sókuru*) socer 35. aus *sokr. sócre*
 voc. ath. 12. drum. *sókru.*
 σόμνου (*sómnu*) somnus 33. drum. *somn.*
 σός-λη (*sós-lí*) socii 14. aus *sóts-lí.*
 σουμσοάρε (*sumsoáre*) in axilla 44. griech.
 εις τὴν ἀμασχάλην. bulg. *потμήска-та.*
 Vergl. σουμσοάρ kav.
 σούντου (*súntu*) sunt 1. 3. 5. 40. drum. *súnt.*
 σοῦπρα (*súpra*) supra 9. τε - 1. 26. 36. 43.
 σουπτζήρε (*suptsére*) minute 42. *subzere* ro.
 drum. *suptsére.*
 σοῦτα (*súta*) centum. πάτρου σοῦτε quadrin-
 genti 51. drum. *súte.*
 σοῦφλα (*súfla*) flat 39. drum. *súflu.*
 σοῦφρα (*súfra*) mensa 7. türk. *sofrá.*
 σπαστρίττα (*spəstríte*) pura 24. 34. σπα-
 στ(ρ)ίτζη 5. σπαστρίτζη 38. alb. *pastró*
 reinige. Vergl. σπάσττα kav.
 σπιντζουρέμου (*spindzurému*) suspendi-
 mus 32. drum. *spīnzur.* it. *penzolo*
 schwebend ist anders gebildet.
 σπρα (*spre*) über: νάω σπρα γίνγιτ novem
 et viginti 51. Vergl. Diefenbach, Völker-
 kunde 1. 236. s. σοῦπρα.
 σπριτοῦντε (*sprítunde*) perforat 26. drum.
spre und *tund.*

στα (*stá*) stat 40. στατοῦ factus est 8.
 στέγκα (*sténga* aus *sténga:* in *stāngu* ath. 62.)
 sinistra 12. alb. *štēnk, štēngu;* štēngere
 schielend. drum. *stēng.*
 στιάλλε (*stíale*) stellae 1. *stíalle* ro. lat.
stella Schuchardt 1. 339.
 στιάψη-λλε (*stíapsi-lle*) peccata 18. Vergl.
 στιψέσκου.
 στιρούτου (*stirútu*) lectus 16. στιρούτ-λου
 31. drum. *asternút;* daher mrum. *sti-*
rútu für *stirútu, stīrnútu.*
 στιψίέσκου (*stipsiésku*) peccant 44. Vergl.
 στιψέσκου kav.
 στούκκη (*stúti*) alvearia 15. plur. von *stup.*
 drum. *stup* Bienenstock.
 στούρουρη (*stúruri*) columnae 44. alb.
stúle g. Hahn. *štúle* krist. štill, štull
 pu. 38. 57. ngriech. στόλος.
 στράννιε (*stráñe*) vestes 50. στράννε 27.
 στράννι-λλε 5. *stranie lai* vestes nigrae
 frät. *stranje* f. bo. 137. drum. *straj* m.
 στρέμπτου (*strémpu*) firmiter 45. s. στρίμ-
 πτου.
 στριάχα (*striácha*) tectum 18. alb. *stréche;* stre
 Rossi. aslov. *strêha.* peloponn.-ngriech.
 όστρέχα.
 στρίγκα (*stríge*) clamant 8. στρίκα canit 4.
 drum. *strig.*
 στρίμπτου (*strímpu*) angustus 27. 32. alb.
štřejt. drum. *strímt.* Aus *strinctus.*
 σύρμα (*sírma*) sericum 20. ngriech. σύρμα
 filum. s. σερμάε.
 σφούκα (*sfúge*): τρά σε - ut effugiat 23.
 ex-fugio.
 σφρέτιν-λε (*sfrétin-le* aus *sfréte-ne-le*) tere-
 bra 26. bulg. *сфартéλω-то.* slav.
 σσεάτε (*šeáde*) sedet 5. σσέντου sedent 4.
shedz n prostu bleib stehen ro. s. σιάτε.
 σσή (*ši*) et 1. 10. 40. usw. drum. *ši.* lat. *sic.*
 σσιαετζίτζη (*šiaedzítzi*) sexaginta 51.
 drum. *šásezétš.*
 σσιάπτε (*šiápte*) septem. σσιάπτε σπρα
 τζάτσε septendecim. σσιάπτε σπρα γίν-
 γιτ septem et viginti. σσιάπτε τζίτζη
 septuaginta 51. drum. *šeápte.* s. σιάπτε.

σσιάρα (*šiára*) serra 30. alb. *šáre*. Diez, Wörterbuch 316. s. σσάρρα kav.
 σσιάσε (*šiáse*) sex. σσιάσπρατζάτσε sedecim. σσιάσπραγίνιτς sex et viginti 51. drum. *šeáse*.
 σσιάτε (*šiáde*: falsch τσιάτε) stat 41: *šiáde* sedet. Vergl. σσεάτε.
 σσιοάρις-λλη (*šioáris-ñ*) mures 41. aus σσιοάριτς-λλη. drum. *šioáretše*. Diez, Wörterbuch 324.
 σσιρουϊάστε (*širuǰáste*) dissecat 30. alb. σσαρόνν; *šaró-j*. Thema: *širuǰ* aus *šeruǰ*. *šeruǰ* aus *šeáre* enthält ein zweifaches Suffix: *u* und *i*: jenes ist das alb. Verbalsuffix *o*, das tonlos *u* werden musste; dieses ist das roman. Suffix *i* in *améri* usw.: *šaró-j* ich säge, *šaró-i-me* wir sägen, *šar-ó-i-ne* sie sägen. Ähnlich ist in *pipet* betasten *ē* der Stellvertreter des *a* im slav. *pipati*, *i* roman.: *pipet*: *pipa* — *šeruǰ*: *šaro*. Vergl. *πουστούεστη* mit alb. *puštó-j*. *ραζουέσκου* mit *režó-j* usw.
 σσοόπλου (*šúplu*) pugnus 16. Vergl. alb. *šuplákε* Backenstreich und σσοόμπου kav.
 τᾱ (*ta*): α τᾱ tua 13. 19. 25. 29. 34. 42.
 τᾱ (*da*) dat 8. s. τᾱ.
 ταζέη (*tazéi*) recentes 10. alb. τάζε; *tazé*. türk. *tazé*.
 τάη (*dái*) das 7. 43. Vergl. ντάου *dáu* do kav. neben τᾱ *dε* dat.
 ταλάζα (*talázε*) undae 14. alb. ταλάζε-ρας plur. ablat. *talás*, *talázi*. türk. *tālāz*.
 τάλε (*tále*): α τάλε tuae 13. 34. α τάλλε 22.
 τάλλε (*tále*) mactant 44. secant 30. drum. *taj* Diez, Wörterbuch 339.
 ταννίρα (*tañíre*) catilla 34. serb. *tanjir*, *tanjur*.
 ταπόϊα (*dapója*) postea 1. aus *de apója*. drum. *apó-i*.
 ταφῆνα (*dafíne*) laurus 26. drum. *dafín*.
 τάω (*dáo*) duae 9. aus *doáo*. τάω σπρατζάτσε. τάω σοῦτε ducenti 51. drum. *dóao*.

τᾱ (*dε*) dat. 28. dant 3. s. τᾱ.
 τέ, τέ (*de*) de, e, a 2. 3. 9. 11. 16. τε κάρα σε ἀφ' οἱ. bulg. *κώκα τα*. alb. *σή τά* quando 42. 43. τε κου τιμνιάτσα mane 39: *de cum de mane*-. τε λά de, ab. τε λά κώατα de cauda 44. τέ λα νέσου 53. τέ πρεκα quam 35. τε σοῦπρα πρέ in 49. τέ τρού ex 41. φάρα τέ αἶστε χωρίς ἀπὸ ἐτοῦτα 4. τεν (*den*) de 39.
 τε, τέ (*te*): τέ 6. σέ τε αστέρη. ngriech. νὰ στρωθῆς. bulg. *τά σε πόστεληος* 13. τέ τόρρου. ngriech. σέ πονοῦν. bulg. *τέ πόλιαετ* 17.
 τεάσε (*teáse*) extensae 5. drum. *tins*: *tes* und *tins* aus lat. *tensus*.
 τεατούνου (*deadúnu*) simul 37. *deadun* mostre 31.
 τέη (*téi*): α τέη tui 7. 19. s. τέου.
 τενέντια (*denéntia*) τενέντια α ἀγλουη coram sancto 18. τενέντια α τᾱ coram te 34. drum. *denánte*. τέτεναπόη (*dédenapó-i*) retro 33. τε τενέντε (*de denénte*) ante adv. 33. *di dinánte* ath. 61.
 τεντζέρε (*tendzére*) olla 34. τεντζέρου 39. ngriech. *τέντζερες* Deffner, Archiv 1. 172. *τέντζερη* χύτρα arav. türk. *tendžeré*.
 τέου (*téu*): α τέου tuus 13. 31. 39. drum. *teǰu*. Nach *mieǰu* meus.
 τεπούσου (*depúšu*): με - descendi 36. *se dipuse* für drum. *se repeǰi* mostre 29. Vergl. *dipusu curuna di in capu* bo. 219. drum. *depúne*.
 τέπρεκα (*dépreka*). s. πρεκα.
 τέρτζε (*tértse*) furfur 18. aus serb. *trice* durch Metathesis. drum. *terǰtse*: *ē* ist eingeschaltet, *rí* aus *ri* entstanden.
 τεσλιτιάσκα (*deslitiáske*) resolvant 18: *tes* (*des*), lat. *dis*, und slav. *lěpiti*. Man beachte *dismuntri* schwach sehen mostre 47. Vergl. Schuchardt 3. 187.
 τεστεμέλλι (*desteméli*) panni 40. ngriech. *μανδήλια*. bulg. *ρίζη*. alb. *ρίζαρα*; *destemél*. türk. *destmál*.

τερφάπτζη (*desfáptsi*) aperti 41. *nedesfăcut*
 ἀδιαρρήκτως frăţ. lat. *disfacti.
 τερφάτζη (*desfátsi*): σέ - aperi 22. 43. lat.
 dis (des) und facere.
 τζάμα (*dzáma*) succus 18. drum. *záme*.
 ngriech. ζέμα, nicht ζουμί. Vergl. ντζάμα
 kav.
 τζάνη (*tsáni*) tenes 34. drum. *tsin*.
 τζάσα (*tsásē*) texunt 20. drum. *tses*.
 τζάτα (*dzáda*) pinus 30. Vergl. ντζάντα kav.
 Hinsichtlich der Bedeutung von *dzáde*
 vergleiche man alb. pîşe Fichte und
 Fackel Dozon. lat. taeda, woraus sicil.
 deda Wentrup 15. Dem mrum. Worte
 liegt *dieda* zu Grunde.
 τζάτσε (*dzátse*) decem 51. ὀπτοῦ σπρρ τζάτσε
 decem et octo 51. drum. *zeátse*.
 τζάνε (*tséne*) tenet 5. τζάνιμου tenemus 52.
 τζεάτζειρε (*tseátsire*) cicer 10. ngriech.
 ρεβίθι. alb. κίερα; τίτερη.
 τζέννη (*tséni*) tenes 12. Vergl. τζάνη.
 τζέρρου (*tséru*) coelum 1. 39. ν τζέρου in
 coelum 8. alb. tiel t., til g. drum. *tser*.
 τζετζίτι-λλε (*dzedzēti-le* für *dzedzēte-le*) di-
 giti 17. qeagete frăţ. 72. dziadzite ro.
 drum. *deádžet*.
 τζη, τζή, τζή (*tsi*) qui 4. 7. 38. 39. 44. 48.
 κατρη τζή quod 19. κού τζή womit 8.
 alb. tē. τζήβᾱ (*tsivá*) mit νοῦ nihil 44.
 drum. *tše*. s. τζι.
 τζήλλε (*dzlle*) dies 9. *patrudzłtsi de dzile*
 mit slav. Fügung. s. τζούα.
 τζηνιβᾱ (*tsinivá*) mit νοῦ nemo 8. s. τόνε
 kav.
 τζήσε (*dzíse*) dixit 1.
 τζί (*tsi*) qui 40. 47. quum 33. τζιβᾱ (*tsivá*)
 aliquid 22. 26. 39. s. τζη.
 τζιάπι-λλε (*tsiápi-le* aus *tsiápe-le*) caepae 11.
ciapa ro. alb. tépe. drum. *tšéape*.
 τζιάρρα (*tsiáre*) cereus 18. τζιάρρα τε τζιάρρα
cera 15. *ciara* ro. drum. *tšéare*. alb. tiri.
 τζιλιχτισέστη (*tsilixtisēsti*) curas 27. alb.
 τζιληστησ; tšalēstis, tšaltis Dozon. türk.
 tšalyšmák, aor. tšalyštým, daher *tsilix-*
tisēsku aus *tšalištisēsku*.

τζιμπίδ-λε (*tsimpíd-le*) furcillae 34, wohl
 aus *tsimpíde-le*. alb. τζιμπίλλια-τα; tsimb
 das Zwicken. tsimbíth, - bídhi Feuer-
 zange. tsimbís ich zwicke. ngriech. τζιμ-
 πίδα, τζιμπάω, τζιμπίζω. türk. tšimbís
 pincette.
 τζίννηρη (*dzínire*) gener 35. *dzinere* ro.
 drum. *džínere*.
 τζινούκλι-λλε (*dzinúkli-le*) genua 17. drum.
dženínke.
 τζινοούσα (*tsinúše*) cinis 23. drum. *tše-*
núše. Wohl **cinúsea*.
 τζίντζη (*tsintsi*) quinque. τζισπρατζάτσε
 quindecim. τζισπραγίνγιτζ decem et vi-
 ginti. τζιντζιτζη quinquaginta 51. τζίντζη
 σοῦτε quingenti 51. drum. *tsintsi*.
 τζιράπ-λου (*tsiráp-lu*) fornax 26. aslov.
 črěpъ. bulg. čěrpъ.
 τζιρέσσιου (*tsiréšiu*) cerasus 15. alb. terší.
 drum. *tširēs* und *tširášē* Schuchardt 1.
 192. **cereus* wie it. prugno von pru-
 neus usw. Mahn 30.
 τζίσμε (*tšizme*) calceamenta 44. alb. tšismē.
 türk. tšizmē Stiefel.
 τζίτζη (*dzítsi* aus *dzétsi*): ὀπτοῦ, νόω - octo-
 ginta, nonaginta 51. drum. *opt*, *nóao*
zetši.
 τζιτσοάρε (*tsitsoáre* aus *titsóare*) pedes 49.
 τζιτσοάρ-λε ib. *cicioru* (*picioru*) ath. 13.
 drum. *pitšór*. Wohl *pied* (*ped*) *šór*. Vergl.
 drum. *mikšór* von *mik*.
 τζιχτισίη (*tsixtisí*) turbatus sum 10. ngriech.
 ἐσιδάσθησα; σαστίζω. alb. ουσιασθήσας;
 šastís mache staunen, das nach cam. 2.
 24. mit ἐξίστημι zusammenhangen soll.
 türk. šašmáq staunen, aor. šaštým. Vergl.
 τζαχτησέσκει kav.
 τζόϊα (*džóia*) dies jovis 6. *džói* mit *a*. drum.
žói.
 τζόκουρη (*tšókuri*) mallei 18. Vergl. türk.
 tšekítš.
 τζότζη (*džótsi*) saltas 48. drum. *žok*, *žuká*.
 τζούα (*dzúa*) dies 21. κάθε τζούα quotidie 32.
 zuá bo. 152. *astázu* 161. *azá* 118. 156.
dzua ro. *dzúa* beruht auf *dzúua*. s. τζήλλε.

τσούκη (*tsúti*) stuppae 24. aus *tsúpi*. alb. stupí f. drum. *stúpe*.
 τζουμστατε ohne Accent (*džumetáte*) medium 4. drum. *žumetáte*. mrum. *dž*, drum. *ž* lässt älteres *j* vermuthen. drum. *žumetáte* Hälfte wird auf *dimidietas* (Bachiaris) zurückgeführt, woraus jedoch drum. nur etwa *zimizietáte* entstehen könnte. Ich denke an alb. *gjúmes* g. halb; *gjúmesa*, also *gjúme-tate*: dass alb. *gj* nicht nur lat. *s*, wie in *gjak sanguis*, in *gjárpen* g., *gjárper* t. *serpens*, in *gjir* aus *gjin sinus*, in *gjúme somnus*, lat. *g* in *gjun* g., *gjur* t. *genu* und lat. *k* in *gjútét* Rossi, *kjutét*, *kjutéte* Hahn civitas entspricht, sondern auch lat. *j* vertritt, zeigt *gjúmtúr* f. *membrum* Rossi, lat. *junctura*, fz. *jointure*, engl. in anderer Bedeutung, it. *giuntura*. Nach cam. 1. 53. das alb. soll Wort von *ήμισυ* stammen.
 τζουνάπινε (*džunápine* für *džuňápine*) cedrus 26. lat. *juniperus*. s. ντζουνιάπινε kav.
 τζουντζουνάρου (*dzundzunáru*) κάθαρος scarabaeus 5. Vergl. drum. *tsintsár* Diez, Wörterbuch 376. alb. *tsintsír* Grille. ngriech. τζίντζιρας. it. *zanzara*. spätlat. *zinzulare*. Deffner, Archiv 1. 281.
 τήνυρι (*tíniri*) juvenes 50. drum. *ténjer*, plur. *tíneri*.
 τιμνιάτσα (*dimníatsē*): τε κου - mane 39. *dimaneacă* bo. 119. drum. *demeneátse*, *dimineátse*.
 τιννίκα (*diñíke*) deminuit 30. Praefix *de* und eine verbale Ableitung von *mik* parvus. drum. *dimík*, *dumík* tero, frio. lat. **demicare*.
 τίντζη (*díntsi*) dentes 42. drum. *dínte*.
 τισίκα (*distíka*) findit 30. τισίτζη findis 49. lat. *dissēco*. *si* lässt auf die Betonung der ersten Silbe schliessen; doch bietet auch Leake 400. *disítzi*. *desicavit* Schuchardt 1. 381.
 τισλέτζη (*dizlédzi*) solvis 45. drum. *deslég*.

τισποάλλε (*dispoále*) dispoliant 21. drum. *despój*. mlat. *exspoliare vestibus exuere*.
 τοάρκα (*toárke*): λά σέ - neant 20. drum. *tork*. lat. *torquere*.
 τοάτε (*toáte*) omnes 1. totus für omnis Victor Vit.
 τόη (*dóí*) duo 13. 33.
 τόπα (*tópe*) sphaera 44. alb. *töp* Kanonenkugel. türk. *top* Kanone, Kugel.
 τοποάρα (*topoára*) securis 30. drum. *topór*. slav.
 τόρη (*tóri*): τρά σε - γήνου ut fundas vinum 12. drum. *torn*. Für *tóri* erwartet man *tóri*. Vergl. fz. *la poésie retourne sa coupe d'ambrosie sur ses cheveux* A. de Musset.
 τόρρου (*dóru*) dolor 16. *li jerá dor épe-θύμαι* kop. 16. drum. *dor*.
 τόρρου (*dóru*) dolent 17. *durére* mostre 11. drum. *doáre*, *dorésk*.
 τότση (*tótsi*) omnes 18. 35. 50. s. τοῦτε.
 τούκα (*dúke*): σέ νοῦ σε τούκα ne eat 18.
 τουκίτου (*dukítu*) destructus: ντρέκου ή τουκίτου άκέραιος ή λυομένος (vom Todten) 43. *duki* ist nur in der Bedeutung 'einsehen' bo. 217. für *dovedi* mostre 9. 40. *precepere*, *intielegere* mass. 132. 135. *έννοεῖν* frät. nachweisbar. Dieses ist alb. *dúkem* erscheine. *dúkenē* kup. 4.
 τούκου (*dúku*) fero 10. drum. *duk*.
 τουμήνικα (*dumínika*) dominica 6. drum. *dumíneke*.
 τουμνητζόου (*dumnidzéu*) deus (eig. *domine deus*) 2. 18. 21. τουμνιτζόου 1. 18. 53. *dumnizaci* Götter bo. 226.
 τουννιάτα (*duniája*, wohl *duňája*) mundus 5. τουνιάτα 21. *dunjae* Menge bo. 205. *uná dunjae di oameni* 222. alb. *duňá*. ngriech. ντουνιας pass. türk. *duňá*.
 τούπα (*dúpa*) post 2. *dúpe* kop. 13. Vergl. it. *dopo*. Diez, Wörterbuch 268.
 τουρέστε (*turéste*) ovile 41. alb. *turišt* m. Vergl. τουρράσστε kav.
 τουρννίρη (*durnítri*) dormiveris 42. drum. *dorm*.

τούρτζη (*túrtsi*) turcae 50. drum. *turk*.
 τοῦτε (*túte*) omnes 8. 14. 18. 26. 37. τούτου
 totus 6. s. *τοάτε*, *τότζη*.
 τοῦτζε (*dútse*): σε - it 39.
 τούτζη (*tútsi*) omnes 1.
 τρά, τρά pro 1. 2. 6. 15. 39. τρά σέ ut
 4. 5. τρά σέ αβήνου ut capiam 14. τρά
 σέ νοῦ πάτζη ne patiaris 26. τρά σέ νοῦ
 σε ουσοῦκα ne arefiat 28. usw. Vergl.
 lat. trans. s. *τρά*.
 τρανταφύλ-λουη (*trandafil-lui*): α - rosae
 24. alb. *trëndafil*. drum. *trandafír*.
 τράπου (*trápu*) fovea 33. τράπουρη fossae 15.
 slav.
 τρατζιά (*tradziá*) trahebat 33. drum. *trag*.
 τρά (*trę*) pro, propter 18. 21. 25. τρά νβιάστε
 pro sponsis 50. τρά πάστε in pascha 50.
 s. *τρά*.
 τρέη (*tréi*) 5. 51. τρέη σπρα τζάτζε tredecim.
 τρέη σπρα γίνγιτζ tres et viginti. τρέη
 τζίτζη triginta 51. τρέη-λη 43. drum.
trei.
 τρέκου (*tréku*) abeo 14. drum. *trek*. lat.
trajicio.
 τρέμμα (*dréma*) ramus 24. 26. s. *ντράμα*
kav.
 τρίγουρη (*tríjiri*) trituras 39. bulg. βέροσης.
 Das Wort beruht auf lat. tribulare: tri-
 bulo konnte ein mrum. *tríjulu*, *tríjiru*
 ergeben: im drum. hat das Wort die
 Form *trier* aus *trír*: die Betonung *trier*
 ist unrichtig. Vergl. *šúer*, *šúr* sibilare.
 tribulo ergibt it. trebbio Diez, Wörter-
 buch 383.
 τριστιάλα (*tristiále*) eine Art Waschkübel
 31. ngriech. νεροτριβιά. bulg. valáica.
 alb. *trestílj* dan.; derstílj Walkmühle.
trestílj Walke, ein runder, nach unten
 spitz zulaufender, halb in der Erde
 ruhender Kübel, in welchem das von
 einer gewissen Höhe einfallende Mühl-
 wasser die zu walkenden Tücher im
 Kreise herumtreibt usw. Hahn. drstil.
 mac.-griech. drsteli pu. 18. drum. *dírstę*.
 bulg. *držstъ*.

τροῦ, τροῦ, τροῦ in 1. 4. 5. 18. 33. τε τροῦ
 ex 2. τροῦ ἀπα in aqua 5. τροῦ λόκ-λου
 in loco 34. Vergl. lat. intro.
 τροῦπ-λου (*trúp-lu*) corpus 11. 26. 33.
 alb. *τροῦπ-η*. drum. *trup*. slav.
 τσιάτε (*šiáde*) sedet 41: richtig *σιάτε*.
 τύνε (*tíne*) tu 13. 26. 48. s. *τόνε kav*.
 τυννισήτου (*tiñisttu*) honoratus, decorus 6.
 τυννισίτε 27: **tiñist* von *έτίμησα*, *τιμάω*.
 τύντε (*dínte*) dens 16. drum. *dínte*.
 τῶ (*do*): *καρετζητῶ* (*karetsidó*) quicunque 38.
 besteht aus *káre* (qualis), *tsi* (tibi' enkli-
 tisch) und dem alb. *do* (vult).
 τῶάκα (*toáka*) tintinnabulum 18. alb. *τόκα*.
 drum. *toáke*. Das Wort ist dunkel, man
 denkt an it. tocco berühre, Schlag an
 Glocken.
 τῶάρε (*doáre*) dolet 16.
 τῶη (*doi*) duo. τῶη σπρα γίνγιτζ duo et
 viginti 51. drum. *doi*.
 τῶρα (*tóra*) nunc 10, 15. 33. 52. ngriech.
φάκου (*fáku*) facio 15. τρά σέ *φάκα* ut
 fiat 34. *φάκου* faciunt 5. 11. 29. 44.
fácitz fócu κάμετε φωτίαν ro.
φάκου (*fágu*) fagus 1. drum. *fag*.
φάλα (*fálka*) maxilla 40. alb. *φελκίνjε*;
fělkíně, bei pu. 22. *flťšin*. drum. *fálke*.
φάρα (*fára*) origo 25. s. *φάρα*.
φάρα sine: -τέ αἶστε 4. s. *φάρα*.
φασούλλιου (*fasúlu*) phaseolus 10. ngriech.
φασούλι, *φασόλι*. Curtius, Studien 4. 309.
 drum. *fasóle*.
φάτζε (*fátse*): μέρου τε - gena 46. alb. *fáte*.
tšfat ostendere: **disfaciare*. *fazza ro*.
 drum. *fátse*. lat. *facies*.
φάτζε (*fátse*) facit 14. 27. 50. σέ - fit 3.
φάτζη facis 27. 39.
φαντέκ-λου (*fěnték-lu*) Flintenkugel.
 ngriech. *κουρσοῦμι*. bulg. *κούρσοум*.
 alb. *κορσοῦμ* 26. Man denkt an türk.
fundúk Haselnuss.
φαντένα (*fěnténe*) fons 40. drum. *fíntíne*.
 spätlat. *aqua fontana*.
φάρα (*fěre*) sine 4. *fără* bo. 121. *fără* frăt.
fără ath. 60. *afoară* bo. 120. 122. 157.

afóră ath. 61. *se firăscă frăţ. drum. fêre.*
afăre.
 φάρα (*fêre*) origo 25. *fara γεναά ro. s. φάρα*
kav.
 φελισέσκου (*felisésku*) prosunt 3. *felisescu ro.*
ngriech. ὠφελῶ, ὠφέλησα. drum. folo-
sésku.
 φέτσε (*fétse*) fecit 1. σε φέτσερα facti sunt
 1. 2. 8. *féce (feátse) mostre 11. 23. 40.*
drum. featše kor.
 φέτι-λε (*féti-le*) puellae 20. für φέτε-λε,
 φεάτε-λε. *fiata ro. drum. fátē.*
 φιτζόρου (*fitşoru*) puer 46. φιτζόρη pueri 8.
 φιτζόρ-λλη 19. *feţidr-lu conv. 388. feciori*
ist. 24. feciôră cons. 51. fitşori luc. drum.
fetşôr.
 φλουῖάρα (*flujiára*) fistula 17. *bate fluera*
λαλεῖ τὴν φλοέραν bo. 159. alb. flojére,
wohl aus alb. frúj, frij blasen. ngriech.
φλογερά, φλοέρα. klruss. flojara, fujara.
drum. flúer. Hieher gehört auch flúer
Schienbein: vergl. fz. tige und lat. tibia.
 φοάμε (*foáme*) fames 8. *fome ath. 16. drum.*
fóame.
 φοάρφικα (*foárfika*) forfex 12. *forfica ro.*
drum. plur. foárfetş. lat. forceps durch
Metathese und Wandlung des p in f.
it. forbici.
 φοῦ (*fú*) fuit 36.
 φούκου (*fúku*) fumus 29.
 φούκου (*fúgu*) fugiunt 5.
 φουμέλια (*fumélia*, durch fremden Einfluss
 für *fumeále*) familia 10. alb. *femijë und*
femilë. ngriech. φαμελία. drum. fêmeaje:
jung ist femílie. φουμέλλη, d. i. fuméle,
kav. aus feméle. fumealie, fumeli le frăţ.
 φούννη (*fúni*) funes 33. φούννια 45. drum.
fúne.
 φούρα (*fúre*) furatur 39. furantur 21. drum.
fur.
 φούρα (*fúrka*) colus 20. alb. drum. *fúrke.*
 φούρ-λλοι (*fúr-li*) fures 21. drum. *fur.*
 φουρνίκα (*furníka*) formica 5. *furnigă,*
furnjidă ath. 15. drum. furníke.
 φούσ-λου (*fús-lu*) fusus 20. drum. *fus.*

φούσση (*fúsi*) fuisti 52.
 φράντζε (*frándze* aus *fréndze*): σε - frangi-
 tur 40. *frenqu ro. drum. fring.*
 φράντζι-λλε (*frándzi-le*, wohl für *fréndzi-le*)
 folia 28. drum. *frúnze. s. φράντζα*
kav.
 φρέμτια (*frémtia*, wahrscheinlich für *frém-*
tia) frons 16. *fronte, fránte ath. 11.*
fronte ro. drum. frúnte.
 φρέμτου (*frémtu* für *frémtu, frémptu*) fra-
 ctus 14. φρέμπτα 36. *frámtu mostre 24.*
*drum. frint. lat. *fractus.*
 φρίκα (*frika*) timor 18. 36. drum. *frikë.*
 φρικάη (*frikái*): με - timui 14. alb. *frikóji*
terreo, das dem me frik entsprechende
frikónem dagegen timeo.
 φριμίτα (*frimíte* aus *friménte*) fermentat 40.
firimintu ζουμώνω ro. drum. frémint.
 φρίπτα (*friptá*) assata 42. drum. *fript.*
 φρόνιμ-λου (*frónim-lu*) prudens 14. ngriech.
φρόνιμος.
 φούατα (*fiátē*) pariunt 4. 5. drum. *fet pa-*
rere, als subst. filius, partus.
 χαβάννε (*xavánnē*) mortarium. ngriech.
γουδί. bulg. χαβάν. alb. χαβάν; xaván 42.
türk. xaván. s. αβάνε kav.
 χάπινα (*hábine*) tepida 42. *habină bo. 3.*
 χαραμπέη-λλι (*xarabéi-li*) passerres 5.
aslov. vrabij. alb. rabell pu.
 χαριώσου (*xariósu*) laetus 48. *hârios*
mostre 29. Ngriechisches Thema mit
roman. Suffix.
 χαρνιάσκα (*xarháska*): τρά σε - ut se nutriat
 5. drum. *hřeněsk. Aus slav. hraniti durch*
Metathese: hřen-, hėrn-.
 χασάκ-λλη (*hasát-li*) macellarii 44. aus
χασάπι von χασάπ. ngriech. χασάπηδες.
bulg. κασάπη-τε. alb. κασάπα-τ; kasáp.
türk. kasáp.
 χαραμίς-λλη (*xeremis-li*) latrones 21. bulg.
χαραμί-τε. türk. haramí. ngriech. χαρα-
μής. s im mrum. Wort ist das Suffix
des griech. plur. nom.
 χαρισέσκου (*xerisésku*) laetificant 4. *χαρι-*
σέστη delectas 19. xerisesku. ne xerisim

- luc. ngriech. χαρίζω, ἐχάρισα in anderer Bedeutung.
- χαρνιάστε (*cherniáste*) nutrit 5. s. χαρνιάσκα.
- χέρκη (*chérđi* aus *chiérđi*) coquis 34. *cherbu* ro. drum. *ferb* aus *fierb*. lat. *fërveo*.
- χέρρου (*chérŕu*) *fërrum* 3. aus χιέρρου. *cherru* ro. drum. *fjer*.
- χέρτου (*chértu*) coctus 42. aus χιέρπτου. drum. *fert* aus *fierbt*. s. χέρπη.
- χι (*chi*): σέ νοῦ χι ne sint 27. *himǔ* sumus frät. lat. *fio*.
- χιάβρα (*chiávra*) febris 33. *heavra* bo. 155.
- χιάρπε (*chiárbe*) coquit 47. χιάρπα fervent 9. *hërbere* ath. 47. drum. *ferb* aus *fierb*.
- χίη (*chi*) sis 6. 34. s. χι.
- χικάτ-λου (*chikát-lu*) jecur 40. drum. *fikát*. mlat. *ficátum*. sp. *hígado*. it. *fégato*. Diez, Wörterbuch 140.
- χίκου (*chíku*) ficus Feigenbaum 15. alb. *fík*.
- χίλλια (*chílu*) filia 35. χίλλε (*chíle*) filiae 37. *chilya* ro. drum. *fíje*.
- χίλλιου (*chílu*) filius 35. χίλλη (*chíli*) filii 38. drum. *fij*.
- χίμπα (*chíba*) sint 32. χίμπα 34. *va chíba* erit frät. Nach *ájbe* habeat gebildet.
- χιουμανίτση (*chiumenítsi*) Wassermelone cucurbita citrullus. ngriech. καρπούζι 11. und χειμωνιόν, griech.-alb. *chimiko* Reinh. Lex. 9. Alb. Forschungen 2. 78.
- χίπα (*chíba*) sit, sint: κάππα σέ χίπα μοῦλτε λλέσκη σάν εἶναι πολλαῖς λάσπαις 44. ασσήτσε σέ χίπα sic fiat 52. s. χίμπα.
- χίρε (*chíre*) fila 27. *hiru* (*firu*) ath. 13. alb. *fíl*. drum. *fír*.
- χράννα (*chránne*) cibus 8. *hraná* bo. 213. drum. *chráne*. slav. *hrana*.
- χότσε (*chítse*) plur. *fici* Feigen 10. sing. *χόκα. Vergl. χίκου.

Ergänzungen. Berichtigungen.

Zur Einleitung.

An die Stelle des in der Einleitung über die Wandlungen von *p*, *b*, *v*, *f* und *m* vor *i* Vorgetragenen möchte ich nun nach wiederholter Prüfung des Gegenstandes Folgendes setzen:

Ich gehe von *m* aus und nehme ein parasitisches *j* an: das ursprüngliche im drum. erhaltene *lumine* lumen (nicht lat. *lúmina*, sondern rumun. *lúme* mit dem Suffix *ine*) wird zunächst *lumjine*, aus diesem *lumnjine*, das sein *m* einbüsst und dadurch zu mrum. *lunjine*, *luñine* wird. Ich nehme daher zwischen *m* und *i* ein parasitisches *j* an, ein die Verbindung *mj* aufhebendes *n* und den schliesslichen Ausfall des ursprünglichen *m*. Jede der Verbindungen *mi*, *mji*, *mnji* wird sich eine bestimmte Zeit in der Aussprache behauptet haben. Im alb. ist *mnekëra* aus *mjekrë* nicht zu *nekëra* fortgeschritten. Im neugriech. finden wir *mnja* für *μία*; im zakon. fällt *m* ab und wir erhalten *nja*, d. i. *ña*. Vergl. Foy 48. und Deffner, Zakon. Grammatik 99. Im poln. hört man dialektisch *końisija* für *komisija*, das zunächst *komjisija*, *komnisija* ergab.

Lat. *vinum* wird drum. *vin*, älter *vínu*, *vino*; daraus entsteht *vjin*, und aus diesem, durch Abfall des *v*, das mrum *jin*. Ein dem *n* in *lumnjine* entsprechender Laut kommt hier nicht vor. Poln. bietet dialektisch *zajichost* für *zawichost*, aus dem zunächst *zawjichost* und, durch Ausfall des *w* (*v*), *zajichost* geworden ist. Man vergleiche nsorb. *praji* *dicit* für *pravi* durch *pravji*; *votpejezeł* *respondit* für *votpovjezeł* usw. čech. *prý*, *prej* setzt *pravi*, *praji* voraus: ebenso ist nslov. *pre* (on je *pre umrl*) zu deuten.

Lat. *filum* wird drum. durch *fil* reflectiert. Aus *fil* wird *fjil*, zwischen dessen *f* und *j* χ eintritt, wie dies in *pxěské* für *pxjěské* aus *pjěské* der Fall ist, daher *fχil*. Wie in *jin* aus *vjin* *v* abfällt, so schwindet in *fχil* aus *fjil* *f*, und wir haben das mrum. *χil*. Dieser Deutung kann man eine andere entgegenstellen, nach welcher *j* in χ übergeht: *pjěské*, *pxěské*; *fjil*, *fχil*, *χil*.

Lat. *pinus* wird drum. *pin*, woraus *pjin* wird. Zwischen *p* und *j* schiebt sich *t* ein, daher *ptjin*, *ptin* woraus durch Abfall des *p*, *tjin*, *tin* entsteht, wie das Wort mrum. lautet. In den Bergen der Moldau wird dem Vernehmen nach zwischen *p* und *i* *k* eingeschaltet, daher *pkin*: ich nehme *t* an, weil nach meiner Ansicht erweichtes *k* (*k*) nothwendig weiches *t* (*t*) wird. Nach Slavici 153. wird *p(i)* hie und da als *ptji* und *tji* (d. i. *pti*, *ti*) ausgesprochen. Diese Ansicht möchte eine Stütze finden im fz. *amiquié*, *guieu* aus *amitié*, dieu Joret 12. 61.

Lat. *bene* entspricht drum. *bíne*, aus dem sich *bjíne* entwickelte. Zwischen *b* und *j* wird *d* eingeschaltet, daher *bdjine*, woraus, durch Abfall des *b*, *djine*, *díne* wird, das die mrum. Form ist. Was vom moldauischen *pki*, gilt auch von *bgi*: erweichtes *g* (*g*) ist mir unter allen Umständen weiches *d* (*d*).

Selbstverständlich sind die drum. Formen die ursprünglichen und die hier als mrum. bezeichneten aus jenen hervorgegangen. Dass die letzteren in einem beträchtlichen Theile des rumunischen Sprachgebietes im Norden der Donau gebraucht werden, ist in der Einleitung bemerkt. Zur Zeit, als sich das irum. vom mrum. abzweigte, — historische

Gründe nöthigen uns die alte Heimath der Rumunen Istriens im Süden, nicht im Osten zu suchen — bestand dieser Unterschied zwischen dem Süden und dem Norden noch nicht.

Durch die oben gegebene Deutung der Wandlungen von *p*, *b*, *v*, *f* und *m* wird die Annahme von, wie mir scheint, physiologisch schwer begreiflichen Übergängen der genannten Consonanten entbehrlich: man braucht nicht mehr an den Übergang von *m* in *n*, von *p* in *t* usw. zu denken. Dass der ursprüngliche Consonant dem parasitischen weicht, zeigen unter anderem einige dialektische Reflexe von *kulu*, *klu* in den romanischen Sprachen Schuchardt 2. 490. Hierher möchten auch *fz. gui viscum* und ähnliches gehören Diez 1. 267. 302. Es versteht sich von selbst, dass ich *sicil. chianu* (*kanu*, *tanu*) aus *piano* (*pjano*) durch *pkanu*, *ptanu*, *ragga* (*raga*, *rada*) aus *rabbia* (*rabja*) durch *rabga*, *rabda* usw. deute. Möge der Meister auf diesem Gebiete, Ascoli, diesen meinen Versuch seiner Prüfung werth halten!

Hier kann erwähnt werden, dass *πτόλις* aus *πόλις* durch die Mittelstufen *πτόλις*, *πδίολις*, *πτίολις* hergeleitet wird; und dass in *χθές*, *aind. hjas*, *ghjas*, *j* wahrscheinlich in *θ* übergegangen ist, ein Fall, der nur angeführt wird, um die Möglichkeit der Wandlung des *j* in einen anderen Laut zu zeigen. Vergl. nun Curtius, Grundzüge 489. G. I. Ascoli, Studj II. 457. 463. Man kann jedoch auch an Einschaltung denken. Nach dem Gesagten darf von einem ‚Umspringen des *p* in *k*‘ im *neap.* wohl kaum gesprochen werden.

Ein ebenso kenntnisreicher als scharfsinniger französischer Sprachforscher spricht sich über *ji* für *vi* und *ki* für *pi* folgendermassen aus: ‚Dans *ghitzel* de vitellum, on peut supposer que le *v* initial s'est changé en *g*, transformation dont on retrouve des exemples dans toutes les langues romanes, ainsi *guardare* *it. wardon*.‘ Der Verfasser ist über die wahre rumun. Form für *vitellus* im Irrthum, da die *mrum. jitsǵlu* (γιτςάλου) lautet. ‚Mais dans *chiept* *roum.*‘, heisst es weiter, ‚la modification a été plus profonde et plus complexe: il semble qu'ici il y eut d'abord changement de l'*i*, qui s'est développé après *p* en *č*, lequel toute étonnante que puisse paraître cette transformation, s'est modifié en *k*.‘ Also wohl *pept*, *piept*, *pčept* *pkept* und *kept* (nicht *kiept*).

Diezens Darstellung der Ersetzung des *f* durch *χ* im rumun. 1. 263, worin er eine Schwächung des *f* erblickt, ist unrichtig: es fehlt die Erkenntniss, dass *f* nur vor *i* durch *χ* vertreten wird und diese Erscheinung nicht allgemein rumunisch ist. Von den aus dem *drum.* angeführten Worten ist *χαν* türkisch, alles übrige aber dunkel: *χεβλεť* schwatzen und *χemesť* aushungern, verhungern hangen nicht mit *fabulari* und *fames* zusammen: die Zusammenstellung von *χιδ* hässlich mit *foedus* ist nicht ganz sicher.

Zu Kavalliotis.

ακσέσκου aksésku finio: vergl. etwa *ἄξα* von *ἄγω*. *αλλαξέσκου*: *ἄλαξα* l. *ἄλλαξα*. *αμάλωμα*, *χρυσόζμα*: *drum. aúr*. Vergl. *mrum. amertie*; *keró* mit *drum. pekáte*; *timp*, *vreáme*. *Drum. slav. mrum. griech. αοά*: *αὐὰ* hic ist. 17. *αυαγε* 33. *de αυαγε* 31. 51. *αούσσου*: das Suffix *us* bildet nicht nur Substantiva aus Adjectiven, sondern dient auch zur Deminution: man vergleiche *albús* Eiweiss aus *alb*; *vitselús*, *vitselúsę* Kälbchen aus *vitsél*. *avo-us* muss *avús*, *aús* werden. *αρνέσκου*: das Wort findet sich *drum.* in der Form *renésk* *purgo*, *stercus egero*, gleichbedeutend mit *kureťsá*, *męturá*. *Cihac* bringt *renésk* in Verbindung mit *aslov. rinati* *trudere*, das sich lautlich fügt, dessen Bedeutung jedoch

Schwierigkeiten macht: *pornésk* moveo wird allerdings von *aslov.* *porinaŭti* nicht zu trennen sein. *βαρραγκούτζου* beruht auf *slav.* *veriga*. Damit sind zu verbinden *de verliga* circum cons. 8. *de averliga* ist. 7. *de anverliga* 35. 49. *anverlegat* circumdatus 13. *invērligatu* cons. 35. *divarligalui* conv. 358. *βέσσιου*: *desvescură* ist. *βόη*: *voi αγαπῶ* bo. 152. *γίε*: *cu jîe* geschwinde bo. 155. *γίνντα*: *gintă* ist. 44. *ζμπουράσκου*: *sbor-lui* ist. 3: *zbor* Wort. *καλκάνιου* l. *καλκάνιου*. *καλόβα*: *călive* plur. ist. 33. *κέρου*: *cherdemu* perimus ist. 29. *cherdutu* 33. *κοπήε*: *kurpi le greges* ist. 6. *λάργκου*: *drum. alergă* rennen. *λαγίε* ist *lejie* zu sprechen: *lajie* bo. 148. *λάνντορα*: *luntră* ist. 54. *λουρνίνα* *luhîne* lumen wird auf *lat. lumina* zurückgeführt, wogegen die Betonung Einsprache erhebt: *luhîne* ist *lume* mit dem Suffix *îna* Diez 2. 313: *albîne* Biene von *albie* Trog, in der Bedeutung ‚Bienenkorb‘. *bişîne* crepitus ventris kav. *kepętsîne* Schädel: *caput. mezuîne* Grenze zwischen zwei Gründen: *miez medius. ređętsîne* Wurzel: ein lautlich räthselhaftes *ređętsę, ređętsę* radēcem voraussetzend: *fz. racine*. In diesen Worten ist *îna* an *lat. Stämme* angetreten; es findet sich jedoch auch an nichtlat. Stämme gefügt: *brudîne* Furt: *slav. brod. trupîne* truncus: *slav. trup* usw. *μάτζαρε*: damit wird das dakische *μάζουλα* thymus verglichen, bei dem W. Tomaschek auf *aind. madhura* hinweist: dieses bedeutet ‚süß‘ und ist Name verschiedener Pflanzen. *μπουγκουτζήλλε*: Suffix *ilia* wie in *κουρβαρίλλε* *dan. slabilje* Trägheit bo. 155. *socilje* Gesellschaft 152. *μπουμπουντζάρε*: vergl. *bombicare* Venant. Fort *vno* in *vno γουνόσου* und in *vno λιάνε* ist wahrscheinlich *mi o (e est)*, wie *nju*, d. i. *mi u mihi est* in *nju frică* φοβοῦμαι bo. 149. *κῆ λι ο ρσσηνε* *kę li o rşîne* quod ei est pudor *dan. 45*. Dagegen steht *vno* in *vno ντάου* für *έου ego*. *νόταλλουη*: neben dem Gerundium auf *-nd* besteht *mrum.* in gleicher Function die Form *-ndalui*: *kuręnd ti kędzú di guşă* δραμών *luc.* lautet in einer andern Übersetzung: *kuręndalui ti kędzú pre guşę* *kop. klîmęnd un di fitşori lu intribę* προσκαλεσάμενος *luc.* besteht neben *klîmęndalui un di xuzmekjâr intribę* *kop.* Für *eşind* ἐξελθών in *tate su eşind şi lu peleşersea* *luc.* bietet *kop. jeşindalui*. Für *benęnd* ζών *luc.* liest man *kop. benęndalui. di parte hiind* (ἀπέχοντος) *jel lu vidzu tate l a lui* *luc.* *Drum.* heisst es *greind el* *matth. 9. 18*. In *ist.* liest man *vrundalui să lu cărtéscă* volens eum tentare 10. Vergl. 18. 22. 23. 31. 32. *părinte auđindalui aiste* pater audiens hoc 20. *u viđiú plăngundalui* eam vidit flentem 27. *discipuli li viđiundalui aistă* discipuli videntes hoc 29. vergl. 41. Ich betrachte die Form *kuręndalui* als aus dem das *partic. praes.* vertretenden Gerundium und dem Artikel *alui* bestehend, der, seinem Ursprung nach ein *Dativ*, der einzige *Casus obliquus* des *rumun.* ist und auch statt des *Nominativs* angewandt wird, wie im späten Latein der *Ablativus absolutus* die Function des *Nominativs* übernimmt: *ascendat gradum non se petente Venantius* Fort. Unter diesen Umständen wird es nicht überraschen, die Form auf *-alui* in der Function eines *Adverbs* auftreten zu sehen: *amanatahui* spät bo. 119. *divarligalui* conv. 358. *di cu totalui* ὁλοτελῶς bo. 153. *de totului* Strajan 230. In *no dău a nótallui* nato beruht *nótallui* auf einem subst. *not* natatio. *si nă jucămu a urgjishalui* νὰ παίζουμεν τὸν τυφλόν dass wir Blinden spielen bo. 164. *ντεζνινρντατόρου*: *drum. intru desmerdeciuni* ἀσώτως *luc.* *ντζουνάπινε* *džunăpine* juniperus, wie von einem *lat. junēpen-* aus *junīpen-: ea*, nicht *iea*. Eine dem *lat.* näher stehende Form findet sich im *klruss.*: *žęnepyr* (žęnepęr) und *žęnep*. *ντοάπαρρου* ist wahrscheinlich *ndoăpęru* zu lesen, nicht *doăpęru*: das *Praefix indo* und das *Verbum* *drum. apęr* wehre, das *Cihac* mit *apparo* vergleicht. *se indupęră* sich anlehnen *ro. t. 55. mrum. induplecă* erweichte, beugte ist. 24. *drum. induplecă* überreden: *plecă* beugen ist *lat. plico. σίκου (stíku)*: vergl. *cum spico* Venantius

Fort. ντράμα: *drama* κλάδος ro. πατέν(τ)ζου: *bătěză* ist. 9. 57. πιπέρου stammt aus dem griech.: lat. pīper würde eine andere Form ergeben: *peáp-*. τόνε: *tine ești ku mine* luc. neben *tu ku mīne jěști* kop. *tine aflată* du fandest ist. 4. *credzi tine aistē* 35. drum. *pretutindene, -denea*.

Nachtrag zu Kavalliotis: Thunmann 179; in dieser Abhandlung am Schlusse von 1. *καλκάντου kēlkēndu* calcando πατήσας. *μαρμιντατορλωρου mermintē-torloru*, wohl: iis, qui in sepulcro sunt. *μόρτε, μόρτεα mórte, mórtea* mors. *μόρτζη mórtsi* mortui. *μπανα banē* vita. *ναστασή nestēsī* resurrexit. griech. *χαρζή xerzī* donavit: *χαρίζω. χάρισμα* *chárizme* donatio.

Zu Daniel.

αγισοσέστη: *vă ajusici* βιάζεσθε bo. 151. αίστα: das Fem. in der Function des Neutrum. Dasselbe liegt vor in Ausdrücken wie mrum. *amu cāntată* ich habe gesungen ath. 44. für ein lat. habeo cantatum Diez 2. 109. 110: ebenso *eu am fută* ich bin gewesen. Das drum. steht mit den anderen romanischen Sprachen im Einklang: *am kīntát*. αλούη 5: α λούη. *ανόαστρα* 1. *α νοάστρα*. *απόια*. Vergl. Beiträge zur Lautlehre usw. Vocalismus I. (VIII.) *αρουμικάρη*: von dem Tempus, das Diez 2. 249. (vergl. Ascoli, L' Italia dialettale 123), wohl mit Recht, für ein Perf. conj. hält, finden sich in dan. folgende Beispiele: *sē arumigári dēlla* *ān* *μασήσης* τὸ φαγί 42. *sē vrúri* εἰ ἀγαπᾷς 13. *ān* *θέλης* 29. *se durhēri* *ān* *κοιμηθής* 42. *sē vrúri* *ān* ἀγαπᾷ 11. *sē se minári lók-lu* *ān* σείηται ἢ γῆ 44. *sē vrúremu* *ān* θέλωμεν 32. Bo., der das Tempus ‚bedingende künftige Zeit‘ nennt, bietet 79. *calcarimu, calcari, calcari; calcarimu, calcaritu, calcari;* 84. *batu-rimu,* 89. *arupserimu,* 93. *avzirimu* usw. Ist. 14. 31. hat *s' fure* in der Bedeutung ‚si‘, genau ‚si fuerit‘. Ath. kennt diese Form nicht, enthält jedoch als ‚subjunctivu venitoru‘ 44. die Form *cāntarem, cāntaresi, cāntare; cāntaremu, cāntarefi, cāntare,* 42. *vrérem;* 43. *furem;* 47. *s' arupérem* usw. In Massimu, bei dem das Tempus ‚ó μέλλων τῆς ὑποτακτικῆς‘ heisst, liest man 80. *se calcarem, calcari, calcare; calcaremu, calcareti, calcare;* *se tacurem;* 81. *se arupserem, se audirem* und 91. als ‚regularu‘ *se venirem* und als ‚neregularu‘ *se vénerem* usw. Im drum. wird jetzt das dem *furim* entsprechende Tempus nicht gebraucht: dass es jedoch ehemals auch drum. vorkam, weist Cipariu, Principia 186, aus den älteren Denkmählern nach: *sē intrare în satu l kase ei meale* εἰ εἰσελεύσομαι εἰς σκήνωμα οἴκου μου psal. 131. 3: man beachte die ältere, lautgesetzliche Form ohne *m*: *intrarem* verdankte der Analogie der 1. plur. sein Dasein. Ebenso *sē medársere, sē deštinsere* εἰάν πορευθῶ, εἰάν καταβῶ. *sē utsiseri pēkētošī* εἰάν ἀποκτείνης (τοὺς) ἁμαρτωλοὺς psal. 138. 19. *sē domnezeu fure ku mine* εἰάν ἡ κύριος ὁ θεὸς μετ' ἐμοῦ gen. 28. 20. *sē kustarem* wohl: si vivemus: lat. consto. *deaka durmiretu* εἰάν κοιμηθῆτε psal. 67. 14. *sē kuvîntu l mieu tsinure* si verbum meum tenebunt. In den späteren Übersetzungen lesen wir *de voju intra* für *sē intrare*; *de vei utside* für *sē utsiseri* usw. Diese Form findet sich auch irum.: ‚È un futuro il terzo tempo congiuntivo valdarsese che ebbi, e solo per *avé*, il quale suona: *se avureh* se avrò, *se avuri* se avrai, *se avră*, *se avremo* o *aremo* o *avrem*, *se avrets*, *se avuru*‘ Ascoli, Studj critici I. 67. Man beachte die 1. sing. ohne *m* im Auslaute. Die 3. sing. und die 1. und 2. plur. gehören wohl nicht hieher. *βεᾶρα* l. *βεᾶρα*. *λιαρτατζιούνια* l. *λιρτ-*. *λούκρου*: für die Vorstellung ‚Arbeit‘ hat das rumunische vier Worte: *lúkru, kláke, róbotē, múnke*. *lúkru*, lat. *lucrum*, ist die ‚angenehme Arbeit‘, *múnke*, magy. *munka* aus dem aslov. *māka*, die ‚mühevoll‘, *róbotē*, slav. *robota*, die ‚zwangsweise‘

und *kláke* aus *tláke*, nslov. *tlaka*, bulg. *tlǎkǎ* — dagegen russ. *toloka*, bei den Huculen *toloka* für *besplatna robota* — die ‚unentgeltlich geleistete‘. Im Süden, wo das Wort *róbote* nicht gebraucht wird, ersetzt man es mit *kláke*. Slavici 154. Der Reichtum des rumun. beruht theilweise auf den Entlehnungen. νούμτζη. νούμτζα kav. aus *nupta*, *numpta*; daher auch drum. *núnte* G. Paris, Romania x. 397. ουλιουλές-λη: *liljak* l. serb. *ljiljak*. τᾶ: βὰ σε τᾶ πλοᾶε *vá se dá ploáe* pluet, wörtlich vult ut det pluviam, es wird Regen geben. *da ploae* es regnet bo. 106. *didea ploae* es regnete. *avea datá ploae* εἶχε βρέξει. *va si da ploae* θὰ βρέξει. *da grandine* es hagelt 107. usw. τζιτζοᾶρε: *tšitsoáre*.

τῶ (*do*): καρετζητῶ (*karetsidó*) quicunque 38. *carecido* ath. 28. 35: d. i. *kare tsi* (tibi' enklitisch) *do*. *cándocido* quandocunque ath. 62. *diuucido*, d. i. *di iu ci do*, undecunque ibid. *cancido* πάντοτε bo. 151. *carecido* ist. 56. *icido* 12. 33. *do* wird erklärt als ἁλβανική λέξις, ἥτις σημαίνει *vrei* (θέλεις), ὅλον *itido*, *caretido* ἕκαστος, καθείς, *cátutido* ὅσοσδήποτε. Dem mrum. *do* entspricht drum. *fa*: *face*, *fiacare* usw. mass. 63. alb. *done* (*do ne*) some one Leake 319. (ντω ννί *do hí dan*. 34.); *tzdo* κάθε. *tzilindó*. *kusdó* 318. *dó* ist alb. vult (nicht ‚vis‘), von *dūa volo*. Es steht in der Bedeutung dem mrum. *va* und dem ngriech. θά gegenüber: *va* aus *velit*, **velet*, *veare* für *vea*: mit *se ut*: *va sibă* (*va s' χίβε*) erit. *va siŝi* (*va s' χίtsi*) eritis ist. 3. 15. *va se kúmpɛru* emam dan. 10. *va se le* (dentes) *skótu* eos eximam 16. *va si me skol* surgam luc. *va si li dzek* ei dicam luc. *va se avem* habebimus ro t. 44. *eu va si amu* habebo bo. 58 usw. alb. *do* jem, *do te* jem ero. θὰ κάμω, θὰ νὰ κάμω cam. 1. 213. Curtius, Studien 4. 321. θὰ wird auf θέλω νά, θὲ νά zurückgeführt: es sei erlaubt zu constatieren, dass θέλ νά vorkommt: θέλ νὰ καρτερῶ exspectabo dan. 9. 10. 16. Man vergleiche *πουθενᾶ* alicubi 27. aus *πουθενᾶ*. Auf dem ngriech. θὰ beruht wahrscheinlich bulg. *za*: *za hariža* donabo. *za se spasi* salvabitur. *za se udsâdi* condemnabitur Vinga. alb. *do*, mrum. *va* sind 3. sing. praes.: dasselbe gilt wohl auch von θέλ. Die Worte *do*, *va*, θέλ sind nur Formworte, Exponenten des Futurum: die Person wird durch das Verbum ausgedrückt. Ebenso ist zu beurtheilen *nu vrea* (nicht *vream*) *si amu* non vellet ut haberem für non haberem. Dasselbe findet im bulg. statt: *štъ* (*štъ* für *šte*, aslov. *hštetъ*) *piše*, *štъ pišeš*, *štъ piše* usw. *scribam*, *scribes*, *scribet* usw. Vergl. Grammatik 3. 200. Ascoli, Studj critici I. 65. Archiv für mittel- und neugriechische Philologie 1. 84. An das alb., ngriech., bulg. und rumun. — eine bedeutsame Übereinstimmung — reiht sich hinsichtlich des Ausdrucks des fut. das kurdische an, das mit Hilfe der 3. sing. ‚devet vult‘ das fut. bildet, indem es vor das praes. dieses devet stellt: *min devet zānem* ich werde wissen. *tu devet zānit* du wirst wissen. *au devet zānit* er wird wissen. *am devet zānim*. *hung devet zānīn*. *išūn devet zānīn* Justi 176. 192. In allen diesen Sprachen haben wir ego vult facere, tu vult facere, ille vult facere; nos vult facere usw. für *faciam*, *facies*, *faciet* usw. Umgekehrt ist ngriech. ἔχω σταθῇ, ἔχει σταθῇ, ἔχομεν σταθῇ usw.

Die in dan. vorkommenden Sätze dieser Art folgen hier in allen vier Sprachen:

Ngriech. θέλ νὰ καρτερῶ. mrum. βὰ σὲ αστέπτου. bulg. καὶ τζέκαμ. alb. τῶ τᾶ πρέσ dan. 9. bulg. καί, *ké* ist *če* (he) für *šte* (*hštetъ*). bulg. fehlt die Conjunction: ngriech νά, mrum. σέ, *se* und alb. τᾶ, *ta*, *tɛ*. alb. *preš* Hahn usw.

Ngriech. θέλ νὰ μουσκέω. mrum. βὰ σὲ μόλλιου. bulg. *ké* μάκαμ. alb. τῶ τᾶ ννιόμ dan. 9. alb. *nom* Hahn.

Ngriech. θέλ νὰ ἀγοράσω. mrum. βὰ *se* κόμπαρου. bulg. καὶ κόπαμ. alb. τῶ τᾶ μπλέ dan. 10. alb. *bléij*.

Ngriech. θέλ νά ἐμπαίνω. mrum. σὲ ἴντρου. bulg. καὶ βλέζαμ. alb. τῶ τᾶ ἱούνν dan. 14. alb. χij, χūij t., χiīn g. Hahn.

Ngriech. θέλ νά τὸ εὐγάλω. mrum. βα σε λλε σότου. bulg. καὶ η ἱζβαταμ. alb. τῶ τγντζέρ dan. 16. alb. τγντζέρ ist tē i ntsier t., ntsir g.

Nachtrag zu ,Über die Wanderungen der Rumunen usw.'

(Seite 22 des Separatabdruckes. Denkschriften Band xxx.)

Rumunisches bei den polnischen Bewohnern von Podhale in der Tatra.

baca (*bacza*) Oberschäfer. *zentica* (*žentyca*) Molke. *ciupaga* ein oben mit einer Axt versehener Stock: vergl. drum. *tšupag*. mrum. *ciumagă* ath. 15. Man füge als wahrscheinlich rumunisch hinzu: *serdak* lederne, ärmellose, innen mit Schaffell gefütterte Weste. *cuha* kurzer Mantel von weisser Leinwand.

Aus dem Vorhandensein rumunischer Worte in der Sprache der Podhaler darf auf die Zusammensetzung des Volkes geschlossen werden, ein Schluss, der durch die Anthropologie bestätigt wird. Der französische Anthropologe, Gustave Le Bon, der 1879 Podhale im Interesse seiner Studien besuchte, sagt: „Es existieren in Podhale zwei sehr bestimmte Gesichtstypen: der eine, welcher der Landschaft nicht speciell eigenthümlich ist, zeigt ein flaches, rundes Gesicht mit oft vorspringenden Backenknochen, blaue oder graue, sehr selten dunkle Augen, blonde oder kastanienbraune, fast niemals schwarze Haare und eine oft stumpfe Nase.“ Der zweite Typus, von dem Le Bon glaubt, dass er Podhale eigenthümlich ist, weil er sich unter den benachbarten Völkern sehr selten findet, wird charakterisiert durch ein meist längliches Gesicht, eine gerade oder oftmals eine Adlernase, welche letztere bei Polen und Ruthenen sehr selten ist, meist helle Augen, Haare, die von hellblond bis tiefschwarz wechseln. „Letztere Farbe ist bei Repraesentanten des ersten Typus unendlich selten, während sie sich etwa bei einem Drittel der Vertreter des zweiten findet.“ Es muss den Anthropologen anheim gegeben werden festzustellen, ob der zweite Typus rumunisch oder ein dem rumunischen Typus verwandter ist. Die anthropologische Untersuchung der Bewohner einer Linie, die im Westen in der mährischen Walachei begönne und dem Höhenzuge der Karpathen folgte, würde vielleicht, in Übereinstimmung mit Sprache und Geschichte, ergeben, dass der rumunische Volksstamm an der Bildung dieser Bevölkerungen — Čechen, Polen und Ruthenen — einen nicht unbedeutenden Antheil hatte. Gustav Le Bon, Globus 1881. Nummer 14. 15. 16.

Litteratur.

Αραβαντινός, Π., Συλλογὴ δημοδῶν ἁσμάτων τῆς Ἠπείρου. Ἐν Ἀθῆναις. 1880.	wallachischen Sprache. Lemberg und Czernowitz. 1844.
Ascoli, G. I., Studj critici I. Gorizia. 1861. II. Roma, Torino, Firenze. 1877.	Bojadschi, M. G., Romanische oder macedo-wlachische Sprachlehre. Wien. 1813.
Ascoli, G. I., Archivio glottologico. Italiano. Roma, Torino, Firenze.	Burla, V. M., Studie filologiche. Iassi. 1880.
Athanasescu, D., Gramatica românească tră româniji d' in drepta Dunareljei. Bucuresci. 1865. 72 Seiten.	Camarda, D., Saggio di grammatologia comparata sulla lingua albanese. Livorno. 1864. Appendice. Prato. 1866.
Blażewicz, Th., Theoretisch-praktische Grammatik der daco-romanischen, das ist: der moldauischen oder	Canello, U. A., Gli allotropi italiani. Ascoli, Archivio 3. 285—419.

- Cărțile poporane ale românilor în secolul xvi. în legătura cu literatur'a poporana cea nescrisă. Studiū de B. Petriceicu - Hasden. Bucuresci. 1880.
- Cihac, A. de, Dictionnaire d'étymologie daco-romane. Elémens latins. Francfort s. M. 1870. Elémens slaves, magyars, tures, grecs-modernes et albanais. 1879.
- Cipariu, T., Principia de limba și de scriptura. Edițiunea II. revedită și immultită. Blasiu. 1866. Seite 236 und 300 enthalten Notizen über die Litteratur.
- Cipariu, T., Gramatec'a limbei romane. I. II. Bucuresci. 1869. 1877.
- Clemens, A., Walachische Sprachlehre. Hermannstadt. 1836.
- Conserviciu divin care conține mai multe rugăciuni și cântări de la inserare, mănăcare și liturghie. Bucuresci. 1881.
- Convorbiri literare. Anul II. Iasi. 1869. Români din Macedonia și poezia lor populară 335—388. Von I. Caragiani.
- Coresi, Psaltirea 1577. (Bucuresci.) Mit Facsimile.
- Dan. Δανὴλ ὁ ἐκ Μοσχολέως, Εἰσαγωγικὴ διδασκαλία. s. l. 1802.
- Deffner, M., Neograeca. Curtius, Studien 4. 233—322.
- Deffner, M., Archiv für mittel- und neugriechische Philologie. Athen. 1880. I. 1. 2.
- Deffner, M., Zakonische Grammatik. Berlin. 1881.
- Denkschriften der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften XII. 1862. xv. 1867. xxx. 1879.
- Diefenbach, L., Völkerkunde Osteuropas, insbesondere der Haemoshalbinsel und der unteren Donaugebiete. I. II. 1. 2. Darmstadt. 1880.
- Diefenbach, L., Die Volksstämme der europäischen Türkei. Frankfurt a. M. 1877.
- Diez, Fr., Etymologisches Wörterbuch der romanischen Sprachen. Bonn. 1853.
- Diez, Fr., Grammatik der romanischen Sprachen. Zweite Ausgabe. Bonn. 1856—1860. Anhang. Romanische Wortschöpfung. 1875.
- Dozon, A., Manuel de la langue chkiye ou albanaise. Paris. 1878.
- Drum. Dakorumunisch.
- Foerster, W., Bestimmung der lateinischen Quantität aus dem Rumänischen. Aus Rhein. Museum, Band 33 (1878). 291—299.
- Foy, K., Lautsystem der griechischen Vulgärsprache. Leipzig. 1879.
- Frankopan, Fr. Kr. Markez, Vrtić. U Zagrebu. 1871.
- Frățilia intru dreptate. Gazeta Românilor de peste Balcani. Anul I. 1880. Bucuresci. Dem Verfasser lagen die Nummern 9, 10, 13, 14, 15 vor: Eigentum von Dr. J. U. Jarník.
- Ga. Th. Gartner, Materialien zum Studium des Rumänischen in Istrien. Rumunische Untersuchungen. I. (A.)
- Gaster, M., Zur rumänischen Lautgeschichte. I. Die gutturale Tenuis. Halle. 1878. Aus der Zeitschrift für roman. Philologie. II.
- Ginkulovъ, Ja., Načertanie pravilъ valacho-moldavskoj Grammatiki. Sanktpeterburgъ. 1840. XVIII. Sechs Seiten Index. 574. Zwei Seiten pogrěsnosti. Sobranie sočinenij i perevodovъ usw. (Chrestomathie) 100. Slovarъ 200. Vier Seiten pogrěsnosti. (Ein durch reichen Inhalt wie durch Verlässlichkeit der Angaben sehr empfehlenswertes Buch.)
- Hahn, J. G. von, Albanesische Studien. Wien. 1853.
- Irineo della Croce (Giovanni Maria Manarutta 1627—1713) Historia della città di Trieste. Venedig. 1698.
- Istoria noului testamentu ică viația domnului nostru Iisus Cristosu. Bucuresci. 1881.
- Iv. A. Ive, Aufzeichnungen. Rumunische Untersuchungen. I. (A.)
- Justi, F., Kurdische Grammatik. St. Petersburg. 1880.
- Kav. Θεόδωρος Ἀναστασίου Καβαλλιώτης, Πρωτοπειρία. Venedig. 1770. In J. Thunmann's Untersuchungen über die Geschichte der östlichen europäischen Völker. I. Leipzig. 1774.
- Kop. Barth. Kopitars Kleinere Schriften. Herausgegeben von Fr. Miklosich. I. Wien. 1857. Über G. K. Roža's Τέχνη usw. 182; über P. Major's ИстORIA usw. 230; über M. G. Bojadschi's Γραμματικὴ ῥωμανική usw. 320.
- Kop. Lucas 15. 11—32. Mrum. von M. G. Bojadschi. Wiener Jahrbücher. Band 46. 1829. 101.
- Kupitoris, P. D., Διατριβὴ περὶ τῆς παρ' Ἀλβανούς ἀντωνομίας τοῦ τρίτου προσώπου κατὰ τὴν διάλεκτον τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀλβανῶν, μάλιστα τὴν τῶν Ὑδραίων. Aus 'Εφημερίς τῶν φιλομαθῶν' Nr. 23. 24. März. 1879. Athen. 1879.
- Kupitoris, P. D., Μελέτη ἱστορικὴ καὶ φιλολογικὴ περὶ τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ἔθνους τῶν Ἀλβανῶν. Aus 'Τὸ σύγγραμμα Βύρωνος' 4. α', β', γ', δ' und στ' 1879.
- Leake, W. Martin, Researches in Greece. London. 1814.
- Leon. È la leggenda del famoso 'Convitato di pietra' (Don Giovanni Tenorio) nelle stampe Toscane e nei 'Canti popolari Istriani e Veneti, col nome di Leonzio, e ch'io mi sono fatto tradurre da un Berdano'. Antonio Ive.
- Limba română vorbită între 1550—1600. Studiū de B. Petriceicu - Hasden. I. Bucuresci. 1878.
- Luc. So bezeichne ich eine handschriftliche mrum. Übersetzung von Luc. 15. 11—32.

- Ma. Ioan Maioreșcu, Itinerar in Istria și vobabular istriano-roman. Jassy. 1874.
- Mardžéla, St., Gramátikę russáskę i rumíniáskę. S. Peterburgz. 1827. I. 214. 10 Seiten Druckfehler und Index. II. 311. 11 Seiten Druckfehler und Index. III. 159. 6 Seiten Druckfehler und Index.
- Massimu, I. C., Rapeda idea de gramateca macedono-rumanesca. Bucuresci. 1862.
- Matica. Letopis matice slovenske na leto 1880. V Ljubljani. 1880.
- Mostre de dialectul macedo-romanu de Vangelu Petrescu (Crușovean). Partea I. Basmul cu Fet-frumosu. Bucuresci. 1881.
- Mrum. Macedorumunisch.
- Ofner Wörterbuch. Lexicon valachico-latino-hungarico-germanicum. Budae. 1825.
- Picot, E., Les Roumains de la Macédoine. Paris. 1875.
- Pil. Dottrina christiana tradotta in lingua valacha dal padre Vito Pilutio da Vignanello minore conventuale di S. Francesco. In Roma. Nella Stamperia della sac. congreg. de propag. fide. 1677. 16. 32 pag.
- Pulévski, Gj. M., Rečnikъ otъ četiri jezika. I. Srpsko-allbanski. II. Arbanski-arnautski. III. Turski. IV. Grčki. I. Beogradz. 1873.
- Puljevski, Gj. M., Mijak galjički, Rečnik od tri jezika. S. makedonski, arbanski i turski. Knjiga II. U Beograd. 1875.
- Reinhold, C. H. Th., Noctes pelasgicae vel symbolae ad cognoscendas dialectos Graeciae pelasgicas. Athenis. 1855.
- Roesler, R., Die griechischen und türkischen Bestandtheile im Rumänischen. Sitzungsberichte. Band 50. 559—612.
- Rosa (Ρόζα, d. i. Róža), G. K., Untersuchungen über die Romanier oder sogenannten Wlachen, welche jenseits der Donau wohnen (deutsch und neugriechisch). Pest. 8. 1808. Vergl. B. Kopitar, Kleinere Schriften. 1. 182. Princ. 89. Das Büchlein, 160 Seiten in 8°, enthält 68—77 eine Sammlung mrum. Worte. Der Verfasser kennt Thunmann.
- Rosa (Ρόζα), G. K., Τέχνη τῆς ῥωμανικῆς ἀναγνώσεως με λατινικὰ γράμματα. Ofen. 1809. 56 Seiten. (Dacorumunisch und neugriechisch.) B. Kopitar, Kleinere Schriften. 1. 182. Das Büchlein, das mir durch die Freundlichkeit des Herrn J. Bianu, Professors und Bibliothekars in Bukarest, zugänglich geworden ist, enthält von Seite 39 bis 56 mrum. Texte.
- Schuchardt, H., Der Vocalismus des Vulgärlateins. 3 Bände. Leipzig. 1866—1868.
- Slavici (Slavits), J., Die Rumänen in Ungarn, Siebenbürgen und der Bukowina. Wien und Teschen. 1881.
- Supl. Suplement la tomul I. (Kuvente den bătrâni). Bucuresci. 1880.
- Tommaseo, N., Canti popolari. Vol. I. (Canti toscani). Venezia. 1841.
- Volkslieder von Aleksandri, Marian.
- Wentrup, F., Beiträge zur Kenntniss der neapolitanischen Mundart. Wittenberg. 1855.
- Wentrup, F., Beiträge zur Kenntniss des sicilianischen Dialektes. Halle. 1880.
- Zeitschrift für die vergleichende Sprachforschung usw. Berlin.
- Živ. Život gospodina Jezusa Krista. U Mnecih. 1764.

Berichtigung.

Seite 273 ist *fir* für *fil* usw. zu lesen.